

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม
: วิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกัน
ระหว่างตำรวจและมวลชน

The Study of Community Participation : The Way of Thinking
and Strategic by Using the Police and People Reduce Crime Model

โดย
พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเภาว และ คณะ

มกราคม 2560

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม
: วิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกัน
ระหว่างตำรวจและมวลชน

The Study of Community Participation : The Way of Thinking
and Strategic by Using the Police and People Reduce Crime Model

โดย

พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเภาว และ ผศ.ดร.ปนัดดา ชำนาญสุข
มูลนิธิป้องกันอุบัติเหตุทางถนนและอาชญากรรม

มกราคม 2560

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร

ความสำคัญของปัญหา

สภาพอาชญากรรมในสังคมไทยมีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในขณะที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังคงมีข้อจำกัดมากมายในการป้องปรามและปราบปรามอาชญากรรมทำให้ประสิทธิภาพในการป้องกันและลดอาชญากรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลต่อการลดทอนความเชื่อมั่นและความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

ด้วยเหตุนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ เพื่อให้การควบคุมอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ท่ามกลางบริบทของการมีทรัพยากรที่จำกัด และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม รวมถึงการไหลบ่าของกระแสเทคโนโลยีที่เข้าถึงประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างกว้างขวางในสังคมยุคปัจจุบันนี้

เมื่อคณะวิจัยทำการวิเคราะห์ประเภทคดีเพื่อพิจารณาแนวทางในการลดอาชญากรรมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทำการศึกษาข้อมูลสถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีประเภทต่างๆในห้วงเวลานับตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 จนถึง 2558 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงในสำนักงานสถิติแห่งชาติคดีอาญาที่สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.Html>) โดยได้ตระหนักว่าข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของการเกิดอาชญากรรมต่ำกว่าความเป็นจริงมากพอสมควรด้วย พบประเด็นที่น่าสนใจว่า

ประเภทคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์นั้นเกิดมากขึ้นแต่ตำรวจสามารถจับกุมได้น้อยลง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.) กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ประกอบไปด้วย คดีลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับของโจร และ ทำให้เสียทรัพย์ ทั้งนี้ เมื่อจัดลำดับจะพบว่า คดีลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ และชิงทรัพย์อยู่ในลำดับของการเกิดขึ้นเหตุมากที่สุดของประเภทคดีทั้งหมดในกลุ่มคดีนี้

คดีลักทรัพย์เป็นคดีที่เกิดขึ้นในจำนวนมากที่สุดแต่มีสัดส่วนของการจับได้น้อยที่สุด ดังจะเห็นได้จากปี พ.ศ.2558 มีสถิติรับแจ้งคดีจำนวน 40,668 คดี จับได้ 23,438 คดี คิดเป็นร้อยละ 45

เมื่อคณะวิจัยได้ลงพื้นที่วิจัยเป้าหมายเพื่อทำการสำรวจปัญหาอาชญากรรมเบื้องต้น พบว่า ประชาชนในพื้นที่วิจัยจำนวนมากไม่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีคดีเกี่ยวกับทรัพย์เกิดขึ้น นั่นหมายความว่า สถิติการรับแจ้งเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์ที่ดำรงอยู่ในระบบฐานข้อมูลของตำรวจนั้นต่ำกว่าปรากฏการณ์ของการถูกระบุประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่ประชาชนในชุมชนประสบอยู่

สถิติคดีจากการรายงานผ่านการรับแจ้งคดีของระบบฐานข้อมูลของตำรวจจึงไม่ใช่ภาพสะท้อนความรุนแรงของอาชญากรรมที่ดำรงอยู่ในแต่ละชุมชนอย่างแท้จริง หากแต่ระดับการรับรู้ความรุนแรงของอาชญากรรมของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจำเป็นต้องนำมาใช้เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางในการแก้ไขป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่เพื่อจักได้สร้างความพึงพอใจและความผาสุกให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในพื้นที่ได้ตรงกับความต้องการและปัญหาที่แท้จริงของประชาชน

คำถามที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ทำไมประชาชนจึงไม่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์ พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น และ ยาเสพติด ? พวกเขามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างไร ?

ถึงแม้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความพยายามที่จะสร้างการมีส่วนร่วมโดยการออกแบบกิจกรรมโครงการต่างๆในหลายลักษณะ แต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของ ไกรวุฒิ วัฒนสินและคณะ(2557) ได้แสดงให้เห็นว่า การป้องกันอาชญากรรมโดยการสร้างการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องปรับวิธีการทำงานของตำรวจ และต้องมีความต่อเนื่อง ไม่สะดุดหยุดลงเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บังคับบัญชา

เมื่อพิจารณาปัญหาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในด้านประชาชนนั้น ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมาสกุล(2555) สรุปผลงานวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์แบบ Community Policing มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเมือง : กรณีศึกษาชุมชนในเขตลาดพร้าว บางนา และบางพลัด กรุงเทพมหานครไว้ว่า ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนได้นั้น มีปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาพื้นฐาน และพบปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดจิตวิญญาณ หรือขาดจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในชุมชน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชน แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างจิตวิญญาณของประชาชนนี้เป็นอย่างมาก(Rosenbaum,1998อ้างถึงใน ชาญคณิต,อ้างแล้ว)

งานของชาญคณิตและคณะ สอดคล้องกับงานของโกสินทร์ หินเฮอร์และคณะ(2553)และวีระพงษ์ บุญญภาส และคณะ(2556)ในข้อสรุปที่ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจะได้ผลดีกว่าการป้องกันในแนวเก่าหรือแนวประเพณีนิยมที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีความเป็นเมือง เช่น กรุงเทพมหานคร หรือ เมืองที่มีประชากรหนาแน่น อีกทั้งยังจะช่วยลดปัญหาข้อจำกัดของตำรวจในด้านกำลังพล การใช้เวลา การใช้จ่ายยานพาหนะ และงบประมาณจำนวนมาก รวมถึงในกรณีจำเป็นต้องตรวจพื้นที่ในวงกว้างอีกด้วย เช่น ชุมชนชนบทกึ่งเมืองที่มีสภาพนิเวศน์วิทยาในรูปแบบการเกษตรและประมงร่วมอยู่กับบริบทของความเป็นเมืองในบางส่วนของพื้นที่ เป็นต้น

หากเป็นเช่นนั้น จึงคณะวิจัยจึงมีข้อสมมติฐานว่าการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจและมวลชนในการลดอาชญากรรมน่าจะสามารถลดผลกระทบอันเกิดขึ้นจากปัญหาอุปสรรคในงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมตามผลการสำรวจของ ไกรวุฒิ วัฒนสินและคณะ(2557,อ้างแล้ว)ดังกล่าวข้างต้นได้ แต่ทำไมการดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน อีกทั้งปัญหา อุปสรรคเรื่องการขาดจิตวิญญาณ หรือขาดจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในชุมชนนั้นจะมีแนวทางในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาอย่างไร

อีกทั้งข้อค้นพบประการสำคัญของวัฒนธรรมการทำงานของตำรวจไทยในงานวิจัยจำนวนมากต่างมีข้อสรุปว่าการสนับสนุนเชิงนโยบาย การจริงจังและทุ่มเทอย่างตั้งใจจริงของผู้บังคับบัญชาตำรวจทุกระดับในการกำกับ ติดตาม การให้คำแนะนำ และการจูงใจให้เกิดการปฏิบัติงานด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเข้มแข็งคือ บริบทเชิงสาเหตุที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของรูปแบบการทำงานแบบต่างๆ รวมถึงรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมด้วย

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิถีดิจิทัลของตำรวจและมวลชนที่อยู่เบื้องหลังวิธีการทำงานในการลดอาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา เรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิถีดิจิทัลและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในครั้งนี้เป็นการศึกษาต่อยอดโครงการวิจัย การศึกษารูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรม(2553) โดยมีความคาดหวังที่จะต้องความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน(ตมอ.)ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามวิจัย

คณะวิจัยกำหนดคำถามสำคัญในการวิจัยดังนี้

1. วิถีดิจิทัลในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนที่เป็นประเด็นหลักในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จเป็นอย่างไร วิถีดิจิทัลดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมสภาพภูมิประเทศ และคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทเป็นอย่างไร

3. บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลายนั้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ทมอ.ไปใช้ในการลดอาชญากรรมเป็นอย่างไร

ระยะเวลาการวิจัย

คณะวิจัยใช้เวลาในเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามพร้อมกับการดำเนินกิจกรรมตามแบบจำลอง ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ทมอ.)โดยสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล3 จำนวน 3 แห่ง และ สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 5 แห่งในช่วงเวลาตั้งแต่เดือน กันยายน 2558 - สิงหาคม 2559 และใช้เวลาในการเรียบเรียงรายงานจนถึงวันที่ 4 มกราคม 2560

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินกิจกรรม ทมอ.กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยตำรวจ มวลชน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 จำนวน 5 สถานีตำรวจ ได้แก่

- 1.1 สภ.บ้านโพธิ์ กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลสิบเอ็ดศอก อ.บ้านโพธิ์
- 1.2 สภ.แปลงยาว กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ อ.แปลงยาว
- 1.3 สภ.ฉิมพลี กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลบึงน้ำรักษ์ อ.บางน้ำเปรี้ยว
- 1.4 สภ.บางคล้า กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อ.บางคล้า
- 1.5 สภ.สนามชัยเขต กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ หมู่บ้านนายยาว ตำบลท่ากระดาน อ.สนามชัยเขต

2. สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 3

ในระยะเริ่มแรกของโครงการมีการกำหนดให้ดำเนินการจำนวน 3 สถานีตำรวจ ได้แก่

- 2.1 สน.หนองจอก มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนแผ่นดินทองบ้านกระทุ่มราย
- 2.2 สน.ลาดกระบัง มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนประชาร่วมใจ เขตลาดกระบัง
- 2.3 สน.สุวินทวงศ์ ชุมชนต่อเนื่องกัน ๓ ชุมชนคือ ชุมชนหมู่ ๑๐ หมู่๑๑ป.เจริญมิตรและเคหะชุมชนเอื้ออาทร ดารุ์ลฆอนี(ไต้ะนิล)

เมื่อโครงการดำเนินการไประยะหนึ่ง พบว่า การดำเนินงานของสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ จึงได้มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บังคับการตำรวจนครบาล 3 หัวหน้าสถานีตำรวจ และตำรวจผู้รับผิดชอบงานป้องกันปราบปราม รวมถึงตำรวจผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อสรุปคือ ให้เปลี่ยนแปลงสถานีตำรวจที่เข้าร่วมโครงการเป็น สน.มีนบุรี สน.ร่วมเกล้า และ สน.ลาดกระบัง และ ยกเลิก สน.หนองจอก และ สน.สุวินทวงศ์ เนื่องจากทั้ง 2 สถานีตำรวจไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการโดยให้เหตุผลว่า ในพื้นที่รับผิดชอบมีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยมาก

2.4 สน.ร่วมเกล้า มีพื้นที่เป้าหมายคือ อาคารชุดเคหะชุมชนร่วมเกล้า 1(แฟลต1-6) เขตลาดกระบัง กทม.

2.5 สน.มีนบุรี มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลแสนแสบ เขตมีนบุรี กทม.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แนวคำถามเพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. สภาพบริบททางนิเวศน์วิทยาของชุมชน วิธีชีวิต สภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปัญหา

อาชญากรรมทั้งประเภทอาชญากรรม ความรุนแรง สถิติอาชญากรรม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนในพื้นที่
4. เหตุผลในการเลือกพื้นที่เป้าหมาย จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคาม โอกาสที่จะประสบความสำเร็จโดยใช้หลัก
การลดอาชญากรรมตามแนวทาง ตมอ.
5. วิธีคิดและยุทธศาสตร์ของตำรวจในแต่ละระดับในการชวนชาวบ้านมาร่วมงาน
6. วิธีคิดของมวลชนในการเข้าร่วมงาน ตมอ.กับตำรวจ
7. ประสบการณ์ การเรียนรู้ ผลงาน ความสำเร็จ ความล้มเหลว ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน
ระหว่างตำรวจและมวลชนในการลดอาชญากรรม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและโครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำแผนการดำเนินงาน
2. ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ประสานความร่วมมือให้กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราและกองบังคับการตำรวจนครบาล 3
ร่วมโครงการวิจัยโดยมีเป้าหมายลดอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจนำร่องโดยมุ่งเน้นการสร้างการมี
ส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการ ตมอ.
4. ปฏิบัติงานภาคสนามตามภารกิจ 2 ประการคือ
- 4.1 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และวิธีการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.)
- 4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และ สทนทากลุ่ม
5. จัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย
6. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม
7. นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ
8. สรุปผลการวิจัย
9. เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาทำการเรียบเรียงตามประเด็นเพื่อตอบคำถามวิจัย โดยคำนึงถึงการอธิบายตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดของการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาให้เห็นถึงวิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานลดอาชญากรรม และ แนวทางในการพัฒนา แก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนระหว่างตำรวจและมวลชนเพื่อให้การลดอาชญากรรมในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินการ

ผลจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้บรรลุเป้าหมายของผลิตและตัวชี้วัดในการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ส่วนคือ

ส่วนของตำรวจ

มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตำรวจในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม โดยมียุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงใน 3 ประเด็นคือ ประเด็นบริบทของชุมชน และ สภาพภูมิประเทศ ประเด็นสังคมวัฒนธรรม และ ประเด็นคดีอาชญากรรมแต่ละประเภท รวมถึงมีการกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ และ ระดับกองบังคับการ

ส่วนของมวลชน

มวลชนมีความรู้ในการลดอาชญากรรมดีขึ้น ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจสูงขึ้น

ส่วนผลผลิตของการร่วมลดอาชญากรรมระหว่างตำรวจและมวลชน

ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ว่าอาชญากรรมลดลง มีการขยายพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการนอกเหนือจากที่ได้รับทุนสนับสนุน มีการเสาะแสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นเพิ่มเติม

ผลการวิจัยที่สำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. ความรู้สึกหวาดกลัวต่อภัยอาชญากรรม ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นความเดือดร้อนของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็นปัญหาการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในชุมชนแทบทุกแห่ง อาทิเช่น การจับกลุ่มมั่วสุมในยามวิกาล ต้มสุรา เสพยาเสพติด แข่งรถจักรยานยนต์ หนีเรียนมารวมกลุ่มมั่วสุมตามบ้านที่ไม่มีผู้ใหญ่อยู่อาศัย หรือที่รกร้างว่างเปล่าในชุมชน มีเพศสัมพันธ์ฉาบฉวย

ผลงานวิจัยยังพบประเด็นที่สำคัญอีกด้วยว่า

คณะกรรมการ ตมอ. และตำรวจที่ปฏิบัติงานร่วมกับชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องความซับซ้อนแห่งสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น และการแก้ไขป้องกันปัญหาวัยรุ่นในเชิงรุกน้อยมาก

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทีมตำรวจจะต้องมีการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างเข้มข้นและเข้มแข็งต่อไปด้วย

2. ในบริบทของพื้นที่ทางกายภาพที่แตกต่างกันนั้น ประชาชนในพื้นที่ได้ประสบกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนี้

1) สภาพพื้นที่เมืองกึ่งชนบทเข้าออกได้หลายทาง, มีที่รกร้างว่างเปล่า, ใกล้เคียง มีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด ตีกัน ลักทรัพย์

2) สภาพพื้นที่ชนบทใกล้เคียงในวิถีประมงมีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ ลักทรัพย์เครื่องมือทางการเกษตร การรวมกลุ่มต้มสุราในยามวิกาลของเด็กวัยรุ่น เริ่มมีคนแปลกหน้า ต่างตัวเข้ามาในชุมชน ต้มสุรา ทะเลาะวิวาท และยาเสพติดเริ่มแพร่ระบาดมากขึ้น

3) สภาพพื้นที่ชนบทในวิถีการทำนาสภาพทางกายภาพของชุมชนเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่าง 3 จังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร และ ฉะเชิงเทรา สามารถเข้าออกได้หลายทางและเป็นพื้นที่นากว้างใหญ่(ทำให้เกิดข้อจำกัดอย่างมากในการทำงานแบบสายตรวจของตำรวจส่งผลให้ชาวบ้านรู้สึกห่างเหินจากตำรวจมาก)มีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด ตีกัน แข่งรถจักรยานยนต์

4) สภาพพื้นที่อยู่อาศัยอาคารชุดของรัฐ มีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลต้มสุรา ทะเลาะวิวาท

5) สภาพพื้นที่ชุมชนแออัดชานเมืองมีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ วิ่งราวทรัพย์สิน ยาเสพติด ลักรถจักรยานยนต์ ลักทรัพย์เงินในตู้หยอดเหรียญ

6) สภาพพื้นที่บริเวณสถาบันการศึกษานอกเมืองมีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลต้มสุรา ทะเลาะวิวาท แข่งรถจักรยานยนต์

7) สภาพพื้นที่ชนบทติดชายแดนมีโรงเรียนมัธยมตำรวจตะเวนชายแดนในพื้นที่ พื้นที่ชุมชนอยู่ห่างไกลจากเมืองสนามชัยเขตมากทำให้ขาดความสัมพันธ์ที่ตระหว่งผู้บริหารตำรวจกับตำรวจที่รับผิดชอบในชุมชนรวมถึง

ชาวบ้านในชุมชนด้วย เมื่อมีการดำเนินโครงการ ตามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิคิดของ หัวหน้าสถานีตำรวจในด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อลดอาชญากรรม

มีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ ลักทรัพย์ยานยนต์ พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลแข่งรถจักรยานยนต์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พฤติกรรมขาดเรียน มาสายจำนวนมาก

8) สภาพพื้นที่เช่าพักอาศัยย่านอุตสาหกรรม มีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ ลักทรัพย์ยานยนต์ ลักทรัพย์เงินในตู้หยอดเหรียญ

3.วิคิดในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จ ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ รวมถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ตามไปใช้ในการลดอาชญากรรม มีดังนี้

กลุ่มวิคิด People Orientation ประกอบด้วยวิคิด ดังนี้

วิคิดที่ 1 ใกล้ชิดให้ได้ใจ : โดยยึดเป้าหมาย คือ การเสริมพลังอำนาจให้ชาวบ้านลดและป้องกันอาชญากรรม

วิคิดที่ 2 ชาวบ้านคือผู้เชี่ยวชาญสภาพพื้นที่ในชุมชน : ปัจจัยสำคัญของการลดและป้องกันอาชญากรรม

วิคิดที่ 3 เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ : มีส่วนร่วมบนความหลากหลายของคุณสมบัติและศักยภาพของชาวบ้าน ไม่มุ่งเน้นการมุ่งหวังเพียงได้กำลังช่วยตรวจพื้นที่แบบที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

กลุ่มวิคิด Police Orientation ประกอบด้วยวิคิด ดังนี้

วิคิดที่ 4 ตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาอาชญากรรมได้ดีหมดทุกประเภท

วิคิดที่ 5 ตำรวจที่ประชาชนคาดหวัง : มุ่งมั่นมองหาช่องโอกาสในการช่วยชาวบ้านลดและป้องกัน

อาชญากรรม

กลุ่มวิคิด Purpose Orientation ประกอบด้วยวิคิด ดังนี้

วิคิดที่ 6 ไม่ด่วนสรุปปัญหาอาชญากรรมเพียงดูจากปรากฏการณ์ส่วนผิวที่มองเห็นได้ง่าย เพราะมีเหตุปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอยู่ภายใต้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว

วิคิดที่ 7 ปัญหาอาชญากรรมจะสามารถแก้ไขได้เมื่อมีการรวมพลังข้ามพื้นที่

1) มุ่งเน้นยุทธวิธี 3 C (Coaching Caring Controlling) กับการขับเคลื่อนการทำงานของตำรวจ และ คณะกรรมการ ตาม.

2) มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม : ยุทธวิธีการล้อมเกล้าทางความคิด

3) ตอกย้ำการก่อร่างชุดความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflexivity)

3.1) วิคิดและวิธีการทำงานในส่วนของตำรวจ

3.1.1) วิคิดที่ว่าข้อมูลอาชญากรรมที่แท้จริงอยู่ที่ชุมชน

3.1.2) วิคิดที่ว่า การลดและป้องกันอาชญากรรมต้องได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงจากชุมชน ถึงแม้ว่าจะยุ่งยากในการเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็ตาม

3.1.3) วิคิดที่ว่า การทำให้ประชาชนเห็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนจะเป็นผลให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากชาวบ้าน

3.1.4) วิคิดที่ว่า การบริหารความขัดแย้งด้วยจิตใจที่มั่นคงและมุ่งมั่นจะส่งผลดีต่อความสำเร็จ

3.2) วิคิดและวิธีการทำงานในส่วนของชาวบ้าน

3.2.1) หน้าที่และความรับผิดชอบในการลดและป้องกันอาชญากรรมเป็นของตำรวจและชาวบ้านร่วมกัน

3.2.2) มีความพร้อมและเสียสละเวลาแม้เพียงเล็กน้อย ยิ่งดีกว่าการปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง

3.2.3) ไม่มีใครที่จะได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมในชุมชนอย่างแท้จริงนอกจากชาวบ้านในพื้นที่นั่นเอง

วิธีคิดที่ 8 อาชญากรรมไม่หมดไป : ความจำเป็นที่ต้อง “รุก” และ “ขยาย” พื้นที่ และมีการบริหารจัดการที่ดี ผลการวิจัยพบว่า ขณะที่การเกิดคดีอาชญากรรมเป้าหมายในพื้นที่นำร่องลดลงนั้น คดีอาชญากรรมเป้าหมายกลับไปเกิดเพิ่มมากขึ้นในบริเวณรอบนอกพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินโครงการ ตามอ.อย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่า ความสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการตามอ.ทำให้คนร้ายไม่กล้าลงกระทำผิดในพื้นที่เป้าหมาย จึงไปก่ออาชญากรรมในเขตรอบนอกพื้นที่ดำเนินโครงการแทน จึงจำเป็นต้องขยายพื้นที่การดำเนินงานต่อไปเรื่อยๆ โดยให้พื้นที่เดิมเป็นแหล่งเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้วย

ดังตัวอย่างของพื้นที่ สภ.แปลงยาว, บางคล้า และ สนามชัยเขต ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า หลักคิดของการให้ชาวบ้าน(คณะกรรมการ ตามอ.)ลดและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ของตนเองก่อน เมื่อประสบความสำเร็จทำให้เกิดพลังใจและเป็นการเสริมพลังอำนาจทำให้เกิดความต้องการเชื่อมโยงกับพื้นที่ข้างเคียงเพื่อลดและป้องกันอาชญากรรมที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นมากขึ้น อีกทั้งได้สร้างแรงจูงใจให้พื้นที่ข้างเคียงมองเห็นรูปธรรมของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและมองเห็นช่องโอกาสและประโยชน์ในการดำเนินงานลดและป้องกันอาชญากรรมตามรูปแบบ ตามอ.อย่างเต็มใจทั้งในส่วนชาวบ้านและตำรวจซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ตามอ.

1. ตำรวจฝ่ายบริหารระดับบก.มีภารกิจในหน้าที่เป็นจำนวนมากทำให้ตำรวจทุกระดับมุ่งความสนใจไปที่ภารกิจสำคัญและเร่งด่วนในปัจจุบันมากกว่าที่จะใส่ใจกับงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2. ตำรวจฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ รองผู้กำกับการตำรวจ และสารวัตร ป้องกันปราบปรามส่วนใหญ่ให้ความใส่ใจในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่หัวหน้าสถานีตำรวจมิได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง
3. ระบบบริหารงานบุคคลของตำรวจเช่น การโยกย้ายนายตำรวจฝ่ายบริหารของหน่วยงานทุกระดับเป็นประจำทุกปี หรือในระหว่างปี ทำให้การดำเนินโครงการ ตามอ. หรือโครงการอื่นๆ มักไม่มีความต่อเนื่องในเรื่องของความตั้งใจ และความจริงจังในการทำงาน ทำให้มวลชนภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการเกิดความเบื่อหน่าย

ตามอ.คือ กลไกหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตำรวจ

ตำรวจสายตรวจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะของการเป็นเครือข่ายทางสังคมร่วมกัน จึงจะทำให้ภารกิจของตำรวจ คือ การปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจด้วย

จุดอ่อนที่ทำให้ตำรวจสายตรวจไม่สามารถเข้าไปอยู่ในใจของชาวบ้าน

1. มุ่งเน้นการขับรถตรวจ
2. การขาดข้อมูลในการวิเคราะห์อาชญากรรม
3. การขาดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

เหตุจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานใหม่

1. มุ่งเน้นเป้าหมายที่การรายงาน ละเลยเป้าหมายอาชญากรรม
2. การแยกส่วนอย่างเด็ดขาดระหว่างงานสายตรวจ กับ งานมวลชนสัมพันธ์

จากจุดอ่อนสำคัญทั้ง 3 ประการและเหตุจำเป็นทั้ง 2 ประการดังกล่าว แสดงให้เห็นได้ว่างานของตำรวจสายตรวจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุภารกิจการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่บรรลุประสิทธิผล และ การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจและประชาชนผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการป้องกันอาชญากรรม ด้วยสำนึกใหม่ที่ถูกต้อง คือ ความคิดที่ว่า “การป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรมเป็นเรื่องสำคัญของทุกคน”

ผลกระทบจากความคิดที่ว่า “การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องสำคัญของทุกคน”

ผลการดำเนินงานของทุกสถานีตำรวจในพื้นที่วิจัยผ่านการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดที่ว่า การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องของทุกคนตามหลักการ ตมอ. นั้นทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญคือ

1. ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่ามีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายลดลง และ ลดความหวาดกลัวต่อภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน และแสวงหาการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานลดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น
3. สถานีตำรวจจำนวน 4 สถานีที่มีผู้บริหารงานตำรวจทุกระดับตั้งแต่ระดับชั้นประทวนจนถึงหัวหน้าสถานีตำรวจมีการทำงานเป็นทีม มีทัศนคติที่ดี และปฏิบัติงานตามโครงการอย่างมุ่งมั่น ต่อเนื่อง แม้โครงการจะสิ้นสุดลงแล้ว
4. ประชาชนทุกพื้นที่มีความพึงพอใจในการร่วมกันทำงานกับตำรวจ และยังคงทำงานร่วมกันในรูปแบบ ตมอ. อยู่แม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม
5. ตำรวจทำงานร่วมกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีความสุขและมีความภาคภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น
6. ประชาชนที่มาร่วมงานในการป้องกันอาชญากรรมกับตำรวจมีคุณสมบัติที่หลากหลายและเป็นทีมที่มีศักยภาพสูงในด้านต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน ” เป็นงานวิจัยที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้การสนับสนุนโดยการพิจารณาเห็นว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ทำงานและมีองค์ความรู้ในประเด็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานร่วมกับตำรวจมาระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร อีกทั้ง ความรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม ที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ในปี พ.ศ. 2553 นั้นทำให้ได้แบบจำลองการสร้างการมีส่วนร่วมที่เรียกว่า แบบจำลองตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.) ซึ่งพบว่าแบบจำลองดังกล่าวสามารถดำเนินการลดอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจและชาวบ้านในพื้นที่ด้วย

ด้วยเหตุนี้ การต่อยอดองค์ความรู้จากงานวิจัยชิ้นที่ผ่านมา โดยมุ่งเน้นการศึกษาวิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนจึงเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญของงานวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน ” ในครั้งนี้

การศึกษาครั้งนี้จะเน้นการนำแบบจำลอง ตมอ. ไปทดลองใช้ในพื้นที่วิจัยที่คัดเลือกไว้ และทำการศึกษาวิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนที่อยู่เบื้องหลังวิธีการในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกับระหว่างตำรวจและชาวบ้านตามรูปแบบ ตมอ. ว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการใช้แบบจำลอง ตมอ. นั้นมีชุดวิธีคิด และยุทธศาสตร์อย่างไรอยู่เบื้องหลัง

คณะวิจัยขอขอบคุณ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ ด้านนวัตกรรมสังคม และ รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล รองผู้อำนวยการด้านการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ และรักษาการผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนกลไกการเสริมสร้างพลังอำนาจของชาวบ้านร่วมกับตำรวจในการลดอาชญากรรมร่วมกันในชุมชนด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษาวิจัยแก่คณะวิจัย และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันเป็นอย่างดีจนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และเกิดการพัฒนา นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานลดอาชญากรรมต่อไปทั้งในพื้นที่วิจัย และ ขยายพื้นที่กว้างขวางมากขึ้นด้วย

พล.ต.ต.

(โกสินทร์ หินเภาว)
หัวหน้าคณะวิจัย

The Study of Community Participation : The Way of Thinking and Strategic by Using the Police and People Reduce Crime Mode

Kosin Hintao¹
Panatda Chumnansook,Ph.D.²

The objectives of this research were to improve knowledge body and study the way of thinking to reduce crime by using the Police and People Reduce Crime Model (PPRC). Researcher took 12 months to created a pilot in 2 provinces(8 communities); Bangkok Metropolis and Chachoengsao. To select pilot area to undergo participatory action research between police and public, by carrying out activities to prevent and reduce crime. After selecting pilot area of each province, the activities to raise awareness of the community and coordinate between relevant organisation were hold, following pattern and approach of crime reduction by public collaboration by 7 steps. Using qualitative research to study the way of thinking. Key informants were done during the interview many time, as well as the observation both in participatory and non-participatory manners. The accuracy and trustworthiness of the data were based on Denzin & Lincoln (Denzin & Lincoln, 1994), including : methodological triangulation checking, data triangulation checking, and reflexivity. The data were analysed by using narrative analysis under the grounded theory to explain crime reduction. The results revealed that,

1. The PPRC Model is good approach what it can be used as prototype of crime suppression and prevention by public involvement. The Pilot group of the PPRC committee and police who pay determination commitment to reduce crime in target area effectively can be case study. The PPRC pilot research project help improve people feel safe more than in past. The establishment of Police and PPRC committee after implementation of trust building and access to stakeholder in the communication will improve relationship between police and public, and involvement of the stakeholder to reduce and prevent crime effectively.

2. For crime prevention and reduction; the police must not be the starter but need to focus on trust creation and access to group leader, stakeholder in the community to create truly engagement.

3. The way of thinking and strategic following approach to PPRC effectiveness derived that:

3.1) The ways of Thinking on People Orientation such as close to be encouraged, People in their own community are expert. Focus on quality more than quantity.

3.2) The ways of Thinking on Police Orientation such as Police can not prevent all crime, Determination commitment to find opportunities to take care and enhance safety and security in community, Work thinking approach focusing on proactive rather than reactive by the police is required to explore the problem of crime in the area.

3.3) The ways of Thinking on Purpose Orientation such as not judge only the surface social phenomena but also need to understanding history, socio- cultural, lifestyle and social psychology in community, police working implementation based on 3 C strategy compose of Coaching, Caring and Controlling.

This research innovation was used as policy at the provincial police and the police stations. And corporate policies of state-run educational institutions, and ongoing operations, even after the end of the research.

¹ Police Major General; Road Accident and Crime Prevention Foundation

² Assistant Professor; Road Accident and Crime Prevention Foundation

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(ก)
บทสรุปผู้บริหาร	(1)
Abstract	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์	4
เป้าหมาย ผลการดำเนินการและตัวชี้วัด	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
1.1แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม	13
1.1.1ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้ง (Deterrence Theory)	14
1.1.2แนวคิด ทฤษฎีเชิงสาเหตุของอาชญากรรม	17
1.1.3แนวคิด ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police and Community Relations)	21
1.1.4แนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing)	24
1.2แนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation)	30
1.3นโยบายการบริหารราชการ-สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม	35
1.4แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)	43
การเสริมพลังอำนาจ(empowerment)ประชาชน ในการป้องกันและลดอาชญากรรม	44
ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน (มวลชน) ในการลดอาชญากรรม	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	62
ขอบเขตการวิจัย	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ความแตกต่างหลากหลายของบริบทเชิงพื้นที่กับประเด็นอาชญากรรม	67
เกริ่นนำ	67
การบริหารจัดการบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานโครงการ	68

สารบัญ (ต่อ)

บริบทของสภาพพื้นที่ สังคม วัฒนธรรม กับปัญหาอาชญากรรม ที่สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน	70
1. สภาพพื้นที่ชุมชนชานเมือง มีสภาพกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีทางเข้าออกชุมชนหลายช่องทาง และ มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่า	71
2. สภาพพื้นที่ชนบทใกล้เมืองในวิถีประมง	73
3. สภาพพื้นที่ชนบทในวิถีการทำนาของชุมชนมุสลิม	73
4. อาคารชุด(ตึกสูง)ของรัฐในบริบทชุมชนเมือง	75
5. สภาพพื้นที่ชุมชนแออัดย่านชานเมืองซึ่งกลายสภาพเป็นเมือง	76
6. สถาบันการศึกษานอกเขตเมือง	77
7. สภาพพื้นที่ชนบทติดชายแดน	78
8. สภาพพื้นที่เช่าพักอาศัยย่านนิคมอุตสาหกรรม	79
บทที่ 5 วิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชน	86
8 วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	86
กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ People Orientation	87
วิธีคิดที่ 1 ใกล้ชิดให้ได้ใจ : ยึดโดยเป้าหมาย คือ การเสริมพลังให้ชาวบ้านลดอาชญากรรม	87
วิธีคิดที่ 2 ชาวบ้านคือผู้เชี่ยวชาญสภาพพื้นที่ในชุมชน : ปัจจัยสำคัญของการลดและป้องกันอาชญากรรม	91
วิธีคิดที่ 3 เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ : มีส่วนร่วมบนความหลากหลายของคุณสมบัติและ ศักยภาพของชาวบ้านไม่มุ่งเน้นการมุ่งหวังเพียงได้กำลังช่วยตรวจพื้นที่แบบที่เคยปฏิบัติมาในอดีต	91
กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ Police Orientation	95
วิธีคิดที่ 4 ตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาอาชญากรรมได้ดีทุกประเภท	95
วิธีคิดที่ 5 ตำรวจที่ประชาชนคาดหวัง : มุ่งมั่นมองหาช่องโอกาสในการช่วยชาวบ้าน ลดและป้องกันอาชญากรรม	98
กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ Purpose Orientation	103
วิธีคิดที่ 6 ไม่ด่วนสรุปปัญหาอาชญากรรมเพียงดูจากปรากฏการณ์ส่วนผิวที่มองเห็นได้ง่าย เพราะมีเหตุปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอยู่ภายใต้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว	103
วิธีคิดที่ 7 ปัญหาอาชญากรรมแก้ไขได้ต้องรวมพลังข้ามพื้นที่	106
วิธีคิดที่ 8 อาชญากรรมไม่หมดไป : ความจำเป็นที่ต้อง “รุก” และ “ขยาย” พื้นที่ และมีการบริหารจัดการที่ดี	113
บทที่ 6 ตมอ.คือ กลไกหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตำรวจ	115
บทที่ 7 บทสรุป	118
คำถามวิจัย	118
ระยะเวลาการวิจัย	118
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย	118
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	119

สารบัญ (ต่อ)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	119
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	119
ผลการดำเนินการ	120
ผลการวิจัยที่สำคัญ	120
ภาคผนวก	(1)
บรรณานุกรม	(1)
ผนวก ก.	1-1

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 1 เป้าหมาย ผลการดำเนินการ และตัวชี้วัด	6
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิดสำรวจชุมชนสัมพันธ์ ดำรวจผู้ใช้ชุมชน- -และแนวคิดสำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม	27
ตารางที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก และ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต- -สัมภาษณ์ และ สนทนากลุ่ม	64
ตารางที่ 4 จำนวนครั้ง จำนวนคนที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย	65
ตารางที่ 5 สภาพพื้นที่ ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย สภาพสังคมวัฒนธรรม- -ของชุมชนเป้าหมายของสถานีตำรวจในโครงการวิจัย	80

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สภาพอาชญากรรมในสังคมไทยมีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากความซับซ้อนของการก่ออาชญากรรม การใช้เทคโนโลยีในการก่ออาชญากรรม และการแผ่ขยายของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้นและขยายวงกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในมิติทั้งผู้ที่กระทำความผิด และ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ในขณะที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังคงมีข้อจำกัดมากมายในการป้องปรามและปราบปรามอาชญากรรมซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการป้องกันและลดอาชญากรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการลดทอนความเชื่อมั่นและความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีผลกระทบต่อการไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่างๆที่เกิดขึ้นด้วย

ด้วยเหตุนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ เพื่อให้การควบคุมอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ท่ามกลางบริบทของการมีทรัพยากรที่จำกัดและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว รวมถึงการไหลบ่าของกระแสเทคโนโลยีที่เข้าถึงประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างกว้างขวางในสังคมยุคปัจจุบันนี้

ทั้งนี้ การแสวงหาความร่วมมือของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของตำรวจนั้นมีหลากหลายรูปแบบและมีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลาช้านานนับทศวรรษ

เมื่อคณะวิจัยทำการวิเคราะห์ประเภทคดีเพื่อพิจารณาแนวทางในการลดอาชญากรรมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทำการศึกษาข้อมูลสถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีประเภทต่างๆในห้วงเวลานับตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 จนถึง 2558 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงในสำนักงานสถิติแห่งชาติคดีอาญาที่สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.Html>) พบประเด็นที่น่าสนใจว่า

ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจนั้น เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของสถิติการจับกุมได้ กับ สถิติรับแจ้งจะพบว่า ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ สถิติรับแจ้งในแต่ละปีของกลุ่มคดีดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ในขณะที่กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์นั้น ตำรวจมีแนวโน้มของสถิติที่จับกุมได้โดยเทียบสัดส่วนกับสถิติรับแจ้งลดลง รวมถึง แนวโน้มของการรับแจ้งเหตุคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย นั้นหมายความว่า

ประเภทคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์นั้นเกิดมากขึ้น แต่ ตำรวจสามารถจับกุมได้น้อยลง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ประกอบไปด้วย คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับของโจร และ ทำให้เสียทรัพย์

ทั้งนี้ เมื่อจัดลำดับของประเภทคดีทั้งหมดในกลุ่มคดีนี้ จะพบว่า คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และชิงทรัพย์อยู่ในลำดับของการเกิดขึ้นเหตุมากที่สุด

คดีลักทรัพย์เป็นคดีที่เกิดขึ้นในจำนวนมากที่สุดแต่มีสัดส่วนของการจับกุมได้น้อยที่สุด ดังจะเห็นได้จากปี พ.ศ.2558 มีสถิติรับแจ้งคดีจำนวน 40,668 คดี จับได้ 23,438 คดี คิดเป็นร้อยละ 45

เมื่อคณะวิจัยลงพื้นที่วิจัยเป้าหมายเพื่อทำการสำรวจปัญหาอาชญากรรมเบื้องต้น พบว่า ประชาชนในพื้นที่วิจัยจำนวนมากไม่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีคดีเกี่ยวกับทรัพย์เกิดขึ้น นั่นหมายความว่า สถิติการรับแจ้งเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์ที่ตำรวจอยู่ในระบบฐานข้อมูลของตำรวจนั้นต่ำกว่าปรากฏการณ์ของการถูกรายต่อทรัพย์ที่ชาวบ้านในชุมชนประสบอยู่

สถิติคดีจากการรายงานผ่านการรับแจ้งคดีในระบบฐานข้อมูลของตำรวจจึงไม่ใช่ภาพสะท้อนความรุนแรงของอาชญากรรมที่ตำรวจในแต่ละชุมชนอย่างแท้จริง หากแต่ระดับการรับรู้ความรุนแรงของอาชญากรรมของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจำเป็นต้องนำมาประเด็น “การรับรู้ความรุนแรงของอาชญากรรมในมุมมองของชาวบ้าน” มาใช้เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางในการแก้ไขป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่ด้วย เพื่อจักได้สร้างความพึงพอใจและความผาสุกให้เกิดขึ้นแก่ชาวบ้านในพื้นที่ได้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของชาวบ้าน มากกว่าที่จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญเพียงเฉพาะสถิติคดีที่ปรากฏอยู่ในระบบสารสนเทศของตำรวจแต่เพียงเท่านั้น

คำถามที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ *ทำไมประชาชนจึงไม่ไปดำเนินการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์ พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น และ ยาเสพติด ? พวกเขามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างไร ?*

ไกรวุฒิ วัฒนสินและคณะ(2557) ได้ใช้แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามทั่วประเทศ โดยในงานชิ้นนี้ คณะวิจัยขอเสนอเฉพาะผลการสรุปประเด็นปัญหาเฉพาะในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 2 และ กองบัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อแสดงให้เห็นที่มาของความไม่ประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันอาจส่งผลต่อความไม่เชื่อถือ ไม่ศรัทธา และ นำมาซึ่งการไม่เห็นประโยชน์ของการแจ้งความร้องทุกข์ในคดีที่เกิดขึ้น ดังนี้

- ...1) การขาดแคลนกำลังพลโดยเฉพาะ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน เนื่องจากโยกย้ายสอบเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร และนโยบายเลื่อนไหลอายุ 53 ปี ตลอดจนการไปช่วยราชการในพื้นที่อื่น สถานีตำรวจส่วนใหญ่ไม่ได้รับการจัดสรรกำลังพลมานานหรือได้เพียงปีละ 1-2 คนทำให้กำลังพลที่เหลือไม่เพียงพอในการจัดสายตรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ซึ่งมีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งการประกอบธุรกิจการค้าที่เพิ่มมากขึ้นด้วยนั้นได้ส่งผลให้สายตรวจต้องรับผิดชอบพื้นที่ที่มากเกินไป
- 2) อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และ ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น เสื้อเกราะกันกระสุน รถจักรยานยนต์วิทียูเอส เป็นต้น
- 3) หัวหน้างานป้องกันปราบปรามไม่มีประสิทธิภาพ
- 4) กำลังพลที่มีอยู่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูงอายุ ใกล้เกษียณหมดไฟในการทำงาน ไม่คล่องตัว ถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์มาก แต่สภาพร่างกายไม่พร้อม ในขณะที่ ทีมงานป้องกัน ปราบปรามต้องการกำลังพลที่มีความกระตือรือร้น

- 5) ขาดจิตสำนึกในการเป็นตำรวจ
- 6) การสนับสนุนน้ำมันรถไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับพื้นที่
- 7) กำลังพลขาดการอบรม ทบพวน เพิ่มเติมองค์ความรู้ ทักษะในการฝึกยุทธวิธี
- 8) กำลังพลระดับหัวหน้างานป้องกันปราบปรามขาดทักษะในการมองสภาพปัญหาของพื้นที่ โดยเฉพาะระดับหัวหน้างานขาดความใส่ใจทุ่มเทในการทำงาน การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและความกล้าในการตัดสินใจ
- 9) มีภารกิจอื่นเข้ามาแทรกซ้อนบ่อยครั้ง รวมถึงผู้บังคับบัญชาสั่งการมอบหมายภารกิจที่นอกเหนืองานป้องกันปราบปรามมากเกินไป รวมถึงภารกิจที่ไม่ใช่หน้าที่หลัก...

นอกเหนือจากอุปสรรคด้านกำลังพลและภาระงานที่มีจำนวนมากเกินไปดังกล่าวแล้วนั้น กระบวนการทำงานที่ไม่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาอาชญากรรมยังคงดำรงอยู่และทวีความรุนแรงมากขึ้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดเขตตรวจของสายตรวจเป็นจำนวนรอบต่อวันโดยไม่คำนึงถึงเป้าหมายการตรวจ และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและชาวบ้านในการเข้ามาร่วมป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งการไม่ได้มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น

ถึงแม้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความพยายามที่จะสร้างการมีส่วนร่วมโดยการออกแบบกิจกรรมโครงการต่างๆในหลายลักษณะ แต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของ ไกรวุฒิ วัฒนสินและคณะ (อ้างแล้ว) ได้แสดงให้เห็นว่า การป้องกันอาชญากรรมโดยการสร้างการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องปรับวิธีการทำงานของตำรวจ และต้องมีความต่อเนื่อง ไม่สะดุดหยุดลงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชา

เมื่อพิจารณาปัญหาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในด้านประชาชนนั้น ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมาสกุล(2555) สรุปผลงานวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์แบบ Community Policing มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเมือง : กรณีศึกษาชุมชนในเขตลาดพร้าว บางนา และบางพลัด กรุงเทพมหานครไว้ว่า ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนได้นั้น มีปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาพื้นฐาน และพบปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดจิตวิญญาณ หรือขาดจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในชุมชน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชน แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง การสร้างจิตวิญญาณของประชาชนนี้เป็นอย่างมาก(Rosenbaum,1998อ้างถึงใน ชาญคณิต,อ้างแล้ว)

งานของชาญคณิตและคณะ สอดคล้องกับงานของโกสินทร์ หินเฮอร์และคณะ(2553)และวีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ(2556)ในข้อสรุปที่ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะได้ผลดีกว่าการป้องกันในแนวเก่าหรือแนวประเพณีนิยมที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีความเป็นเมือง เช่น กรุงเทพมหานคร หรือ เมืองที่มีประชากรหนาแน่น อีกทั้งยังจะช่วยลดปัญหาข้อจำกัดของตำรวจในด้านกำลังพล การใช้เวลา การใช้ยานพาหนะ และงบประมาณจำนวนมาก รวมถึงในกรณีจำเป็นต้องตรวจพื้นที่ในวงกว้างอีกด้วย เช่น ชุมชนชนบทกึ่งเมืองที่มีสภาพนิเวศน์วิทยาในรูปแบบการเกษตรและประมงร่วมอยู่กับบริบทของความเป็นเมืองในบางส่วนของพื้นที่ เป็นต้น

หากเป็นเช่นนั้น คณะวิจัยจึงมีข้อสมมติฐานว่ารูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจและมวลชนในการลดอาชญากรรมที่เรียกว่า ตมอ.ซึ่งพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยของโกสินทร์ หินเฮอร์และคณะ (2553) น่าจะสามารถลดผลกระทบอันเกิดขึ้นจากปัญหาอุปสรรคในงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมตามผลการสำรวจของ ไกรวุฒิ วัฒนสิน และคณะ(2557,อ้างแล้ว)ดังกล่าวข้างต้นได้ แต่ทำไมการดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ยั่งยืน ? อีกทั้งปัญหา อุปสรรคเรื่องการขาดจิตวิญญาณ หรือขาดจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในชุมชนนั้นจะมีแนวทางในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาอย่างไร ?

นอกจากนี้ คณะวิจัยยังพบว่า มีข้อค้นพบประการสำคัญของวัฒนธรรมการทำงานของตำรวจไทยในงานวิจัยจำนวนมากต่างมีข้อสรุปว่า การสนับสนุนเชิงนโยบาย การจริงจังและทุ่มเทอย่างตั้งใจจริงของผู้บังคับบัญชาตำรวจทุกระดับในการกำกับ ติดตาม การให้คำแนะนำ และการจูงใจให้เกิดการปฏิบัติงานด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเข้มแข็งคือ บริบทเชิงสาเหตุที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของรูปแบบการทำงานแบบต่างๆ รวมถึงรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมในงานตำรวจด้วย

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิธีคิดของตำรวจและมวลชนที่อยู่เบื้องหลังวิธีการทำงานในการลดอาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา เรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในครั้งนี้จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นการศึกษาต่อยอดโครงการวิจัย การศึกษารูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรม(2553) โดยมีความคาดหวังที่จะได้องค์ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน(ตมอ.)ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามวิจัย

1. วิธีคิดในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนที่เป็นประเด็นหลักในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จเป็นอย่างไร วิธีคิดดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมสภาพภูมิประเทศ และคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทเป็นอย่างไร
3. บริบทพื้นที่ ที่มีความแตกต่างหลากหลายนั้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ตมอ.ไปใช้ในการลดอาชญากรรมเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชน
2. ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำแนวคิด ตมอ.ไปใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดอาชญากรรม
3. ศึกษาแนวทางในการทำงานกับพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับพื้นที่อื่นโดยการถอดบทเรียนพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

เป้าหมาย ผลการดำเนินการและตัวชี้วัด

ผลจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของตำรวจ

มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตำรวจในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม โดยมียุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงโดยคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็นคือ ประเด็นบริบทของชุมชน/สภาพภูมิประเทศ ประเด็นสังคมวัฒนธรรม และ ประเด็นคดีอาชญากรรมแต่ละประเภท รวมถึงมีการกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ และ ระดับกองบังคับการ

2. ส่วนของมวลชน

มวลชนมีความรู้ในการลดอาชญากรรมดีขึ้น ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจเพิ่มขึ้น

3. ส่วนผลผลิตของการร่วมลดอาชญากรรมระหว่างตำรวจและมวลชน

ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ว่าอาชญากรรมลดลง มีการขยายพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยฯ แล้วนั้นคณะกรรมการ ตมอ.ยังมีการเสาะแสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นเพิ่มเติมด้วย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เป้าหมาย ผลการดำเนินการ และตัวชี้วัด

ลำดับ	เป้าหมาย/ผลการดำเนินการ	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
1	ตำรวจมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม ผลการดำเนินการ เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ตำรวจในสังกัดกองบังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา (ภ.จว.ฉะเชิงเทรา)มีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ชัดเจนมากกว่า กองบังคับการ ตำรวจนครบาล 3 (บก.น.3)	ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หลัก และผลการสังเกต	
2	องค์ความรู้ในการลดอาชญากรรมของมวลชนดีขึ้น ผลการดำเนินการ เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ ตมอ.ที่มีความรู้ที่ดีและนำ ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานลดอาชญากรรมได้อย่างมี ประสิทธิภาพคือ ตมอ.สีบเอ็ดศอก (สภ.บ้านโพธิ์) ตมอ.บึงน้ำรักษ์ (สภ.ฉิมพลี) และ ตมอ.ประชาร่วมใจ (สน.ลาดกระบัง) ตามลำดับ	ผลการประเมินโดยการใช้ แบบวัดความรู้ซึ่งใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	
3	ตำรวจใช้ยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงประชาชนที่ คำนึงถึง 3.1 ประเด็นบริบทของชุมชน และสภาพภูมิประเทศ 3.2 ประเด็นสังคมวัฒนธรรม 3.3 ประเด็นคดีอาชญากรรมแต่ละประเภท	จำนวนยุทธศาสตร์	
4	อาชญากรรมลดลง ผลการดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่รับรู้ที่อาชญากรรมเป้าหมายลดลง ยกเว้น พื้นที่การเคหะร่มเกล้า1(ตมอ.ร่มเกล้า) ที่รับรู้ที่อาชญากรรมเป้าหมายไม่ลดลง	การรับรู้ความรุนแรงของ อาชญากรรมเป้าหมายใน พื้นที่ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และ การสนทนากลุ่ม	เปลี่ยนแปลง ตัวชี้วัดเนื่องจาก พบว่าตำรวจ และประชาชน ไม่ได้ดำเนินการ เก็บรวบรวม สถิติคดีไว้

ลำดับ	เป้าหมาย/ผลการดำเนินการ	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
5	ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจสูงขึ้น ผลการดำเนินการ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจสูงขึ้น	ผลจากแบบวัดความพึงพอใจ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม	เปลี่ยนแปลงวิธีการวัดจากเดิมก่อนและหลัง โดยเปลี่ยนเป็นการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มในระหว่างกระบวนการดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ
6	มีการขยายพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ นอกเหนือจากพื้นที่ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการฯ ผลการดำเนินการ -มีการขยายกิจกรรม ตมอ.ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ ภ.จว.ฉะเชิงเทรา รวม 24 ชุมชนนอกเหนือจากทุนสนับสนุนที่ได้รับ	จำนวนพื้นที่ที่ขยายโครงการ	
7	มีการเสาะแสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นเพิ่มเติม ผลการดำเนินการ -งบประมาณในการติดตั้งไฟส่องสว่างในพื้นที่เป้าหมายจาก อบต.หัวไทร(ไม่ระบุตัวเลข) -งบประมาณค่าอาหารและเครื่องดื่มแก่ชุดปฏิบัติการ ตมอ.บางคล้า จาก มรฎ.ราชนครินทร์(ไม่ระบุตัวเลข) -งบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยงในการทำงานของชุดปฏิบัติการ ตมอ.ชุมชนประชาร่วมใจ จากวัดประชาร่วมใจ -งบประมาณในการติดตั้งกล้องวงจรปิดและเครื่องขยายเสียง จากวัดประชาร่วมใจ -งบประมาณในการจัดซื้อเครื่องแบบของ คณะกรรมการ ตมอ.จาก วัดหนองแบน วัดสามกอ วัดสมานสามัคคี	จำนวนงบประมาณที่เพิ่มขึ้น	

ลำดับ	เป้าหมาย/ผลการดำเนินการ	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
8	<p>มีการกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ และ ระดับที่สูงขึ้น</p> <p>ผลการดำเนินการ</p> <p>-มีการกำหนดเป็นนโยบายของสถานีตำรวจทุกแห่ง ทั้งนี้มีการดำเนินการที่เข้มแข็งต่อเนื่องใน สภ.แปลงยาว สภ.บ้านโพธิ์ สภ.ฉิมพลี สภ.สนามชัยเขต ถึงแม้ว่าโครงการวิจัยจะสิ้นสุดลงแล้ว</p> <p>-มีการกำหนดเป็นนโยบายระดับกองบังคับการของ ภ.จว.ฉะเชิงเทรา</p>	จำนวนหน่วยงานที่มีการกำหนดเป็นนโยบาย	

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม
 - 1.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation)
 - 1.3 นโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม
 - 1.4 แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงในลำดับที่ 13 ของโลก(วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ค้นหาวินาที 9 ก.ย.2557) ประกอบกับสภาวะการเคลื่อนย้ายประชากรที่สูงอันเนื่องมาจากการเป็นศูนย์กลางความเจริญในด้านต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในบริบทของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจนเป็นเหตุให้สภาพสังคมของกรุงเทพมหานครมีสถานะสังคมแห่งความเสี่ยง(risk society)(Lupton,D.,2003)

ดังจะเห็นได้จาก อาชญากรจำนวนมากใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งประกอบอาชญากรรมในความผิดประเภทต่างๆทั้งในรูปแบบของอาชญากรรมพื้นฐาน (Street crime) อาทิเช่น การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ บนท้องถนน และรูปแบบของอาชญากรรมที่ซับซ้อนหรือองค์กรอาชญากรรม ตลอดจนรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายด้วย (OSAC Country Council, ค้นหาวินาที 9 ก.ค.57) เป็นต้น

การทวีความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นส่งผลให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล(Anxiety) รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต สุขภาพกายและคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน

เมื่อพิจารณาสถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีประเภทต่างๆในห้วงเวลานับตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงในสำนักงานสถิติแห่งชาติ.คดีอาญาที่สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.Html>) พบว่า

- กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญได้รับแจ้ง 3,875 รายจับได้ 2,774 ราย คิดเป็นร้อยละ 71
 - กลุ่มคดีชีวิต ร่างกายและเพศได้รับแจ้ง 25,087 รายจับได้ 17,870 ราย คิดเป็นร้อยละ 71
 - กลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจได้รับแจ้ง 30,893 รายจับได้ 11,793 ราย คิดเป็นร้อยละ 38
 - กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 48,195 รายจับได้ 23,438 ราย คิดเป็นร้อยละ 48
- (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ประเภทคดีในกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ และ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่ตำรวจรับแจ้งจำนวนมากและจับกุมผู้กระทำความผิดได้น้อย อาทิเช่น โจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโค - กระบือ โจรกรรมเครื่องมือการเกษตร ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และ ชิงทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีที่เกิดขึ้นในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย และ ใช้ชีวิตอยู่ในบริบทของความเป็นเมือง หรือ เมืองกึ่งชนบทเป็นส่วนใหญ่

สัดส่วนของการจับกุมผู้กระทำความผิดได้น้อยมากดังกล่าว แสดงให้เห็นข้อจำกัดต่างๆที่นำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปราบปรามที่อยู่ในระดับที่ต่ำ

เมื่อตำรวจไม่สามารถควบคุมตัวผู้ก่ออาชญากรรมมารับการลงโทษได้ย่อมทำให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และนำมาซึ่งการสูญเสียความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ

การสร้างภาพลักษณ์ และ ศรัทธาของประชาชนที่แท้จริงและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องพัฒนาประสิทธิภาพงานป้องกันปราบปรามเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่ากิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกำกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินอย่างที่เป็นอยู่แพร่หลายในสังคมปัจจุบัน

มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีส่วนร่วม : ทางออกในการลดอาชญากรรมที่ดี

การควบคุมอาชญากรรมมีหลายวิธีการ ดังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทให้กับข้าราชการตำรวจให้มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นอยู่เย็นเป็นสุขพอควรดังความว่า...

“การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นความชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่เท่านั้น แต่จะถือเป็นความชอบต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สิน...”(<http://my.facebook.in.th/p=978>ค้นหาวันที่23มกราคม2557)

การป้องกันและลดอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์วางแผน และมีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากตำรวจมีข้อจำกัดในเรื่อง ทรัพยากรการบริหารจัดการเมื่อเทียบกับปริมาณปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมถึงบริบทความซับซ้อนของความเป็นเมือง หรือแม้กระทั่งในบริบทของความเป็นเมืองกึ่งชนบทก็ตาม

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนแล้วนั้น สามารถแบ่งประเภทของอาชญากรรมออกได้ ดังนี้

1. แบ่งตามสภาพของปัญหา เช่น ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรข้ามชาติที่เข้ามาลักทรัพย์และโจรกรรมตามที่สาธารณะและที่พักอาศัย ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ขบขี้รถจักรยานยนต์ก่อความเดือดร้อนรำคาญ ปัญหาเด็กนักเรียนตีกัน และปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด เป็นต้น

2. แบ่งตามกลุ่มคดีอาญา 4 กลุ่มตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำไว้

(<http://aphirakn.blogspot.com/2015/05/blog-post.htm> (ค้นหาวันที่ 11 ก.ย.58) ได้แก่

กลุ่มที่ 1 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ประกอบไปด้วยประเภทคดี ดังนี้

- 1.1) ฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์)
- 1.2) ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- 1.3) พยายามฆ่า
- 1.4) ทำร้ายร่างกายสาหัส
- 1.5) ข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ประกอบไปด้วยประเภทคดี ดังนี้

- 2.1) ปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์)
- 2.2) ชิงทรัพย์
 - 2.2.1) บาดเจ็บ (คดีอุกฉกรรจ์)
 - 2.2.2) ไม่บาดเจ็บ
- 2.3) ชิงทรัพย์
- 2.4) ลักทรัพย์
 - 2.4.1) รถยนต์
 - 2.4.2) รถจักรยานยนต์
 - 2.4.3) อื่น ๆ
- 2.5) ทรัพย์
- 2.6) ทรัพย์
- 2.7) ทรัพย์
- 2.8) ทรัพย์
- 2.9) ทรัพย์

กลุ่มที่ 3 คดีความผิดพิเศษ ประกอบไปด้วยประเภทคดี ดังนี้

- 3.1) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- 3.2) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก
- 3.3) พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์
- 3.4) พ.ร.บ.สิทธิบัตร
- 3.5) พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า
- 3.6) พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- 3.7) ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์
- 3.8) พ.ร.บ.ป่าไม้
- 3.9) พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ
- 3.10) พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ
- 3.11) พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

- 3.12) พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม
 - 3.13) พ.ร.บ. เลื่อยโซ่ยนต์
 - 3.14) พ.ร.บ. การขุดดินและถมดิน
 - 3.15) พ.ร.บ. ศุลกากร
 - 3.16) พ.ร.บ. พอกเงิน
 - 3.17) พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา
- กลุ่มที่ 4. ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบไปด้วยประเภทคดี ดังนี้
- 4.1) ยาเสพติด
 - 4.1.1) ผลิต/นำเข้า/ส่งออก
 - 4.1.2) จำหน่าย/ครอบครองเพื่อจำหน่าย
 - 4.1.3) ครอบครอง
 - 4.1.4) เสพยาเสพติด
 - 4.2) อาวุธและวัตถุระเบิด
 - 4.2.1) อาวุธปืนสงคราม
 - 4.2.2) อาวุธปืนธรรมดา
 - 4.2.3) วัตถุระเบิด
 - 4.3) การพนัน
 - 4.3.1) สลากกินรวบ
 - 4.3.2) ทายผลฟุตบอลออนไลน์
 - 4.3.3) การพนันอื่น ๆ
 - 4.4) ความผิดเกี่ยวกับวัตถุ สื่อบันเทิงลามกอนาจาร
 - 4.5) ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง
 - 4.5.1) นำพาให้ที่פקพิง
 - 4.5.2) ลักลอบหลบหนีเข้าเมือง
 - 4.6) ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
 - 4.7) ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ
 - 4.8) ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะของปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวทำให้ตำรวจจำเป็นต้อง“สร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพ” ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เข้มแข็ง โดยกลไกดังกล่าวจะต้องสามารถลดทอนปัญหาอุปสรรคในส่วนของข้าราชการและบุคลากรด้านต่างๆของตำรวจลงได้ด้วย อาทิเช่น ทรัพยากรด้านกำลังคน เงินทุนในการทำงาน เป็นต้น รวมถึงลดทอนปัญหาอุปสรรคในส่วนของ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนเมือง และพื้นที่ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทซึ่งมีบริบททางสังคม วัฒนธรรมและรูปแบบของวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่แตกต่างจากสังคมชนบทที่มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมสูง เป็นสังคมเครือญาติ

ลักษณะของปัญหาอาชญากรรมบางประเภทไม่มีความจำเป็นอย่างสำคัญที่จะต้องใช้ตำรวจที่มีความรู้ความ

สามารถที่เฉพาะเจาะจงมากนัก ตำรวจท้องที่ประจำสถานีตำรวจสามารถรับมือกับปัญหาอาชญากรรมพื้นฐานเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี แต่จำเป็นต้องมีวิธีการคิด และมีระบบการทำงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างถูกต้อง โดยมุ่งเน้นการป้องกันและลดอาชญากรรมเชิงรุกและให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอย่างเข้มแข็ง

เมื่อปี พ.ศ.2553-2554 พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเธาว์ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว สกว.ได้สนับสนุนงบประมาณให้ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาสและคณะทำการศึกษาวิจัยในโครงการ การจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดย ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาสและคณะ(2556) สรุปไว้ว่า

...โครงการ ตมอ.เป็นโครงการที่มีเป้าหมายและจุดเน้นที่แตกต่างจากโครงการอื่นที่ผ่านมาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยจุดเด่นของโครงการคือเน้นการป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ในการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาและให้ความสำคัญกับประชาชน ประชาชนจึงได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ในการป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมตามความต้องการของมวลชนในพื้นที่นั้นๆโดยมวลชนจะเป็นผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้คิดปัญหา เนื่องจากมวลชนจะทราบปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดี มวลชนจะเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาเองทั้งหมดและโครงการจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกเดือน ซึ่งจะสรุปปัญหาการทำงานและหาแนวทางแก้ไขร่วมกันทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดี มีความพึงพอใจในการทำงานของตนเอง มีพลังในการทำงานและมีกำลังใจมากขึ้น ก่อให้เกิดความคุ้นเคย ความเป็นกันเองและกล้าแสดงออกกับตำรวจมากขึ้น และปฏิบัติตามกันด้วยความเอื้อเฟื้อ ประชาชนหันมาให้ความสนใจป้องกันตนเองมากขึ้น และเมื่อปัญหาของประชาชนในด้านต่างๆ บรรเทาลง จึงเกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างตำรวจกับประชาชน ภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาประชาชนดีขึ้น และยังพบว่า รูปแบบและการดำเนินโครงการ ตมอ.เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพและ ผู้ปฏิบัติต่างให้การยอมรับว่าเป็นรูปแบบที่สามารถลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนได้จริง...

1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม

คณะวิจัยทำการเรียบเรียงแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมเพื่ออธิบายปรากฏการณ์อาชญากรรมในพื้นที่วิจัยและแนวทางในการป้องกัน ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมของ Cesare Beccaria (ซีซาร์ เบ็คคาเรีย) สำนักอาชญาวิทยาคลาสสิกซึ่งเป็นเจ้าของทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกันทางสังคมที่เรียกว่า “ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้ง” (Deterrence Theory)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม(Theory of Social Disorganization) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักชิคาโก(The Chicago School of Criminology)แนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงสังคมวิทยาและทฤษฎีอาชญาวิทยามานุษยวิทยา และทฤษฎีวิวัฒนาการหลัก-วัฒนธรรมรองกับอาชญากรรม(Cultural and Subcultural Theories of Crime) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1.1.1. ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้ง (Deterrence Theory)

ความเชื่อในทฤษฎี “เจตต์จ้านงอิสระ” (Free will) ที่ว่ามนุษย์มีอิสระที่จะคิดและกระทำการใดๆตามความคิดและการใช้เหตุผล (Rational) ของตนเองนั้น ทำให้ได้ข้อสรุปที่ว่า

เมื่อมนุษย์กระทำการสิ่งใด เขาจึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา เมื่อเขากระทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ

นี่คือ ความเชื่อพื้นฐานที่มาของการคิดค้นทฤษฎีของซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria ค.ศ.1764) นักปรัชญาชาวอิตาลีซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดสาขาวิชาอาชญาวิทยาและสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก เป็นเจ้าของทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกันทางสังคมที่เรียกว่า “ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้ง”(Deterrence Theory) ที่มุ่งให้ความสำคัญกับอาชญากรรม มากกว่า อาชญากร โดยมุ่งเน้นการป้องกันและยับยั้งอาชญากรรมในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ต้องได้รับการควบคุม แก้ไข

การป้องกันอาชญากรรมโดยการตัดช่องโอกาสในการกระทำผิดเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้มุ่งเน้นที่การป้องกันมิให้เกิดอาชญากร หากแต่ มุ่งเน้นที่การให้ความสนใจในประเด็นของการหาวิธีการที่จะสามารถหลีกเลี่ยงการเป็นเหยื่อของอาชญากร หรือ การทำให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นไม่สามารถทำร้ายเหยื่อได้ โดยมีความเชื่อว่า ในบางกรณีนั้นเหยื่อก็มีส่วนในการสร้างช่องโอกาสของการเกิดอาชญากรรม ดังนั้น หากตัดหรือลดช่องโอกาสก็จะทำให้โอกาสของการเกิดอาชญากรรมลดลงด้วย

ตัวอย่างของการตัดช่องโอกาสเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น การติดตั้งหน้าต่างประตูที่มีความแข็งแรงป้องกันการโจรกรรม การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย รวมถึงการรวมกลุ่มกันของประชาชนในการสอดส่องดูแลเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม

จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้มองอาชญากรรมในลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องป้องกันโดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทั้งรูปธรรมและนามธรรมในการยับยั้ง ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว และมีผลต่อการคิดและความตั้งใจที่จะกระทำผิด ทำให้ผู้ที่กระทำผิดไม่กล้าเสี่ยงที่จะกระทำ ซึ่งหากการควบคุมและลงโทษตามแนวทางการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมีความเข้มแข็งด้วยแล้วนั้นจะยิ่งทำให้การลดอาชญากรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

แต่หากการควบคุมและลงโทษในการบังคับใช้กฎหมายไม่มีความเหมาะสม ไร้ประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้ผู้กระทำผิดยังมีความพร้อมที่จะเสี่ยงในการกระทำผิดอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีการยับยั้งด้วยการจัดสภาพแวดล้อมแล้วก็ตาม

เบ็คคาเรียเห็นว่า การลงโทษควรมีไว้เพื่อป้องกันสังคมโดยการข่มขู่ยับยั้งผู้ที่กระทำผิดให้เกรงกลัวโทษซึ่งมีหลักสำคัญ 3 ประการคือ

ประการแรก การลงโทษต้องกระทำด้วยความรวดเร็ว (Swiftess of Punishment)

“การลงโทษด้วยความรวดเร็วว่องไวและใกล้ชิดกับการประกอบอาชญากรรมจะเกิดประโยชน์มากกว่า” ดังนั้น การติดตามตัวผู้กระทำผิดที่ใช้ระยะเวลาานาน รวมถึงความล่าช้าในกระบวนการพิจารณาตัดสินที่นานเกินไปจึงเป็นการลงโทษที่ไม่เกิดประโยชน์

เบ็คคาเรียเห็นว่า ความรวดเร็วในการพิพากษาวางโทษผู้กระทำผิดมีความสัมพันธ์กับขนาดของการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง การพิพากษาวางโทษและการลงโทษด้วยความรวดเร็วจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและ เชื่อว่าการลงโทษที่มีความรวดเร็วและแน่นอนย่อมส่งผลในการระงับยับยั้งการกระทำผิดได้มากกว่าการลงโทษที่ใช้ความรุนแรงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ประการที่ 2 การลงโทษต้องมีความแน่นอน(Certainty of Punishment)

เบ็คคาเรียเห็นว่า ความแน่นอนเป็นคุณภาพที่สำคัญที่สุดของการลงโทษ เขากล่าวว่า

"...แม้กระทั่งความชั่วร้ายที่น้อยที่สุด...แต่เมื่อผู้กระทำผิดได้รับโทษที่แน่นอน ย่อมจะมีผลในการสร้างความเกรงขามในจิตใจคนได้ดียิ่ง..."

ประการที่ 3 การลงโทษต้องมีความเคร่งครัดหรือมีความรุนแรง(Severity of Punishment)

เบ็คคาเรียเห็นว่า การลงโทษที่มีประสิทธิผลนั้น โทษจะต้องมากเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจากการประกอบอาชญากรรม

หลักการของเบ็คคาเรีย เกี่ยวกับการลงโทษนั้นมีแนวความคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎี อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism Philosophy) คือ “ประโยชน์สูงสุดสำหรับปวงชนจำนวนมากที่สุด” หมายถึง “การมุ่งคุ้มครองประโยชน์สูงสุดของคนส่วนใหญ่ในสังคม” ซึ่งเบ็คคาเรียนำมาใช้ในการสร้างข้อเสนอเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษโดยมุ่งป้องกันสังคมจากภัยอันตรายของอาชญากรรมด้วยการข่มขู่ยับยั้ง ความคิดของเขาปรากฏในหนังสือชื่อ On Crimes and Punishments ในเรื่องการลงโทษเพื่อการป้องกัน (Preventive Punishment) ในสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ เขากล่าวว่าการลงโทษนั้นควรจะมีไว้เพื่อเป็นการป้องกันโดยใช้ความคิดเรื่องการข่มขู่และยับยั้ง (Deterrence) แบ่งออกเป็น

(1) การข่มขู่และยับยั้งโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดรายบุคคลเพื่อยับยั้งมิให้เขากระทำผิดซ้ำ

(2) การข่มขู่ยับยั้งทั่วไป (General Deterrence) เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นในสังคมทั่วไปให้เห็นโทษของการกระทำผิดเพื่อจะได้ยับยั้งไม่กระทำผิดเพราะเกรงกลัวโทษ

ตามหลักอาชญาวิทยานั้น เบ็คคาเรียเห็นว่า "ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย การที่จะลงโทษผู้กระทำผิดควรพิจารณาแต่กรรมที่เขาได้ประกอบเท่านั้น ไม่ควรคำนึงถึงว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ใด เพราะถือว่าทุกคนกระทำสิ่งใดลงไปโดยมีเจตจำนงเสรี (Free Will) จึงควรพิจารณาโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่เขาทำลงไป (Equal Punishment for the same Crime)"

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้งนี้มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นการป้องปรามอาชญากรรมทำให้คนเกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษเป็นสำคัญ ทำให้ตัดมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด กล่าวคือ เมื่อบุคคลเกิดความคิดที่จะกระทำความผิด หรือก่ออาชญากรรม อาจเกิดการคิดถึงโทษที่จะได้รับและยับยั้งการกระทำอาชญากรรมนั้นๆ อีกทั้งยังเห็นผลลัพธ์ได้อย่างรวดเร็วในการป้องกันอาชญากรรมโดยการหยุดพฤติกรรมก่ออาชญากรรมครั้งต่อไปของบุคคลนั้น

แต่มีข้อเสียคือ เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุจึงยังไม่ใช่การป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพมากนัก อีกทั้งทฤษฎีนี้ยังมีข้อจำกัดในการอธิบายกลุ่มของอาชญากรที่มีวุฒิภาวะในการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสม และมุ่งเน้นในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดมารับการลงโทษ และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้พิพากษาในการพิจารณาวางโทษเพื่อให้การลงโทษที่เกิดขึ้นเพื่อการยับยั้งอาชญากรรมเป็นหลัก

การป้องกันอาชญากรรมหรือยับยั้งอาชญากรรมเป็นการมุ่งเน้นการลดมูลเหตุจูงใจของปัจเจกให้นึกถึงบทลงโทษเมื่อมีโอกาสหรือคิดที่จะกระทำความผิด จึงมีความเหมาะสมเฉพาะปัจเจกที่มีการคิดวิเคราะห์ผลที่จะได้รับจาก

การกระทำอาชญากรรมเท่านั้น

ด้วยข้อจำกัดนี้ ทำให้นักอาชญาวิทยาในกลุ่มนีโอคลาสสิกทำการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้งนี้ถือเป็นทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยาคลาสสิก(The Classical School of Criminology)และเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในวงการนิติบัญญัติ ตุลาการ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งต่อมาได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดย รอสซี(Rossi) การ์ราด (Garraud) และจอลลี (Joly) ซึ่งเรียกตัวเองว่านักอาชญาวิทยาในกลุ่มนีโอคลาสสิก (Neo-Classic School of Criminology) ได้ทำการปรับปรุงโดยให้นำพฤติกรรมแห่งคดี การพิจารณาภูมิหลังของผู้กระทำผิดที่ไม่จำกัดอยู่เพียงเฉพาะพฤติกรรมในขณะกระทำผิดเท่านั้น การให้ศาลรับฟังคำให้การของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการ รวมถึง การให้ศาลให้ความสนใจกับกลุ่มคนที่ไม่สามารถกำหนดเจตจำนงอิสระได้ทัดเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าภูมิหลังของผู้กระทำผิดและความแตกต่างในการกำหนดเจตจำนงอิสระนั้นเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง ผลักดันให้บุคคลอาจจะกระทำอาชญากรรมได้

การประยุกต์ใช้หลักแนวคิดทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้งกับตัวแบบ ตมอ.

ขั้นตอนตามกระบวนการป้องกันและลดอาชญากรรมตามหลักการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม (ตมอ.) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์อาชญากรรม การวางแผน การปฏิบัติการตามแผน และการประเมินผลการปฏิบัติ นั้น มีตัวอย่างการดำเนินการในประเด็นของการจัดสายตรวจซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่คณะกรรมการ ตมอ.ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนและตำรวจได้นำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานในการป้องกันอาชญากรรมซึ่งการจัดสายตรวจถือได้ว่าเป็นการกระทำตามหลักแนวคิดทฤษฎีการข่มขู่และยับยั้งเป็นลักษณะของการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นความสัมพันธ์ในกลุ่มคนในชุมชนรวมตัวกันในการสอดส่อง ดูแลป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

การจัดสายตรวจตามหลักการ ตมอ. มีความแตกต่างจากการจัดสายตรวจแบบดั้งเดิมที่ตำรวจเคยปฏิบัติมา กล่าวคือ สายตรวจแบบเดิมจะจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจลาดตระเวนในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน และให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจเขตตรวจของสายตรวจให้ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ หรือตามที่ประชาชนร้องขอหรือแจ้งให้ทราบได้รับความเดือดร้อนจากอาชญากรรม

การดำเนินการดังกล่าวต้องใช้ต้นทุนในการดำเนินการและการบริหารจัดการที่สูงมาก ในขณะที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและลดอาชญากรรมต่ำมากด้วย กล่าวคือตำรวจสายตรวจมีโอกาสน้อยมากในการประสบเหตุซึ่งหน้าขณะคนร้ายกำลังลงมือกระทำผิด อีกทั้งการกระทำผิดของคนร้ายใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ดังนั้นการไปถึงที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งจึงล่าช้า และไม่สามารถระงับเหตุหรือทำการจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้ทันเวลาที่

แม้กระทั่ง การจัดสายตรวจร่วมกับอาสาสมัครภาคประชาชนที่ผ่านมานั้น ก็ยังเป็นไปในลักษณะที่นำพาสายตรวจไปตระเวนตรวจตามพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจตามที่ตำรวจได้วางแผนไว้ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงความสอดคล้องกันตามหลักการที่ว่าอาสาสมัครเป็นประชาชนในพื้นที่ชุมชนที่พวกเขาอยู่ ดังนั้นการดูแลสอดส่องความปลอดภัยจึงต้องเป็นไปในขอบเขตพื้นที่ชุมชนเฉพาะถิ่นที่อยู่อาศัยของพวกเขาเท่านั้น เพื่อให้มวลชนเหล่านี้ได้ใช้ศักยภาพและทุนทาง

สังคมวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนของพวกเขาเพื่อการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเองอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจ และพัฒนาสำนึกของการเป็นผู้ที่ต้องกระทำการหลักในการปกป้องชุมชนถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเองโดยไม่หวังพึ่งพึ่งเจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

การจัดสายตรวจตามหลักการ ตมอ.จะเป็นการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของตำรวจและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน แต่ละชุมชนโดยให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนที่ชาวบ้านในแต่ละชุมชนตระหนักและประเมินว่าเป็นปัญหาสำคัญของพวกเขาและมีความต้องการที่จะป้องกันและลดปัญหาดังกล่าวลง

นอกเหนือจากการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาอาชญากรรมที่ต้องการป้องกันและลดอาชญากรรมดังกล่าวลงแล้วนั้น ยังเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อป้องกันและลดอาชญากรรมโดยการนำข้อมูลที่ชาวบ้านในชุมชน และข้อมูล ตำรวจที่มีอยู่มาร่วมกันประมวล สังเคราะห์และวิเคราะห์ ก่อนที่จะจัดทีมตรวจที่ร่วมมือกันระหว่างตำรวจและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนเรียกว่า *สายตรวจ ตมอ.*

สายตรวจ ตมอ.เป็นสายตรวจที่มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นคนในชุมชนของตนเองและดำเนินการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเองด้วย อีกทั้งยังมีศักยภาพที่เข้มแข็งเชิงวิชาชีพ และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีพลังมุ่งใจในการป้องกันอาชญากรรมที่เข้มแข็งมากกว่าการจัดสายตรวจที่มีเพียงกำลังตำรวจ หรือชาวบ้านอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น

ขั้นตอนการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย และการวางแผนในการดำเนินการนั้น นับได้ว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านเกิดแรงจูงใจในการป้องกันอาชญากรรม เนื่องจากการสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) และสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ของทีมสายตรวจ ตมอ.ที่**แตกต่างจากการเป็นเพียงอาสาสมัครที่ทำหน้าที่ช่วยงานของเจ้าพนักงานตำรวจแต่เพียงเท่านั้น**

การปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ ตมอ.ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดมูลเหตุจูงใจของผู้ที่คิดจะก่ออาชญากรรมโดยการกระตุ้นสำนึกของการพิจารณาเห็นโอกาสที่จะได้รับการลงโทษที่มากขึ้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสายตรวจ ตมอ.และคณะกรรมการ ตมอ.มีความเข้าใจสาเหตุและโอกาสของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนของตนเองอย่างลึกซึ้งด้วยแล้วนั้น จะทำให้การวางแผนในการป้องกันและลดอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย รวมถึงการสืบสวนสอบสวนเพื่อทราบและจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้รวดเร็วมากขึ้น เพราะมีความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดความรวดเร็วและแน่นอนในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดได้สำเร็จง่ายกว่าที่ไม่มีการดำเนินโครงการ ตมอ. ตลอดจนการทำให้คนทั้งชุมชนได้รับทราบถึงการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ย่อมส่งผลถึงผู้ที่กระทำความผิดอื่นๆภายในชุมชนและพื้นที่ข้างเคียงได้อย่างแท้จริง จนเกิดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดได้ในที่สุด

1.1.2. แนวคิด ทฤษฎีเชิงสาเหตุของอาชญากรรม

หลักการ ตมอ.เชื่อว่า การเพิ่มศักยภาพให้มวลชนคิดวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมอย่างถูกต้องจะนำมาซึ่งการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพด้วย คณะผู้วิจัยจึงเรียบเรียงแนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่มุ่งเน้นในการ

อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการป้องกันอาชญากรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนสำคัญในกระบวนการปฏิบัติตามหลักการ ตามอ.ประกอบด้วย

- 1) ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม(Theory of Social Disorganization)
- 2) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักชิคาโก(The Chicago School of Criminology)
- 3) แนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงสังคมวิทยา
- 4) ทฤษฎีวิวัฒนาการหลัก-วัฒนธรรมรองกับอาชญากรรม(Cultural and Subcultural Theories of Crime)
- 5) ทฤษฎีอาชญาวิทยาบูรณาการ

เมื่อพิจารณาทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม(Theory of Social Disorganisation)ซึ่งเป็นทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมที่เกิดขึ้นปลายศตวรรษที่19 ของสำนักอาชญาวิทยาชิคาโกโดย ซอร์ และแมคเคย์ ที่อธิบายว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมทางกายภาพของบ้านเรือน ความยากจน ความแปลกแยกแตกต่างของประชากรและการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากรที่สร้างความแตกสลายของการจัดระเบียบทางสังคมนั้น นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม

จะเห็นได้ว่าคำอธิบายตามแนวคิดของซอร์และแมคเคย์มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่เมือง ดังนั้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในชุมชนทั้งในมิติของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภูมิศาสตร์การย้ายถิ่นฐานของประชากรในชุมชนอย่างถูกต้องชัดเจน โดยนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมน่าจะทำให้การเกิดอาชญากรรมสามารถลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ นักอาชญาวิทยาในสำนักอาชญาวิทยาชิคาโกมุ่งเน้นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากกระทำของกลุ่มอาชญากรที่เป็นเยาวชน โดยอธิบายว่าอาชญากรรมในบริบทดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรจากเยาวชนที่สูงวัยกว่าที่อยู่ในชุมชนถิ่นที่อยู่นั้นเป็นการถ่ายทอดค่านิยมที่ผิดให้แก่เด็กและเยาวชนในถิ่นนั้น ทำให้ทฤษฎีดังกล่าวมีข้อจำกัดในการอธิบายพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมที่มีได้เกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชน

นอกจากนี้ข้อสรุปจากผลการศึกษาของอังเดร มิเชล เกอร์รี่(Andre-Michel Guerry (1802-1866) ที่ว่าอาชญากรรมประเภททรัพย์สินจะเกิดสูงมากขึ้นในพื้นที่ย่านคนร่ำรวย ส่วนอาชญากรรมประเภทที่ใช้ความรุนแรงจะเกิดขึ้นมากในย่านคนยากจนนั้นเป็นข้อสรุปที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เหยื่ออาชญากรรม ประเภทของอาชญากรรมและวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่เหมาะสมต่อไปได้

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักชิคาโก(The Chicago School of Criminology) มุ่งศึกษาอาชญาวิทยาในแนวนิเวศวิทยาโดยมีต้นกำเนิดของทฤษฎีในลักษณะที่เมืองใหญ่ๆในสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและปัญหาอาชญากรรมจนทำให้เกิดความโกลาหลใหม่หวนครชิคาโกซึ่งความอัดแน่นแออัดของประชากรจำนวนมากในนครชิคาโกนั้นเป็นไปตามแนวคิดของ เอมีล เดอร์ไคม์ที่อธิบายว่า

เมื่อความเป็นเมืองและความเป็นระบบสังคมอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเกินไปจะเกิดปัญหาความโกลาหลและความไร้ระเบียบ(Chaos)และสภาพไร้บรรทัดฐาน(Normlessness)เกิดขึ้นซึ่งปรากฏการณ์ในนครชิคาโกในยุคนี้ได้สะท้อนสภาพความไร้ระเบียบของเมืองได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่เด็กวัยรุ่นวิ่งวุ่นไปตามท้องถนนอย่างไร้ระเบียบในลักษณะของการรวมกลุ่มเป็นแก๊ง (Gangs) หลายแก๊งโดยที่ไม่สามารถห้าม

ปรามได้ มีการกระทำผิดในเด็กและเยาวชนเกิดมากขึ้น

แนวคิดสำนักซีกาโกมีความสอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่เมืองในบางประเด็นโดยที่มีความแตกต่างในรูปแบบและระดับความรุนแรงโดยจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนในเขตเมือง และเมืองกึ่งชนบทนั้นมีพฤติกรรมกระทำผิด มีการรวมกลุ่มแก๊งอยู่บ้างในบางพื้นที่ บางเวลาตามโอกาสที่เอื้ออำนวย และขึ้นอยู่กับความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละช่วงเวลา

อีกทั้งจะเห็นได้ว่าระดับความรุนแรงของสภาพปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทยยังไม่ทำให้สังคมเกิดความโกลาหล อีกทั้งตามแนวคิดทฤษฎีของเดอร์เคอม์ที่ให้ความสำคัญในการอธิบายสาเหตุของภาวะไร้บรรทัดฐานว่ามาจากสาเหตุพื้นฐานสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่ระเบียบสังคมจะก้าวตามทันในการแก้ปัญหาควบคุมสังคมได้ หรือแนวคิดของโรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน (Robert K. Merton) ที่เห็นว่าสาเหตุของปัญหามาจากการที่คนในสังคมอเมริกันให้ความสำคัญกับเป้าหมายเรื่องความร่ำรวยมั่งคั่งมากเกินไป จนเกินกำลังที่จะหาวิธีการไปสู่เป้าหมายได้ดีพอทำให้ประชาชนเกิดความตึงเครียด (Strain) และเกิดความคับข้องใจ (Frustration) รวมถึงต้องต่อสู้กับข้อจำกัดทางโครงสร้างเศรษฐกิจในสังคมด้วยวิถีทางของตนเองด้วยนั้นนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในที่สุดนั้น ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมมากนัก

แต่หากพิจารณาแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงสังคมวิทยาและทฤษฎีอาชญาวิทยาบูรณาการดังเช่นแนวคิดของเอ็ดวิน เฮช ซุทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland, 1883-1950) ผู้คิดค้นทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง (Differential Association) และปฏิเสศการศึกษาอาชญาวิทยารายบุคคลตามแนวทางของปฏิฐานนิยม จะพบว่าทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างมีแนวคิดว่า พฤติกรรมอาชญากรรมคือ สิ่งที่ได้เรียนรู้ (Learned) ผ่านทางกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

ในโซนพื้นที่เมืองชั้นในจะมีความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural conflict) โดยมีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสองวัฒนธรรมประกอบด้วยวัฒนธรรมอาชญากร (Criminal) และวัฒนธรรมที่เป็นชนบทธรรมเนียมของสังคม (Conventional) ดังนั้น สิ่งที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและอาชญากรเป็นผลมาจากองค์การทางสังคมและบริบทแวดล้อมของแต่ละบุคคลโดยที่สิ่งที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้เรื่องอาชญากรรมคือ การส่งผ่านทางวัฒนธรรม (Cultural transmitted)

ซุทเธอร์แลนด์ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่เป็นการนิยามสิ่งที่เข้าข่ายการฝ่าฝืนกฎหมาย (Definitions Favorable to Violation of Law) และมุมมองที่มีต่ออาชญากรรมไม่ว่าจะเป็น ตัวอาชญากร หรือ อิทธิพลทางชนบทธรรมเนียมที่มีต่อชีวิตของบุคคลล้วนทำให้เรายอมรับอาชญากรรม

กล่าวคือการทำให้อาชญากรรมกลายเป็นสิ่งที่ยอมรับได้และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ดังจะเห็นได้อาชญากรรมประเภท Street crime ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมื่อนั้นสามารถอธิบายตามแนวคิดของซุทเธอร์แลนด์ได้อย่างชัดเจนมาก

หากพิจารณาว่า การก่ออาชญากรรมเป็นความรุนแรงชนิดหนึ่งนั้น แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมหลัก-วัฒนธรรมรองกับอาชญากรรม (Cultural and Subcultural Theories of Crime: ค.ศ. 1967) ตามแนวคิดของมาร์วิน อี. โวฟกัง (Marvin E. Wolfgang) และฟรังโก เฟร์ราคูติ (Franco Ferracutti) ที่อธิบายว่า ความรุนแรง คือวัฒนธรรมที่ได้

เรียนรู้เพื่อการปรับตัวที่จะรับมือกับสถานการณ์ด้านลบในชีวิต และเป็นการเรียนรู้ในแต่ละบรรทัดฐานที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมที่มุ่งใช้ความรุนแรงมากกว่าการใช้ทางเลือกหรือวิธีการอื่นก็สามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนปรากฏการณ์ในการก่ออาชญากรรมในกลุ่มอาชญากรที่มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ถูกกระทำรุนแรงในด้านต่างๆมาก่อนที่จะประกอบอาชญากรรม ทั้งความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ในโรงเรียน ในชุมชน รวมถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากตนเองเป็นผู้ถูกกระทำ เป็นผู้กระทำ หรือเป็นผู้สังเกตเห็นการกระทำรุนแรงในสังคมที่ตนเองใช้ชีวิตอยู่ เป็นต้น

การอธิบายอาชญากรรมด้วยแนวคิดของมาร์วิน อี โวฟกัง(Marvin E.Wolfgang) และฟรังโก เฟอรรากูตี (Franco Ferracutti)นี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงและการใช้ความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งสร้างความหวาดกลัว และวิตกกังวลให้แก่คนในสังคมปัจจุบันอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การทำร้ายร่างกาย การแข่งรถจักรยานยนต์ การลักทรัพย์ หรือ การโจรกรรมรถจักรยานยนต์ที่มักเกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ร่วมกับการใช้คำอธิบายของโคเฮน

โคเฮน (Cohen,1955) เสนอว่า ความตึงเครียดเกี่ยวกับความไม่พอใจของสถานภาพชนชั้นจะเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมที่นำไปสู่การบังเกิดค่านิยมวัฒนธรรมย่อยที่จะมาสนับสนุนการกระทำผิดโดยโคเฮนเสนอแบบจำลองที่อธิบายว่า วัฒนธรรมแห่งการกระทำผิดทางอาญาก็เหมือนกับวัฒนธรรมย่อยที่เกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อปัญหาพิเศษเฉพาะด้านที่ประชาชนกำลังเผชิญอยู่

โคเฮน เสนอว่าจะต้องแก้ไขเรื่องวัฒนธรรมย่อยของการกระทำผิด(The delinquent subculture) โดยจะต้องจัดหาหลักเกณฑ์สำหรับสถานภาพที่ได้รับการเคารพนับถือให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงเกณฑ์นี้ได้ โคเฮนมีความเห็นที่แตกต่างจากความเห็นของนักทฤษฎีในกลุ่มสำนักชิคาโกที่เห็นว่าวัฒนธรรมอาชญากรสามารถถ่ายทอดไปยังเด็กรุ่นต่อไปที่อยู่ในถิ่นพำนักของพวกเขา แต่โคเฮนเห็นว่าเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งไม่พอใจต่อสถานภาพของตน (ซึ่งถือว่าเป็นสถานะที่ขาดแคลนในตนเองที่กระตุ้นการกระทำผิดอยู่แล้ว) จะสามารถถูกดึงดูดโดยสิ่งล่อใจจากกลุ่มแก๊งที่หยิบยื่นมิตรภาพ ความตื่นเต้น และปกป้องเด็กเหล่านี้ได้

ในห้วงสองทศวรรษที่ผ่านมา นักอาชญาวิทยาพบว่าการใช้ทฤษฎีกระแสหลักเพียงทฤษฎีเดียวไม่ได้ให้ผลการศึกษาที่น่าสนใจเท่าที่ควรจึงเกิดการผสมผสานทฤษฎีที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางทฤษฎีอาชญาวิทยาแบบบูรณาการ(Integrated Theories of Criminology)ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ

1. การบูรณาการทางทฤษฎีแบบผลสืบเนื่อง(End-to-End Theoretical Integration)เป็นลักษณะการจัดลำดับปัจจัยเชิงเหตุ-ผล (casual factors) ยกตัวอย่างเช่น เส้นทางที่นำไปสู่การเกิดอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในเริ่มแรกมีสาเหตุมาจากความล้มเหลวของการจัดการและการควบคุมทางสังคมตามทฤษฎีการยึดโยงทางสังคม แต่ช่วงต่อมาอิทธิพลของกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีตามแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างจะเป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นในตอนแรก มีสาระสำคัญคือ

ความอ่อนแอของพลังยึดโยงสังคม นำไปสู่ การคบค้าสมาคมกับกลุ่มบุคคลที่ไม่ดี ซึ่งนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในที่สุด

โมเดลดังกล่าวเป็นทฤษฎีการบูรณาการแบบผลสืบเนื่อง (Sequential) เป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการจัดเรียงลำดับของทฤษฎีสองทฤษฎีขึ้นไปเพื่ออธิบายสาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรมในช่วงเวลาหนึ่ง

2. การบูรณาการทางทฤษฎีแบบคู่ตรงข้าม (Side-by-Side Theoretical Integration)เป็นการบูรณาการ

แน่นอน มีสาระสำคัญคือ

การควบคุมตนเองสูง นำไปสู่ การคิดพิจารณาผลสืบเนื่องในทางร้ายที่จะเกิดขึ้นตามมา นำไปสู่ การยับยั้งที่จะประกอบอาชญากรรมและการควบคุมตนเองที่ต่ำ นำไปสู่ ความปรารถนาในการแก้แค้นตอบแทน นำไปสู่ ผลที่เกิดขึ้นคือ การตัดสินใจที่จะประกอบอาชญากรรมตามมาจากจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด

3. การบูรณาการทางทฤษฎีแบบต่อยอด (Up-and-Down Theoretical Integration หรือ Deductive Integration) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาต่อยอดระดับที่สูงขึ้นของทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งในเชิงนามธรรมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

3.1 การลดทอนทางทฤษฎี (Theoretical Reduction) เป็นการบูรณาการทางทฤษฎีโดยที่ทฤษฎีแรกมีความเป็นนามธรรมที่สูงกว่าหรือมีฐานคติที่กว้างกว่าทฤษฎีที่สอง ดังนั้น สามารถนำส่วนทฤษฎีที่สองปรับรูปแบบเข้ากับโครงสร้างของทฤษฎีแรกได้ เช่นการลดทอนและปรับรูปแบบของทฤษฎีการเสริมแรง เช่น ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของการเรียนรู้ ทฤษฎีการเลียนแบบ และทฤษฎีตัวแบบแห่งการเรียนรู้ โดยนำไปรวมกับทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง ทั้งนี้ เนื่องจากแนวคิดและข้อสันนิษฐานของทฤษฎีการเสริมแรงที่แตกต่างกัน มีความเป็นลักษณะทั่วไปและกว้างกว่าทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างนั่นเอง

3.2 การสังเคราะห์ทางทฤษฎี (Theoretical Synthesis) เป็นการสังเคราะห์สองทฤษฎีที่มีอยู่แล้วทำการสร้างระดับนามธรรมที่สูงขึ้นมากกว่าทฤษฎีสองทฤษฎีเดิมนั้นให้กลายเป็นทฤษฎีใหม่โดยสร้างสมมติฐานใหม่

1.1.3. แนวคิด ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police and Community Relations)

งานชุมชนสัมพันธ์มีที่มาจากปัญหาการเสื่อมความนิยมลงของมาตรการการบังคับใช้กฎหมายซึ่งมักมีความขัดแย้งกับความต้องการของชุมชน อันเนื่องมาจากชุมชนเกิดความคลางแคลงใจสงสัยประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ที่แยกส่วนกัน

ในขณะที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในท้องที่ ตำรวจมีวัฒนธรรมองค์กรเป็นของตนเอง และระบบการปฏิบัติงานก็ไม่ได้เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะชุมชนโดยรอบ ความเคลือบแคลงสงสัย ไม่มั่นใจ ไม่ไว้วางใจต่อตำรวจจึงก่อตัวขึ้น จนอาจส่งผลให้การปฏิบัติงานของตำรวจไม่มีประสิทธิภาพ

หากแต่ การปฏิบัติงานบางประการย่อมต้องการความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบ ในกรณีที่บรรยากาศของความขัดแย้งระหว่างตำรวจและชาวบ้านในชุมชนครุครุ่น ชุมชนอาจจะไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรืออาจต่อต้านการทำงานของตำรวจก็เป็นได้ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงปรารถนาทั้งต่อองค์กรตำรวจและ ชุมชน ด้วยเหตุนี้แนวคิดการทำงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในระยะเริ่มแรกถูกให้ความหมายเชิงกระบวนการโดยเน้นที่การกำหนดทิศทางให้บุคลากรตำรวจทั้งหมดในแต่ละองค์กร หันเหพฤติกรรมสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและ สภาพแวดล้อมอื่นๆภายนอกองค์กรตำรวจ ในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์หลักขององค์กรตำรวจ

ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น พบว่า งานชุมชนสัมพันธ์ได้มีการริเริ่มดำเนินการมาเป็นระยะเวลานาน นับตั้งแต่องค์กรมีสถานะเป็นเพียงหน่วยงานระดับกรม

ในยุครวมตำรวจนั้นงานชุมชนสัมพันธ์ถูกให้ความหมายว่า การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างตำรวจกับกลุ่มบุคคลเป้าหมายหรือประชาชนทั่วไป เพื่อให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายเกิดความใกล้ชิดและเป็นมิตรกันซึ่งจะทำให้สามารถ

พึ่งตนเองในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้ในระดับหนึ่ง เช่น การออกเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำต่างๆ และการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคคลกลุ่มเป้าหมาย โดยในระยะแรกนั้นจะมุ่งเน้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน หรือประชาชนทั่วไป ทำให้สามารถแก้ปัญหาและทำงานร่วมกับตำรวจได้ทั้งทางตรงและโดยอ้อม เช่น การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาจราจร ปัญหาอัคคีภัยและอุบัติเหตุ ปัญหายาเสพติดให้โทษ เป็นต้น

กรมตำรวจใช้ยุทธศาสตร์ด้านชุมชนสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีของตำรวจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยตรง ตลอดจนเป็นการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น งานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจจึงมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ตำรวจได้กระทำ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่างๆ ได้รวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติ หรือช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของชุมชนหรือสังคมนั้นๆ

ส่วนคำว่า งานมวลชนสัมพันธ์จะมีความหมายคล้ายกับงานชุมชนสัมพันธ์ แต่การดำเนินงานนั้นกินขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมกระบวนการมากกว่า ตั้งแต่การฝึกอบรม จัดตั้ง ควบคุม นำการเคลื่อนไหวภายในขอบเขตอำนาจของตำรวจ ให้เป็นไปเพื่อการสนับสนุน การรักษาความมั่นคงของชาติ การรักษาเอกราชของชาติ บูรณภาพแห่งดินแดน รวมตลอดถึงการให้ประเทศชาติดำรงอยู่ในระบอบการปกครองตามระบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น งานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจ จึงเป็นงานที่ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ของตำรวจกับชุมชน จากเดิมที่แยกขาดให้มิสัมพันธ์กับชุมชน ด้วยการจัดกิจกรรมระหว่างตำรวจกับชุมชนเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม เกิดการสื่อสารทางบวกระหว่างตำรวจกับชุมชน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรอันจะทำให้ตำรวจและชุมชนมีความเข้าใจกัน ร่วมมือกันป้องกันปัญหาต่างๆ ลดความขัดแย้ง จนนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยของชุมชนแห่งนั้น

การดำเนินงานของตำรวจในส่วนของงานชุมชนสัมพันธ์ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง จนทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จำนวนมากโดยใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย อาทิเช่น อาสาสมัครตำรวจบ้าน เขี้ยวขาว กองปราบอาสา เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าตำรวจได้มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดังจะเห็นได้จากสำนักงานแผนงานและงบประมาณสำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชน โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เพื่อให้ภารกิจของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ลุล่วง ดังนี้

1. แสวงหาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่ตนเข้าไปปฏิบัติภารกิจชุมชนสัมพันธ์จากเอกสารหรืองานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนนั้นๆ รวมถึงการสอบถามบริบทสังคมวัฒนธรรมจากเพื่อนตำรวจ เพื่อนวิชาชีพอื่น หรือการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้นำชุมชน หรือเดินสำรวจพื้นที่ของตนเอง ประเด็นข้อมูลที่สำคัญได้แก่ วัฒนธรรมดั้งเดิม ประวัติศาสตร์ชุมชน ประเพณีความเชื่อ ผู้นำ โครงสร้างชุมชน ผู้นำความคิด วิถีชาวบ้าน ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ อาชีพ การศึกษา

2. รวบรวมพิจารณาปัญหา ทั้งปัญหาในส่วนของตำรวจ ในประเด็นความต้องการของตำรวจในการขอความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาในชุมชน ปัญหาด้านภาพลักษณ์ของตำรวจในมุมมองของชุมชน ตลอดจนเหตุที่มาของปัญหา เพื่อวางแผนในการสร้างทัศนคติเชิงบวกของประชาชนที่มีต่อองค์กรตำรวจ

ตำรวจจะนำปัญหาที่รวบรวมได้จากชุมชนเสนอรายงานให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจทราบเพื่อระดมทรัพยากรของตำรวจในการแก้ไขปัญหา อันจะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชน

การดำเนินงานในส่วนนี้พบปัญหาที่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การกลายเป็นเมือง ธุรกิจล่อแหลมกับการผิดกฎหมายต่างๆที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การได้รับความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับคนในชุมชนมีความเหินห่าง และเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต

3. ปรีกษาและวางแผนด้วยการกำหนดปัญหา ทั้งปัญหาข้อความต้องการสื่อสารแก่ชุมชน กลุ่มเป้าหมายในชุมชนที่ต้องการสื่อสาร วิธีการสื่อสาร ทรัพยากรที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหา ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์อาจขอรับคำปรึกษาจากผู้นำความคิดในชุมชน หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือวิชาชีพอื่นที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมหรือโครงการชุมชนสัมพันธ์เพื่อแก้ไขปัญหาตามที่วิเคราะห์

4. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่วางไว้

5. ประเมินผลการปฏิบัติ ประเมินการทำงานว่าแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค จุดแข็งจุดอ่อน ตลอดจนศักยภาพของทีมงาน

6. สรุปงานเพื่อประเมินว่าควรปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานอย่างไร

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นกิจกรรมในลักษณะที่ตำรวจทำตัวเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่ให้ความรู้เป็นส่วนใหญ่ อาทิเช่น

1) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนทราบถึงภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจ รู้ถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงานของตำรวจในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตลอดจนการบริการของประชาชนทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจดีต่อตำรวจ

2) การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม การรวมกลุ่มสันตนาการของเด็กและเยาวชนโดยวิธีการต่างๆ เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่ประชากรที่มีคุณภาพทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจดีต่อตำรวจ

3) การให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน และประชาชนในชุมชนต่างๆ ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและการป้องกันอุบัติเหตุ

4) การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการปรับปรุงสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5) การส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ป้องกันอาชญากรรม และเสริมการปฏิบัติในการปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) ปรับปรุงและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม

7) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบบอบการปกครอง ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ข้าราชการตำรวจและประชาชน เพื่อให้มีจิตสำนึกในความเป็นไทย ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ

ด้วยวิธีคิดและวิธีการเช่นนี้ทำให้รูปแบบและวิธีการในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนของตำรวจในการทำงานด้านชุมชนสัมพันธ์จึงเป็นไปในรูปแบบของการเข้าไปให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน การชักชวนให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครและร่วมปฏิบัติการตามการวางแผนของตำรวจ การสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างตำรวจกับชาวบ้านในชุมชนโดยการจัดกิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่างๆ เช่น ดนตรี กีฬา เป็นต้น

การดำเนินการดังกล่าวถึงแม้ว่าจะทำให้ประชาชนได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตำรวจมากขึ้น และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับตำรวจมากขึ้น แต่ก็ยังนับได้ว่าตำรวจยังจำเป็นต้องพัฒนาการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ใช้ศักยภาพ ทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มาร่วมมือกันในการป้องกันและลดอาชญากรรมให้มากยิ่งขึ้น ด้วย แสดงตั้งงานศึกษาวิจัยของอดุลย์ ตะลุนเพชย์ เมื่อปี พ.ศ.2532 เรื่อง การศึกษาทัศนคติของตำรวจต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์พบว่า ตำรวจในชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับยศต่ำกว่าสัญญาบัตร มีความพร้อมปานกลางต่อการเตรียมพื้นที่ ข้อมูล การประสานงาน การวางแผนปฏิบัติงาน และเครื่องมืออุปกรณ์ แต่มีความพร้อมน้อยในการเตรียมประชาชน และยังไม่มีโอกาสเข้าถึงผู้นำชุมชน เนื่องจากบางพื้นที่ไม่มีผู้นำชุมชน หรือมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำชุมชน หรือมีข้อจำกัดด้านเวลา ตำรวจชุดปฏิบัติการส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสร้างความสนิทสนมยอมรับและสร้างความไว้วางใจได้

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและนโยบายงานชุมชนสัมพันธ์อย่างชัดเจน ตลอดจนไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานชุมชนสัมพันธ์

ตำรวจชุดปฏิบัติการยังไม่เข้าใจการเตรียมระบบงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ อีกทั้ง ไม่มีการประเมินการทำงาน ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการศึกษาข้อมูลชุมชนและวิเคราะห์ชุมชน ทำให้ไม่เข้าใจสภาพที่แท้จริงของชุมชน และมีเงินเดือนไม่เพียงพอต่อการครองชีพด้วย

จะเห็นได้ว่า การทำงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้นยังคงมีหลักคิดที่ใช้ตำรวจเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้ได้รับความสนใจและการมีส่วนร่วมจากตำรวจในระดับหัวหน้าหน่วย ตลอดจนทัศนคติของตำรวจที่มีต่องานชุมชนสัมพันธ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร

ในส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดอาชญากรรมนั้น ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มักเป็นบุคคลที่เชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในลักษณะของความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ เป็นผู้คอยรับแจ้งข่าว นอกจากนี้การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีมักจำกัดอยู่ในสถาบันที่ตำรวจสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น โรงเรียน และยังไม่มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

แนวคิดงานชุมชนสัมพันธ์ยังไม่ได้เป็นแนวคิดที่ถูกปลูกฝังแก่ตำรวจทุกหน่วย จึงอาจทำให้ตำรวจหน่วยอื่นผลิตซ้ำความขัดแย้งระหว่างตำรวจและชุมชนต่อไป นอกจากนี้ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะเป็นครั้งคราว หากจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีก็เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวเฉพาะบุคคล

ดังนั้น ความสัมพันธ์ติดต่อกับประชาชนจึงมิได้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ แผนการดำเนินงานต่างๆ ผู้รับผิดชอบชุดปฏิบัติการจะเป็นผู้ประเมินเอาเองว่ามีปัญหาอะไร ควรทำอะไร เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแต่ละโครงการตำรวจชุดปฏิบัติจะกลับคืนหน่วยงานเดิม ไม่ได้อยู่ปฏิบัติงานสนามเป็นระยะยาวนานหรืออยู่ประจำในชุมชน

ด้วยเหตุนี้เมื่อประชาชนมีเรื่องต้องการติดต่อจึงต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังส่วนกลาง อีกทั้งงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังใช้วิธีวัดประสิทธิภาพการทำงานจากสถิติคดีอาญาลดลง และสถิติการจับกุมเพิ่มขึ้น(พงศ์พัฒน์, 2540)

1.1.4 แนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing)

แนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หรือ การตำรวจเพื่อชุมชน (Community Policing) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากกระบวนการทัศน์เดิมของตำรวจประสบปัญหา ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และอาจเป็นองค์กรที่สร้างความขัดแย้งเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยจากการถูกตรวจสอบอย่างหนักโดยสื่อมวลชน

แม้ตำรวจจะพัฒนางานชุมชนสัมพันธ์แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่ยังมีปัญหาคอขวดอยู่มากจึงได้เกิดปรัชญาการทำงานของตำรวจแนวใหม่ บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การที่ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตำรวจต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและร่วมพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน โดยเปลี่ยนมาตรการจากเดิมที่เป็นเชิงรับด้วยการไปถึงที่เกิดเหตุให้รวดเร็วมาเป็นการทำงานเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน (ธรรมศักดิ์ และคณะ, 2539 อ้างใน เฉลิมเกียรติ, 2553)

ดังนั้น ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน จึงหมายถึง หลักการทำงานของตำรวจที่ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิคการแก้ไขต้นเหตุปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลโครงการตำรวจกองปราบปรามผู้รับใช้ชุมชนของกองบังคับการปราบปราม, 2551).

แนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมีแก่นความคิดที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) ตำรวจต้องเป็นหุ้นส่วนกับชุมชน

2) กิจการใดๆ ของตำรวจต้องเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน (Bureau of Justice Assistance, 1994) ดังนั้นตำรวจจึงมีภารกิจสำคัญ 4 ประการเพื่อให้บรรลุปรัชญาของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ได้แก่

1) การขยายขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจให้มากขึ้น

2) การให้ความสำคัญอย่างเน้นหนักในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างตำรวจกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ลึกซึ้ง สม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดไป

3) การให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอาชญากรรม

4) ความพยายามที่จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของตำรวจ เพื่อกระจายการให้บริการ และวางแผนระดับชุมชนให้ดีขึ้น

จากสาระดังกล่าว อาจแยกย่อยได้เป็น บัญญัติ 10 ประการของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ดังนี้

1) การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์การทำงาน ตำรวจทุกคนในหน่วยงานจะต้องนำหลักการนี้ไปใช้อย่างถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่หัวหน้าจนถึงตำรวจระดับปฏิบัติการที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะชุดมวลชนสัมพันธ์เท่านั้น

2) การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน ตำรวจที่ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการกระจายอำนาจ มีอำนาจตัดสินใจให้สามารถแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชนมากที่สุด

3) เกาะติดพื้นที่ และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ ตำรวจทุกคนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบแบ่งพื้นที่ในระยะยาว เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ เกาะติดพื้นที่

4) ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร เพื่อให้มีทุนทางสังคม ด้วยการจัดตั้งตามความเหมาะสม

5) ใช้ผู้สนับสนุน ตำรวจต้องหาการสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรปกครองในท้องถิ่น หาทุน วัสดุอุปกรณ์ และความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

6) การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน โดยตำรวจต้องใช้ดุลยพินิจว่าการบังคับใช้กฎหมายนั้นเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนหรือไม่ เพราะอาจมีเครื่องมืออื่นนอกเหนือจาก การบังคับใช้กฎหมายที่สามารถแก้ปัญหา

ชุมชนได้มีประสิทธิภาพมากกว่า

7) เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ ด้วยการใช้เทคนิคการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การสร้างระบบเตือนภัย การจัดสายตรวจ เป็นต้น

8) ใช้เทคนิคแก้ปัญหา ตำรวจและสมาชิกชุมชนต้องทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบ วิเคราะห์ ดำเนินการแก้ไข และประเมินผลปัญหา ซึ่งอาจต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์อื่นที่มากไปกว่าการจับกุมคนร้าย เพราะคนร้ายอาจเป็นอาการของปัญหามากกว่าเป็นสาเหตุของปัญหา

9) การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน ตำรวจและชุมชนต้องเป็นหุ้นส่วนเจ้าของปัญหา สำรวจความต้องการ ระดมทรัพยากรความร่วมมือ ตลอดจนกำลังในการปฏิบัติงาน

10) ตำรวจต้องบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตำรวจไม่ใช่หน่วยงานเดียวที่สามารถลดปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบของสังคมได้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆที่สามารถรวมพลังเพื่อลดปัญหาได้ในท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของตำรวจและชุมชนในการสร้างการประสานร่วมมือให้เกิดการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมาทำงานร่วมกัน

พงศ์พัฒน์ (2540) กล่าวถึงแนวคิดการตำรวจชุมชน หรืองานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนว่าเป็นการทำงานของตำรวจในสายงานปกติที่ปฏิบัติอยู่แล้วโดยมีหน้าที่ติดต่อ และ สร้างความคุ้นเคยกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากประชาชน แล้วนำมากำหนดเป็นนโยบายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนปฏิบัติ ขณะเดียวกันตำรวจก็สนับสนุนประชาชนให้ช่วยกันแก้ไขปัญหาของตนเองพร้อมกันไป ด้วยการวัดผลสำเร็จสามารถตัดสินใจได้จากประชาชนมีความหวาดกลัวอาชญากรรมน้อยลง

ตำรวจต้องทำงานในภาพลักษณ์ใหม่คือ “ต้องเข้าไปฝังตัวทำงานในชุมชนในระยะเวลานานมากกว่าที่จะไปถึงอย่างรวดเร็วเมื่อได้รับแจ้งเหตุ” ตำรวจต้องแสดงความจริงใจ ให้บริการแบบเกื้อกูล ระหว่างตำรวจกับประชาชน แสดงให้เห็นความเสียสละ ตรงไปตรงมาค้นหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทำตามความคาดหวังและความพึงพอใจนั้นการวัดประสิทธิภาพของตำรวจ ต้องเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชน ไม่ใช่ จำนวนใบสั่ง ชั่วโมงการทำงาน กิโลเมตรที่ขับรถตรวจ สถิติการจับกุม ดังนั้นต้องมีการสำรวจทัศนคติของประชาชนประกอบด้วย

การทำงานของตำรวจในรูปแบบของการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นอาจมีปัญหอันเกิดขึ้นจากทัศนคติเชิงลบที่ฝังตัวอยู่ในชุมชนมานาน ดังงานศึกษาของ พิศาลในปี 2549 ที่ศึกษาการพัฒนาแผนการดำเนินงานตำรวจชุมชนแบบมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจและประชาชน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานเกิดจากทัศนคติด้านลบระหว่างตำรวจและประชาชนที่มีกขาดการสร้างแรงจูงใจที่ต้องการการประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือไม่ต่อเนื่อง และไม่มีปรับเปลี่ยนแนวทางหรือแผนดำเนินงานให้เอื้อต่อการเข้าร่วม

อย่างไรก็ตาม พิศาล ได้ศึกษาการทำงานของตำรวจและประชาชนร่วมกันโดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างอนาคตร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตำรวจชุมชนและการพัฒนาแผนงาน ตลอดจนมีการดำเนินงานที่มีส่วนร่วมมากขึ้นสูงกว่าก่อนการประชุมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานของตำรวจและประชาชนระหว่างก่อนและหลังการประชุมยังไม่แตกต่างกัน

แนวคิดและหลักการ ตมอ. มีความสอดคล้องกับแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน กล่าวคือต้องการลดปัญหา

อาชญากรรมในชุมชนด้วยการสร้างระบบหุ้นส่วนเพื่อให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน และทำงานลดอาชญากรรมร่วมกัน ภายใต้การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ตามอ.

อย่างไรก็ตาม การทำงานตามแนวคิด ตามอ. ยังคงมีความแตกต่างด้านรายละเอียดกับ แนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนและแนวคิดงานชุมชนสัมพันธ์อยู่ในบางประเด็น แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน และแนวคิดตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม

ประเด็น	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์	ตำรวจผู้รับใช้ประชาชน	ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม
ผู้รับผิดชอบหลัก	ตำรวจฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ ที่มีลักษณะเป็นชุดปฏิบัติการเฉพาะ	ตำรวจทุกนาย	คณะกรรมการ ตามอ.และตำรวจท้องที่
เป้าหมาย	เปลี่ยนท่าทีด้วยการปรับปรุงความสัมพันธ์กับประชาชนเพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจดีขึ้น	- แก้ไข ปรับปรุงความเดือดร้อนของชุมชน - ความสัมพันธ์กับประชาชนคือผลพลอยได้ที่ได้รับ	- ป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ - ความสัมพันธ์กับประชาชนคือผลพลอยได้ที่ได้รับ
หน้าที่สายงาน	-หัวหน้าตำรวจติดต่อกับผู้นำชุมชน -ตำรวจผู้ปฏิบัติเข้าไปทำกิจกรรมกับประชาชนในชุมชนเป็นช่วงเวลา	ตำรวจผู้ปฏิบัติงานอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนจึงติดต่อกับประชาชนเป็นประจำ	ประชาชนในพื้นที่ร่วมกับตำรวจในนามคณะกรรมการตามอ.ดำเนินงานโดยประสานกับตำรวจส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในสถานีตำรวจ
ประชาชนผู้ติดต่อสัมพันธ์กับตำรวจ	คณะกรรมการผู้ทรงเกียรติ เป็นผู้ชี้ปัญหาและสั่งสอนตำรวจ	ประชาชนเป็นผู้บอกปัญหาและให้ความร่วมมือในการวางแผนดำเนินงาน	คณะกรรมการ ตามอ. ทำหน้าที่ในการป้องกันและลดอาชญากรรมเป้าหมายกับตำรวจตลอดกระบวนการ 7 ขั้นตอน

ประเด็น	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์	ตำรวจผู้ใช้ประชาชน	ตำรวจร่วมมวลชน ลดอาชญากรรม
การชี้แจงปัญหา	เมื่อมีคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับงาน ตำรวจจะเป็นผู้ชี้แจงเป็นครั้งคราว โดยมีคณะกรรมการและผู้บังคับบัญชาตามสายงานตรวจสอบอย่างเป็นทางการ	เมื่อมีคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับงาน ตำรวจเป็นผู้ชี้แจงเรื่องราว โดยมีประชาชนผู้รับบริการเป็นผู้ตรวจรับรอง	ชี้แจง ถาม ตอบปัญหา จากกระบวนการประชุมคณะกรรมการตม.ที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำที่ศูนย์ปฏิบัติการตม.ในพื้นที่ชุมชน
การเปลี่ยนแปลงขององค์กรตำรวจ	องค์กรยังคงความปกติ ไม่เปลี่ยนแปลงเด่นชัด แม้มีโครงการใหม่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว แต่ก็ไม่สำคัญนัก	ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญขององค์กรตำรวจ และเมื่อมีโครงการใหม่จึงต้องมีการคัดเลือก-อบรมตำรวจ มีการประเมินค่า พร้อมทั้งมีการส่งเสริมตามสมควร	เป็นการปรับเปลี่ยนตั้งแต่วิธีคิดที่ตำรวจต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลกับตำรวจอย่างเป็นระบบ ดังนั้นตำรวจต้องปรับเปลี่ยนตนเองพร้อมกับเดินเข้าหาประชาชนอย่างมีเป้าหมายในการป้องกันและลดอาชญากรรมร่วมกัน
ลักษณะที่ตำรวจได้รับการยอมรับ	แยกการยอมรับ กล่าวคือจำกัดการยอมรับอยู่เฉพาะในชุดชุมชนสัมพันธ์เท่านั้น	เป็นปรัชญาการทำงานที่ได้รับการยอมรับอย่างทั่วถึง โดยบุคลากรทุกท่านของสถาบัน	ชาวบ้านยอมรับว่าตำรวจให้เกียรติ รับฟังความคิดเห็น และมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันด้วยความจริงใจ
ทิศทางของอำนาจ	อิทธิพลจาก “เบื้องบนลงล่าง” คนที่รู้ดีที่สุด ป้อนงานและทำการตัดสินใจ	อิทธิพลที่เกิดจาก “เบื้องล่างขึ้นไป” โดยประชาชนมีส่วนช่วยจัดลำดับความสำคัญที่มีต่อนโยบายตำรวจ	ไม่มีการใช้อำนาจจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง ทิศทางของอำนาจแนวราบโดยมุ่งเน้นความสัมพันธ์ในลักษณะเสมอภาคยอมรับซึ่งกันและกันเป็นการเสริมพลังอำนาจซึ่งกันและกัน

ประเด็น	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์	ตำรวจผู้ใช้ประชาชน	ตำรวจร่วมมวลชน ลดอาชญากรรม
การพบปะระหว่างตำรวจ และประชาชน	พบปะกับประชาชนเป็น ช่วงๆ เพราะรับผิดชอบ ครอบคลุมพื้นที่หลายชุมชน การติดต่อจึงต้องผ่านหน่วย ส่วนกลาง	ประชาชนเรียกหาและเข้า พบตำรวจได้โดยง่าย พร้อมทั้งอินเทอร์เน็ต-โทรศัพท์ หรือเข้าแจ้งที่สำนักงาน ชุมชน	พบปะในรูปแบบการ ประชุมคณะกรรมการ ตมอ.และปฏิบัติการร่วมกัน อย่างเป็นทางการและไม่ เป็นทางการรวมถึงมีความ สัมพันธ์ระหว่างกันในรูปแบบ แบบไม่เป็นทางการด้วย
สิ่งที่ตำรวจคาดหวังจาก ประชาชน	สนับสนุนให้ประชาชนเป็น อาสาสมัคร แต่ประชาชน ยังคงเรียกร้องและคาดหวัง บริการจากรัฐมากขึ้น (รวมทั้งการใช้กฎหมาย ปราบปราม)	ตำรวจสนับสนุนประชาชน ให้แก้ไขปัญหาของตนเอง และอาสาช่วยเหลือเพื่อน บ้านด้วย	ประชาชนได้ใช้ศักยภาพที่มี อยู่อย่างเต็มที่ในการป้องกัน และลดอาชญากรรมใน ชุมชนของตนเองโดยมีความ สัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับตำรวจ ในการดำเนินการร่วมกัน ด้วยความตระหนักในภาระ หน้าที่และความรับผิดชอบ ของมวลชนในพื้นที่เอง ไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจแต่ เพียงฝ่ายเดียว

ประเด็น	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์	ตำรวจผู้ใช้ประชาชน	ตำรวจร่วมมวลชน ลดอาชญากรรม
การประเมิน	ตัดสินความสำเร็จได้จาก มาตรการที่ใช้สืบต่อกันมา คืออัตราการเกิด อาชญากรรมและสถิติการ จับกุม	ตัดสินความสำเร็จจากการ ลดระดับความหวาดกลัว ของประชาชน ความไม่เป็น ระเบียบของชุมชน สัดส่วน การเกิดอาชญากรรม	ประเมินความสำเร็จจาก - วิธีคิดและวิธีการปฏิบัติ งานที่เปลี่ยนไปของตำรวจ - ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ระหว่างตำรวจและ ประชาชนในชุมชนจนทำให้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง ในการป้องกันและลด อาชญากรรมในพื้นที่เป้า หมายเกิดรูปธรรมของการ ขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น - ประชาชนเกิดความพึง พอใจต่อการป้องกันและลด อาชญากรรมและมีความ รู้สึกมั่นคงปลอดภัยมากขึ้น - การรับรู้ความรุนแรงหรือ ความหวาดกลัวต่อ อาชญากรรมในชุมชนน้อย ลง

1.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation)

แนวคิดการมีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Representative Democracy) ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในเรื่องของการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ซึ่งมีบุคคลบางกลุ่มที่ได้ผลประโยชน์มากขึ้น และทำให้เกิดจุดกำเนิดของประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน นั่นคือ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” หรือ “Participative Democracy” ซึ่งเป็นยุคสมัยของประชาธิปไตยที่ทุกคนต้องการเข้ามามีส่วนร่วม และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

“ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” เกิดขึ้นจากการที่ประชาชนเริ่มตั้งคำถามกับนโยบายสาธารณะต่างๆ ที่กำหนดโดยผู้ที่อยู่ในภาคราชการซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน เมื่อไม่ได้รับคำตอบนานวันเข้าก็นำไปสู่ความขัดแย้ง ปัญหาดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้รัฐบาลในหลายประเทศมองว่า การบริหารราชการแบบเดิม จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

“การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนา ก็คือ กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคอื่น ๆ นอกจากภาครัฐ เช่น ธุรกิจ เอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เพราะการพัฒนาที่ทรงพลังและยั่งยืนในสังคมประชาธิปไตย เกิดจากการพัฒนาที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแรง ร่วมใจในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนา

สำหรับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ โดย 5 ขั้นตอนนั้น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

สถาบัน International Association for Public Participation (IAP2) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ประกอบด้วยตัวแทนจากหลายประเทศทั่วโลก มาร่วมเป็นกรรมการบริหาร และสมาชิกขององค์กร โดยมีหน้าที่ในการส่งเสริมเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่ง IAP2 ได้ให้ความหมายของ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ว่า “เป็นกระบวนการที่นำเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน หรือ กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน และ ใช้ข้อมูลความเห็นของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ” ทั้งนี้ IAP2 ได้ศึกษาและพัฒนากรอบความคิดเกี่ยวกับ ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ Public Participation Spectrum ซึ่งประกอบด้วย 5 ระดับขั้น ได้แก่ การแบ่งปันข้อมูล (Inform) การปรึกษาหารือ (Consult) การเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) การร่วมมือ (Collaboration) และ การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนของการบริหารราชการนั้น ไม่จำเป็นต้องไปถึงระดับ 5 คือ เสริมพลังอำนาจ ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด แต่ในการบริหารงานราชการปกติ การทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับ 1 - 3 ก็ถือว่าใช้ได้แล้ว สำหรับระดับ 4 และ 5 นั้น สามารถดำเนินการได้ในบางงาน/ภารกิจ

นอกจากนี้ IAP2 ยังได้เสนอแนวคิดว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นการลงทุนเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะบานปลายในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นมิติใหม่ในของเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่พูดถึงเรื่องของความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า การลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐโดยรวม การทำงานที่มีประสิทธิผลมากขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น ในส่วนนี้เองทำให้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในมิติใหม่จึงเป็นภารกิจโดยตรงของ ก.พ.ร. ที่ปฏิบัติงานตามมาตรา 3/1 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่า “การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ....” (<http://www.opdc.go.th/> ค้นหาวันที่ 17 พ.ค.54)

ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

Erwin (อ้างอิงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545) ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือกระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา โดยเน้นการมีส่วนร่วม

ของบุคคล

คณิงนิจ และคณะ (2545) อ้างใน เฉลิมเกียรติ (2553) ได้ให้คำนิยามการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะและความเห็นมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดเป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งที่มีรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย

นภพา ชมพูบุลย์ (2530) อ้างในเกรียงไกร (2545) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าการที่ประชาชน กลุ่ม หรือชุมชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่วงนอกได้พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นสมาชิกได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาและแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นของตัวเอง

โกวิท พวงงาม (2553) ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมที่นิยามโดยนักวิชาการในประเทศไทยและต่างประเทศไว้ในหลายมิติ ดังต่อไปนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม : มิติเชิงกระบวนการ (Process)

นเรศ สงเคราะห์สุข (2538) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในเชิงกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดว่าประกอบไปด้วย การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตาม การประเมินผล และการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2538) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยเน้นถึงกระบวนการชักนำและสนับสนุนให้บุคคลและ กลุ่มต่างๆในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยความสมัครใจและไม่ได้หวัง สิ่งตอบแทน โดยการมีส่วนร่วมต้องสอดคล้องกับความต้องการและวิถีของคนส่วนใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมนำไปสู่การได้รับการกระจายอำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ
2. ผู้เข้าร่วมมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็ง ไม่เฉื่อยชา โดยแต่ละคนมีอิสรภาพและเสมอภาคกัน
3. ผู้เข้าร่วมต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

4. การมีส่วนร่วมมักพบว่าผู้ด้อยโอกาสขอแบ่งอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เพื่อปรับชีวิตของตนให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้เห็นว่าเห็นต่างว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วม แต่เริ่มต้นจากการให้ประชาชนเป็นผู้ตั้งปัญหาและเป็นผู้นำกระบวนการทุกอย่างเอง (เสนห์ จามริก, 2540)

คณิงกิจ (2544) กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

- 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน รับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน ร่วมวางแผนกิจกรรม
- 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ มีอำนาจตัดสินใจร่วมกัน
- 3) มีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์หรือผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้น
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พิจารณาวិธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่อง มีส่วนร่วมคิดเกณฑ์การประเมินผล

Cohen and Uphoff (1977) อ้างใน เกรียงไกร (2545) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation)

- 3) มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
- 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ความหมายของการมีส่วนร่วม : มิติเชิงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ (decision-maker)

การมีส่วนร่วมในมิติเชิงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการที่ประชาชนมีอำนาจการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาตนเองและชุมชน โดยประชาชนเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจทุกระดับ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการทรัพยากร จัดการชุมชน (Wertheim,1981; Lisk,1985 และ เสรี พงศ์พิศ, 2547)

ความหมายของการมีส่วนร่วม : มิติเชิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders)

การมีส่วนร่วมในมิติเชิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชนหรือกิจกรรมภาครัฐที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยที่ประชาชนซึ่งเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพัฒนานั้นและมีต้นทุน หรือทรัพยากรบางอย่างที่จะถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนาได้ เช่น ภูมิปัญญา ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน เป็นต้น (อรพินทร์ สฟโชคชัย, 2538; ธวัช เบญจาทิกุล, 2529)

มิติระดับการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2550) ได้แบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 7 ระดับ โดยกล่าวว่า จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปกับระดับการมีส่วนร่วม ถ้าระดับการมีส่วนร่วมก็จะต่ำ จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมจะมีมาก แต่ถ้าระดับการมีส่วนร่วมสูงจำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมจะมีน้อย

รายละเอียดระดับการมีส่วนร่วมจากต่ำสุดไปสูงสุดมีดังต่อไปนี้

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกับประชาชน
 2. ระดับเปิดรับฟังความคิดเห็นประชาชน ให้โอกาสประชาชนสะท้อนข้อมูลกลับมา เช่น การร่วมกันสำรวจความคิดเห็น การบรรยายความรู้ที่เปิดโอกาสให้ซักถาม
 3. ระดับการให้คำปรึกษาหารือ เป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นและเจรจาอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
 4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นการร่วมวางแผนงานและรับผิดชอบผลการดำเนินงานร่วมกัน เช่น กลุ่มที่ปรึกษาสาขาวิชาต่างๆ เพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งร่วมกัน
 5. ระดับการร่วมปฏิบัติ คือ การที่ผู้ดำเนินการโครงการและประชาชนร่วมกันดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
 6. ระดับการร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล
 7. ระดับการควบคุมโดยประชาชน ซึ่งเป็นระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดของประชาชน เช่น การลงประชามติ
- ปรีดี โชติช่วงและคณะ (2536) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากน้อยไปหามากดังนี้
1. ถูกบังคับให้เข้าร่วม
 2. ถูกหลอกให้เข้าร่วมด้วยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ เช่น ค่าตอบแทน ความสะดวกสบายบางอย่าง
 3. ถูกชักชวน ขอความร่วมมือให้เข้าร่วม

4. สัมภาษณ์ประชาชนแล้ววางแผนแก้ไขปัญหาให้
5. เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น แต่ไม่มีส่วนตัดสินใจ
6. เปิดโอกาสให้เสนอโครงการ โดยมีการปรึกษากันอย่างใกล้ชิด ประชาชนมีโอกาสตัดสินใจปัญหาและทางแก้ไข ตลอดจนเสนอโครงการและเข้าร่วมปฏิบัติงาน
7. ประชาชนมีโอกาสในการตัดสินใจทุกเรื่อง ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินโครงการ

มิติวิธีการมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวถึงเทคนิคการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีวิธีการในการเปิดช่องทางให้กับประชาชนดังต่อไปนี้

1. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางข้อมูลข่าวสาร เช่น จดหมายข่าว หอกระจายข่าว เอกสารแผ่นพับ ไปยังประชาชน
2. เปิดพื้นที่เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เช่น การจัดเวทีสาธารณะ การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น
3. จัดตั้งองค์กรเพื่อดำเนินงานพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เช่น สภาชุมชน สมาคม ชมรม คณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์

ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นได้ออกระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ (<http://law.longdo.com/law/324/sub17954> ค้นหาวันที่ 17พ.ค.54) โดยกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วม 3 รูปแบบที่สำคัญคือ

- (1.1) การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป
 - (1.1.1) เครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการ
 - (1.1.2) เครือข่ายชุมชนลักษณะแนวร่วม
- (1.2) การมีส่วนร่วมขององค์กร ได้แก่ องค์กรหรือมูลนิธิต่างๆ
- (1.3) การมีส่วนร่วมของพนักงานรักษาความปลอดภัยเอกชน

อีกทั้งยังกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปว่า เป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนของสถานีตำรวจ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

(1) เครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการ เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมปฏิบัติกับตำรวจเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการจราจร รวมถึงการเข้าร่วมในการป้องกันภัยระงับเหตุและช่วยเหลือหรือกู้ภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ

(2) เครือข่ายชุมชนลักษณะแนวร่วม เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจ

เมื่อพิจารณารายละเอียดของระเบียบดังกล่าวแล้วนั้นจะเห็นว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่กำหนดขึ้นตามระเบียบนี้ยังคงเป็นเพียงการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับของการช่วยเหลือการปฏิบัติงานในกิจการของตำรวจเท่านั้น

ในปี 2544 เตชา ศรีสุนทร ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการตำรวจชุมชนระดับตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยวิธีการสำรวจทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ พบว่า ทัศนคติที่มีต่อโครงการขึ้นอยู่กับความ

พึงพอใจในบทบาทของตำรวจชุมชนประจำตำบล และสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจชุมชนประจำตำบล กล่าวคือ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมตำรวจชุมชนมากกว่า จะมีความพึงพอใจในบทบาทของตำรวจชุมชนมากกว่า ดังนั้น การสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนจึงช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อตำรวจชุมชน

นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการและเข้ามามีส่วนร่วม ยังทำให้การจัดการจราจรในชุมชนดีกว่าเดิม ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจโดยทั่วไปมากขึ้น สามารถดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม โครงการชุมชนสัมพันธ์ มักประสบอุปสรรคเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนที่ทราบโครงการมีน้อย พบการคัดเลือกอาสาสมัครที่ยังไม่โปร่งใสเพียงพอ อาสาสมัครน้อยทำให้ยังตรวจตรา

ไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะพื้นที่ล่อแหลม อาสาสมัครขาดความรู้ด้านกฎหมาย ขาดระเบียบวินัย ขอบเขตแบ่งแสดงอำนาจ นอกจากนี้ยังพบว่า หน่วยเหนือมักไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น

ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมงานกับตำรวจ แม้ได้ชื่อว่ามีส่วนร่วมแต่ก็ไม่ได้มีส่วนร่วมในงานที่สำคัญต่อความเป็นอยู่ ดังเช่นงานของณัฐพล มิ่งพันธ์ (2544) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมตำบลเม็กดำ อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม ด้วยการเก็บข้อมูลเอกสารและศึกษาภาคสนามพบว่า อาสาสมัครที่ทำงานร่วมกับตำรวจชุมชน มักได้รับหน้าที่เล็กน้อยๆ เช่น การดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกที่ทำการตำรวจชุมชน ไม่ได้รับการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ ไม่ได้มีส่วนกำหนดการบริหารและปกครองอาสาสมัครทำหน้าที่เพียงประสานงานกับผู้นำชุมชนในการออกตรวจพื้นที่ ไม่มีส่วนในการพิจารณาเลือกอาสาสมัครอื่น ๆ การแจ้งความเป็นหลักฐาน แจ้งเอกสาร หรือปรึกษาทางกฎหมาย อาสาสมัครทำหน้าที่ตรวจเยี่ยมตามหมู่บ้าน รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน จัดกุมผู้กระทำความผิด และเก็บข้อมูลท้องถิ่น แต่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการความสงบเรียบร้อยในระดับตำบลหรือจัดระบบป้องกันแต่อย่างใด

นอกจากนี้ เมื่อมีกรณีพิพาท ก็ไม่ได้รับความคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน หรือเหยื่ออาชญากรรม ส่วนใหญ่จะได้รับการบริหารจัดการจราจร ร่วมทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ แต่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดอบรมความรู้ด้านจราจรหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด

การมีส่วนร่วมมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแนวคิดการป้องกันและลดอาชญากรรมตามโครงการตามอ. โดยต้องการให้ตำรวจเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนของพวกเขาเองให้มากยิ่งขึ้นโดยตำรวจจะลดบทบาทของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าประชาชนในการป้องกันและลดอาชญากรรมลง ปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพและเพิ่มความอ่อนน้อมถ่อมตนในการเปิดใจยอมรับฟังความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่พร้อมกับเดินเข้าหาประชาชนในชุมชนและปฏิบัติการป้องกันและลดอาชญากรรมกับประชาชนในชุมชนตลอดกระบวนการทุกขั้นตอนโดยมีเป้าหมายหลักคือการป้องกันและลดอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน

1.3 นโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม

ในส่วนนี้คณะวิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมโดยนำเอาตัวอย่างของนโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 มาใช้ในการนำเสนอพร้อมด้วย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความพยายามในการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานป้องกันอาชญากรรมในชุมชนร่วมกับตำรวจที่มีความก้าวหน้ากว่าใน

ระยะเวลาที่ผ่านมาพอสมควรดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและเสนอผลการปฏิบัติงานในด้านการป้องกันอาชญากรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 ไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน
2. เจตนารมณ์ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ : มุ่งมั่นพัฒนาและเสริมสร้างให้ข้าราชการตำรวจมีค่านิยม

ดังนี้

- 2.1 เป็นตำรวจที่ปกป้อง เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
- 2.2 เป็นตำรวจมืออาชีพ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.3 เป็นตำรวจที่ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธาและพึงได้อย่างแท้จริง
3. นโยบายของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ : เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และเจตนารมณ์ ดังกล่าวข้างต้น

จึงได้กำหนดนโยบายเน้นหนัก 11 ประการ

3.1 ปกป้อง เทิดทูน และพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.2 ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น ทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้จำหน่ายรายใหญ่ และรายย่อยในชุมชน ตลอดจนมาตรการยึดทรัพย์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกราย โดยยึดหลักกฎหมาย และหลักนิติธรรม

3.3 แก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อยุติเหตุร้ายรายวัน และความรุนแรง ด้วยมาตรการเชิงรุก เพื่อจำกัดเสรีภาพปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม

3.4 ควบคุมและลดความรุนแรงของอาชญากรรม ให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยจัดระเบียบสังคม และควบคุมอบายมุขผิดกฎหมายในพื้นที่

3.5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานีตำรวจ เพื่อให้มีความพร้อมในการบริการและเป็นที่พักพิงของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

3.6 การปฏิบัติงานของตำรวจ ให้ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในทุกมิติ

3.7 พัฒนาบุคลากรทุกสายงาน ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม และสร้างค่านิยมให้มีความเป็นอยู่ที่เรียบร้อย ประหยัด

3.8 เตรียมความพร้อม และเร่งรัดการดำเนินการด้านบุคลากร โครงสร้าง กฎระเบียบ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรองรับ และเป็นมาตรฐานในกรอบอาเซียน

3.9 พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการ(ศปก.)ทุกระดับให้มีความพร้อม เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อน ติดตามปฏิบัติการ และบูรณาการทำงานทุกมิติ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้

3.10 เน้นภาวะผู้นำในทุกระดับ ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทำงานเป็นทีม และมีเอกภาพ

3.11 จัดระบบและดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ข้าราชการตำรวจ ครอบครัว และข้าราชการตำรวจเกษียณอายุราชการแล้ว ให้มีสุขภาพพลานามัย มีความเป็นอยู่ที่ดี ประกอบอาชีพเสริม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตามปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

4.1 สร้างเอกภาพความคิดของผู้นำหน่วยทุกระดับ เพื่อให้คิดและมองไปในทิศทางเดียวกัน

4.2 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้เป็นตำรวจมืออาชีพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และเป็นที่พักของประชาชน รวมทั้งปลูกเร้า เสนอแนะของผู้บังคับบัญชา

4.3 นำเทคโนโลยี ความรู้ใหม่มาสร้างเครื่องมือ และกลไกในการบริหารงาน โดยเน้นการพัฒนา ศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) ในการขับเคลื่อน บูรณาการ และประสานกับทุกองค์กร

4.4 มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลัก ผู้ปฏิบัติงานดีย่อมได้ผลตอบแทน และผู้ปฏิบัติงานหย่อนยานต้องถูกพิจารณาข้อบกพร่อง

4.5 ผู้บังคับบัญชาต้องพร้อมรับผิดชอบต่อความสำเร็จ ความล้มเหลว เป็นแบบอย่างที่ดีและอยู่เคียงข้างผู้ใต้บังคับบัญชา

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการและคณะอนุกรรมการกำหนดทิศทางการพัฒนา ตร. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการห้วงระยะ 4 ปี (พ.ศ.2555-2558) และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยกำหนด ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ ตร. มีเข็มมุ่งทิศทางการบริหารในระยะกลางและระยะยาวที่ชัดเจน ซึ่งจะสร้างความพร้อมสามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกด้าน ทุกมิติ ให้ได้รับการยอมรับ เทียบเคียงกับมาตรฐานสากลสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทุกประเภทได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชน ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกได้อย่างมีศักยภาพ

การพัฒนาระบบด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

1) โครงการศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191

ปรับปรุงระบบสายด่วน191 ให้เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน สามารถควบคุมและสั่งการปฏิบัติที่มีเอกภาพ ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด

2) โครงการพลเมืองดีร่วมหยุดยั้งอาชญากรรม

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยกย่องผู้ทำความดีอันเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม

คัดเลือกพลเมืองดีที่มีจิตอาสาในการเป็นพลเมืองดี เพื่อแจ้งข่าวอาชญากรรมและให้ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ

3) โครงการแจ้งข่าวอาชญากรรมผ่านระบบเครือข่ายและบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่(SMS)

ให้ประชาชนแจ้งข่าวอาชญากรรมผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารของผู้ประกอบธุรกิจเครือข่ายระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่และผู้จัดจำหน่าย 6 บริษัทฯใหญ่ ให้พนักงานกำลังเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

4) ให้พนักงานสืบสวนรับคำร้องทุกข์ทุกคดีที่เกิดขึ้นจริง นำลงสู่ฐานข้อมูลระบบ POLIS เพื่อที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้

5) แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิดของกลาง ให้มีการควบคุมอาวุธปืนของกลางอย่างเป็นระบบทั้งการเก็บรักษา การจำหน่ายของกลาง การนำมาตรวจพิสูจน์ก่อนจำหน่ายและการนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางราชการ

6) ด้านการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านพิธีการเข้าเมือง เช่นระบบช่องตรวจ หนังสือเดินทางอัตโนมัติ
การขยายข้อมูลตรวจสอบและคัดกรองผู้โดยสารล่วงหน้า

7) แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาพิจารณา กำหนดโครงสร้างและภารกิจงานตุ๋ยามชุมชน

ผบ.ตร.เป็นประธานที่ปรึกษาและ ผบ.ช.สย.ตร.เป็นประธาน เป็นภารกิจสืบเนื่องจากการศึกษาตุ๋ยามชุมชน
ชุมชนโคบัง(KOBAN)ที่ประเทศญี่ปุ่นนั้นให้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตำรวจ

8) โครงการศึกษาตุ๋ยามกิจการตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการพัฒนาในประเทศญี่ปุ่น

เพื่อนำวิธีการหรือรูปแบบต่างๆในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนที่ต่างประเทศนำไปปฏิบัติแล้วได้
ผลดี มาประยุกต์ใช้ในงาน ตร.

9) แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิดของกลาง

จัดประชุมเพื่อเร่งกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการลดจำนวนอาวุธปืนที่ใช้ในการกระทำความผิดได้อย่างเป็นรูป
ธรรม

10) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการช่วยงานตำรวจ

11) การประชุมวางมาตรการการป้องกันคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์กับธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม การขอความร่วมมือ
ในการป้องกันคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

เชิญผู้บริหารธนาคารทุกแห่งเข้าร่วมประชุม โดย ผบ.ตร. เป็นประธานเมื่อวันที่ 22 ส.ค. 56 เวลา 13.30 ณ
ศปก.ตร.

มีหนังสือขอความร่วมมือกับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในการป้องกันคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

12) การสัมมนาเครือข่ายและให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศน์โดย ผบ.ตร.มอบหมาย
พล.ต.อ.วุฒิ ลิปตพัลลภ ที่ปรึกษา(มค 3) เป็นผู้แทน ณ โรงแรมรามาดาพลาซ่า แม่น้ำริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ

ผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

(1) โครงการตำรวจสีขาว

ตร.อนุมัติ บช.ปส.ดำเนินโครงการตำรวจสีขาว เพื่อสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อประชาชน ในการปฏิบัติ
หน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจที่จะต้องเป็นแบบอย่างในการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
โดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติการหลัก ได้แก่ บช.น.,ภ.1-ภ.9 และ ศชต. และ บช.ปส.

ให้ทุกหน่วยแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการตรวจสอบและดำเนินการระดับบก./ภ.จว. และระดับสถานี
ตำรวจ เป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบหาสารเสพติดในปัสสาวะข้าราชการตำรวจทุกนาย

หากตรวจสอบพบสารเสพติดให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดพิจารณาดำเนินการขั้นเด็ดขาด ทั้งทางคดีอาญาและ
วินัย

(2) โครงการฝึกอบรมสัมมนา โดยทำการพัฒนาบุคลากรด้านอำนวยการและป้องกันปราบปรามยาเสพติด
ระหว่างวันที่ 14-16 พ.ย.55 ณ บช.ปส. กำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรมระดับ รอง สว. จำนวน 85 นายเป็นการฝึกอบรม
เพื่อปรับพื้นฐานและความรู้แก่ขรก.ตร.ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งในสังกัด บช.ปส.

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากศูนย์สำรวจความคิดเห็นของนิด้าหรือ “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ
ผู้พำนักอาศัยใน กทม.” ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 28-29 พ.ค.56 จากประชาชนที่พำนักอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ จำนวน
1,250 หน่วยตัวอย่าง พบว่า มีความปลอดภัยพอสมควร(ร้อยละ 57.68)ไม่ค่อยปลอดภัย(ร้อยละ 34.08)ไม่ค่อย

ปลอดภัยเลย(ร้อยละ 4.64)ปลอดภัยมาก(ร้อยละ 3.60)

ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดูแลความปลอดภัยพบว่า มีความพึงพอใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่(ร้อยละ 64.24)ไม่ค่อยพอใจ(ร้อยละ 27.68)ไม่พอใจเลย(ร้อยละ 4.64) พอใจมาก(ร้อยละ 3.12)

ผลการสำรวจภัยหรืออันตรายที่ประชาชนหวาดกลัวมากที่สุดระหว่างเดินทางหรือไปที่สาธารณะคือกลัวเรื่องการปล้น จี้ วิ่งราว ชิงทรัพย์ ลักขโมย(ร้อยละ 43.68) กลัวอุบัติเหตุบนท้องถนน(ร้อยละ 31.04) กลัวการโดนลูกหลงจากความขัดแย้งของผู้อื่น(ร้อยละ 5.84) กลัวการถูกลวนลาม ช่มชู้(ร้อยละ 3.68) กลัวการถูกล่อลวง(ร้อยละ 3.36) กลัวการก่อวินาศกรรม/การก่อการร้าย(ร้อยละ3.20) กลัวอันตรายจากโครงสร้างพื้นฐานชำรุด(ร้อยละ0.72) ไม่กลัวต่อภัยหรืออันตราย(ร้อยละ 4.72)

ผลการสำรวจแนวทางที่ดีที่สุดในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินควรติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้น(ร้อยละ 23.76) ประชาชนร่วมมือดูแลกันเองสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตาให้ จนท.(ร้อยละ 22.16) ควรเพิ่มจำนวนของจนท.ของรัฐ(ร้อยละ 19.84)จนท.บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด(ร้อยละ 17.44)เพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น(ร้อยละ 13.84)จนท.ใส่ใจกวาดค้น หมั่นตรวจตราพื้นที่ เพิ่มแสงสว่างและอื่นๆ(ร้อยละ 1.76)

ต่อมา พล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผบ.ตร.คนที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า

“พิทักษ์ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นที่รักของประชาชน”

พร้อมทั้งกำหนดนโยบาย 8 ข้อ ดังนี้

1. ปกป้อง เทิดทูน และพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

1.1 ธรรมาภิบาล เทิดทูนและเสริมสร้างความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณให้คนในชาติมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

1.2 เฝ้าระวัง ตรวจสอบ ดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำความผิดในการละเมิดสถาบันทุกด้านและดำเนินคดีโดยเด็ดขาด

1.3 พัฒนากลไกการถวายความปลอดภัยของสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 กำหนดมาตรการเชิงรุก เพื่อป้องกันการนำเสนอมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเนื้อหาไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. รักษาความมั่นคงของชาติและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 เร่งรัด ติดตามจับกุมดำเนินคดีผู้กระทำความผิดต่อสถาบัน ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตลอดจนความผิดที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบสวนขยายผลกลุ่มเครือข่ายในคดีความผิดที่มีการใช้อาวุธปืนสงคราม วัตถุระเบิดอย่างเฉียบขาดและจริงจัง

2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานการณ์ในภาวะวิกฤต การรักษาความสงบเรียบร้อย การชุมนุมเรียกร้องหรือต่อต้านการบริหารงานของรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยผลักดันให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในที่สาธารณะ เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

2.3 ธรรมาภิบาลเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปให้เกิดขึ้นทั่วทุกพื้นที่ และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อประเทศเพื่อนบ้านทุกระดับ เพื่อสร้างพันธมิตรในการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

2.4 เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำกระแสพระราชดำริส ? เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา? เป็นหลักปฏิบัติ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ขยายกลุ่มพันธมิตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2.5 ควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของประชาชนน้อยที่สุด

3. ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกระดับ

3.1 กำหนดมาตรการแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

3.2 ปลุกฝังค่านิยมให้แก่ข้าราชการตำรวจทุกระดับดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาต้องเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

3.3 ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับติดตามเอาใจใส่ มิให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตประพฤติมิชอบโดยสังเกตการณ์ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิด และต้องกวดขัน ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เป็นผลดีต่อทางราชการ

3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมความประพฤติและวินัยข้าราชการตำรวจทั้งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ กองบังคับการและกองกำกับการ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบติดตามความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานตามลำดับชั้น

3.5 ดำเนินการทางวินัยและกฎหมายอย่างเด็ดขาดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

4. ป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.1 ปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกระดับอย่างจริงจัง เน้นการสกัดกั้นจุดเสี่ยงและจุดผ่านแนวชายแดน เพิ่มประสิทธิภาพสกัดกั้นป้องกันมิให้เข้าสู่พื้นที่ชั้นใน สืบสวนปราบปรามเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ ยกระดับมาตรฐานด้านการข่าวเชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายยาเสพติดต่างประเทศกับกลุ่มผู้ค้าภายในประเทศ

4.2 เร่งรัดมาตรการยึดทรัพย์ มาตรการสมคบ และการฟอกเงินกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมาย โดยรวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อทำลายสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.3 แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการต่างๆ และกำหนดมาตรการในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง จัดระเบียบสังคม และเข้มงวดกวดขันอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจังไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดของยาเสพติด

4.4 เร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับยาเสพติด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียหายงานตัวเข้ารับ การบำบัดโดยสมัครใจ มีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

4.5 ควบคุม ดูแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้นและป้องกันมิให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อขบวนการค้ายาเสพติดหรือกระทำผิดเสียเอง

5. พึงทักษ์รับใช้ให้บริการประชาชนในทุกมิติ ทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวกธรรมเพื่อให้ตำรวจเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

5.1 ระดมสรรพกำลังให้สถานีตำรวจเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการบริการรับใช้ประชาชนให้ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการตำรวจเป็นมิตร มีความพึงพอใจ รักและศรัทธาตำรวจ

5.2 ยกระดับมาตรฐานการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ปราบปรามการกระทำความผิดอาชญากรรมเฉพาะทาง เช่น การโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ การค้ามนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง โดยนำ เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่งพิกัด (GPS) กล้องติดรถยนต์ สายตรวจ ฯลฯ

5.3 บังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกทางคดีอาญาด้วยความเสมอภาค เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ พนักงานสอบสวนต้องทำสำนวนยึดหลักนิติรัฐและนิติธรรม สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาในกระบวนการ สอบสวนดำเนินคดีอาญา กำหนดมาตรฐานการสอบสวนให้เป็นที่ยอมรับ

5.4 เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสายตรวจพร้อมระงับเหตุ และเพิ่มความถี่การตรวจ ทำให้ประชาชนรู้สึก ปลอดภัย พัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง ถึงที่เกิดเหตุเร็วที่สุด สถานี ตำรวจต้องปรับปรุงภูมิทัศน์และที่กักสายตรวจหรือหน่วยบริการประชาชน (ป้อมตำรวจ) ให้เอื้อต่อการบริการ ประชาชนแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service)

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อยและความ ปลอดภัย เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการท้องถิ่นและชุมชน โดยสถานีตำรวจต้องพร้อมรับฟังความคิดเห็นและ สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

6. อำนวยการจัดการจราจรอย่างเป็นระบบทันสมัยซื่อสัตย์สุจริต

6.1 บริหารจัดการจราจรอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกโครงข่ายจราจรและบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่าง เคร่งครัด

6.2 ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางการจราจรอย่างเป็นระบบ

6.3 ยกระดับมาตรฐานการจัดการจราจร นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น กล้องตรวจจับการฝ่าฝืน สัญญาณไฟ หรือสัญญาณจราจรต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพระบบใบสั่งจราจรออนไลน์ เพื่อความคล่องตัว

6.4 ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจจราจรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สุภาพและยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เรียกรับผลประโยชน์ใดๆ

6.5 ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจร เมื่อกระทำความผิดต้องยอมรับการดำเนินคดีตาม ขั้นตอนของกฎหมาย ไม่เสนอสินบนให้ตำรวจจราจร

7. บริหารจัดการให้ตำรวจตำรวจได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีศักดิ์ศรีและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

7.1 ยกระดับสวัสดิการด้านความเป็นอยู่ของตำรวจให้อยู่ดีมีสุขแบบพอเพียง สร้างที่พักอาศัยให้ตำรวจและ ครอบครัวอย่างเพียงพอเหมาะสมตามแนวทาง "อยู่พอดี มีพอใช้ ใจเป็นสุข"

7.2 จัดหาอุปกรณ์ อาวุธยุทโธปกรณ์ พาหนะ เครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้เพียงพอและเหมาะสม กับจำนวนกำลังพลตามสัดส่วนความหนาแน่นของประชากรและสภาพปัญหาอาชญากรรม

7.3 บริหารงานกำลังพลทั้งการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน การปูนบำเหน็จความชอบ การลงโทษทาง

วินัยโดยยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สร้างหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับ

7.4 ส่งเสริม แนะนำ ฝึกอบรมให้ความรู้ทักษะทางด้านวิชาชีพและการดำรงชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อน
เกษียณอายุราชการ

7.5 ส่งเสริมภาพลักษณ์ กระบวนการ มาตรการในการดำเนินงานบริการรับใช้ประชาชน และผลการปฏิบัติงาน
ให้ประชาชนได้รับรู้ตามช่องทางสื่อต่าง ๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศรัทธาต่อองค์กรตำรวจ

8.เตรียมความพร้อมสูงสุดเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

8.1 เร่งรัด ติดตาม การปฏิบัติของทุกหน่วยงาน และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้
สำนักงานตำรวจแห่งชาติพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

8.2 พัฒนาหน่วยฝึกอบรมต่างๆ ให้มีความพร้อม มีมาตรฐาน มีขีดความสามารถรองรับการฝึกอบรมตำรวจ
ให้มีความเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล

8.3 ส่งเสริมให้ตำรวจทุกระดับ มีความรู้ ทักษะโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาของประเทศในกลุ่ม
อาเซียน

8.4 ปรับปรุงสถานีตำรวจเส้นทางหลวงแผ่นดินซึ่งเชื่อมโยงโครงข่ายประเทศอาเซียน (Asian Highway
Route) ให้พร้อมบริการแก่ประชากรอาเซียน

8.5 เตรียมความพร้อมบังคับใช้กฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมายระหว่างประเทศอาเซียน เพื่อความตกลง
ในการปฏิบัติร่วมกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งประชาชนทุกประเทศสมาชิก

นับตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 2558 เป็นต้นมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก้าวสู่ยุคที่มี พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา
ทำหน้าที่ผู้นำสืบต่อจาก พล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ที่ครบเกษียณอายุราชการ ถือเป็นผบ.ตร.คนที่ 11 ได้วางกรอบ
และนโยบายสำคัญ 6 ข้อ คือ

1. การพิทักษ์ ปกป้องและเทิดพระเกียรติ เพื่อความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
2. รักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยในสังคม
3. การป้องกันปราบปรามและลดระดับอาชญากรรม
4. การแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกมิติ
5. การเร่งรัดขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปองค์กรตำรวจในยุคประชาคมอาเซียน
6. การเสริมสร้างความสามัคคี และการบำรุงขวัญข้าราชการตำรวจ

*พร้อมย้ำให้การดำเนินงานของทุกหน่วยในสังกัดมุ่งผลลัพธ์สุดท้ายคือ "ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ของประชาชน และความยุติธรรม"*

นอกจากนโยบายทั้ง 6 ด้านแล้ว ผบ.ตร.คนที่ 11 เน้นย้ำให้ข้าราชการตำรวจร่วมมือกันกู้ภาพลักษณ์ของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กลับมาเป็นที่เชื่อถือของประชาชน โดยจัดตั้งคณะทำงานเรื่องการสร้างภาพลักษณ์ขึ้นมา
เพื่อแก้ปัญหาทุกอย่างที่ประชาชนสัมผัสในส่วนที่ไม่ดีของตำรวจ

พล.ต.อ. จักรทิพย์ ชัยจินดา กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจนในการป้องกันและลดอาชญากรรมไว้ในนโยบายข้อ
3 โดยได้น้อมนำ พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานให้กับข้าราชการ
ตำรวจในเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนดังที่กล่าวถึงในตอนต้นของการทบทวนวรรณกรรมที่

ผ่านมา และระบุนโยบายการป้องกันปราบปรามและลดระดับอาชญากรรมตามนโยบายนั้นให้มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมเป็นเป้าประสงค์หลักด้วย ส่วนการควบคุมอาชญากรรม ให้ดำเนินการทั้งในมิติของอัตราการเกิดเหตุ และระดับความรุนแรงของการเกิดเหตุ เพื่อให้ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมน้อยลง และหากเกิดคดีขึ้นต้องเร่งจับกุมให้ได้โดยเร็ว

การปฏิบัติงานของตำรวจต้องทำให้เป็นหลักประกันด้านความปลอดภัย และความยุติธรรมที่มีมาตรฐาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และ ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

จะเห็นได้ว่า งานป้องกันปราบปรามถูกกำหนดไว้ในนโยบายการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทุกยุคทุกสมัย หากแต่ไม่ได้มีการเน้นหนักในส่วนของการป้องกันและลดอาชญากรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีเป้าหมายเพื่อลดอาชญากรรมผ่านการสร้างสำนึกรับผิดชอบร่วมกันอย่างจริงจังระหว่างตำรวจและมวลชน

เมื่อพิจารณาวิธีการดำเนินการด้วยแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า การบริหารงานตำรวจยังคงยึดติดกรอบความคิดที่ว่า ตำรวจเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการทำให้อาชญากรรมในชุมชนลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพในวิธีการปราบปรามและการใช้ยุทธวิธีตำรวจมากกว่าการพยายามให้ตำรวจร่วมเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ประชาชน โดยการกระตุ้นสำนึกความรับผิดชอบ และ จิตวิญญาณของประชาชนให้เกิดขึ้นต่อการลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเองร่วมกับตำรวจ การติดกรอบความคิดดังกล่าว อาจทำให้พลังของมวลชนในการร่วมมือกับตำรวจเพื่อลดอาชญากรรมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

1.4 แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)

การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการลดอาชญากรรมเป็นหลักสำคัญของการปฏิบัติการในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นประชาชนและตำรวจจะต้องได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อให้ร่วมลดอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการทำงาน มิฉะนั้น คณะกรรมการ ตามอ. ก็อาจถูกครอบงำโดยวัฒนธรรมเดิมที่ตำรวจมักมีและใช้อำนาจต่อกลุ่มประชาชนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมกับตำรวจ และในขณะเดียวกันตำรวจผู้ปฏิบัติงานก็อาจไม่ได้รับการเสริมพลังอำนาจจากโครงสร้างอำนาจที่ใหญ่กว่าให้ปฏิบัติงาน โดยการมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดที่ใช้ในการจูงใจให้บุคคลมองเห็นสมรรถนะของตนเองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

คำว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ตามพจนานุกรมของ Webster (2005) ให้ความหมายไว้ 3 ประการ คือ

- 1) การให้อำนาจที่เป็นทางการ (to give official authority) หรือที่ถูกต้องตามกฎหมาย (legal power to)
- 2) การจัดหาหรือให้โอกาส (to provide with the means or opportunity)
- 3) การส่งเสริมความเป็นตัวเอง (to promote the self-actualization)

การเสริมสร้างพลังอำนาจไม่ใช่การให้อำนาจในลักษณะเพื่อการควบคุม ปกครอง แต่หมายถึง การให้อำนาจและความรับผิดชอบผู้อื่นในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความเป็นเจ้าของและควบคุมงานด้วยตนเอง มีแรงจูงใจในการ

ทำงาน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ มั่นคง มีความเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานได้
ลุล่วง

ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้กำลังใจ ความรู้ แนวคิด ทรัพยากร จัดสรรสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อ
พัฒนาความสามารถของบุคคลจนสามารถปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาของตนเองและขององค์กรได้บรรลุผลสำเร็จ
(อารีวรรณ , มปป.)

พนัส (2545) กล่าวถึงแนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจมีที่มาจากแนวคิด
การศึกษาเพื่อสร้างพลังที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาด้วยตัวเองเกิดความเชื่อมั่น
ในความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของตนเอง คาดหวังต่อความสามารถของตนเองสูงขึ้น การเสริมสร้าง
พลังอำนาจ มี 3 ระดับ ได้แก่

ระดับบุคคล เกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนส่งเสริมให้แสดงออก ให้ความรู้ วิธีคิด การยอมรับ จนกระทั่งสามารถ
พึ่งตนเองได้ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ระดับองค์กร เกิดขึ้นด้วยการส่งเสริม สนับสนุนสมาชิกในองค์กรให้มีส่วนร่วมในอำนาจขององค์กร ตั้งแต่การ
ใช้ประโยชน์จากข้อมูล มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ มีการกำหนดวิธีการดำเนินงาน การปฏิบัติงานร่วมกัน มีจุด
มุ่งหมายร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันจนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์

ระดับชุมชน คือ การสร้างระบบคุณค่าของสังคมที่ทำให้ประชาชนเกิดการรวมตัวกันด้วยความสามัคคีเกื้อกูล
เพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ประชาชนในการป้องกันและลดอาชญากรรม

งานวิจัยของโกสินทร์และคณะเมื่อ ปีพ.ศ.2554 เสนอไว้ว่าตำรวจมีภาคีเครือข่ายที่พร้อมในการทำงานร่วมกับ
ตำรวจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เพียงแต่การได้มาซึ่งภาคีเครือข่ายที่สามารถสร้างความเข้มแข็งในการลดอาชญากรรมได้
อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีการในการทำงานร่วมกัน

ทุกสถานีตำรวจได้มีการสร้างมวลชนไว้เป็นภาคีเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมซึ่ง
เป็นต้นทุนทางสังคมอยู่ก่อนหน้าแล้วในรูปแบบของอาสาสมัครตำรวจบ้านหรือตำรวจชุมชนที่มีสถานะเป็นผู้ช่วย
เจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มีหน้าที่แจ้งข่าวเบาะแสอาชญากรรม ออกตรวจท้องที่
ร่วมตั้งด่านตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะ รักษาความปลอดภัยในงานมหรสพรื่นเริง การแสดงดนตรี การแข่งขันกีฬา
งานพิธีกรรม งานประเพณี ตามเทศกาลต่างๆ เป็นต้น โดยใช้ชื่อเรียกในหลายลักษณะ เช่น เหยี่ยวข่าวอาชญากรรม
กองปราบอาสา ตำรวจอาสา ตำรวจบ้าน เป็นต้น เป็นระยะเวลาต่อเนื่องหลายปี โดยการดำเนินการของตำรวจ
ฝ่ายชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ประจำสถานีตำรวจเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ยังมีภาคีเครือข่ายประเภทอื่นๆที่เป็นมวลชนจัดตั้งทั้งที่ตำรวจไม่ได้สร้างด้วยตนเอง แต่เป็นของ
หน่วยงานอื่นๆที่ได้มีการจัดตั้งไว้ก่อนแล้ว ซึ่งตำรวจสามารถประสานขอความร่วมมือให้มาช่วยงานป้องกันและปราบ
ปรามอาชญากรรมได้เลย เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัย
หมู่บ้าน (ชรบ.) ลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนหนึ่งในพื้นที่ที่มีความยินดีที่จะเข้าร่วมกับตำรวจในการ
ป้องกันอาชญากรรมซึ่งนับได้ว่า ตำรวจมีทุนทางสังคมในการที่จะทำงานป้องกันอาชญากรรมในระดับหนึ่ง

สัมพันธภาพระหว่างตำรวจกับมวลชนภาคีเครือข่ายของแต่ละสถานีตำรวจจะตีความน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

พฤติกรรมการปฏิบัติงานของตำรวจร่วมกับมวลชนและควมมีมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าสถานีตำรวจและคณะทำงาน ซึ่งสถานีตำรวจส่วนใหญ่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับมวลชนอยู่แล้ว

ยุทธวิธีในการเข้าหามวลชนเพื่อชักชวนทาบตามเข้ามาเป็นภาคีเครือข่ายของตำรวจจะมีการใช้ตำรวจทุก ระดับตั้งแต่ชั้นประทวน ระดับนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร จนถึงผู้กำกับ/หัวหน้าสถานีตำรวจ แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นตำรวจชั้นประทวนซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้นเป็นเวลานานพอสมควร ระดับความสำเร็จของการ ดำเนินการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของตำรวจแต่ละคนและความสัมพันธ์เดิม ระหว่างตำรวจแต่ละคนกับประชาชนในพื้นที่ทำให้คุณสมบัติของมวลชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับตำรวจ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชาชนที่มีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในระดับที่ไม่สูงมากนัก ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ของ ความสำเร็จในงานลดอาชญากรรมไม่เต็มเท่าที่ควร

ทั้งนี้พบว่า การที่ชาวบ้านที่มีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมสูงเช่น กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ที่มีบารมี ผู้ที่มีกำลัง ทรัพย์ มีความรู้ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอาชญากรรมกับตำรวจ เนื่องจาก ตำรวจใน ระดับหัวหน้าสถานีไม่ได้เป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในมิติของการป้องกันและ ลดอาชญากรรม

แต่อย่างไรก็ตามพบว่า หัวหน้าสถานีตำรวจและนายตำรวจระดับสัญญาบัตรมีความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ดังกล่าวโดยมีเป้าหมายอื่น เช่น การให้บริการตามที่ได้รับการร้องขอ การประชุมร่วมกันในโอกาสต่างๆตามวาระ หรือ แม้กระทั่งการมีความสัมพันธ์ส่วนตัว

การที่หัวหน้าสถานีตำรวจและนายตำรวจระดับสัญญาบัตรไม่ได้เชิญชวนให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวเข้ามามี ส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม อาจเนื่องมาจากการติดกรอบคิดของความเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Professionalism) ที่ ทำให้แม้กระทั่งตำรวจเองก็ยังคิดว่า ประชาชนที่อาสาเข้ามาช่วยงานของตำรวจนั้น “เป็นเพียงผู้ช่วย” ซึ่งถูกรับรู้และ ตีความหมายถึงสถานะที่ด้อยกว่าตำรวจ

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนับได้ว่าเป็นการจำกัดพื้นที่ของการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนในชุมชนโดยเฉพาะ อย่างยิ่งประชาชนที่มีศักยภาพสูง มีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมสูงไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลด อาชญากรรมได้เท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการสร้างการมีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมในรูปแบบของการ เสริมพลังอำนาจอย่างแท้จริงนั้น ตำรวจจำเป็นต้องล้มเลิกความคิดว่าการป้องกันและลดอาชญากรรมเป็นงานของ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหมายถึง จำเป็นต้องลดการระบุให้ตำรวจเป็นแกนนำหลัก ลดการลดทอนคุณค่าของชาวบ้านซึ่งเป็น ภาคีเครือข่ายให้เป็นเพียงแค่การเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือลงด้วย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน มีดังนี้

1. ระบบโครงสร้างองค์กร

องค์กรที่มีการกระจายอำนาจจะมีการเสริมสร้างพลังอำนาจได้มากกว่าองค์กรที่รวมศูนย์อำนาจ ออกคำสั่ง โดยไม่ฟังเสียงประชาคม ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติ กำหนดเป้าหมายและตารางการทำงาน อย่างรัดกุม

2. วัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กรแบบสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของบุคคลในองค์กร ทำงานแบบมีเป้าหมายร่วมกันจะส่งผลต่อการสร้างเสริมพลังอำนาจ ส่วนการทำงานในวัฒนธรรมปกป้องเฉื่อยชา ตั้งรับปัญหาปล่อยให้ทุกอย่างเกิดขึ้นโดยธรรมชาติจะส่งผลเชิงลบต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจ

3. ผู้บริหารองค์กร

ผู้บริหารที่มีความสามารถ มีภาวะผู้นำ เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีบุคลิกภาพที่กระตือรือร้น สื่อสารอย่างเปิดเผย ให้ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วน สามารถประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน สามารถวางแผน กำหนดเป้าหมาย ระบุปัญหาได้ชัดเจน ตัดสินใจ มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจขององค์กร

4. บุคลากร

ถึงแม้ว่าบุคลากรจะมีที่มาที่หลากหลาย แต่ถ้ามีการจัดโครงสร้างที่ดี และผู้บริหารสามารถเชื่อมโยงความหลากหลายด้วยการชี้ให้เห็นคุณค่าของเป้าหมาย ภารกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กรจะทำให้องค์กรสามารถดึงความสามารถของบุคลากรและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มใจได้ และช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจของบุคลากรได้เช่นกัน

5. ความไว้วางใจในองค์กร

องค์กรที่มีบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ การเปิดเผย เป็นมิตร จริงใจ ทั้งจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการจะทำให้เกิดความผูกพัน ร่วมมือ ช่วยเหลือ และทำให้องค์กรมีการเสริมสร้างพลังอำนาจมาก

6. ลักษณะงาน

ลักษณะงานที่เสริมสร้างพลังอำนาจคือ งานที่ยืดหยุ่นระเบียบในองค์กรน้อยมีความยืดหยุ่น ยืดระบบอาวุโส น้อย เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความสามารถ เป็นลักษณะงานที่ไม่เป็นงานประจำ แต่เป็นงานที่สร้างสรรค์ งานที่ต้องประสานงานและแสวงหาความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นทั้งหมด ต้องส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจ พึงพอใจ

7. สัมพันธภาพระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง

หัวหน้าที่ให้ความไว้วางใจ ยอมรับความสามารถของลูกน้อง มีความผูกพันที่นอกเหนือจากงาน มีการให้รางวัลและการสนับสนุนจะทำให้ลูกน้องปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะส่งผลบวกต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดที่ถูกนำไปใช้เป็นการรอบแนวคิดในการทำความเข้าใจรูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรมในโครงการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเดิมประชาชนมักเข้าใจว่าการลดอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน แต่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจ ส่งผลให้ไม่เกิดการตระหนักร่วมกันจนเกิดการรวมตัวกันเพื่อลดอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องถึงแม้ว่าจะมองเห็นปัญหาอาชญากรรมในชุมชน หรือแม้ว่าจะมีการป้องกันอาชญากรรมแต่ก็ยังคงแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างกันโดยไม่มีการประสานงาน เชื่อมโยงการทำงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ อีกทั้งความไว้วางใจกันระหว่างตำรวจและประชาชนในการป้องกันและลดอาชญากรรมอยู่ในระดับต่ำ

การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินงานลดอาชญากรรมกับตำรวจตามแบบจำลองตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม (ตมอ.) เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการทำงาน 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาอาชญากรรมให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงให้มากที่สุดและพิจารณาเลือกประเภทคดีเป็นคดีอาชญากรรมเป้าหมายในการดำเนินโครงการที่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพของการร่วมมือกันระหว่างคณะกรรมการ ตมอ.ที่มีประชาชนเป็นแกนนำหลัก ตำรวจเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน
 - ขั้นที่ 2 การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของอาชญากรรมเป้าหมายให้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
 - ขั้นที่ 3 การพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมเป้าหมายให้ตรงจุด
 - ขั้นที่ 4 การวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามเพื่อลดคดีอาชญากรรมเป้าหมายให้น้อยลงอย่างจริงจัง
 - ขั้นที่ 5 การลงมือปฏิบัติการตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ขั้นที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
 - ขั้นที่ 7 การปรับปรุงแผนและการปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดอย่างต่อเนื่อง
- ทั้งนี้โกสินทร์ หินเฑาะว์และคณะ(2554,อ้างแล้ว)พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจให้คณะกรรมการ ตมอ.ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมตามแบบจำลอง ตมอ.นั้นจะทำให้ชุมชนมีความมั่นคงปลอดภัยจากอาชญากรรม ประชาชนจะมีความตื่นตัวและรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนอย่างแท้จริง มีการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดอาชญากรรมในชุมชนของตนโดยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับตำรวจในพื้นที่โดยมีทัศนคติที่ดีระหว่างกัน

ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน(มวลชน)ในการลดอาชญากรรม

ตัวอย่างของการศึกษาข้อมูลสถิติการรับแจ้งและจับกลุ่มคดีประเภทต่างๆในปี พ.ศ.2558 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติอ้างถึงในสำนักงานสถิติแห่งชาติคดีอาญาที่สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.html>) ตามที่ได้กล่าวถึงในส่วนที่ผ่านมาแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าสถิติคดีอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาความเดือดร้อนและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ลดน้อยลงเท่าที่ควร สถานภาพอาชญากรรมเช่นนี้จึงยังคงเป็นปัญหาทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอยู่เช่นเดิมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คดีโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ โจรกรรมโค-กระบือ เครื่องมือทางการเกษตร ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์เป็นประเภทคดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านป้องกันและปราบปรามมากที่สุด กล่าวคือ สถิติคดีที่เกิดขึ้นไม่ได้ลดจำนวนลงเลย อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น ประชาชนจึงยังคงตกเป็นเหยื่อของคนร้ายในคดีอาชญากรรมเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับการทบทวนและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเหตุปัจจัยอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการลดอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า เหตุปัจจัยด้านอัตรากำลังคน งบประมาณ และจำนวนประชากรในแต่ละปี มิได้มีความเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ภารกิจด้านการแก้ไข ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกลับเป็นภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากระดับความรุนแรงและความซับซ้อนของอาชญากรรมทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงมีข้อสมมติฐานว่า เหตุปัจจัยที่ทำให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลไม่สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมของระบบวิธีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการลดอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งเมื่อพิจารณาจากการที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลมีมวลชนสะสมเป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชน มาร่วมป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกับตำรวจเป็นจำนวนมากขึ้นตามลำดับในแต่ละปีโดยมีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.2551 รองรับการทำงานของตำรวจท้องถิ่นอย่างเป็นทางการแล้วก็ตาม

แต่ก็ยังไม่เห็นผลสำเร็จในการป้องกันและลดอาชญากรรมลงได้อย่างชัดเจนเลยนั้นเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า กองบัญชาการตำรวจนครบาล และสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบงานป้องกันอาชญากรรมโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน มีดังนี้

พรพรรณ วรรณฤทธิ์ และคณะ(2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาประชาคมด้านเด็กและการประเมินสถานการณ์และกระบวนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำพูน เพื่อตอบคำถามการวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและเยาวชน ประสิทธิภาพของการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิของหน่วยงาน หรือองค์กรในจังหวัด และ กระบวนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

คณะวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากการประชุมคณะกรรมการเดือนละ 1 ครั้ง อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจ ทักษะการทำงานแบบสหวิชาชีพ ออกแบบสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับเด็กในภาวะยากลำบาก ศึกษากลุ่มเป้าหมายเด็กติดเชื้อ HIV ศึกษากลุ่มเป้าหมายสามเณร

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลตัวเลขจำนวนเด็กถูกทารุณกรรมในจังหวัดลำพูนน้อยกว่าความเป็นจริง เจ้าหน้าที่และชาวบ้านมีความร่วมมือน้อย
2. ข้อมูลสถิติจำนวนเด็กในธุรกิจทางเพศมีเพียงแค่องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรสงฆ์เป็นผู้รวบรวมไว้ การเก็บและรายงานข้อมูลก็ไปโดยยากเพราะธุรกิจเหล่านี้มักใช้ธุรกิจอื่น ๆ บังหน้า มาตรการทางกฎหมายไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายมากนัก
3. การรายงานข้อมูลแรงงานเด็ก พบว่าองค์กรพัฒนาของเอกชนมีการรายงานว่ามีแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี อยู่ราวๆ 500,000 คน ประเภทงานส่วนใหญ่ คือ ทำงานบ้าน เด็กรับจ้างเลี้ยงเด็ก ทำงานในร้านอาหาร ขายของหน้าร้าน หรือรับจ้างในภาคการเกษตร
4. การให้การยอมรับและช่วยเหลือเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีค่อนข้างน้อย ทั้งด้านการยอมรับจากโรงเรียน การช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ
5. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กซึ่งเป็นปัญหาคือ การมั่วสุมเสพยา เซ็กซ์ แก๊งค์ การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และการพยายามฆ่า
6. หน่วยงานรัฐของจังหวัดลำพูนให้ความสำคัญต่อเด็กด้อยโอกาสน้อยมาก

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ(2548) วิจัยเรื่อง กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : การคืน ‘อำนาจ’ แก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชน

ประเด็นปัญหาวิจัย คือ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาในหลายประเทศอย่างเช่น ออสเตรเลีย อินเดีย แอฟริกาใต้ ได้เกิดปัญหามีนักโทษมากจนคุกที่ใช้คุมขังไม่พอ ทำให้เกิดการตั้งคำถามว่าสภาพดังกล่าวรวมไปถึงกระบวนการยุติธรรมแบบตะวันตกจะทำให้เหยื่อได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ จึงเริ่มมีการปรับกระบวนการยุติธรรมขึ้นมาใหม่โดยใช้แนวคิด “กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์” ขึ้นในประเทศเหล่านั้น สำหรับในประเทศไทย ผู้วิจัยต้องการทบทวน วิเคราะห์ หรือตรวจสอบ การคืนอำนาจ หรือ มอบพลังให้เหยื่ออาชญากรรมของไทย

คณะวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสารโดยทบทวนเอกสารที่เกี่ยวกับปรัชญา แนวคิด กระบวนการ พัฒนาการในสังคมโลก รวมไปถึงวิธีการปฏิบัติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งวิเคราะห์และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การคืนอำนาจ และ เสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชนในสังคมไทย

ผลจากการวิจัยพบว่า การคืนอำนาจแก่เหยื่ออาชญากรรม และชุมชนด้วยกระบวนการของการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หมายถึงการที่รัฐคืนอำนาจบางประการให้กับเหยื่อและชุมชนเพื่อควบคุมดูแลสังคมกันเอง ตัวอย่างเช่น การที่เหยื่อสามารถตัดสินว่าผู้กระทำผิดควรจะชดใช้ในความผิดที่ก่อไปเท่าใดและอย่างไร โดยไม่มีนักกฎหมายวิชาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องเลย ขณะที่ชุมชนเองก็สามารถนำผู้ที่กระทำผิดเล็กน้อยมาทำกิจกรรมเพื่อสังคมเพื่อพิสูจน์ให้ชุมชนเห็นว่าตนสำนึกผิดและพร้อมจะกลับเป็นมาส่วนหนึ่งของชุมชน โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะใช้กลไกหรืออำนาจในกระบวนการยุติธรรมทำการเบี่ยงเบนคดีออกมา เป็นการลดภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมและลดปริมาณนักโทษนักเรือนจำด้วย กระบวนการของการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ยังเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเหยื่ออาชญากรรม ผู้กระทำผิด และชุมชน และเมื่อมีการคืนอำนาจและเสริมพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปัญหาอาชญากรรมแล้ว ก็จะนำมาซึ่งความสันติสุขของสังคมส่วนรวม (Social Harmony)

ไกรวุฒิ วัฒนศิลป์(2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทุนทางสังคมกับการป้องกันอาชญากรรม โดยมีคำถามสำคัญคือ ทุนทางสังคมในชุมชน คืออะไร มีธรรมชาติการก่อเกิดในมิติ และภายใต้เงื่อนไขภายในและภายนอกชุมชนอย่างไร และสามารถนำทุนทางสังคมของชุมชนมาใช้ในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างไรบ้างทางอาชญาวิทยา และกระบวนการทัศนในการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมในชุมชนของภาครัฐ และยุทธศาสตร์หรือมาตรการต่อชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหรือส่งเสริมทุนทางสังคมในการควบคุมอาชญากรรมเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการตรวจสอบเอกสาร ทบทวนองค์ความรู้ แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม แนวคิดทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับอาชญากรรมในชุมชน ดำเนินการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อศึกษาชุมชนแต่ละลักษณะถึงวิถีชีวิต สังคม ชุมชน จากการดำเนินการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน ความคิด ความเชื่อ และข้อมูลเชิงคุณภาพด้านต่างๆ การเก็บข้อมูลจะเก็บจากผู้ข้อมูล (Key Informant) ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. พระสงฆ์ หรือผู้อาวุโสของชุมชน 2) ชาวบ้านในชุมชน โดยคำนึงถึงความแตกต่างในเพศ อายุ อาชีพ บทบาท และความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาในแง่มุมที่หลากหลาย

พื้นที่วิจัยคือ ชุมชนนาบึง ตำบลนาบึง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน ชุมชนไม้เรียง ตำบลไม้เรียง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครศรีธรรมราช และชุมชนบ้านเจ้าฉ่า ตำบลเจ้าฉ่า อำเภอฟิธิทอง จังหวัดอ่างทอง

ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ชุมชนนาบึงยังคงอาชีพเกษตรกรรมเหมือนดั้งเดิม แต่ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตและพลิกฟื้นหลัง
ชุมชนจากปัญหาเสพติดเข้ามาในชุมชน โดยการนำเอาทุนเดิมของชุมชนมาปรับเปลี่ยนประยุกต์ เริ่มจากการที่ผู้นำ
ชุมชนได้ให้แต่ละคุ้มบ้านไปทำความเข้าใจกับชาวบ้านในคุ้ม เพราะชาวบ้านจะเชื่อฟังและไว้วางใจหัวหน้าคุ้ม พร้อมกับ
การมองปัญหาเสพติดว่าเป็นปัญหาส่วนรวม ไม่ใช่ปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง จากนั้นจึงเริ่มใช้การประชุม ให้คน
เสพยาแสดงตัวเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัด มีการสู่วัณ และให้กำลังใจ หากไม่แสดงตัวแล้วกรรมการของชุมชน
ตรวจพบก็จะถูกตักเตือน ถ้ายังไม่เลิกก็จะปรับครั้งละ 500 บาท ถ้ายังไม่เลิกอีกก็จะใช้กลไกของตำรวจและกฎหมาย
ในการดำเนินคดี พร้อมกับตัดสิทธิในการใช้บริการกองทุนของชุมชนและไม่ให้เข้าร่วมพิธีบุญของชุมชน รวมไปถึงไม่ให้
ชาวบ้านคนอื่น ๆ เข้าร่วมพิธีบุญของครอบครัวนั้นด้วย ขณะที่ชุมชนบางเจ้าฉ่า ซึ่งประสบกับปัญหาอาชญากรรมทั้งยา
เสพติด การลักเล็กขโมยน้อย และการทะเลาะวิวาท ชุมชนได้ริเริ่มฟื้นความรู้ด้านการทำเครื่องจักสานขึ้นมาเพื่อสร้าง
รายได้ให้กับคนในชุมชน พร้อมทั้งการที่ชุมชนเล็งเห็นว่าที่ตั้งชุมชนอยู่บนเส้นทางที่สามารถใช้เดินทางไปยังพื้นที่สำคัญ
ต่าง ๆ ของจังหวัด ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น และชุมชนไม่เรียงที่ประสบปัญหาอาชญากรรม
อันเนื่องมาจากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติมาโดยตลอด ผู้นำชุมชนได้ปลุกเร้าให้ชาวบ้านรู้จักสร้างสัมพันธ์กันและ
กันบนพื้นฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนนำไปสู่การทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันในเวลาต่อมา เช่น โรงงาน
แปรรูปยางของชุมชน สภาชุมชน การทำแผนงบประมาณของชุมชน เป็นต้น ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมที่มาจาก
การใช้ความรุนแรงเพื่อแย่งชิงทรัพยากรลดลงและหายไป

จิโรจน์ ไชยจิต และ สุรีย์ มัลลิกะมาลย์(2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อตอบคำถามปัญหาข้อขัดข้อง อุปสรรคในการ
ดำเนินการตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วม
ในกิจการตำรวจปี 2551 โดยได้มีการกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการกำหนดอำนาจหน้าที่
คุณสมบัติของอาสาสมัคร งบประมาณ สวัสดิการที่จะได้รับ และมีการประกาศใช้มาแล้วก่อนหน้าการศึกษาวิจัย

คณะวิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ (Documentary Research)
และ การศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์ตำรวจผู้เกี่ยวข้องในการทำงานด้านมวลชนสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อลดอาชญากรรม เป็นภารกิจสำคัญประการ
หนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ. 2551 - 2554 แผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบ
ราชการไทยพ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติพ.ศ. 2547 มีปัญหาและข้อขัดข้องของการทำงานร่วม
มวลชนที่สำคัญ ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดนโยบายในการหาเงินด้านงบประมาณในการทำกิจกรรมร่วมกับ
ประชาชนที่ชัดเจน และขาดการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมเพียงพอ ทำให้ตำรวจจำเป็นต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วน
ตัวไปขอยืมเงินกับหน่วยงานท้องถิ่นและเอกชนจนเกิดเป็นหนี้บุญคุณส่งผลต่อการทำงานของตำรวจได้
2. หัวหน้าสถานียังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน และปล่อยให้หัวหน้าชุดหรือผู้ปฏิบัติ
งานทำงานเพียงลำพัง
3. ไม่มีตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานด้านมวลชนสัมพันธ์เป็นการเฉพาะ เช่น รอง สว.งานชุมชน
สัมพันธ์ หรือ ผบ.หมู่งานชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น
- 4) ไม่กำหนดสิ่งจูงใจเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครที่เหมาะสม

กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(2552) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเมื่อพ.ศ. 2552 ที่มาของการวิจัยเกิดขึ้นจากการพิจารณาเห็นว่าความพยายามในการแก้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เมืองค่อนข้างยาก เพราะคนในเมืองมีวิถีชีวิตที่ไม่มีความผูกพันกันต่างคน ต่างอยู่ ทำให้ไม่มีความร่วมมือในการช่วยเหลือ รั้งมิตระวังกันอาชญากรรมร่วมกัน ทำให้มีความจำเป็นต้องพึ่งพาดำรวจในการแก้ปัญหาอาชญากรรม การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการหาข้อค้นพบวิธีการในการพัฒนาประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรมของตำรวจโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในรูปแบบ การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิเคราะห์จากวิทยานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องและการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบบเจาะลึก แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาพิจารณาประกอบข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆที่เป็นปัญหาอุปสรรคและเป็นประโยชน์เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อประมวผลผลและสกัดหารูปแบบและวิธีการในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาคือผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง 20 รายในกรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานด้านป้องกันและปราบปรามที่ได้รับรางวัลจากผู้บังคับบัญชาเนื่องจากการทำงาน 20 นายทั่วประเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการป้องกันอาชญากรรมหรือผู้นำชุมชนอีก 10 คน

การวิจัยพบปัญหาในทางปฏิบัติ คือ

1. สมาชิกไม่ค่อยแจ้งข่าวเพราะคิดว่าไม่ควรไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่น
2. สมาชิกเลือกแจ้งแต่เฉพาะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สนิทด้วย
3. สมาชิกมักได้รับการตอบสนองที่ไม่ค่อยดีนักเมื่อแจ้งข่าวไปยัง 191 เช่น มีการเข้ามาตรวจพื้นที่ล่าช้าหรือไม่มาเลย

4. ไม่มีการทำสัญลักษณ์เฉพาะให้กับสมาชิกที่เข้าร่วม

5. ไม่มีการให้ค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน ประกาศนียบัตรหรือโล่ห์เชิดชูเกียรติแก่สมาชิกที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

อย่างดี

แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีข้อสรุปว่าโครงการดังกล่าวประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากสมาชิกสามารถให้ข้อมูลจนนำไปสู่การจับกุมคนร้ายในคดียาเสพติด คดีอบายมุข คดีเด็กเกเร ขับรถซิ่ง และคดีทำร้ายร่างกายได้ในระดับหนึ่ง

มีชัย สีเจริญและคณะ(2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสู่ความเป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อตอบคำถามความหมายและแนวคิดและความเกี่ยวข้องกันระหว่าง วิชาชีพและความเป็นมืออาชีพของตำรวจ วิเคราะห์ลักษณะความเป็นวิชาชีพของตำรวจไทยว่าเป็นไปตามหลักสากลหรือไม่ อย่างไร ศึกษาองค์ประกอบของความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทยควรเป็นเช่นไร อธิบายการดำเนินการทางวิชาชีพของตำรวจไทยว่ามีสอดคล้องกับความเป็นมืออาชีพหรือไม่อย่างไร และ แนวทางในการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพควรเป็นอย่างไร

รายงานวิจัยฉบับนี้ศึกษาโดยการเริ่มจากการศึกษาแนวคิดของ “วิชาชีพ” และ “ความเป็นมืออาชีพ” ทั้งของไทยและต่างประเทศจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ และสรุป

หลักการสำคัญของความเป็นวิชาชีพ มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบวิชาชีพต่างๆในประเทศไทยที่มีความเด่นชัดทางวิชาชีพ ความเป็นมืออาชีพและแนวทางพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตำรวจทั้งในและต่างประเทศและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพและแนวทางพัฒนาตำรวจมืออาชีพในประเทศไทยรวมถึงการจัดสัมมนาเพื่อวิพากษ์และหาข้อสรุปเชิงนโยบายเพื่อตอบคำถามที่ตั้งขึ้น

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. อาชีพตำรวจไทยมีลักษณะหลายประการที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของวิชาชีพอันได้แก่ อาชีพตำรวจเป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณะที่ต้องอาศัยความรู้และความชำนาญเป็นการเฉพาะ มีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (Professional Autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Ethics) รวมถึงมีสถาบันวิชาชีพ (Professional Institution) เป็นองค์กรกลางในการควบคุมและสร้างสรรค์การดำเนินการทางวิชาชีพ

นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ของตำรวจยังมีผลกระทบและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนจนไม่สามารถแยกออกกันได้ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ตำรวจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นในการสร้างตำรวจมืออาชีพที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานภายใต้เงื่อนไขและหลักการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีฝึกอบรมทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ

2. องค์กรประกอบพื้นฐานในการสร้างความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทยในปัจจุบันนั้นควรมีองค์ประกอบสำคัญ

3 ประการ คือ

2.1 ตำรวจมืออาชีพต้องมีองค์ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะทางวิชาชีพ

2.2 ตำรวจมืออาชีพต้องมีทักษะอันได้แก่ทักษะเฉพาะทางตำรวจ และทักษะที่สร้างเสริมการทำงาน

ของตำรวจ

2.3 ตำรวจมืออาชีพต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการทำงานตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม

3. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทยสามารถพิจารณาได้จากสภาพบริบทขององค์กรตำรวจไทย ซึ่งพบว่า ยังมีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพในด้านภารกิจ ขอบเขต อำนาจและหน้าที่ของตำรวจที่มีความหลากหลาย วัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการ ความไม่เป็นเอกภาพของการบริหารจัดการการศึกษาและการฝึกอบรมตำรวจ

อย่างไรก็ตามพบโอกาสในการสร้างความเป็นมืออาชีพให้เกิดขึ้นได้ พิจารณาได้จากการจัดโครงสร้างและระบบงานตำรวจไทย ความสำคัญของอำนาจและหน้าที่ตำรวจต่อสังคม ชุมชน ประชาชน การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับการสร้างความเป็นมืออาชีพ แนวทางและเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และความพร้อมของหน่วยงานจัดการศึกษาและฝึกอบรมตำรวจต่างๆ

สิ่งที่ต้องเน้น คือ การสร้างเสริมจุดแข็งให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และลดข้อจำกัดต่อการพัฒนาความเป็นมืออาชีพ

4. กรอบแนวทางพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทย ควรเน้นใช้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ครอบคลุมมิติต่างๆที่สำคัญได้แก่

4.1 การกำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพที่ครอบคลุมองค์ประกอบ 3 ด้าน

ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

4.2 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Providing Experiences) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งในด้านการพัฒนา กระบวนการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาเชิงโครงสร้างการบริหารและการจัดการโดยคำนึงถึงหลักการสำคัญคือ ต้องมีความต่อเนื่อง (Continuity) ต้องเป็นไปตามลำดับขั้น (Sequence) ต้องมีการบูรณาการ (Integration) ต้องเน้นส่งเสริมและพัฒนา (Promotion) โดยจะต้องมีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบระหว่างหน่วยงานทางการศึกษากับการฝึกอบรมตำรวจหน่วยต่างๆ

4.3 การประเมินผลลัพธ์ (Evaluating Outcomes) ต้องมีการประเมินผลก่อนการเรียนรู้เพื่อสามารถจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาทางวิชาชีพตำรวจ และมีการกำหนดและสร้างตัวชี้วัดผลการศึกษาหรือการฝึกอบรมที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรม

ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำกลยุทธ์แบบ Community Policing มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเมือง : กรณีศึกษา ชุมชนในเขตลาดพร้าว บางนา และบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และรูปแบบเกี่ยวกับกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชน (Community Policing) ของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ที่จะนำกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคมเมือง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชน ที่ควรจะนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคมเมืองในประเทศไทย

คณะวิจัยใช้ระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่กันไป ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัย และส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview)

ผลของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ และเพื่ออภิปรายผลการวิจัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

พบว่า ปัจจัยด้านพื้นที่ที่คณะกรรมการอาศัยอยู่ส่งผลทำให้เกิดความตระหนักในปัญหาอาชญากรรมที่แตกต่างกันน้อยมากมีเพียงบางด้านเท่านั้นที่แตกต่างกันคือ

1. ความตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมในชุมชน ($p = 0.81$)

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ตำรวจชุมชน ($p = 0.012$)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน ($p = 0.135$) พบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน คือ กลุ่มคณะกรรมการในเขตบางพลัดมีค่าเฉลี่ยมากกว่าเขตลาดพร้าว

อาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการประจำชุมชนในเขตพื้นที่ลาดพร้าว บางนา และบางพลัดมีความตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมในชุมชน ความพึงพอใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบที่เหมาะสมของกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนที่ควรจะนำมาใช้ในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนที่มีความคล้ายกัน ไม่แตกต่างกัน จะแตกต่างกันเฉพาะเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนเท่านั้น แต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก

ในประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนของคณะกรรมการชุมชนทั้ง 3 เขต พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและทราบว่า การดำเนินกิจกรรมบางอย่างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นั้น จัดว่าเป็นกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชน เช่น การออกเยี่ยมเยียนชุมชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินกิจกรรมในการ ป้องกันอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชน การดำเนินโครงการชุมชนป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหา ยาเสพติด และโครงการตำรวจบ้าน โดยเฉพาะโครงการอาสาสมัครตำรวจจราจร เหล่านี้เป็นต้น

ในเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกลยุทธ์ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับ น้อย ถึง ระดับน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการออกเยี่ยมเยียนชุมชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินกิจกรรมใน การป้องกันปัญหาอาชญากรรมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนในชุมชน การดำเนินโครงการชุมชน ป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหา ยาเสพติด และโครงการตำรวจบ้าน โดยเฉพาะโครงการอาสาสมัครตำรวจจราจร เหล่านี้ เป็นต้น

ในเรื่องของกิจกรรม และ รูปแบบที่เหมาะสมของกลยุทธ์แบบตำรวจชุมชนที่ควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน พบว่า กิจกรรมที่คณะกรรมการประจำชุมชนมีความเห็นด้วยในระดับมากมีเพียงบางกิจกรรมเท่านั้นที่จะสามารถนำ มาปฏิบัติได้ หรือดำเนินโครงการเหล่านี้ในชุมชนของตนเองได้เช่น การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ออกเยี่ยมเยียน ชุมชนอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ หรือสายตรวจท้องที่เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญๆ ต่างๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เข้าไปให้ความรู้ หรือให้คำแนะนำในการป้องกันตนเองจาก ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา ยาเสพติด หรือปัญหาอื่น ๆ เหล่านี้ เป็นต้น

ในประเด็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน คณะกรรมการประจำชุมชน มองว่างบประมาณที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน หรือใช้ในการดำเนินกิจกรรม ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมใน ชุมชนยังขาดการสนับสนุน รวมทั้งขาดการเข้าร่วมในการดำเนินงานของคนในชุมชน และการขาดความตระหนักหรือ ขาดจิตวิญญาณของสมาชิกในชุมชนในเรื่องปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการป้องกันปัญหา อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเป็นอย่างมาก

ณรงค์ วงศิริ และคณะ(2555) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาแก อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร ใช้วิธีศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์โดยเก็บ ข้อมูลประวัติศาสตร์ของพื้นที่จากผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียง เปรียบเทียบกับสภาพสังคม ของชุมชนในปัจจุบัน ให้เกิดความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาเยาวชนมากยิ่งขึ้น

จากนั้นจึงจัดให้มีกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาคาความประพฤติของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เช่น เยาวชนต้นแบบ การสำรวจป่าสร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติ การฟื้นฟูสภาพเด็กและเยาวชนตำบลนาแก โครงการสานสัมพันธ์ สร้างสรรค์ สามัคคี ประเพณีผูกเสี่ยว กิจกรรมเหล่านี้จะเน้นการปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรม เน้นการสร้างภาคภูมิใจใน ตนเอง และความภาคภูมิใจในชุมชน

ประพนธ์ สหพัฒนาและคณะ(2555) ศึกษาวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในระดับสถานีตำรวจ โดยระบุว่าแนวโน้มของอาชญากรรม 3 ประเภทในปี 2553 ได้แก่ คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดียาเสพติด มีแนวโน้มไม่ลดลงในช่วงเวลา 3 ปีซ้อนหลัง อีกทั้งยังมีแนวโน้มว่า

จะเพิ่มขึ้น ขณะที่แนวโน้มของอัตราการเกิดอาชญากรรมในต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกานั้นก็กลับมีลักษณะที่ลดลงอย่างชัดเจน แม้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะมีภารกิจหลักในการตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองต่อกระบวนการสร้างความร่วมมือกับประชาชนได้เท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้สูงขึ้นโดยการคิดหาวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดการพัฒนางานด้านตำรวจระดับสถานีตำรวจให้มีประสิทธิภาพ และบริการประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด

คณะวิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยด้านเอกสาร และการศึกษาภาคสนาม (Field Study) ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง การประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ และผู้ใช้บริการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิจัยพบว่าความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจยังเต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก เช่น

ในด้านการวิเคราะห์อาชญากรรม ตำรวจไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน เพราะขาดกลไกหรือโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำงานของตำรวจพบว่ามีข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลจำนวนมาก เช่น การรายงานทางวิทยุสื่อสาร ข้อมูลจากสายตรวจในพื้นที่ ข้อมูลในบันทึกประจำวัน และข้อมูลที่ได้รับแจ้งมาจากประชาชนโดยตรง หากแต่ระบบการบริหารจัดการข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาความรู้แฝง ความรู้ที่ซ่อนเร้นในตัวบุคคลมีผลกระทบต่อการวิเคราะห์อาชญากรรมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ตำรวจขาดการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ต้องพึ่งพาความรู้ที่เล่าสืบต่อกันมาหรือใช้การคาดเดาในการวางแผนป้องกันอาชญากรรม เช่น บริเวณ/พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการกำหนดเป็นเป้าหมายในการตรวจลาดตระเวน เวลาในการตรวจตราที่เหมาะสม เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์อาชญากรรมอย่างเป็นระบบตามหลักวิชา กล่าวคือ การที่ตำรวจต้องพึ่งพาความรู้ที่สืบต่อกันมา หรือการคาดเดาในการวิเคราะห์คดีที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่มักคิดว่าความรู้ตามหลักวิชากับการปฏิบัติงานจริงเป็นคนละเรื่องกัน หรือในด้านงานสายตรวจ เจ้าหน้าที่ไม่มีมาตรการหรือแผนในการลดอาชญากรรมที่เป็นรูปธรรม

ด้านการสร้างเครือข่ายไม่สามารถทำได้เต็มที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายเท่าที่ควร ประชาชนที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายไม่สามารถทุ่มเทให้กับงานได้เท่าที่ควร เพราะข้อจำกัดด้านการประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลามาทำงานร่วมกับตำรวจมากนัก การไม่มีกิจกรรมเพื่อทำให้เครือข่ายมีพื้นที่ในการปรากฏตัวร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้าน การขาดกลไกในการกำกับดูแลกิจกรรมให้ดำเนินไปสู่การประสบความสำเร็จ และข้อจำกัดด้านเทคนิคการสื่อสารกับชาวบ้านของตำรวจ

ณรงค์ กุลนิเทศและคณะ(2556) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยคณะวิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและ ลงมือวิจัยด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และค้นหาวิธีการปฏิบัติงานเชิงนโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครองเพื่อสร้างคู่มือการจัดการความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างการจัดการองค์ความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจากกฎหมาย ระเบียบ รายงานการสืบสวน และสำนวนการสอบสวน การศึกษาเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ข้าราชการฝ่ายปกครอง ผู้พิพากษา อัยการ ผู้นำศาสนา เ็นจีโอ สื่อมวลชน และกลุ่มผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทำโดยการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมถอดบทเรียน และได้แนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้ได้การสนับสนุนด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่

1.1 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่รัฐต้องยึดรูปแบบสันติวิธีโดยการสร้างความเชื่อถือลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม ไม่ใช่ความรุนแรงเกินความจำเป็น

1.2 ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการและร่วมมือกันทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอันจะนำมาซึ่งการได้รับความศรัทธาและความร่วมมือจากประชาชน

1.3 เจ้าหน้าที่รัฐต้องรักษาความปลอดภัยและความลับของประชาชนหรือผู้ที่ให้ความร่วมมือ

1.4 จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาและศาสนา รวมไปถึงให้ความรู้แก่ชาวพุทธและมุสลิมเพื่อให้เดินไปในแนวทางเดียวกัน

2. กฎหมายบางฉบับและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไม่มีประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ประชาชนในพื้นที่ยังประสบกับปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาการกลั่นแกล้งจากเจ้าหน้าที่รัฐด้วย

3. เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐ รัฐจำเป็นต้องทุ่มเทด้านการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่

วิระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ(2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อต้องการตอบคำถามว่า มีปัจจัยสำคัญอะไรที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ และมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

คณะวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เริ่มต้นด้วยการรวบรวมเอกสาร ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ และผู้มีส่วนร่วมตามโครงการ เพื่อสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานกับมวลชน การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์มาใช้เป็นแนวทางวิเคราะห์ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับร่างคู่มือโดยมีผู้เข้าร่วมประชุม คือ กลุ่มผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำความเห็นมาเป็นแนวทางปรับปรุงคู่มือ และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง ประชาชนได้เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา ได้วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขในทุกเดือนจะมีการประเมินโครงการเพื่อสรุปการทำงานและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดี พึงพอใจในการทำงานของ

ตัวเอง มีพลังในการทำงานมากขึ้น ทำให้เกิดความเป็นกันเองและสนิทสนมกับตำรวจมากขึ้น

จิระศักดิ์ เหล่าอินทร์(2557) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า บุคลากรของสถานีตำรวจภูธรนครสวรรค์ขาดแคลน งบประมาณและอุปกรณ์ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเท่าที่ควรจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือจากแกนนำชุมชนในเขตอำเภอเมือง

คำถามการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ผู้นำชุมชนจะให้ความร่วมมือในระดับใด

ระเบียบวิธีวิจัยคือการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสร้างเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 225 คน เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) และทดสอบค่า F-test เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้ผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขต อำเภอเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมด้านผู้นำ ผู้นำชุมชนและภาวะผู้นำ ด้านการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรม และด้านการติดตามประเมินผล

มีชัย ศรีเจริญและคณะ(2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย โดยตั้งคำถามวิจัยไว้ว่า 1) สภาพปัญหา อุปสรรค ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างไร 2) รูปแบบการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ควรมีลักษณะสำคัญอย่างไร

คณะวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย มีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจและมวลชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1 - 9 และกองบัญชาการตำรวจนครบาลรวมจำนวนทั้งสิ้น 10 กองบัญชาการ

ผลการศึกษาวิจัย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ผ่านมาจะปรับเปลี่ยนไปตามสภาพปัญหาอาชญากรรมที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ เช่น พื้นที่ตำรวจภูธรภาค 8 ปัญหาที่พบมาก คือ การแพร่ระบาดของยาเสพติด รูปแบบการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติด และโดยทั่วไปจะมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ(กต.ตร.) อาสาสมัคร จราจร (อส.จร.) อาสาสมัครตำรวจ (อส.ตร.) ซึ่งมีลักษณะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง ทั้งนี้ ตำรวจภูธรภาคต่างๆมีรูปแบบการมีส่วนร่วมในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่พื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยริเริ่ม คิดวางแผน ดำเนินการประเมินผลด้วยภาคประชาชนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง และบางพื้นที่มีลักษณะเป็นชุดปฏิบัติการต่างๆ เช่น ชุดปฏิบัติการเชิงจิตวิทยา ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

2. สภาพปัญหาและอุปสรรค พบว่า ชุดชุมชนสัมพันธ์เข้าไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนน้อยเกินไป

มีกิจกรรมร่วมกับภาคประชาชนน้อย ทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกิดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับภาคประชาชนมาก ทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่าที่ควร

ภาคประชาชนจะไม่กล้าออกไปปฏิบัติหน้าที่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง หากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ออกไปตรวจร่วมด้วย เนื่องจากเกรงกลัวอันตราย

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ผ่านมาพบว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ข้อมูลที่แท้จริงมาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่คิดถึงผลประโยชน์โดยมองที่ผู้บริหารองค์กรตำรวจเป็นหลัก ความมีจิตอาสาของประชาชนที่ต้องการช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและลดอาชญากรรมให้น้อยลง

ประเด็นที่ภาคประชาชนเข้าร่วมงานตำรวจได้เหมาะสมสอดคล้องกันทุกกองบัญชาการภาคและกองบัญชาการตำรวจนครบาล คือ การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม รวมถึง การประชาสัมพันธ์การทำงานของตำรวจและการปรับเปลี่ยนให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

วิรัตน์กานต์ รุจิศักดิ์ และ สัญญพงศ์ ลิ้มประเสริฐ(2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง เครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ เพื่อศึกษาสาเหตุและรูปแบบของการเข้าร่วมเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ

คณะวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)จำนวนทั้งสิ้น 15 คน มีทั้งคนกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งหมด 10 กลุ่ม ๆ ละ 3 - 5 คน ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นแกนนำเครือข่ายภาคประชาชนของศูนย์เครือข่ายและพันธมิตรภาคประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกถ้อยคำหรือข้อความ แล้วนำมาตีความ อธิบาย และวิเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดกลุ่มข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาคประชาชนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คือ

1. ต้องการให้ชุมชนมีความปลอดภัย ปราศจากอาชญากรรมและสิ่งไม่ดีในชุมชน
2. การรับรู้ในเชิงบวก คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลด้านการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายภาคประชาชน
3. ประสบการณ์ทำงานเครือข่าย คือ การเป็นเครือข่ายภาคประชาชนของหน่วยงานอื่นมาก่อน ทำให้เข้าใจในกระบวนการทำงานมาก่อน
4. ภาพลักษณ์ขององค์กร สมาชิกในเครือข่ายเชื่อมั่นในการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
5. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 2 ประเด็น คือ
 - 5.1 การมีส่วนร่วมเชิงป้องกัน คือ การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและสอดส่องดูแลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้ระบบควบคุมทางสังคมในการดูแล และป้องกันสมาชิกในชุมชน
 - 5.2 การมีส่วนร่วมเชิงการปราบปราม โดยเครือข่ายของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะแจ้งไปยังกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เข้ามาดำเนินการจับกุม พร้อมทั้งเก็บพยานหลักฐานเบื้องต้น

นอกเหนือจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น คณะวิจัยได้แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Alternative Justice) ซึ่งมุ่งเน้นการขับเคลื่อนระบบยุติธรรมเป็นสำคัญพบว่ามีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนอย่างยั่งยืนหากชุมชนมีระบบยุติธรรมชุมชนที่เข้มแข็งโดยอาจดำเนินงานควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามแนวคิดและหลักการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรมในส่วนของตำรวจ กล่าวคือ

ระบบยุติธรรมชุมชน (Community Justice) หมายถึง กระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่มีลักษณะเป็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการส่งเสริม สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนในการป้องกัน ควบคุมอาชญากรรม จัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ ลดเหยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรมหรือการกระทำผิด และการคืนคนดีกลับสู่ชุมชนด้วยการฟื้นฟูระบบยุติธรรมเชิงจารีตประเพณี เพื่อให้ประชาชนรู้สึกมั่นคงและเข้าถึงความยุติธรรม ตลอดจนชุมชนมีศักยภาพและความสมานฉันท์ และมีกลไกการทำงานที่เชื่อมโยงกับระบบยุติธรรมหลักผ่านการประสานงานของหน่วยงานยุติธรรมจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภารกิจหลักของระบบยุติธรรมชุมชน มีจำนวน 4 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ, 2551 อ้างถึงใน(http://servicelink2.moj.go.th/chiangmai/index.php?option=com_content&view=article&id=43&Itemid=34 เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 ก.ค.2560)

(1) การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม (Crime Control and Prevention) หมายถึง การกระทำเชิงรุกใดๆ ที่เป็นการยับยั้งหรือชะลอเวลาสถานการณ์มิให้นำไปสู่การเกิดความขัดแย้งหรือข้อพิพาทหรืออาชญากรรม และการกระทำผิดเกิดขึ้น ด้วยการควบคุม จัดระเบียบชุมชน ให้ความรู้ และการป้องกันก่อนเกิดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคคล เวลา สถานที่ ทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการกระทำผิด และกลุ่มเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในชุมชน

(2) การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice and Conflict Management) หมายถึง การทำให้ความขัดแย้งหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในชุมชนยุติธรรมบรรเทาความรุนแรงลงด้วยการประสานงาน ดำเนินการเอง หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการตามรูปแบบวิธีการเชิงสมานฉันท์หรือวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง

(3) การเยียวยาและเสริมพลัง (Community and Victim Empowerment) หมายถึง การลดและเยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งหรือข้อพิพาทหรืออาชญากรรมหรือการกระทำผิด และเสริมพลังเหยื่ออาชญากรรมด้วยการจัดบริการที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ

(4) การรับรู้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน (Reintegration) หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขนิสัยความประพฤติและจิตใจของผู้กระทำผิดกลุ่มที่ได้รับโอกาสหันเหออกจากกระบวนการยุติธรรมหลัก มาใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก เพื่อให้คนเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามความเหมาะสมในชุมชน และไม่หันกลับไปกระทำความผิดอีก (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2555)

ดังนั้นเพื่อให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดสามารถขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงให้เน้นดำเนินการขับเคลื่อนระบบงานยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ให้พิจารณาดำเนินการ

1.1 การจัดโครงการหรือกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการยับยั้ง หรือชะลอเวลาหรือสถานการณ์มิให้นำไปสู่การเกิดความขัดแย้งหรือข้อพิพาทหรือการกระทำผิดเกิดขึ้น ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน

ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยการประสานความร่วมมือในการวางแผนกำหนด วัตถุประสงค์และรายละเอียดของโครงการหรือกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการโครงการและงบประมาณร่วมกัน

1.2 การจัดโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือภาคประชาชน เกี่ยวกับการเฝ้าระวังป้องกันภัยในชุมชน ทั้งภัยจากอาชญากรรม และการป้องกันปัญหาข้อพิพาทต่างๆ ที่อาจเกิดหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.3 การจัดโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อเฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิด เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชนในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้เสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผู้พันโทษที่มีความเสี่ยงต่อการกลับไปกระทำความผิด และกลุ่มผู้ประกอบการต่างๆ เป็นต้น

1.4 การจัดโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันการกระทำความผิด ตลอดจนเป็นการสร้างระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายให้แก่ประชาชน

1.5 อื่นๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2. การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ ให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

2.1 การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครยุติธรรม ให้มีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งหรือการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทมากขึ้น เช่น การจัดฝึกอบรมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เป็นต้น

2.2 พัฒนาศักยภาพด้านบริหารจัดการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ให้มีระบบบริหารจัดการและการส่งต่อเรื่องมายังสำนักงานยุติธรรมจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อยสำนักงานยุติธรรมจังหวัดต้องมีผลการปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทจากศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อประมวลผลการดำเนินงานในภาพรวมเป็นระยะๆ และทำการวิเคราะห์ประโยชน์เชิงปริมาณหรือมูลค่าที่สามารถประหยัดงบประมาณจากการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทได้

2.3 การพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทโดยสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั้งนี้นอกจากการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทโดยศูนย์ยุติธรรมชุมชนแล้ว สำนักงานยุติธรรมจังหวัดควรจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทที่ประชาชนเดินทางมาขอให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดช่วยไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทให้โดยตรงหรืออาจส่งต่อจากศูนย์ยุติธรรมชุมชน เช่น การจัดสถานที่ไว้สำหรับ ให้คำปรึกษาหรือดำเนินการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท การจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเรื่องโดยตรง การจัดเก็บเอกสารสารบรรณที่เกี่ยวข้องให้เป็นระเบียบและสืบค้นได้ง่าย และการจัดระบบการติดตามผลของการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทว่าคู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลงไว้หรือไม่เพียงใด ทั้งนี้โดยเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ของคู่กรณีภายใต้หลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นสิ่งสำคัญ

2.4 การประสานงานกับจังหวัด/อำเภอ ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมศักยภาพของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

2.5 การประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนางานไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทระดับท้องถิ่น โดยการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนหรือประสานงานที่เกี่ยวข้อง หรือการเสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนางานร่วมกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

2.6 อื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

3. การเยียวยาและเสริมพลัง ให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

3.1 การจัดโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัคร
ยุติธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทภารกิจในงานด้านการเยียวยาเหยื่อเหลือผู้ได้รับความเสียหายอันเกิด
จากความขัดแย้ง ข้อพิพาท อาชญากรรม หรือการทำผิดทางอาญา

3.2 การจัดเอกสารข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้กับกลุ่มเป้าหมายตามข้อ 3.1 รวมถึงการติดตาม
เยี่ยมเยียน และให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่อง

3.3 การจัดทำฐานข้อมูลเหยื่อและผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากความขัดแย้ง ข้อพิพาท หรือการทำผิด
ทางอาญา เป็นรายคดีและรายพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน

3.4 การดำเนินการตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับ
การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา และกองทุนยุติธรรม

3.5 อื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

4. การรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

4.1 การจัดทำฐานข้อมูลของผู้พ้นโทษทั้งจากเรือนจำ ทัณฑสถาน ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และพ้นจาก
การคุมประพฤติ โดยแยกเป็นรายชุมชน/หมู่บ้าน

4.2 การจัดโครงการหรือกิจกรรมติดตาม เยี่ยมเยียน กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 4.1 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์ยุติธรรมชุมชน และอาสาสมัครยุติธรรม ตลอดจนการสร้างเครือข่ายประสานความ
ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพและทักษะฝีมือแรงงานให้แก่กลุ่มเป้าหมายรวมทั้งการฟื้นฟูและ
พัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายสามารถอยู่ในสังคมได้ปกติสุข ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

4.3 การจัดประชุม/สัมมนา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครยุติธรรมในการขับเคลื่อนภารกิจร่วม
กัน

4.4 การปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาค่านิยมของประชาชนที่มีต่อผู้พ้นโทษทางอาญา

4.5 อื่นๆตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในครั้งนี้ คณะวิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

คณะวิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ประการดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะวิจัยใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมุ่งเน้นเป้าหมายด้านเนื้อหา 3 ประการ คือ

1) การบริหารจัดการงานตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดอาชญากรรมตามหลักการและรูปแบบตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.) เท่านั้น

2) ประสพการณ์เชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในการปฏิบัติงานเพื่อลดอาชญากรรมตามหลักการ ตมอ.

3) วิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและชาวบ้าน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย /กลุ่มประชากรเป้าหมาย / ปัญหาอาชญากรรม

2.1 พื้นที่วิจัย

1) ลักษณะของชุมชนเมืองกึ่งชนบทที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกันระหว่างพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจอื่นพบว่า อาชญากรรมมักเกิดขึ้นมากในพื้นที่ลักษณะเช่นนี้และการจับกุมปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีประสิทธิภาพเทียบเท่าพื้นที่ศูนย์กลางของขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจที่มีความเป็นเอกภาพชัดเจน

2) ลักษณะของชุมชนที่มีความแตกต่างทางศาสนาโดยมุ่งเน้นศาสนาพุทธและอิสลาม เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความร่วมมือกันระหว่างประชาชนที่มีความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน รวมถึงระดับของความร่วมมือกันระหว่างตำรวจและประชาชนที่นับถือศาสนาแตกต่างกันด้วย

เนื่องจากมีข้อมูลเชิงสันนิษฐานพบว่า ความรู้และความเข้าใจที่ต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินชีวิต มุมมองที่มีต่อปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่นำมาซึ่งความไม่เข้าใจ ความหวาดระแวง และ การไร้ประสิทธิภาพในการร่วมมือลดอาชญากรรมระหว่างตำรวจและประชาชนในพื้นที่

2.2 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายประกอบด้วยตำรวจ มวลชน และชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

1) สถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 (ภ.2) คือ ภ.จว.ฉะเชิงเทรา จำนวน 5 สถานีตำรวจ ได้แก่

1.1) สภ.บ้านโพธิ์ กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลลิบเห็ดตอก อ.บ้านโพธิ์

1.2) สภ.แปลงยาว กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ อ.แปลงยาว

- 1.3) สก.ฉิมพลี กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลบึงน้ำรักษ์ อ.บางน้ำเปรี้ยว
 - 1.4) สก.บางคล้า กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ อ.บางคล้า
 - 1.5) สก.สนามชัยเขต กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ หมู่บ้านนายาว ตำบลท่ากระดาน อ.สนามชัยเขต
 - 2) สถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล (บข.น.) คือ กองบังคับการตำรวจนครบาล3 (บก.น. 3)โดยในระยะเริ่มแรกของโครงการมีการกำหนดให้ดำเนินการจำนวน 3 สถานีตำรวจ ได้แก่
 - 2.1) สน.หนองจอก มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนแผ่นดินทองบ้านกระท่อมราย
 - 2.2) สน.ลาดกระบัง มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนประชาร่วมใจ เขตลาดกระบัง
 - 2.3) สน.สุวินทวงศ์ ชุมชนต่อเนื่องกัน 3 ชุมชนคือ ชุมชนหมู่ 10 หมู่ 11 ป.เจริญมิตรและเคหะชุมชนเอื้ออาทร ดารุ์ลฆอนี(โต๊ะนิล)
- เมื่อโครงการดำเนินการไประยะหนึ่ง พบว่าการดำเนินงานของสถานีตำรวจในสังกัด บข.น.ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ จึงได้มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บังคับการตำรวจนครบาล 3 (ผบก.น.3) หัวหน้าสถานีตำรวจ (ผกก.)และตำรวจผู้รับผิดชอบงานป้องกันปราบปราม รวมถึงตำรวจผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อสรุปคือ ให้เปลี่ยนแปลงสถานีตำรวจที่เข้าร่วมโครงการเป็น สน.มีนบุรี สน.ร่มเกล้า และ สน.ลาดกระบัง และ ยกเลิก สน.หนองจอก และ สน.สุวินทวงศ์ เนื่องจากทั้ง 2 สถานีตำรวจไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ โดยให้เหตุผลว่า ในพื้นที่รับผิดชอบมีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยมาก
- 2.4) สน.ร่มเกล้า มีพื้นที่เป้าหมายคือ อาคารชุดเคหะชุมชนร่มเกล้า 1(แฟลต1-6) เขตลาดกระบัง กทม.
 - 2.5) สน.มีนบุรี มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลแสนแสบ เขตมีนบุรี กทม.

2.3 ปัญหาอาชญากรรม

ผลการสัมภาษณ์ และ สนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลักและคณะวิจัยได้ข้อสรุปขอบเขตด้านปัญหาอาชญากรรมในการดำเนินการลดอาชญากรรมเป้าหมาย คือ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การลักทรัพย์ การลักทรัพย์ในเคหสถาน การกระทำความรุนแรงในกลุ่มเยาวชน การแข่งรถจักรยานยนต์ และพฤติกรรมเสี่ยงในการเสพยาเสพติด

ทั้งนี้ การพิจารณาความสำเร็จของการลดอาชญากรรมให้พิจารณาจากการรับรู้ความรุนแรงของอาชญากรรมโดยใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ครุฑกรรมกร ตมอ. และ ชาวบ้านในพื้นที่วิจัยตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการเป็นระยะพร้อมการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานและการถอดบทเรียน และองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

คณะวิจัยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการ 16 เดือน โดยเริ่มดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและเก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่เดือน กันยายน 2558 ถึง สิงหาคม 2559 และการเขียนสรุปและเรียบเรียงรายงานการวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน 2559 จนถึงวันที่ 4 มกราคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยคณะวิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แนวคำถามเพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์โดยมีประเด็นดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

- 2) สภาพบริบททางนิเวศน์วิทยาของชุมชน วิถีชีวิต สภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและปัญหาอาชญากรรม ทั้งประเภทอาชญากรรม และ ความรุนแรงของอาชญากรรม
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชาวบ้านในพื้นที่
- 4) เหตุผลในการเลือกพื้นที่เป้าหมาย จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคาม โอกาสที่จะประสบความสำเร็จโดยใช้หลัก การลดอาชญากรรมตามรูปแบบ ตามอ.
- 5) วิธีคิดและยุทธศาสตร์ของตำรวจในแต่ละระดับในการชวนชาวบ้านมาร่วมงาน ตามอ.
- 6) วิธีคิดของชาวบ้านในการเข้าร่วมงาน ตามอ.กับตำรวจ
- 7) ประสิทธิภาพ การเรียนรู้ ผลงาน ความสำเร็จ ความล้มเหลว ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน ระหว่างตำรวจและมวลชนในการลดอาชญากรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและโครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) จัดทำแผนการดำเนินงาน
- 2) ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) ประสานความร่วมมือให้ ภ.จว.ฉะเชิงเทราและ บก.น. 3 ร่วมโครงการวิจัยโดยมีเป้าหมายลดอาชญากรรม ในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจนำร่องโดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการ ตามอ.
- 4) ปฏิบัติงานภาคสนามตามภารกิจ 2 ประการคือ
 - 4.1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และวิธีการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตามอ.)
 - 4.2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และ สนทนากลุ่ม แสดงดังตารางที่ 3
 - 4.3) จัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก และ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และ สนทนากลุ่ม

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน
1	ผู้บังคับการตำรวจ	การสัมภาษณ์เชิงลึก	2 คน
2	รองผู้บังคับการตำรวจที่รับผิดชอบงาน ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	การสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม	2 คน
3	หัวหน้าสถานีตำรวจ	การสัมภาษณ์	10 คน
4	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม	การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	10 คน
5	สารวัตรป้องกันปราบปราม	การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	10 คน

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน
6	ตำรวจระดับปฏิบัติการ	การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	30 คน
7	คณะกรรมการ ตมอ.	การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	80 คน
8	มวลชนฝ่ายปฏิบัติการ	การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	95 คน
9	ประชาชนในพื้นที่โครงการ	การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	52 คน

ตารางที่ 4 จำนวนครั้ง จำนวนคนที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย

ลำดับ	กลุ่ม	จำนวนครั้ง	จำนวนคน
1	สภ.บ้านโพธิ์	15	225
2	สภ.แปลงยาว	12	120
3	สภ.ฉิมพลี	12	180
4	สภ.บางคล้า	12	144
5	สภ.สนามชัยเขต	12	240
6	สน.หนองจอก	3	30
7	สน.ลาดกระบัง	12	120
8	สน.สุวินทวงศ์	3	24
9	สน.มีนบุรี	9	90
10	สน.ร่มเกล้า	8	120

4.4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานีตำรวจในกลุ่มกองบังคับการตำรวจนครบาล 3 โดยมีทุกสถานี ตำรวจในสังกัดเข้าร่วมเวทีทั้งสถานีตำรวจที่ดำเนินการตามโครงการ ตามอ.และไม่ได้ดำเนินการตามโครงการ ตามอ.

ครั้งที่ 2 และ 3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานีตำรวจในกลุ่มกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกสถานีตำรวจ

ครั้งที่ 4 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ตามอ.นครบาลและ ตามอ.ฉะเชิงเทรา โดยให้คณะกรรมการ ตามอ.8 สถานีตำรวจประกอบด้วย สภ.บ้านโพธิ์ สภ.แปลงยาว สภ.ฉิมพลี สภ.บางคล้า สภ.สนามชัยเขต และ สน.ลาดกระบัง สน.ร่มเกล้า และ สน.มีนบุรี เข้าร่วมนำเสนอความรู้และผลงานในการลดอาชญากรรมตามหลักการ ตามอ. ในการนี้ได้ เรียนเชิญนางกฤษณา รัตนาสิน ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีการ่วมเสวนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีคิดและ ยุทธศาสตร์ในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนตามหลักการ ตามอ.ด้วย

4.5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ

4.6) สรุปผลการวิจัย

4.7) นำเสนอผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาทำการเรียบเรียงตามประเด็นเพื่อตอบคำถามวิจัย โดยคำนึงถึงการอธิบายตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดของการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาให้เห็นถึงวิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกัน ระหว่างตำรวจและมวลชน ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานลดอาชญากรรม และ แนวทางในการพัฒนา แก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนระหว่างตำรวจและมวลชนเพื่อให้การลดอาชญากรรมในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

ความแตกต่างหลากหลายของบริบทเชิงพื้นที่กับประเด็นอาชญากรรม

เกริ่นนำ

สถานการณ์ของการเกิดอาชญากรรมที่เป็นความทุกข์ของชาวบ้านในพื้นที่วิจัยทั้งหมดในงานวิจัยชิ้นนี้นั้นเป็นความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาอาชญากรรมที่สอดคล้องกับการรายงานสถิติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งได้รายงานไว้ว่า

อาชญากรรมมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นและการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับสถิติการเกิดเหตุโดยระบุว่าประเภทคดีในกลุ่มคดีอาญาที่น่าสยดสยอง และ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่ตำรวจรับแจ้งจำนวนมากและจับกุมผู้กระทำผิดได้น้อยนั้น ได้แก่ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโค - กระบือ โจรกรรมเครื่องมือการเกษตร ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ และ ชิงทรัพย์ เป็นต้น

สัดส่วนของการจับกุมผู้กระทำผิดได้น้อยมากดังกล่าว แสดงให้เห็นข้อจำกัดต่างๆที่นำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปราบปรามที่อยู่ในระดับที่ต่ำ เมื่อตำรวจไม่สามารถควบคุมตัวผู้ก่ออาชญากรรมมารับการลงโทษได้ย่อมทำให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และนำมาซึ่งการสูญเสียความเชื่อมั่นในศรัทธาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ

อีกทั้งจะเห็นได้ว่า ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเกิดขึ้นในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย และ ใช้ชีวิตอยู่ในบริบทของความเป็นเมือง หรือ เมืองกึ่งชนบทเป็นส่วนใหญ่

ทำไม เมื่อเครื่องสูบน้ำหาย หรือ รถจักรยานยนต์หาย จึงไม่ไปแจ้งความ ?

ตัวอย่างของคำถามดังกล่าวและคำตอบจากข้อมูลภาคสนามพบว่า ชาวบ้านมีพฤติกรรมละเลยการไปแจ้งความในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเภทคดีดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมเช่นนี้ทำให้ข้อมูลสถิติที่ตำรวจมีอยู่ที่สถานีตำรวจจึงไม่เป็นความจริง

สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจาก ความไม่มั่นใจว่าตำรวจจะจับตัวคนร้ายได้ และ หากจับได้ก็มีโอกาสที่จะได้ทรัพย์สินคืนกลับมาน้อยมาก อีกทั้งยังต้องเสียเวลาในการเดินทางและสูญเสียรายได้จากการหยุดงานด้วย

“ผมดูข้อมูลแล้วว่าชุมชนนี้ไม่มีคดี แต่ทำไมก้านมาบอกผมว่าเขาอยากทำโครงการนี้ เขาบอกว่าชุมชนเรามีปัญหาเรื่องลักทรัพย์ พอไปคุยกันกับชาวบ้านด้วยจึงรู้ว่าพวกเขาไม่ได้มาแจ้งความ”

ผู้กำกับการสถานีตำรวจบ้านโพธิ์เล่าให้ฟังถึงการไม่มาแจ้งความของชาวบ้าน เมื่อเครื่องมือทางเกษตรได้ถูกลักไปบ่อยครั้ง จนชาวบ้านเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลสิบเอ็ดศอก

ทั้งนี้เพื่อป้องกันเหตุร้ายอย่างอื่นด้วยเนื่องจากสภาพพื้นที่ทางกายภาพของชุมชนเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินและยาเสพติด กล่าวคือ ชุมชนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นบ่อทุ่ง บ่อปลา และ พื้นที่ว่างเปล่า มีบ้านเรือนปลูกอยู่ติดกันเป็นชุมชนย่อยๆ มีถนนคอนกรีตผ่านโดยรอบ ล้อมรอบชุมชน ถนนภายในชุมชนเป็นคอนกรีต 2 ช่องทางเดินรถ ทางเข้า-ออกชุมชนมีหลายช่องทาง

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในบริบทด้านนิเวศวิทยาและข้อจำกัดในการทำงานของตำรวจนั้น เป็นบริบทที่สำคัญในการทำให้ชาวบ้านมีความจำเป็นต้องรวมกลุ่มกันเพื่อลดอาชญากรรมในชุมชนของพวกเขาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเพิ่มขึ้นของการคุกคามของภัยอาชญากรรม

อย่างไรก็ตามชาวบ้านยังคงต้องการการเสริมพลังจากตำรวจในด้านต่างๆ เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินยุทธวิธีต่างๆในการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนได้อย่างสำเร็จและยั่งยืน

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในครั้งนี้ เป็นการนำแบบจำลองตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.)มาใช้ในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจ 8 แห่งในสังกัดกองบังคับตำรวจนครบาล 3 จำนวน 3 แห่ง และ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 5 แห่ง ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมตมอ.ทั้งสิ้น 12 เดือน

คณะวิจัยได้ทำการเรียบเรียงผลงานวิจัยที่ผ่านการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามตลอดห้วงเวลาของการดำเนินโครงการวิจัยฯ เพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายของบริบทพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ตมอ.ไปใช้ในการลดอาชญากรรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1.การบริหารจัดการบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานโครงการ

ตลอดห้วงระยะเวลาของการดำเนินโครงการ ตมอ.นั้นพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงบริบทที่สำคัญขององค์กรตำรวจซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจทั่วประเทศ คือ ความล่าช้าและการไม่มีกำหนดที่ชัดเจนแน่นอนของการแต่งตั้งโยกย้ายตำรวจระดับต่างๆ กล่าวคือ การแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจระดับหัวหน้าสถานีตำรวจถึง 2 วาระ ประกอบกับการออกคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายมีความล่าช้าอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา รวมถึงมีการแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจระดับผู้บังคับการ และ ระดับต่ำกว่าระดับหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีความล่าช้าเช่นกัน

สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ รวมถึงประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและชาวบ้านในโครงการ ตมอ.นี้ด้วย

พบว่า ความใส่ใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานร่วมกับชาวบ้าน การเดินเข้าชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม การติดตามปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นคดีที่เกิดขึ้นในชุมชนทั่วไปจะได้รับความใส่ใจน้อยกว่าที่ควรจะเป็นอันเนื่องมาจากการเสียขวัญ และมีแรงจูงใจในการทำงานลดลง จิตใจจดจ่ออยู่กับการเฝ้ารอคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายซึ่งเลื่อนระยะเวลาออกไปอย่างไม่มีขอบเขตของระยะเวลาและวิธีการพิจารณาที่ชัดเจน

ลักษณะของปรากฏการณ์เช่นนี้ทำให้ตำรวจละเลย เพิกเฉย ไม่ใส่ใจในการทำงานหรือที่นิยมเรียกกันว่า “เกียร์ว่าง” ซึ่งหมายถึง การไม่ใส่ใจ จดจ่ออยู่ในภารกิจงานในความรับผิดชอบให้เต็มที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานตามที่ควรจะเป็น

ผลงานวิจัยพบว่า ฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจ ประกอบด้วย หัวหน้าสถานีตำรวจ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม และสารวัตรป้องกันปราบปราม ที่ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นทีมอย่างเข้มแข็งและสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ ตมอ.อย่างเข้มแข็ง โกลัซิด และต่อเนื่อง มีเพียง 4 สถานีเท่านั้น คือ สถานีตำรวจภูธรสนามชัยเขต, ฉิมพลี, บ้านโพธิ์ และ แผลงยาว

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หัวหน้าสถานีตำรวจและทีมงานของสถานีตำรวจ 3 แห่งประกอบด้วย สภ.สนามชัยเขต ฉิมพลี และแผลงยาวไม่มีความกังวลเกี่ยวกับการแต่งตั้งโยกย้ายจากคำสั่งฯในวาระดังกล่าว

ส่วนหัวหน้าสถานีตำรวจบ้านโพธิ์เป็นผู้ที่มีวิธีคิด และทัศนคติที่ดีมากต่อการทำงานร่วมกับชาวบ้านในรูปแบบของการเสริมพลังอำนาจให้กับชาวบ้านให้เกิดความเข้มแข็งในการดูแลชุมชน อีกทั้งเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะของตำรวจที่นิยมการคลุกคลีใกล้ชิดกับชาวบ้าน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านในทุกพื้นที่โดยพิจารณาได้จาก

ประวัติการทำงานที่ได้รับการกล่าวขานถึงจากชาวบ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจที่เคยทำงานอยู่ก่อนหน้ารวมถึงในปัจจุบันด้วย

หัวหน้าสถานีตำรวจ สภ.บ้านโพธิ์ได้ถูกโยกย้ายจากเดิมคือ สภ.บางคล้าและได้ทำผลงานที่สำคัญในช่วงเริ่มต้นโครงการ ตมอ.ไว้จนสามารถสร้างคณะกรรมการ ตมอ.ที่มีคุณสมบัติที่ดี มีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนคือการลดปัญหาการแข่งรถจักรยานยนต์ และ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เช่น การล้วงละเมิดทางเพศนักศึกษาหญิงบริเวณด้านหน้ามหาวิทยาลัย รวมถึงสามารถสร้างความสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับชาวบ้านในชุมชนหัวไทรจนได้รับคำชื่นชมและกล่าวขานถึงอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าจะโยกย้ายไปประจำสถานีตำรวจบ้านโพธิ์แล้วก็ตาม

การถูกโยกย้ายไปเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจบ้านโพธิ์ทำให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานช่วงแรกลดลงเนื่องจากสถานะของสถานีตำรวจบ้านโพธิ์เล็กกว่าสถานีตำรวจบางคล้า แต่ด้วยความสัมพันธ์ของความเป็นเพื่อนร่วมรุ่นกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราทำให้มีแรงยึดเหนี่ยวทางจิตใจ (การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและจิตใจจากผู้บังคับบัญชา) และ มีความเชื่อมั่นในหลักการแนวคิดแบบ ตมอ. รวมถึงการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้านและมวลชนทุกระดับทำให้ ตมอ.สิบเอ็ดศอก ในพื้นที่ของสภ.บ้านโพธิ์สามารถดำเนินงานได้อย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องเช่นกัน

ตัวอย่างของสถานีตำรวจนครบาลมีนบุรีที่สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ท่ามกลางบริบทของการบริหารงานบุคคล ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติดังกล่าวข้างต้นนั้น เนื่องจาก สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี มีต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดี มีความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถานีตำรวจมาอย่างยาวนาน ผ่านการทำโครงการต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจาก สน.มีนบุรีเป็นโรงพักขนาดใหญ่และมีทรัพยากรในการบริหารจัดการงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 3 ด้วยศักยภาพที่ดีกว่าสถานีตำรวจอื่นๆนั้น ทำให้สน.มีนบุรีจึงเป็นหนึ่งในสถานีตำรวจที่มักได้รับมอบหมายภารกิจจากผู้บังคับบัญชาให้ทำโครงการต่างๆอยู่เสมอ จนกระทั่งตำรวจและชาวบ้านมีความคุ้นชินกับการทำโครงการต่างๆร่วมกันกับตำรวจ สภ.มีนบุรี

ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีความคุ้นชินกับการทำงานในรูปแบบของการทำกิจกรรมตามโครงการต่างๆร่วมกับตำรวจ และ ข้าราชการในหน่วยงานต่างๆ

ตัวอย่างของบริบทความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับตำรวจมีนบุรีนี้มีจุดแข็งในการพัฒนาศักยภาพชุมชนได้อย่างรวดเร็ว หากแต่จำเป็นต้องระมัดระวังจุดอ่อนในประเด็นของการติดกรอบความคิดและวิธีการทำงานแบบเดิมๆ รวมถึงการรับเอาวัฒนธรรมการทำงานในรูปแบบการทำเอกสาร หรือ การนำเสนอผลงานโดยมิได้คำนึงถึงหรือมิได้ให้ความสำคัญอย่างแท้จริงต่อการปฏิบัติงานที่เข้มแข็ง ชัดเจน ตามเป้าประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง หรือ แตกต่างกันไปในแต่ละโครงการด้วย

ทีมงานบริหารของตำรวจสน.มีนบุรีเป็นทีมงานที่มีการให้เกียรติและไว้วางใจกันที่ชัดเจน

พบว่า ทีมงานตำรวจมีนบุรีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และ ร่วมเสริมพลังในการส่งเสริมสนับสนุนให้รองสารวัตรที่ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดมวลชนสัมพันธ์ (ตมส.) ซึ่งเป็นบุคคลที่ดำเนินงานหลักอย่างเข้มแข็ง และนับได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานสร้างความร่วมมือของมวลชน

อย่างไรก็ตามพบว่า การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวมีประสิทธิภาพต่ำกว่าการดำเนินการของทีมฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจโดยตรง(หัวหน้าสถานีตำรวจ / รอง ผกก.ป้องกันปราบปราม / สารวัตรป้องกันปราบปราม)

ความไม่แน่นอนของคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายส่งผลกระทบต่อการทำงานและผู้บังคับบัญชาและทำให้ชาวบ้านได้รับ

ผลกระทบในท้ายที่สุด

บริบทของการแต่งตั้งโยกย้ายดังกล่าวข้างต้น มีผลกระทบต่อนโยบายและการบังคับบัญชาของผู้บริหารระดับกองบังคับการด้วย ดังจะเห็นได้จาก การทุ่มเท ในการกำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธวิธีต่างๆ ของผู้บริหารในระดับกองบังคับการทั้งสองแห่งน้อยกว่าที่ควรจะเป็นเช่นกัน

การขาดหายไปของการแสดงบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของรองผู้บังคับการตำรวจที่ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมซึ่งควรจะต้องเป็นกลไกหลักในการทำงานด้านนี้ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการซึ่งอาจมีภาระงานอื่นจำนวนมากนั้นเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของทีมงานตำรวจอันเป็นผลกระทบมาจากการบริหารจัดการงานบุคคลในมิติของการแต่งตั้งโยกย้ายที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี้ด้วย

“...ตอนนี้ ลังไป เร่งรัดไป สอบถามไป เหมือนผิดกาลเทศะ ทุกคนสนใจและกังวลแต่ว่าตัวเองจะโดนย้ายรีบ่าว จะย้ายไปไหน ยิ่งเขารู้ว่าผู้การก็ช่วยอะไรเขาไม่ได้ ทำงานไปผู้การก็ช่วยอะไรไม่ได้...”

ผู้บังคับการตำรวจให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึง ภาวะความสนใจทำงานที่น้อยลงด้วยความวิตกกังวลในคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายของตำรวจที่ล่าช้าและเลื่อนออกไปอย่างไม่มีขอบเขตของกำหนดเวลาที่ชัดเจนในช่วงเวลานั้น

ถึงแม้ว่า สถานีตำรวจ 2 แห่งได้แก่ สน.หนองจอก และ สน.สุวินทวงศ์จะถอนตัวออกจากโครงการฯโดยให้เหตุผลว่ามีอาชญากรรมในพื้นที่น้อย และ กองบังคับการตำรวจนครบาล 3 ได้พิจารณาให้ สน.มีนบุรี และ สน.ร่วมเกล้าเข้ามาร่วมโครงการแทนในบริบทของการบริหารงานบุคคลดังกล่าว แต่ผลการวิจัยพบว่า

สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล และ ตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดในภาพรวมของโครงการได้ดี อีกทั้งมีกระบวนการและมีสัญญาณของความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจและมวลชนในการทำงานตามรูปแบบ ตามอ.อย่างต่อเนื่องต่อไปด้วย ถึงแม้ว่าจะสิ้นสุดโครงการแล้วก็ตาม ได้แก่ ตมอ.มีนบุรี ตมอ.ประชาร่วมใจ ตมอ.ร่วมเกล้า ตมอ.ฉิมพลี ตมอ.แปลงยาว ตมอ.สิบเอ็ดศอก(บ้านโพธิ์) และ ตมอ.สนามชัยเขต

2.บริบทของสภาพพื้นที่ สังคม วัฒนธรรม กับปัญหาอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน

คำว่า“ชาวบ้าน”ในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง ประชาชนในชุมชนผู้มีรายได้ต่ำ มีระดับการศึกษาไม่สูง มีอาชีพรับจ้าง ทำสวน ทำนา เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง เข้าถึงทรัพยากรต่างๆในสังคมได้น้อยกว่าคนกลุ่มอื่นๆ ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิมในชุมชน เมื่อความเจริญเข้ามาใกล้ชุมชนทำให้อาชญากรรมได้แผ่ขยายเข้ามาในชุมชนมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา รวมถึง ความเจริญและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้พฤติกรรมและการกระทำร่วมกันทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนและนอกชุมชนก่อให้เกิดความเดือดร้อน และความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

ผลงานวิจัยครั้งนี้พบว่า

ความรู้สึกหวาดกลัวต่อภัยอาชญากรรม ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นความเดือดร้อนของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็น **ปัญหาการแสดงผลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในชุมชนแทบทุกแห่ง** ถึงแม้ว่า ชุมชนจะมีบริบทของพื้นที่ทางกายภาพที่แตกต่างกัน สภาพสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นที่สร้างความหวาดกลัวภัยให้แก่ชาวบ้านในชุมชน คือ การจับกลุ่มมั่วสุมในยามวิกาล ต้มสุรา เสพยาเสพติด แข่งรถจักรยานยนต์ หนีเรียนมารวมกลุ่มมั่วสุมตามบ้านที่ไม่มีผู้ใหญ่อยู่

อาศัย หรือที่รกร้างว่างเปล่าในชุมชน มีเพศสัมพันธ์ฉาบฉวย

ผลงานวิจัยยังพบประเด็นที่สำคัญคือ

คณะกรรมการ ตมอ. และตำรวจที่ปฏิบัติงานร่วมกับชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องความซับซ้อนแห่ง
สาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น และ การแก้ไขป้องกันปัญหาวัยรุ่นในเชิงรุกน้อยมาก

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทีมตำรวจจะต้องมีการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างเข้มข้นและ
เข้มแข็งต่อไปด้วย

บริบทของชุมชน สภาพภูมิประเทศ สภาพสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย
เพื่อให้เกิดความเข้าใจความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างบริบทเชิงนิเวศน์วิทยา สังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตและ
ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่วิจัยได้ชัดเจนขึ้นนั้น คณะวิจัยได้จัดแบ่งสภาพพื้นที่ในงานวิจัยครั้งนี้ตามข้อมูลภาคสนาม
ออกเป็น 8 ประเภทคือ

**1. สภาพพื้นที่ชุมชนชานเมือง มีสภาพกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีทางเข้าออกชุมชนหลายช่องทางและมีพื้นที่
รกร้างว่างเปล่า**

ชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนแห่งนี้ตั้งบ้านเรือนโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองในลักษณะของการปลูกบ้านที่ใช้
งบประมาณการก่อสร้างที่ไม่มากนักบนที่ดินจัดสรรขนาดเล็กของมัสยิดซึ่งมีค่าเช่าที่ดินรายปีในอัตราค่าเช่า 7 บาท/
ตารางวา/ปี

ชุมชนแห่งนี้จึงมีลักษณะการตั้งบ้านเรือนล้อมรอบมัสยิดในพื้นที่ทั้งสิ้น 65 ไร่ มีจำนวน 256 หลังคาเรือน 382
ครอบครัว จำนวนประชากรประมาณ 1,263 คน ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด

ชาวมุสลิมในชุมชนแห่งนี้มีบรรพบุรุษที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคใต้ของประเทศไทย(รัฐไทยบุรี)ในสมัย
รัชกาลที่ 3 มีอาชีพดั้งเดิมคือการทำนา หักล้างถางพงหญ้าตามเขตที่รัฐกำหนดให้บริเวณแนวชายคลองแสนแสบ

ด้วยวิถีชีวิตดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ตามแนวชายคลองนี้ ทำให้ในปัจจุบันการตั้งถิ่นฐานยังอยู่ตลอดแนวชายคลอง
และเพิ่มขยายพื้นที่มาชนบริเวณชายถนน สภาพกายภาพดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้ มีทางเขออกรอบด้านทั้ง
ทางน้ำ และทางบก

นอกเหนือจากมัสยิดแล้วนั้น ในชุมชนแห่งนี้ยังมีกลุ่มองค์กรที่สำคัญ อาทิเช่น โรงเรียนศูนย์เด็กเล็กก่อนวัย
เรียน ศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งก่อสร้างอาคารสถานที่ทำการอยู่บนที่ดินของมัสยิดด้วย การที่มัสยิดมีพื้นที่มากพอ และมี
ความเต็มใจในการให้ความร่วมมือกับราชการในการก่อสร้างอาคาร สถานที่ทำการต่าง ๆ นั้นทำให้ชุมชนแห่งนี้ นับได้ว่า
มีความพร้อมในการรวมกลุ่มกันของภาคีเครือข่ายในการสร้างความร่วมมือกันเพื่อจัดทำโครงการ หรือ กิจกรรมต่างๆ
ในชุมชนมาโดยตลอดรวมถึงองค์กรตำรวจด้วย

ความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนนั้นมีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
อย่างต่อเนื่อง เช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนแม่ของแผ่นดิน(ปี พ.ศ.2550) กลุ่มแม่บ้านขนมไทย กลุ่ม
เกษตรกรทำนา เลี้ยงปลาตุก/ ปลานิล / แพะ และกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์เชิง
ประนีประนอมกับชาวบ้านในชุมชน และสามารถรวมกลุ่มคนที่มีความสนใจในการทำงานร่วมกันในชุมชนได้พอสมควร

ชาวบ้านในชุมชนนี้ส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ค่าขาย
รับจ้างทั่วไปเช่น ทำความสะอาด ตกแต่งสวน/ต้นไม้ ก่อสร้าง ขับรถรับจ้าง เช่น รถสองแถว รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
 เป็นต้น

ชาวบ้านที่มีอาชีพทำนาไม่ได้มีที่นาเป็นของตนเอง เนื่องจาก ที่นาส่วนใหญ่ได้ถูกขายให้กับนายทุนไปแล้วจึง

เป็นการเช่าที่นาสำหรับทำนา

เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้อาศัยอยู่บนที่ดินของมัสยิด จึงมีการปกครองโดยคณะกรรมการมัสยิดจำนวน 15 คนโดยมีระเบียบของมัสยิดเรื่องเงื่อนไขในการเช่าอยู่อาศัยในที่ดินของมัสยิดเป็นกรอบในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคมในการอยู่อาศัยร่วมกัน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการปกครองนั้นเป็นไปในลักษณะของการประนีประนอมต่อกัน ไม่ยึดแน่นกับกฎระเบียบอย่างแข็งตัวมากนัก และ มักใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ชุมชนแห่งนี้ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้ามาในชุมชนด้วย ทำให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งศูนย์อาสาเฝ้าระวังภัยยาเสพติดในชุมชนขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

มีการจัดทำแผนงานระยะเริ่มต้น(ประกอบด้วยกิจกรรมการสร้างพลังชุมชน การแก้ไขปัญหายาเสพติด และการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันภัยยาเสพติด) และ แผนระยะยาว (ประกอบด้วย การจัดตั้งศูนย์บำบัดในชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน การเปิดอบรมเรียนรู้เรื่องยาเสพติดในชุมชน และศูนย์เศรษฐกิจชุมชน)

ตัวอย่างของประสบการณ์จากการดำเนินงานโครงการเฝ้าระวังภัยยาเสพติดนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้มีประสบการณ์ในการทำโครงการและการบริหารงานโครงการร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมาพอสมควร กล่าวคือ

มีการเรียนรู้ในเรื่องการวางแผน เช่น การกำหนดกิจกรรมตั้งจุดสกัดเส้นทางเข้า - ออกชุมชน การเปิดเวทีประชาคม การสร้างและขยายเครือข่ายอาสาสมัคร การพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัคร เป็นต้น

เรียนรู้การสร้างกลไกในการดำเนินงาน เช่น การจัดตั้งคณะทำงานชุดต่างๆ เป็นต้น

เรียนรู้การประชาสัมพันธ์ การประชุมระดมความเห็น การเปิดเวที และ การประเมินผลกิจกรรม

อย่างไรก็ตามพบว่า การดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมาของชุมชนแห่งนี้ยังพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ทางเข้าออกชุมชนมีความเหมาะสมกับการก่ออาชญากรรม รวมถึงการกระทำผิดในคดียาเสพติด
2. พ่อแม่ของเยาวชนไม่ยอมรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ยอมรับกลไกการส่งเยาวชนเข้ารับการรักษาบำบัดแบบสมัครใจ
3. การทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีความขัดแย้งกับการทำงานของชุมชน
4. การจัดกิจกรรมของหน่วยงานมีความไม่ต่อเนื่อง

เมื่อปัญหาช่องว่างและความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ใหญ่และกลุ่มเด็ก/เยาวชนยังคงดำรงอยู่ โดยยังมีการรวมกลุ่มของกลุ่มเด็ก/เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากในและนอกพื้นที่โดยไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวในการแก้ไขปัญหา ทำให้คณะกรรมการ ตมอ.กำหนดให้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมของเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่จะดำเนินการแก้ไข ป้องกันต่อไป โดยระบุว่าปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย คือ พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด ตีกัน ลักทรัพย์ ลองรถและแข่งรถจักรยานยนต์โดยเด็กและเยาวชนที่มารวมกลุ่มกันนี้มีอายุอยู่ในช่วง 12 - 13 ปี มีจำนวนประมาณ 15 คน พบว่า การรวมกลุ่มของเด็กในชุมชนที่สร้างความหวาดกลัวให้แก่ชาวบ้านในชุมชนนั้น เป็นการรวมกลุ่มกันของเด็กวัยรุ่นภายในชุมชน และ เด็กวัยรุ่นภายนอกชุมชนแต่เดินทางมาเรียนที่โรงเรียนภายในชุมชน โดยเด็กที่มารวมกลุ่มกันนั้นมีเด็กที่ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน (ออกจากระบบการศึกษาก่อนครบภาคบังคับ) เข้าร่วมกลุ่มด้วย

ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนในกลุ่มที่ชาวบ้านห่วงใยนี้เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่แน่นแฟ้น ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนที่แสดงความคิดเห็นถึงประเด็นสาเหตุความสัมพันธ์ภายในครอบครัวซึ่งเป็นที่มาของปัญหา

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนในชุมชนแห่งนี้

“มีลูกแล้วเลิกกัน เอาลูกให้โต๊ะ แอร์¹เลี้ยง แล้วไปหาตัวใหม่ โต๊ะ แอร์ก็เลี้ยงหลานแต่ละคนที่คนละพ่อคนละแม่กัน ในชุมชนนี่ที่เป็นปัญหาอยู่ก็ประมาณ 4 - 5 ครอบครัว ยังแก้ไขไม่ได้”

2. สภาพพื้นที่ชุมชนทึบเมืองในวิถีประมง

ชุมชนแห่งนี้ยังมีสภาพเป็นสังคมเกษตรกรรม มีพื้นที่กว้างขวางเต็มไปด้วยบ่อปลา/กุ้งโดยรอบพื้นที่จำนวนมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่ที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีที่ดินทำกินของตัวเอง คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ และ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

เมื่อความเจริญขยายเข้ามาถึงโดยรอบชุมชน เนื่องจากอาณาเขตของชุมชนติดกับถนนที่ตัดผ่านไปยังอำเภอใหญ่และมีผู้คนสัญจรเดินทางจำนวนมาก ทำให้ชุมชนแห่งนี้เริ่มมีคนแปลกหน้าเข้ามาในชุมชนมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของคนขายของเร่ แรงงานต่างชาตินี้มาเช่าบ้านราคาถูกๆในย่านชายขอบชุมชนที่อยู่ติดถนน การมีร้านค้าประเภทร้านอาหาร ร้านขายของชำ ขายสุรา ยาตอง เหล่านี้ทำให้วิถีของคนแปลกหน้าเริ่มเข้ามาปะปนกับวิถีของความสัมพันธ์ของเครือญาติที่คุ้นเคยกันในชุมชนดังที่เป็นมาในอดีต เริ่มเปลี่ยนแปลงไป

สภาพทางกายภาพของชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนเกษตร และ มีความหนาแน่นของการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของชาวบ้านเป็นหย่อมๆสลับกับพื้นที่บ่อกุ้ง บ่อปลาที่มีจำนวนมากและกว้างขวางรวมถึงมีทางเข้าออกชุมชนจำนวนมาก กอปรกับการมีพื้นที่ที่กว้างเปล่า และ ป่าหญ้าอยู่ในบางแห่งของชุมชนนั้นเป็นบริบทเชิงนิเวศน์วิทยาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ

ข้อเด่นของชุมชนนี้คือ ความสามารถในการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและชาวบ้านโดยมีความเชื่อถือว่าไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้นำชุมชนกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำมาหากิน และ การดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านอย่างใกล้ชิด มีการประสานงานที่ดีระหว่างผู้นำชุมชน และ ผู้นำทางศาสนา รวมถึง หัวหน้าหน่วยราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องล้วนให้ความไว้วางใจในการทำงานของผู้นำชุมชนและทีมสมาชิกในชุมชนซึ่งมีทั้งหญิงและชาย

ความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกันด้วยมิตรภาพที่ดีของสมาชิกนั้น ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆอย่างต่อเนื่อง และ มีลักษณะของการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานในแนวรุก (Pro active)

“กำนัน เขาเข้ามาหาผม หลังจากผมอธิบายหลักการ ตาม.เขาขอทำทั้งตำบล เขาบอกว่าตำบลเขาสมควรที่จะต้องทำ ทำไมผมไม่ให้เขาทำ ถ้ามไปถามมาคือว่า ชาวบ้านไม่มาแจ้งความเมื่อถูกลักทรัพย์แต่ในชุมชนมีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้น และมีแนวโน้มมากขึ้น กำนันเขาก็คิดว่าแนวคิด ตาม.น่าจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ ผมก็เลยให้เขาทำ”

หัวหน้าสถานีตำรวจเล่าถึงความสัมพันธ์เริ่มต้นของการทำโครงการ ตาม.ในชุมชนแห่งนี้ที่สะท้อนให้เห็นความตั้งใจและความพยายามของผู้นำชุมชนในการแสวงหาความร่วมมือตำรวจเพื่อลดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน

ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายที่คณะกรรมการ ตาม.ในชุมชนแห่งนี้กำหนดไว้ คือ 1. การลักทรัพย์เครื่องมือทางการเกษตร 2.การรวมกลุ่มดื่มสุราในยามวิกาลของเด็กวัยรุ่น และ 3.การเริ่มมีคนแปลกหน้า แรงงานต่างดาวเข้ามาในชุมชน ดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและโดยรอบชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น

3. สภาพพื้นที่ชุมชนทึบในวิถีการทำนาของชุมชนมุสลิม

ชุมชนชนบทแห่งนี้เป็นชุมชนมุสลิมโดยเป็นคนดั้งเดิมในชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงมีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือ

¹ คำสรรพนามเรียกญาติในกลุ่มมุสลิมนั้น คำว่าโต๊ะ หมายถึง ย่าหรือยาย ส่วนแอร์หมายถึง ปู่หรือตา

ญาติ อาชีพของคนในชุมชนแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ กล่าวคือ วัยกลางคนขึ้นไปจะมีอาชีพทำนาโดยเช่าที่นา เนื่องจากที่นาได้ถูกขายให้แก่นายทุน และ ชาวกรุงเทพมหานครที่มาซื้อที่ดินย่านนี้ ทำให้ที่ดินที่เป็นทรัพย์สินสมบัติของ ตันตระกูลเหลือไว้เพียงที่ดินสำหรับปลูกบ้านเท่านั้น ลักษณะของการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นเรือน 2 ชั้นบ้าง ชั้นเดียวบ้าง แต่มีบริเวณที่พอจะทำสวน และ ปลูกพืชผักสวนครัวได้ ชาวบ้านจะสร้างบ้านขนาดแบบแนวคลองตามแบบ อย่างของการตั้งบ้านเรือนที่มีการสัญจรทางน้ำอย่างในอดีตที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากเสาไฟฟ้าจะเดินไฟฟ้ามาทางริม คลอง ทำให้ลักษณะการกระจายของบ้านเรือนอยู่ชิดตามแนวริมฝั่งคลองโดยเว้นระยะห่างไม่ไกลจากแนวถนนมากนัก แวดถนนที่ตัดเข้ามาในชุมชนนั้นทำให้การคมนาคมในชุมชนมีความสะดวกมากขึ้น พื้นที่ส่วนใหญ่ในชุมชน เป็นพื้นที่นาขนาดกว้างใหญ่มาก

ชุมชนมีลักษณะเป็นบึงอยู่ตรงกลางของพื้นที่ที่เชื่อมต่อเขตแดน 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครนายก จังหวัด กรุงเทพมหานคร(บริเวณหนองจอก) และ จังหวัดฉะเชิงเทรา

สภาพพื้นที่เช่นนี้เป็นข้อจำกัดอย่างมากในการทำงานในรูปแบบสายตรวจของตำรวจ เนื่องจากจะต้องใช้เวลา และทรัพยากรอย่างมากในการเดินทางไปยังจุดที่ตั้งของแต่ละชุมชน อีกทั้งตำรวจอาจจะพิจารณาเห็นว่าไม่คุ้มค่าแก่ การขับรถสายตรวจเพื่อป้องปรามการกระทำผิดในพื้นที่ลักษณะดังกล่าว ด้วยวิธีคิดเช่นนี้ส่งผลให้ระยะเวลาของการ แสดงสัญลักษณ์ของตำรวจ(Show of Force)มีระยะห่างอย่างมาก ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของชาวบ้านและตำรวจใน ชุมชนแห่งนี้มีความเหินห่าง

“ก่อนหน้าที่จะมีโครงการ ตมอ.นี้ เราจะเห็นตำรวจเฉพาะเวลาจะเข้ามาจับใคร ถ้าตำรวจมาคือว่าจะมาจับ คนในชุมชนเรา มาจับปลูกหลานเรา”

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบของการเข้ามาเพื่อจับกุมเท่านั้น ทำให้ชาวมุสลิมในชุมชนมองตำรวจเป็นคู่ตรงข้าม

ในขณะเดียวกัน มุมมองของตำรวจที่มีต่อชาวมุสลิมก็เป็นมุมมองที่ไม่เป็นมิตร มีความสงสัย เคลือบแคลง และหวาดระแวงต่อกันด้วย

“ไม่มีตำรวจอยากมาอยู่ในชุมชนมุสลิม” นายตำรวจแสดงความเห็นว่าชาวบ้านที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย และต่อต้านการทำหน้าที่ของตำรวจในรูปแบบต่างๆ

ผลการวิจัยพบว่าแม้แต่ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชาวบ้านด้วยกันนั้น ก็ยังมีลักษณะของการตรวจสอบ และการแสดงบทบาทหน้าที่ทางสังคมต่างๆเป็นไปด้วยความระมัดระวังตัว ไม่ไว้วางใจกันค่อนข้างสูงกว่าชุมชนอื่นๆในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนั้น สิทธิ ผลประโยชน์ และการปฏิบัติในเรื่องต่างๆทางสังคมจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความเป็นธรรม จึงจะได้รับการยอมรับ และ ไม่เกิดความขัดแย้ง ไม่เกิดความเคลือบแคลงสงสัยอันจะนำไปสู่ความบาดหมางและไม่พึงพอใจได้ในที่สุด

คนหนุ่มสาว และเยาวชนในชุมชนแห่งนี้จะประกอบอาชีพรับจ้างโดยทำงานเป็นพนักงานในโรงงาน อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนที่อยู่ไม่ห่างจากชุมชนมากนัก โดยจะมีรถรับส่งพนักงานเข้ามารับส่งในชุมชนตามเวลาที่กำหนดทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมภายนอกชุมชนนี้ทำให้เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กและเยาวชน รวมถึงคนหนุ่มสาวในชุมชนนี้ ขยายวงกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่าบ่อยครั้งที่เด็กและเยาวชนนัดหมายเพื่อนจาก โรงงาน หรือ โรงเรียนซึ่งเป็นคนภายนอกชุมชนมาพบปะ สังสรรค์ และกระทำรุนแรงทางสังคม เช่น การแข่งรถ จักรยานยนต์ การลองรถ การจับกลุ่มมั่วสุมเสพยาเสพติดประเภทต่างๆโดยใช้สถานที่คือ บ้านที่ไม่มีผู้ใหญ่อยู่ หรือ บริเวณสวนที่อยู่ห่างจากตัวบ้านเป็นแหล่งพบปะ

ในชุมชนมีสถานที่สำคัญ เช่น โรงเรียนเอกชนสายสามัญที่สอนศาสนาอิสลามควบคู่ องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนนอกชุมชนมากขึ้นนี้ ทำให้ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างเครือญาติของชาวชุมชนมุสลิมแห่งนี้เปลี่ยนแปลงไป

“ยกพวกตีกัน แต่ก่อนมันก็มีนะ ไม่ใช่ไม่มี แต่มันเป็นการยกพวกตีกับเด็กคลองอื่น ไม่ใช่ตีกันเองในซอยเดียวกันเองเลยแบบนี้”

“เด็กเดี๋ยวนี้ มันแรงมาก ไม่ฟังใคร อีหม่ามมันก็ไม่ฟัง พ่อแม่ก็เข้าข้างลูก ไม่ใช่แค่เด็กตีกันแล้วกลายเป็นผู้ใหญ่ก็พลอยตีกันไปด้วย”

ความหนักใจของชาวบ้านคือ ความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน และ กลายเป็นความบาดหมางใจไม่ลงรอยกัน อันเนื่องมาจากการปกป้องพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของบุตรหลาน

“เขาเสียหน้า เขาเลยไม่อยากให้ใครมองว่าลูกเขาผิด ทั้งๆที่มันทำผิดจริง เด็กมันก็ได้ใจ พอพ่อแม่ไปเคลียร์ได้ทีนี้ก็เป็นเรื่องใหญ่”

บริบทของความสัมพันธ์และวัฒนธรรมของการกังวลเรื่อง “การเสียหน้า” นี้ทำให้การจับจ้อง ตรวจสอบ และการเพ่งโทษต่อการทำหน้าที่ของตำรวจในมิติของความยุติธรรมเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างชาวบ้านในชุมชนมุสลิมแห่งนี้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ชุมชนแห่งนี้ได้เลือกอาชญากรรมเป้าหมายในการทำงานตามหลักการ ตามอ. คือ พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ การเสพยาเสพติด การยกพวกตีกัน ทะเลาะวิวาท และ การแข่งรถจักรยานยนต์

4. อาคารชุด(ตึกสูง)ของรัฐในบริบทชุมชนเมือง

ชุมชนเมืองแห่งนี้เกิดขึ้นเพื่อรองรับการอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากชุมชนแออัดย่านคลองเตย สภาพที่อยู่อาศัยของชาวบ้านเป็นอาคารชุดเคหะชุมชน ตึกสูง มีจำนวนห้องชุด 1,150 ห้องมีผู้พักอาศัยประมาณ 2,000 - 3,000 คน สถานะของการพักอาศัยส่วนใหญ่เป็นผู้เช่าไม่ใช่เจ้าของห้อง สภาพทรุดโทรมเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย

ผู้เช่าอาศัยมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ความสัมพันธ์ทางสังคมห่างเหิน ขาดการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมในเขตพื้นที่อยู่อาศัย

มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและชาวบ้านบางส่วนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบของนิติบุคคลอาคารชุด

มีการตั้งข้อสังเกตว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่นใกล้เคียงกับชุมชนแห่งนี้ เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนนี้ ซึ่งผู้นำชุมชนยอมรับว่าเป็นความจริงหากพิจารณาจากประวัติของผู้ต้องหาที่ถูกจับได้

เนื่องจากสภาพทางกายภาพและวิถีการใช้ชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนแห่งนี้มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ขาดแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ทำให้ความร่วมมือในการลดอาชญากรรมต่ำมาก

บริบทของการเป็นห้องเช่าส่วนตัว ทำให้อาคารสูงในชุมชนแห่งนี้มีการรวมกลุ่มกันของเด็กวัยรุ่นทั้งภายในห้องพัก เวลากลางวัน

ส่วนในเวลากลางคืนเด็กวัยรุ่นจะมารวมกลุ่มกันนอกห้องพักบริเวณด้านหลังอาคาร1-6, บริเวณหน้าปล่องขยะบันได 1 และ4 บนอาคาร1 - 6 และ บริเวณลู่วิ่งท้ายอาคาร 1 -6

รูปแบบการรวมกลุ่มของกลุ่มเด็ก/เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นพบว่า เป็นเด็กและเยาวชนทั้งจากใน

พื้นที่และนอกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนัดหมายมาพบกันภายในห้องพักนั้นเป็นความยากลำบากในการติดตามตรวจสอบของกลุ่มผู้นำชุมชน และ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการ ตมอ.ในชุมชนแห่งนี้เป็นสมาชิกชุมชนที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมทางสังคมรวมถึงการทำงานในส่วนของนิติบุคคลอาคารชุดอยู่ด้วยส่วนหนึ่งนั้น ได้กำหนดปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายในการลดอาชญากรรมไว้ คือ พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ การเสพยาเสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลดื่มสุรา และการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนในชุมชน

5. สภาพพื้นที่ชุมชนแออัดย่านชานเมืองซึ่งกลายเป็นเมือง

ชุมชนแออัดย่านชานเมืองแห่งนี้ พัฒนากลายเป็นเมืองเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบคมนาคมขนส่ง รถไฟฟ้าและการเกิดขึ้นของสนามบินขนาดใหญ่ในละแวกใกล้เคียงกับชุมชน ทำให้พื้นที่ว่างในส่วนด้านหน้าของชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ของวัดนั้นกลายเป็นพื้นที่ที่มีประชาชนนำรถยนต์ส่วนตัวมาจอดทิ้งไว้เพื่อโดยสารรถไฟฟ้าต่อไปยังจุดหมายปลายทาง

มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในชุมชนแห่งนี้ที่ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพ อาทิเช่น การเพิ่มจำนวนห้องเช่า อพาร์ทเมนท์ ในรูปแบบที่มีราคาเช่าไม่สูงนักเนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายเป็นลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานต่างๆในโรงงานอุตสาหกรรมย่านนั้น

ห้องพักแบ่งให้เช่าในลักษณะแออัดติดกันที่ปลูกอยู่ในชุมชนปะปนอยู่กับที่พักอาศัยดั้งเดิมของคนในชุมชนในลักษณะบ้านขนาดเล็กที่ปลูกขึ้นในพื้นที่ขนาดเล็กเบียดเสียดกัน ด้านหน้าของที่พักอาศัยมีตู้หยอดเหรียญทิ้งในรูปแบบตู้น้ำ เครื่องซักผ้า

สภาพบริบททางนิเวศวิทยาดังกล่าวทำให้ชุมชนแห่งนี้เต็มไปด้วยผู้คนที่พักพิงกลางวันและกลางคืน เนื่องจากการประกอบอาชีพที่หลากหลายของผู้คนในชุมชน เช่น การค้าขายในชุมชน การค้าขายในตลาดที่อยู่ห่างออกไปจากชุมชนไม่มากนัก การทำงานในโรงงานในลักษณะงานกะ ทำงานบริษัท เป็นต้น

ร้านค้าในชุมชนประเภทต่างๆเป็นแหล่งรวมของผู้คนมากหน้าหลายตาทั้งคนในชุมชนและคนนอกชุมชน

“ร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ในชุมชนนี้ มีคนจากข้างนอกเอารถมาซ่อม มีการแยกชิ้นส่วนรถเป็นชิ้นๆ”

ชาวบ้านเล่าถึงร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ในชุมชนด้วยน้ำเสียงที่แสดงถึงความไม่พอใจ และ ความหวาดระแวงว่าจะกลายเป็นแหล่งในการสนับสนุนการก่ออาชญากรรมในชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจากบริบททางกายภาพของชุมชนแห่งนี้มีบริบทที่เอื้อต่อการหลบหนีของผู้กระทำผิดได้ง่าย เนื่องจากมีทางเข้าออกชุมชนจำนวนมาก และ สภาพทางกายภาพมีความเหมาะสมต่อการหลบซ่อนพรางตัวให้พ้นจากการจับกุม ติดตามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

อย่างไรก็ตามพบว่า ชาวบ้านมีความพยายามในการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นภายในกลุ่มโดยได้รับการสนับสนุนทางสังคมและทรัพยากรต่างๆในการทำงานดูแลความเรียบร้อยในชุมชนจากเจ้าอาวาสของวัดในชุมชนแห่งนี้ซึ่งให้การสนับสนุนปัจจัย และทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อสร้างความปลอดภัยในชุมชนอย่างมาก

เนื่องด้วยการตระหนักว่า สภาพทางกายภาพของชุมชนที่พวกเขาอยู่อาศัยนั้น เอื้อต่อการหลบหนีและกระทำผิดกฎหมายอย่างมาก เนื่องจากมีเส้นทางเข้าออกได้หลายทาง เช่น เส้นทางประตูละบายน้ำ เป็นเส้นทางเดินเท้า มักมีผู้คนใช้เดินเท้าในเวลาากลางคืน สำหรับผู้ที่เลิกทำงานตอนดึก เพราะเป็นเส้นทางที่ระยะทางใกล้เข้าสู่ชุมชนง่าย แต่เป็นบริเวณเส้นทางที่เปลี่ยวและมีมืด ทำให้กลายเป็นพื้นที่เส้นทางก่ออาชญากรรมของกลุ่มพวกอาชญากรวิ่งราวทรัพย์ชิงทรัพย์

อีกเส้นทางหนึ่งที่มีความไม่ปลอดภัยสูงมากคือ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับทางรถไฟสามารถเดินเท้าเข้ามาในชุมชนได้ ชาวบ้านเล่าว่าเส้นทางนี้เป็นเส้นทางของผู้ชื้อขายยาเสพติดและผู้กระทำผิดในคดีลักทรัพย์นิยมใช้เป็นเส้นทางผ่านเข้าออก เนื่องจากเมื่อข้ามทางรถไฟแล้วจะมีเส้นทางหลบหนีหลายเส้นทางยากต่อการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

คณะกรรมการ ตมอ.ในชุมชนแห่งนี้ได้กำหนดปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายในการลดอาชญากรรมโดยใช้หลักการ ตมอ.คือ การวิงวอนทรัพย์ การเสพและจำหน่ายยาเสพติด การลักทรัพย์รถยนต์ และการลักทรัพย์เงินในตู้หยอดเหรียญ

6. สถาบันการศึกษานอกเขตเมือง

ชุมชนที่ถูกเลือกเป็นเป้าหมายในการลดอาชญากรรมในรูปแบบ ตมอ.แห่งนี้เป็น ชุมชนภายในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นวิทยาเขตที่ก่อตั้งขึ้นนอกเขตพื้นที่อำเภอเมือง

สภาพพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยเป็นชุมชนชนบท บ่อแก้ง บ่อปลา และนาข้าว เนื่องจากชาวบ้านทำอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ การตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ตามถนนที่ตัดผ่านเข้าไปในชุมชน และตัดผ่านด้านหน้าสถาบันการศึกษาแห่งนี้ด้วย

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่มาเรียนในสถาบันการศึกษาแห่งนี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ต่างอำเภอ ซึ่งการเดินทางของนักศึกษามีความลำบาก ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่จำเป็นต้องมาพักอาศัยในหอพักภายในสถาบันการศึกษาและหอพักเอกชนที่เกิดขึ้นบริเวณด้านนอกที่อยู่ติดกับเขตแนวกำแพงรั้วของสถาบันการศึกษาแห่งนี้และเป็นเขตแนวที่เชื่อมต่อกับอีกอำเภอหนึ่ง

การที่พื้นที่วิจัยแห่งนี้มีขอบเขตที่อยู่ติดกับอำเภออื่นนั้น ทำให้เป็นช่องทางของการหลบหนีของผู้ก่ออาชญากรรม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามรูปแบบเดิม ดังนั้นการทำงานลดอาชญากรรมในรูปแบบ ตมอ. จึงมีความท้าทายและน่าสนใจว่าจะสามารถลดข้อจำกัดของบริบทดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

จากชุมชนชนบท และมีลักษณะเป็นชุมชนการเกษตรแต่ดั้งเดิม ได้พัฒนาสู่ความเป็นชุมชนเมือง และมีการค้า การเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้นนั้น เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ส่งผลให้มีการลงทุนของผู้ประกอบการต่างๆเกิดขึ้นโดยรอบมหาวิทยาลัย เช่น ผู้ประกอบการหอพัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสุรา สถานบันเทิงในรูปแบบต่างๆที่กลายเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของนักศึกษา รวมถึงเป็นบริบทเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมด้วย

ตัวอย่างของสภาพปัญหาที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ปลอดภัย เช่น กรณีที่ถนนคอนกรีตสายตรงสภาพดีที่ตัดผ่านด้านหน้ามหาวิทยาลัยนั้น ได้กลายเป็นพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มวัยรุ่นที่รวมตัวกันทั้งกลุ่มวัยรุ่นภายในชุมชนและต่างชุมชนในการทำกิจกรรมทางสังคม เช่น การประลองความเร็วของรถจักรยานยนต์ การแข่งขัน และ ทดสอบความเร็ว ความแรงของรถจักรยานยนต์ การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นในศาลาที่พักริมทาง และที่ว่าง รกร้างในชุมชนนั่งดื่มสุรา เสพยาเสพติด และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น

“เอารถที่ใช้แข่งขึ้นรถกระบะมากันเลย”

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงานร่วมกับชาวบ้านและข้าราชการต่างๆ เพื่อพัฒนาความปลอดภัยในชุมชน และเป็นผู้ที่สนับสนุนการทำงานของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และ งบประมาณที่สามารถจัดสรรได้ เล่าถึงสภาพการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่ทำให้ชาวบ้านรู้สึกไม่มั่นคง ปลอดภัย

ด้วยบริบทดังกล่าวทำให้คณะกรรมการ ตมอ.ในชุมชนแห่งนี้กำหนดปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นทิศทางในการลดอาชญากรรมของชุมชนแห่งนี้ คือ พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ การเสพยา

เสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาล ดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท และการแข่งรถจักรยานยนต์

7. สภาพพื้นที่ชุมชนทิดชายแดน

หมู่บ้านที่เป็นพื้นที่วิจัยแห่งนี้ตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอประมาณ 80 กิโลเมตร บริเวณโดยรอบชุมชนเป็นป่าเป็นสวน และเป็นไร่ ชาวบ้านเล่าว่า “บางวันข้างก็ออกมาจากในป่า”

ในชุมชนแห่งนี้มีจำนวนครัวเรือนประมาณ 1,078 ครัวเรือน ชาวบ้านที่อยู่อาศัยเป็นผู้คนที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเนื่องจาก ยากจนและไม่มีที่ทำกิน จำนวนประชากรประมาณ 4,125 คน แบ่งออกเป็นชายจำนวน 2,100 คน หญิงจำนวน 2,025 คน

บริบทของการปกครอง ดูแลชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้ถูกแบ่งขอบเขตการปกครองตามพื้นที่ทางกายภาพโดยแบ่งพื้นที่ของการตั้งบ้านเรือนออกเป็นคุ้มจำนวน 15 คุ้ม แต่ละคุ้มจะมีหัวหน้าคุ้มดูแลความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในคุ้ม

เนื่องจากชาวบ้านแห่งนี้เป็นผู้พวยพ่ายถิ่นมาห้กร้างถางพงเพื่อสร้างที่ทำกินในพื้นที่แห่งนี้จึงได้มีการสร้างกฎ ระเบียบต่างๆเพื่อใช้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ และ มีการแต่งตั้งผู้นำชุมชนเพื่อปกครองดูแล

คณะวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนแห่งนี้เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือศรัทธาและได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี มีการร่วมกันตั้งกฎ ระเบียบ ซึ่งเป็นกฎระเบียบของหมู่บ้านเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในชุมชนเป็นไปอย่างผาสุก ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่มีการจัดงานแล้วเกิดการทะเลาะวิวาท ผู้ที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทจะต้องชดใช้ค่าเสียหายทั้งหมด และ เสียค่าปรับให้เจ้าของงานด้วย

การก่อตั้งคุ้มเกิดขึ้นราว 40 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดินตามการจัดสรรและการพัฒนาของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) สภาพการจัดแบ่งพื้นที่ดินทางกายภาพเป็นระเบียบมีลักษณะคล้ายตารางหมากรุกทำให้เอื้อต่อการตรวจตราความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ทำนา และมีการปลูกยางพาราเป็นบางส่วน

ความห่างไกลจากอำเภอสนามชัยเขตทำให้ สภ.สนามชัยเขตดำเนินการจัดตู้ตำรวจประจำหมู่บ้านยาวไว้ 1 แห่งและมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดจำนวน 3 นาย

สถานที่สำคัญในหมู่บ้านยาว ประกอบด้วย 1.โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายยาว 2.โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายยาว

ปัญหาที่ชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้ต้องการแก้ไข คือ พฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนราว 30 กว่าคน อายุประมาณ 15-17 ปี มีพฤติกรรมรวมกลุ่มกันตามมุมมืดต่างๆในชุมชน กระทั่งมปลายนมา เพื่อดื่มสุรา เสพยาเสพติดภายในกลุ่มของตนเอง มีการลองเครื่องรถจักรยานยนต์ที่ไปตกแต่งมาในช่วงเวลาตีๆ และเริ่มมีร้านตกแต่งตัดแปลงรถจักรยานยนต์ในชุมชนซึ่งทำให้ชาวบ้านหวาดหวั่นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมากขึ้น เนื่องจากในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนไปเรียนสาย และหนีเรียนเป็นจำนวนมากกว่าในอดีตด้วย

เยาวชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย น้อยคนที่จะอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ด้วยเหตุนี้ทำให้การส่งเสริมจากครอบครัวเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสนใจในเรื่องการเรียนหนังสือจึงมีน้อยมาก ครูในโรงเรียนให้ความเห็นว่า “เด็กหรือเยาวชนในชุมชนแห่งนี้ไม่ใส่ใจในการเรียนเท่าที่ควร” และเป็นปัญหาหนักใจของครูอาจารย์มากโดยได้แสวงหาความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาเรื่องนักเรียนมาสาย ไม่เข้าเรียน และ หนีเรียนจำนวนมากนี้ด้วยแล้วแต่ยังไม่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

“ผู้ปกครองเขาก็หนักใจ เพราะเด็กออกไปจากบ้านแล้ว แต่ไม่ไปโรงเรียน ” ผู้นำชุมชนยืนยันปัญหาการไม่เข้าเรียนของเด็กและเยาวชนในชุมชนแห่งนี้

นอกจากนี้ ปัญหาการลักลอบรถจักรยานยนต์มักเกิดขึ้นบ่อยๆในบริเวณตลาดนัดของหมู่บ้านในบริเวณ

คุ่มพิกุลทอง และการลักขโมยไก่ตามคุ่มต่างๆหรือตามชุมชน ลักขโมยน้ำมันจากรถคันอื่นในชุมชนด้วย
ชุมชนบ้านนายาวเริ่มจัดทำโครงการ ตามอ.ตั้งแต่เดือน พ.ย.58 โดยมีการพูดคุยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาชาว
บ้านเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรมโดยหัวหน้าคุ่มต่างๆจะมาเข้าร่วมเป็นที่คณะกรรมการโครงการ
ตามอ.ด้วย

ในระยะเริ่มแรกของการทำโครงการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรมนั้นกำหนดปัญหาอาชญากรรมคือ
ลดอาชญากรรมลักทรัพย์ยานยนต์ บริเวณตลาดนัด ผลการดำเนินการประสบความสำเร็จโดยพบว่า ไม่มีเหตุลักทรัพย์
จักรยานยนต์ในบริเวณตลาดนัดเกิดขึ้นอีก

ตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติงานของ ตามอ.บ้านนายาว ในการลดอาชญากรรมลักทรัพย์จักรยานยนต์คือ

1. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้ระมัดระวังทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น
2. คอยดูแลรถจักรยานยนต์ให้ประชาชนที่มาจับจ่ายซื้อของในตลาดนัด
3. จัดเวรปฏิบัติการณ์ลดอาชญากรรมโดยการเดินสำรวจรถจักรยานยนต์ที่จอดอยู่ในบริเวณที่จัดไว้ให้เพื่อรักษา
ความปลอดภัย รวมถึงตรวจสอบว่าผู้ขับขี่มีใบอนุญาตไว้ที่รถจักรยานยนต์หรือไม่ การถือครองรถจักรยานยนต์เรียบร้อย
ปลอดภัยหรือไม่
4. การจัดสายตรวจ ตามอ.เพื่อตรวจตราความเรียบร้อยและการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงก็จะ
นำตัวมาทำบันทึกประวัติไว้เพื่อเฝ้าระวังการก่อเหตุอาชญากรรม

8. สภาพพื้นที่เช่าพักอาศัยย่านนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่วิจัยแห่งนี้เป็นชุมชนติดกับนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นห้องเช่า อพาร์ทเมนท์
โดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นพนักงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมย่านนิคม

ชุมชนอยู่ติดกับถนนสายหลัก ถนนที่ทอดยาวเข้าสู่ส่วนกลางของนิคมอุตสาหกรรมเป็นถนนที่มีความกว้าง
ขนาด 2 ช่องทางเดินรถสวนทางกัน

มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์ที่
แน่นแฟ้นภายในกลุ่มทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารต่างๆที่มีผลกระทบกับการทำ
ธุรกิจของผู้ประกอบการด้วย

การที่ชุมชนแห่งนี้เป็นห้องเช่าของผู้คนที่มาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ บริเวณหอพัก ห้องเช่ามี
บริการตู้หยอดเหรียญประเภทต่างๆ อาทิเช่น ตู้น้ำ ตู้ซักผ้า เป็นต้น ซึ่งเป็นเป้าหมายของการก่ออาชญากรรมด้วย

คณะกรรมการ ตามอ.ในชุมชนแห่งนี้ได้กำหนดเป้าหมายในการลดปัญหาอาชญากรรม ได้แก่ การลักทรัพย์
จักรยานยนต์-ลักทรัพย์เงินในตู้หยอดเหรียญ เป็นต้น

ทั้งนี้คณะวิจัยได้สรุป สภาพพื้นที่ ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย สภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชนเป้าหมาย
ของสถานีตำรวจในโครงการวิจัยครั้งนี้แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สภาพพื้นที่ ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย สภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชนเป้าหมายของ
 สถานีตำรวจในโครงการวิจัย

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
1	สภาพพื้นที่เมืองกิ่ง ชนบทเข้าออกได้หลาย ทาง, มีที่รกร้างว่าง เปล่า, ใกล้เมือง ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย -พฤติกรรมไม่เหมาะสม ของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด ดื่กััน ลักทรัพย์	ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลแสนแสบ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม - ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองเป็นที่ดิน จัดสรรขนาดเล็ก - ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นไปตาม บทบาท หน้าที่, มีการรวมกลุ่ม ระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง - มีช่องว่างและความไม่เข้าใจกัน ระหว่างผู้ใหญ่และกลุ่มเด็ก/ เยาวชน - มีการรวมกลุ่มของกลุ่มเด็ก/ เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จากในและนอกพื้นที่ 	สน.มีนบุรี/ ตมอ.บ้านเกาะ
2	สภาพพื้นที่ชนบทใกล้ เมืองในวิถีประมง ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย -ลักทรัพย์เครื่องมือ ทางการเกษตร -การรวมกลุ่มดื่มสุราใน ยามวิกาลของเด็กวัยรุ่น -เริ่มมีคนแปลกหน้า ต่างตัวเข้ามาในชุมชน ดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท และยาเสพติดเริ่มแพร่ ระบาดมากขึ้น	ตำบลสิบเอ็ดศอก อ.บ้านโพธิ์	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ - ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีพื้นที่ กว้างขวางเต็มไปด้วยบ่อปลา/กุ่ม โดยรอบพื้นที่จำนวนมาก - ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสังคม เครือญาติและคนดั้งเดิมในชุมชน, มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชน และประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วม กันอย่างต่อเนื่องและมีความ สัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น - ชาวบ้านมีความเชื่อถือผู้นำ และให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดี 	สภ.บ้านโพธิ์/ ตมอ.สิบเอ็ดศอก

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
3	<p>สภาพพื้นที่ชนบทในวิถีการทำงาน สภาพทางกายภาพของชุมชนเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่าง3จังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร และ ฉะเชิงเทรา สามารถเข้าออกได้หลายทางและเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่(ทำให้เกิดข้อจำกัดอย่างมากในการทำงานแบบสายตรวจของตำรวจส่งผลให้ชาวบ้านรู้สึกห่างเหินจากตำรวจมาก)</p> <p>ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย</p> <p>-พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด ตีกัน แข่งรถจักรยานยนต์</p>	<p>ตำบลบึงน้ำรักษ์ อ.บางน้ำเปรี้ยว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามโดยชุมชนติดกันเป็นชาวบ้านที่นับถือศาสนาพุทธ(จำนวนน้อยกว่า)มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน - ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีพื้นที่กว้าง และมีที่นากว้างขวางโดยรอบพื้นที่ - เป็นการตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมแบบสังคมเครือญาติและคนเก่าแก่ในชุมชน, มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แต่มีความสัมพันธ์ในลักษณะระมัดระวังเกินไปตามบทบาท - ความสัมพันธ์ทางสังคมดำรงอยู่ในรูปแบบของการใช้ชีวิตและทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ในขณะที่เดียวที่มีความขัดแย้ง และมีตรวจสอบผลประโยชน์/สิทธิต่างๆระหว่างกันด้วย - เยาวชนทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมนอกชุมชน - มีกลุ่มเยาวชนจำนวนมากไม่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 	<p>สภ.ฉิมพลี/ตมอ.บึงน้ำรักษ์</p>

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
4	สภาพพื้นที่อยู่อาศัย อาคารชุดของรัฐ ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย -พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท	อาคารชุดเคหะชุมชนร่มเกล้า 1(แฟลต1-6) เขตลาดกระบัง เป็นตึกสูงมีจำนวนห้องชุด 1150 ห้อง ผู้พักอาศัยประมาณ 2,000 - 3,000 คน สถานะของการพักอาศัยส่วนใหญ่เป็นผู้เช่าไม่ใช่เจ้าของห้อง -สถานที่รวมกลุ่มของวัยรุ่นอยู่บริเวณด้านหลังอาคาร1-6 ช่วงเวลากลางคืน, บริเวณหน้าปล่องขยะบันได 1 และ4 บนอาคาร1 - 6 และ บริเวณลู่วิ่งท้ายอาคาร 1 -6 ช่วงเวลากลางคืน	- ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ -ส่วนใหญ่เป็นผู้เช่าอาศัย -ไม่มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ใกล้ชิด ขาดการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมในเขตพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง -มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนบางส่วนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน -มีการรวมกลุ่มของกลุ่มเด็ก/เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากในและนอกพื้นที่ ในบริเวณพื้นที่ว่าง พื้นที่ส่วนกลาง และภายในห้องพักที่ยากต่อการติดตาม ตรวจสอบ	สน.ร่มเกล้า/ ตมอ.การเคหะ ร่มเกล้า

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
5	สภาพพื้นที่ชุมชนแออัด ชานเมือง ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย -วีงราวทรัพย์สิน ยาเสพติด ลักทรัพย์ยานยนต์ -ลักทรัพย์เงินในตู้ หยอดเหรียญ	ชุมชนประชาร่วมใจ เขตลาดกระบัง	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ - ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ปะปนกับห้องเช่า อพาร์ทเมนท์ ห้องพักแบ่งให้เช่าในลักษณะแออัดติดๆกัน - ผู้อยู่อาศัยเป็นทั้งคนดั้งเดิมในชุมชนและผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่เนื่องจากใกล้สถานที่ทำงานซึ่งเป็นโรงงานจำนวนมาก -ชุมชนอยู่ติดกับสถานีขนส่งสาธารณะประเภทต่างๆจำนวนมาก และมีทางเข้าออกหลายช่องทาง -มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นภายในกลุ่ม -ชาวบ้านมีความเชื่อถือผู้นำ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี -เจ้าอาวาสวัดในชุมชนให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยในชุมชนอย่างมาก 	สภ.ลาดกระบัง/ ตมอ.ประชา ร่วมใจ
6	สภาพพื้นที่บริเวณ สถาบันการศึกษานอก เมือง ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย -พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ยาเสพติด การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นนยามวิกาลดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท แข่งรถจักรยานยนต์	มหาวิทยาลัย ราชภัฏราช นครินทร์ อ.บางคล้า	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นชุมชนชนบทที่มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่ มีหอพักนักศึกษาทั้งภายใน และภายนอกใกล้บริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัย - รอบมหาวิทยาลัยเป็นที่พักอาศัยของชาวบ้านดั้งเดิมในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ขุดบ่อเลี้ยงปลา - มีถนนคอนกรีตสายตรงสภาพดีตัดผ่านด้านหน้ามหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการประลองความเร็วของรถจักรยานยนต์ - นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่นที่มาจากต่างจังหวัด 	สภ.บางคล้า/ ตมอ.บางคล้า

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
7	<p>สภาพพื้นที่ชนบทติดชายแดน</p> <p>มีโรงเรียนมัธยมตำรวจ ตะเวณชายแดนในพื้นที่</p> <p>พื้นที่ชุมชนอยู่ห่างไกลจากเมืองสนามชัยเขตมากทำให้ขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารตำรวจกับตำรวจที่รับผิดชอบในชุมชนรวมถึงชาวบ้านในชุมชนด้วย</p> <p>เมื่อมีการดำเนินโครงการ ตมอ.ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดของ หัวหน้าสถานีตำรวจในด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อลดอาชญากรรม</p> <p>ปัญหาอาชญากรรมเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลักขโมยจักรยานยนต์ - พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นยามวิกาลแข่งรถจักรยานยนต์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - พฤติกรรมขาดเรียนมาสายจำนวนมาก 	<p>หมู่บ้านนายยาว ตำบลท่ากระดาน อ.สนามชัยเขต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อพยพย้ายถิ่นฐานจากภาคอีสานเพื่อมาจับจองที่ดินทำกินโดยมีการแต่งตั้งผู้นำในการปกครองดูแล มีการระบบผังเมือง ผังที่ดินเป็นระเบียบเรียบร้อยแบ่งการปกครองตามพื้นที่เรียกว่า “คุ้ม” - ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชาวบ้าน และ ผู้นำชุมชนมีความเคารพ นับถือ ให้เกียรติแก่กัน - ผู้นำชุมชนได้รับการยอมรับจากชาวบ้านค่อนข้างมาก - เริ่มมีการเจริญเข้ามาในชุมชน เช่น ร้านเกมส์ ร้านแต่งรถจักรยานยนต์ ตลาดนัดเริ่มขยายใหญ่มากขึ้น - มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ กับเด็กวัยรุ่นที่เริ่มมีช่องว่างและความไม่ลงรอยของวิถีการดำเนินชีวิต - สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนในการใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสมในประเด็น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แข่งรถจักรยานยนต์ และ ยาเสพติด 	<p>สภ.สนามชัยเขต / ตมอ.บ้านนายยาว</p>

ลำดับ	สภาพพื้นที่ / ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย	ชุมชนเป้าหมาย	สภาพสังคมวัฒนธรรม	สถานีตำรวจ ที่รับผิดชอบ พื้นที่/ตมอ.
8	สภาพพื้นที่เช่าพัก อาศัยย่านอุตสาหกรรม ปัญหาอาชญากรรม เป้าหมาย - ลักทรัพย์ยานยนต์ - ลักทรัพย์เงินในตู้ หยอดเหรียญ	นิคมอุตสาหกรรม เกตเวย์ซีที อ.แปลง ยาว	- ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นห้องเช่าอ พาร์ทเมนท์ ห้องพักแบ่งให้เช่า สำหรับพนักงานโรงงาน - ชุมชนอยู่ติดกับถนนสายหลัก - มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการ ในพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์ที่ แน่นแฟ้นภายในกลุ่ม	สภ.แปลงยาว /ตมอ.เกตเวย์

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าบริบทของสภาพทางกายภาพของพื้นที่แต่ละแห่งในโครงการวิจัยครั้งนี้จะมีความแตกต่างกันไป หากแต่ประเด็นของปัญหาที่ชาวบ้านมีความกังวลและต้องการแก้ไขป้องกัน คือ ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนในชุมชนที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด การใช้ความรุนแรง และการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะเกิดตามมาจากพฤติกรรมรวมกลุ่มกันของวัยรุ่นในห้วงเวลาที่ไม่เหมาะสม

การนำเสนอผลงานวิจัยในส่วนต่อจากนี้ คณะวิจัยจะนำเสนอให้เห็นถึงวิธีคิดในการทำงานร่วมกันระหว่าง ตำรวจและประชาชนในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จ ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ รวมถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ตมอ.ไปใช้ในการลดอาชญากรรม โดยใช้วิธีการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยคุณภาพ และ นำเสนอในรูปแบบการเรียบเรียงเนื้อหาและการเล่าเรื่องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น

บทที่ 5

วิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชน

ในบทนี้คณะวิจัยได้ทำการเรียบเรียงผลการศึกษาวิจัยที่ได้ทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลทำการเก็บรวบรวมจากภาคสนามตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 3 ประการ คือ

1. ศึกษาวิธีคิด และยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชน
2. ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำแนวคิด ตาม.ไปใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดอาชญากรรม
3. ศึกษาแนวทางในการทำงานกับพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับพื้นที่อื่นโดยการถอดบทเรียนพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

8 วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบและวิธีการในการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรม(2553)นั้นพบว่า หากตำรวจสามารถลดอาชญากรรมลงได้โดยสามารถก้าวข้ามให้พ้นจากข้อจำกัดของทรัพยากรต่างๆโดยเปลี่ยนวิธีคิดและแสวงหาการมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่ตามแนวทาง ตาม.ที่มุ่งเป้าหมายที่การสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านด้วยการสร้างความตระหนักในการลดอาชญากรรมร่วมกันโดยมีชาวบ้านเป็นแกนนำหลักแล้วนั้น จะทำให้แนวทางการสร้างภาพลักษณ์ และ ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อตำรวจบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงและยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปแล้วนั้น รูปแบบการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน (ตาม.)มุ่งเน้นการลดและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่และการเสริมสร้างพลังอำนาจของชาวบ้านโดยตำรวจแสดงบทบาทเป็นผู้สนับสนุน

วิธีคิดสำคัญในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและชาวบ้านในการลดและป้องกันอาชญากรรมให้สำเร็จ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยข้อที่ 1 ในครั้งนี้นั้นแบ่งออกเป็น

1. People Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 1 ใกล้ชิดให้ได้ใจ : โดยยึดเป้าหมาย คือ การเสริมพลังอำนาจให้ชาวบ้านลดและป้องกัน

อาชญากรรม

วิธีคิดที่ 2 ชาวบ้านคือผู้เชี่ยวชาญสภาพพื้นที่ในชุมชน : ปัจจัยสำคัญของการลดและป้องกันอาชญากรรม

วิธีคิดที่ 3 เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ : มีส่วนร่วมบนความหลากหลายของคุณสมบัติและศักยภาพของชาวบ้าน ไม่มุ่งเน้นการมุ่งหวังเพียงได้กำลังช่วยตรวจพื้นที่แบบที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

2. Police Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 4 ตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาอาชญากรรมได้ดีหมดทุกประเภท

วิธีคิดที่ 5 ตำรวจที่ประชาชนคาดหวัง : มุ่งมั่นมองหาช่องโอกาสในการช่วยชาวบ้านลดและป้องกัน

อาชญากรรม

3. Purpose Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 6 ไม่ด่วนสรุปปัญหาอาชญากรรมเพียงดูจากปรากฏการณ์ส่วนผิวที่มองเห็นได้ง่าย เพราะมีเหตุปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอยู่ภายใต้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว

วิธีคิดที่ 6 ปัญหาอาชญากรรมจะสามารถแก้ไขได้เมื่อมีการรวมพลังข้ามพื้นที่

1) มุ่งเน้นยุทธวิธี 3 C (Coaching Caring Controlling) กับการขับเคลื่อนการทำงานของตำรวจ และ คณะกรรมการ ตมอ.

2) มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม : ยุทธวิธีการกลมกลืนทางความคิด

3) ตอกย้ำการก่อร่างชุดความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflexivity)

3.1) วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของตำรวจ

3.1.1) วิธีคิดที่ว่าข้อมูลอาชญากรรมที่แท้จริงอยู่ที่ชุมชน

3.1.2) วิธีคิดที่ว่า การลดและป้องกันอาชญากรรมต้องได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงจากชุมชน ถึงแม้ว่าจะยุ่งยากในการเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็ตาม

3.1.3) วิธีคิดที่ว่า การทำให้ประชาชนเห็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนจะเป็นผลให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากชาวบ้าน

3.1.4) วิธีคิดที่ว่า การบริหารความขัดแย้งด้วยจิตใจที่มั่นคงและมุ่งมั่นจะส่งผลดีต่อความสำเร็จ

3.2) วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของชาวบ้าน

3.2.1) หน้าที่และความรับผิดชอบในการลดและป้องกันอาชญากรรมเป็นของตำรวจและชาวบ้านร่วมกัน

3.2.2) มีความพร้อมและเสียสละเวลาแม้เพียงเล็กน้อย ยังดีกว่าการปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง

3.2.3) ไม่มีใครที่จะได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมในชุมชนอย่างแท้จริงนอกจากชาวบ้านในพื้นที่นั่นเอง

วิธีคิดที่ 8 อาชญากรรมไม่หมดไป : ความจำเป็นที่ต้อง “รุก” และ “ขยาย” พื้นที่ และมีการบริหารจัดการที่ดี

ปรากฏการณ์ของการไม่ขยายพื้นที่คืออาชญากรรมจะไปเพิ่มในพื้นที่อื่นที่ไม่ได้ดำเนินการลดและป้องกันอาชญากรรม การขยายพื้นที่โดยรอบจึงมีความจำเป็น ดังตัวอย่างของพื้นที่ สภ.แปลงยาว, บางคล้า และ สนามชัยเขต ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า หลักคิดของการให้ชาวบ้าน(คณะกรรมการ ตมอ.)ลดและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ของตนเองก่อน เมื่อประสบความสำเร็จทำให้เกิดพลังและเป็นการเสริมพลังอำนาจทำให้เกิดความต้องการเชื่อมโยงกับพื้นที่ข้างเคียงเพื่อลดและป้องกันอาชญากรรมที่เข้มแข็งยั่งยืนมากขึ้น อีกทั้งได้สร้างแรงจูงใจให้พื้นที่ข้างเคียงมองเห็นรูปธรรมของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและมองเห็นช่องโอกาสและประโยชน์ในการดำเนินงานลดและป้องกันอาชญากรรมตามรูปแบบ ตมอ.อย่างเต็มใจทั้งในส่วนชาวบ้านและตำรวจซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ People Orientation

วิธีคิดที่ 1 ไกล่ชิดให้ได้ใจ : ยึดโดยเป้าหมาย คือ การเสริมพลังให้ชาวบ้านลดอาชญากรรม

“ผม คือ ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ และ ผมภาคภูมิใจในความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ของผมด้วย”ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราเล่าถึงวิธีคิดและความเชื่อมั่นว่าหลักการ ตมอ.เป็นหลักการที่สมควรอย่างยิ่งต่อการนำมาประกาศใช้เป็นนโยบายบริหารราชการตำรวจดังนี้

คำว่า ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์มีความหมายและมีคุณค่าสูง หมายถึง การทำให้ประชาชนมีความสุข มีความ

มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งก็คือ ภารกิจสำคัญของตำรวจ

เมื่อย้อนดูประวัติศาสตร์จะเห็นว่า เวลาที่ชาวบ้านเดือดร้อนเขาจะวิ่งไปหาผู้นำ ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้นำอย่าง
ไม่เป็นทางการ ต่อมาเมื่อระบบการปกครองมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่มาด้วยการสร้างรัฐในลักษณะผู้ปกครองคือ
ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากส่วนกลาง ทำให้ในชุมชนมีทั้งผู้ปกครองที่เป็นทางการและผู้ปกครองในลักษณะ
ของผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ผู้ปกครองทั้งสองลักษณะเป็นผู้ที่มีบทบาทเดียวกันเพียงแต่ต่างสถานะและมีรูปแบบ
การใช้อำนาจในการปกครองที่แตกต่างกัน นอกจากนี้มีผู้ปกครองภาครัฐแล้ว ก็ยังมีผู้ปกครองภาคการเมืองด้วย ที่
เราเรียกว่า นักการเมือง สรุปว่า มีผู้ปกครอง 3 รูปแบบ

ถ้าผู้ปกครองพึ่งพาไม่ได้ ประชาชนก็จะพยายามหาวิธีการอื่นๆในการปกป้องกลุ่มของตนเอง

ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างในหลายๆชุมชนในประเทศไทยที่มีการรวมกลุ่มกันจัดการปกป้องชีวิตและ
ทรัพย์สินของตนเอง บางที่บางชุมชนกลับกลายเป็นไปรุกร้าละเมิดสิทธิของประชาชนในชุมชนอื่น จังหวัดอื่น เมื่อมี
การขัดแย้งกันก็อาจใช้ความรุนแรงในการตัดสินโดยไม่ฟังฟังกฎหมาย กลายเป็น การแก้แค้นตอบโต้กันอย่างไม่
ไม่สิ้นสุด

*“นี่เป็นเพราะจุดเริ่มต้นของการที่เจ้าหน้าที่รัฐทำให้เขาเกิดทัศนคติและความรู้สึกที่ว่า เจ้าหน้าที่รัฐคือเจ้าขุน
มูลนายที่พึ่งพาไม่ได้ ในบางที่นั่นพบว่าประชาชนที่รวมกลุ่มกันนั้นร่วมกันต่อต้านเจ้าหน้าที่รัฐด้วย”*

เป็นข้ออ่อนที่เกิดขึ้นจากการไร้ประสิทธิภาพของนักปกครองและข้าราชการที่ไม่ดูแลตอบสนองความ
ต้องการที่เป็นปัญหาของชาวบ้าน

กลายเป็นช่องทางที่นักการเมืองใช้เป็นยุทธวิธีสำคัญในการดึงชาวบ้านมาเป็นพลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วง
หาเสียง เรียกว่า นักการเมืองได้เสียงจากชาวบ้านเพราะช่วยแก้ไข้ปัญหา ข้อเดือดร้อนให้กับชาวบ้านได้ ทั้งๆที่การ
แก้ปัญหาของนักการเมืองก็คือ การมาสั่งข้าราชการทำในรูปแบบต่างๆนั่นเอง

นี่คือ “บทเรียนที่สำคัญ” ที่ทำให้ตำรวจเราจำเป็นต้องมาคิดทบทวนว่า

เราจะทำอย่างไรให้ “ได้เสียง” “ได้ใจ”ชาวบ้าน และบรรลุภารกิจสำคัญของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ?

*จะอย่างไรให้ชาวบ้าน “ไว้วางใจ” และ “ร่วมมือ”กับตำรวจในการร่วมมือกันสร้างความมั่นคงปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ?*

จะอย่างไรให้ประชาชนคิดว่า “ตำรวจเป็นเพื่อน เป็นคนใกล้ชิด เป็นญาติพี่น้อง” ?

**การเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามที่ดี เป็นที่มาที่สำคัญของการเริ่มต้นทบทวนวิธีคิดของผู้บังคับการตำรวจ
ภูธรระยอง**

เมื่อทบทวนดูจะเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาตำรวจทุกยุคทุกสมัยมักให้ความสำคัญในหลักการที่ว่าตำรวจต้อง
สร้างความรู้สึกรู้สึกดีให้กับประชาชนแทบทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น

“บริการดุจญาติ พิทักษ์ราษฎร์ดุจครอบครัว” พล.ต.อ.วิเชียร พงษ์โพธิ์ศรี

“เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว
“พิทักษ์ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นที่รักของประชาชน” พล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง

“จะ” เป็นผู้นำตำรวจต้อง : คิดเป็น และ ทำเป็น

นโยบายการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบ ตมอ.ของตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการลงมือทำร่วมกับ ทีมงานตำรวจและชาวบ้าน จนประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีอาชญากรรมแพร่ระบาดอย่างมาก และมีความเป็นเมืองสูง อีกทั้งเป็นบริบทการทำงานที่ตำรวจมีภารกิจจำนวนมากด้วย

“ ผมเริ่มต้นลงมือทำอย่างเต็มที่และเป็นรูปธรรมครั้งแรก เมื่อผมได้รับตำแหน่งเป็นผู้นำหน่วย ที่สถานีตำรวจพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี เป็นผู้กำกับการสถานีตำรวจที่ชอบเดินเข้าหาผู้นำชุมชน ผมไม่นั่งอยู่แต่ในโรงพัก ไปทุกชุมชน รู้จักผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในทุกชุมชนจนคุ้นเคยกัน มีปัญหาเขาจะเล่าให้เราฟัง พอได้ใจผู้นำก็จะได้ใจชาวบ้านด้วย ได้ใจตั้งแต่เริ่มรับฟัง ยังไม่ทันได้ลงมือแก้ไขปัญหาก็ให้เขาเลยนะ พอแก้ไขปัญหาก็ให้เขาได้ ยิ่งได้ใจใหญ่เลย”

เช่นเดียวกันกับกรณีของผู้กำกับการสถานีตำรวจฉิมพลีเล่าว่า

“ในช่วงเริ่มแรกที่ทำโครงการ ตมอ. เดินไปพบผู้นำที่เป็นมุสลิม ย่านเขตอำเภอฉิมพลีซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เขาต่อต้าน ตั้งป้อม ตั้งคำถามกับตำรวจว่าจะมาไม่ไหนกับเขา แต่พอผู้กำกับฯไปรับฟังปัญหา พบว่าทางการปล่อยไว้ให้พวกเขาอยู่ในชุมชนในสิ่งแวดล้อมที่มีดี(ไม่มีไฟฟ้า:ผู้วิจัย)มา 7 ปีแล้วจะมากบอกว่าอยากให้เราปลอดภัยจะให้เขาเชื่อได้อย่างไร? ถ้าผู้กำกับฯจริงจังผู้กำกับฯต้องแก้ไขปัญหานี้ของเขาให้ได้ เขาเดือดร้อนเรื่องนี้”

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรฉิมพลีได้ใจชาวมุสลิมย่านนั้นทันทีที่สามารถแก้ปัญหานี้ให้เขาได้ทำให้ชาวบ้านมีความสุข ทันทีที่ถนนในชุมชนของเขาสว่างหลังจากมืดมา 7 ปี ชาวบ้านมีความรู้สึกที่สภาพแวดล้อมในชุมชนของเขาปลอดภัยมากขึ้น ไม่น่ากลัวเหมือนที่ผ่านมา

หากพิจารณาอย่างผิวเผินอาจมองว่าการติดตั้งไฟฟ้าไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจ หากแต่พิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วนั้น ความเดือดร้อนจากการหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของชาวบ้านเกิดจากบริบทของความมืดด้วย

นี่คือตัวอย่างของการเดินเข้าหาชาวบ้าน เดินไปเพื่อให้รู้ว่าเขามีปัญหาอะไรโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของเขา และแก้ไขให้ตรงจุด ตรงปัญหา ตรงตามความต้องการของชาวบ้าน ตำรวจก็จะเป็นที่ชื่นชอบและได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านด้วยความเต็มใจและจริงจังในการทำงานร่วมกัน

ประสบการณ์จากการตอบรับอย่างดีของชาวบ้านเป็นแรงจูงใจภายในที่ส่งเสริมความต่อเนื่องของการ

ทำงานอย่างเข้มแข็ง : ที่มาของนโยบาย ตมอ.ระดับกองบังคับการ

ถึงแม้ว่าจะเป็นที่รู้จักกันอย่างดีว่าขวัญและกำลังใจของตำรวจทั่วประเทศที่มีผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจนั้นเกิดขึ้นจากการรับรู้ถึงความไม่เป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย หากแต่ รางวัลและสิ่งจูงใจที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานก็เป็นเงื่อนไขประการสำคัญของ การไม่ลาออก เปลี่ยนงาน หรือแม้กระทั่ง การมุงมั่นทำงาน ตามบทบาทหน้าที่ที่ดีของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ท่ามกลางเสียงเรียกร้องที่แสดงถึงความจำเป็นต้องปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลของตำรวจก็ตาม

“...ผมทำอย่างนี้ตลอดจาก พนัสนิคม มาสภ.บางปะกง สภ.เมืองฉะเชิงเทรา จนกระทั่งผมได้มีโอกาสร่วมโครงการวิจัยกับพี่โก้ พลตำรวจตรีโกสินทร์ หินเฑาะว์ และอาจารย์ปู ดร.ปนัดดา ชำนาญสุข เมื่อครั้งที่ผมดำรงตำแหน่งรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี โดยมีท่านผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 พลตำรวจโท ธเนตร พิณเมืองงาม เป็นผู้บังคับการตำรวจจังหวัดชลบุรี ผมได้ศึกษารายละเอียดของโครงการ ตมอ.ที่พี่โก้แนะนำ ผมคิดว่านี่แหละเป็นวิธีการที่ถูกต้องที่สามารถแก้ไขป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้ แก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการขาดแคลนกำลังพลและงบประมาณ ทรัพยากรต่างๆในการทำงานของตำรวจเรา ได้ และสามารถทำให้ตำรวจกลายเป็นที่รักของประชาชนได้ด้วย ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับหลักการและวิธีคิดนี้ จึงเรียนปรึกษาท่านผู้บังคับการในขณะนั้นและเราก็พาลูกน้องผู้ใต้บังคับบัญชาาร่วมทำกันอย่างเต็มที่ สนุกสนาน...”

“...ในที่สุดเราทำสำเร็จ แม้กระทั่งโครงการวิจัยสิ้นสุดไปแล้ว มหาวิทยาลัยบูรพาก็ยังนำหลักการนี้ไปทำต่อไปดูงานกันถึงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่...”

“...ผมพิสูจน์วิธีคิดนี้ด้วยประสบการณ์ในการทำงานของผมตั้งแต่เป็นผู้กำกับการสถานีตำรวจ ผมมาต่อ ยอดความคิดให้เป็นระบบเป็นรูปเป็นร่างให้ถูกหลักการ มีความเป็นวิชาการ มีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อเป็นรองผู้บังคับการจังหวัดชลบุรี...”

และ

“ทันทีที่ผมรับตำแหน่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งผมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดนี้ไม่น้อยย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ผมต้องประกาศนโยบายป้องกันอาชญากรรมด้วยการใช้แนวทางในการดำเนินงานในโครงการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม (ตมอ.) ด้วยความเชื่อมั่นว่าโครงการนี้จะสามารถลดอาชญากรรม และเป็นการนำประชาชนเจ้าของพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่โดยประชาชนเป็นคนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนจะรักตำรวจ และเชื่อมั่นในการทำงานของตำรวจซึ่งเป็นไปตามนโยบายของ พลตำรวจเอกสมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และพลตำรวจโทเนตร พิณเมืองงาม ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 ด้วย...”

วิธีคิดที่ 2 ชาวบ้านคือผู้เชี่ยวชาญสภาพพื้นที่ในชุมชน : ปัจจัยสำคัญของการลดและป้องกัน

อาชญากรรม

การติดอยู่ในกรอบกับดัดรูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนแบบเดิมมาใช้ในการทำงานส่งผลให้การป้องกันและลดอาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การติดกรอบความคิดและวิธีการแบบเดิมๆในการป้องกันและลดอาชญากรรมนั้น สามารถพิจารณาได้จากปรากฏการณ์ที่มักพบเป็นส่วนใหญ่ว่า ตำรวจในแต่ละสถานีตำรวจส่วนใหญ่จะเข้าหาและชักชวนให้มวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ผู้ช่วยเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเสริมเพิ่มกำลังตำรวจในการปฏิบัติงาน

ความคุ้นชินกับรูปแบบของความสัมพันธ์เดิมและยังติดกรอบวิธีคิดผู้เชี่ยวชาญ (Profesional) โดยคิดว่างานป้องกันและลดอาชญากรรมเป็นงานของผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องได้รับการเรียนในสถาบันการศึกษา มีคุณสมบัติที่ได้รับการรับรองผ่านสถาบันการศึกษา ดังนั้น ผู้ที่ไม่ได้มีคุณสมบัติดังกล่าวจึงถูกให้ความหมายว่าไม่มีความเชี่ยวชาญ หรือ มีความรู้ ความสามารถที่น้อยกว่าทำให้มีสถานะหรือ มีอำนาจในการดำเนินการที่ต่ำกว่าด้วย

ดังนั้น การที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดซึ่งเกิดขึ้นจากการสะสมประสบการณ์การทำงานในชีวิตประจำวันที่ผ่านมาของบุคคลจึงมีอาจเปลี่ยนแปลงได้ด้วยวิธีการประชุม ฝึกอบรมเท่านั้น หากแต่จะต้องมีแรงผลักดันและแรงสนับสนุนจากผู้นำที่มีบารมีในการกระตุ้นให้เปลี่ยนแปลงวิธีคิดและหันกลับมาพิจารณา “คุณค่าของประสบการณ์แบบชาวบ้าน” ที่แฝงฝังอยู่ในวิถีชุมชนอย่างถ่องแท้ตัวตนและการยอมเปิดใจให้กว้างของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหลาย รวมถึงการปรับเปลี่ยนท่าทีและบุคลิกภาพให้เป็นไปในลักษณะของผู้มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนมากกว่าผู้ที่นิยมใช้อำนาจด้วยจึงจะทำให้บุคคลผู้ที่เคยยึดมั่น ถิ่นมั่น และเชื่อในอำนาจความรู้แห่งความเป็นผู้เชี่ยวชาญยอมรับและเปลี่ยนวิธีคิดในการยอมรับความเป็นผู้เชี่ยวชาญตามประสบการณ์ของชาวบ้าน (Lay Experious)

วิธีคิดที่ 3 เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ : มีส่วนร่วมบนความหลากหลายของคุณสมบัติและศักยภาพของชาวบ้านไม่มุ่งเน้นการมุ่งหวังเพียงได้กำลังช่วยตรวจพื้นที่แบบที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

ในอดีตที่ผ่านมา ตำรวจได้สร้างมวลชนเป็นภาคีเครือข่ายไว้ร่วมป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มุ่งเน้นเชิงปริมาณ มุ่งหวังเพื่อให้เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานตำรวจเท่าที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมแต่ละปีจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ภาคเอกชน เป็นต้น ทำให้มีจำนวนมวลชนเดิมสะสมอยู่ในปริมาณที่มากเพียงพอในการทำงานร่วมกัน

ปัญหาสำคัญคือ ศักยภาพของมวลชนที่เข้ามาปฏิบัติการป้องกันและลดอาชญากรรมกับตำรวจนั้นไม่มีเพียงพอต่อการร่วมคิด ร่วมสร้างความร่วมมือในลักษณะที่ให้ชาวบ้านยืนอยู่ได้โดยตำรวจทำหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยง / ผู้สนับสนุน

ผลงานวิจัยพบว่า หัวหน้าสถานีตำรวจและฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจนำร่องส่วนใหญ่มีการวางแผนการติดต่อเข้าหามวลชนด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นในการลดปัญหาอาชญากรรมให้แก่ประชาชนในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้มวลชนเกิดความเชื่อมั่นและเข้าใจว่าชาวบ้านในพื้นที่จะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่โดยตรงจากความสำเร็จของการดำเนินโครงการดังกล่าว สถานีตำรวจส่วนใหญ่จึงมีมวลชนที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์และหลากหลายเข้ามาเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินโครงการ ตามอ. เพิ่มมากขึ้น

อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิธีคิดและวิธีการเข้าหามวลชน ดังที่กล่าวในส่วนที่ผ่านมาแล้วนั้น ทำให้ตำรวจ

แต่ละสถานีที่เข้าร่วมดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเข้าหามวลชนที่มีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่มากพอเพื่อชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอาชญากรรมในครั้งนี้

กล่าวคือ มวลชนที่เป็นฝ่ายคณะกรรมการ ตามแต่ละประเภทคือ ผู้ให้ข้อมูลอาชญากรรมท้องถิ่นที่ถูกต้องและครบถ้วน ผู้ให้แนวความคิดและข้อเสนอแนะที่ดี มีประโยชน์ในการดำเนินงานที่ดี ประเภทผู้นำท้องถิ่นที่สามารถระดมกำลังคนมาร่วมปฏิบัติการ ประเภทผู้มีศักยภาพในการสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรอื่นที่จำเป็นในการดำเนินโครงการได้ และประเภทผู้มีศักยภาพในการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เช่น กลุ่มสถานีวิชิตชุมชน หรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นต้น

วิธีการในการแสวงหาเครือข่ายเป็นไปในลักษณะของการใช้ทุนความสัมพันธ์เดิมต่อยอดกับความสัมพันธ์ใหม่ กล่าวคือ ในส่วนของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ตำรวจเคยมีความสัมพันธ์เดิมอยู่และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม แต่ไม่เคยได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบเดิมมาก่อน

หรือในอีกวิธีหนึ่งคือการใช้วิธีการแบบสโนว์บอล(Snowball Technique) กล่าวคือ การบอกแนะนำจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งโดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์

ทั้งนี้พบว่า เมื่อตำรวจโดยเฉพะอย่างยิ่งตำรวจในระดับหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้ที่เชิญชวนให้มาเข้าร่วมดำเนินการ โดยการอธิบายให้เห็นถึงเจตนา ความตั้งใจ และกระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

สิ่งสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดคือ **ความคาดหวังว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนืองจริงจึงมิใช่เป็นการดำเนินการชั่วคราวเท่านั้น** จึงจะยินดีเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและลดอาชญากรรมกับตำรวจ

ดังตัวอย่างของสภ.ฉิมพลีจะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าทัศนคติเดิมที่ชาวบ้านมุสลิมมีต่อตำรวจจะเป็นทัศนคติในเชิงลบ แต่เมื่อหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้เดินเข้าหาชาวบ้านซึ่งเป็นผู้นำชุมชนโดยหัวหน้าสถานีตำรวจได้อธิบายเป้าหมาย วิธีคิดและหลักการในการร่วมมือกันในทุกขั้นตอน พร้อมแสดงความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานก็สามารถทำให้ประชาชนยินดีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมาอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยพบว่า สถานีตำรวจทุกแห่งมีแนวทางการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างตำรวจและมวลชนภาคีเครือข่ายหลากหลายวิธีการด้วยกันซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นด้วย ดังนี้

1. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงานทั้งในด้านการพูด เขียน และแสดงกิริยาท่าทางในลักษณะของการให้เกียรติ ยกย่อง และนับถือในความเสียสละต่อส่วนรวมของมวลชนภาคีเครือข่าย
2. การให้กำลังใจและช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นให้แก่มวลชนภาคีเครือข่าย ทั้งในเรื่องส่วนตัวและการปฏิบัติที่เป็นเรื่องส่วนรวมเท่าที่สามารถจะทำได้ในกรอบของกฎหมาย
3. การพบปะสังสรรค์หรือปรึกษาหารือกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในงานพิธีการ งานเลี้ยงฉลองรื่นเริง งานสังคม การแข่งขันกีฬา การร่วมบำเพ็ญประโยชน์ตามที่สาธารณะ งานเลี้ยงสังสรรค์ ตามเทศกาลวาระหรือช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น การเลี้ยงน้ำชา งานศพ การร่วมทำบุญตามวาระ เป็นต้น
4. การเยี่ยมเยียนไปมาหาสู่กันที่บ้านพัก สถานที่ประกอบอาชีพ และที่ประชุมประชาคมในชุมชน
5. การที่หัวหน้าและฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจหมั่นร่วมประชุมคณะกรรมการ ตามอ. และลงพื้นที่เพื่อร่วมปฏิบัติการกับอาสาสมัครฝ่ายปฏิบัติการด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจให้แก่ภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของตำรวจ

6. การที่หัวหน้าและฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจหมั่นตรวจสอบปัญหาความขัดแย้งหรือความไม่พึงพอใจของมวลชนภาคีเครือข่ายที่มีต่อตำรวจอยู่เสมอ และเมื่อได้รับทราบเหตุแล้วจะมีการดำเนินการแก้ไขที่รวดเร็วทันสถานการณ์เพื่อหยุดยั้งมิให้ปัญหาของความขัดแย้งหรือความไม่พึงพอใจของมวลชนภาคีเครือข่ายลุกลามไปมากขึ้น

อย่างไรก็ตามพบว่า การสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างตำรวจและภาคีเครือข่ายนั้นตำรวจจำเป็นต้องใช้ศิลปะในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน้าที่ด้วย กล่าวคือ เนื่องจากสังคมไทยยังคงดำรงอยู่บนวัฒนธรรมอุปถัมภ์ดังนั้น มวลชนส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตำรวจซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายทำให้มีความคาดหวังในการใช้ความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันนี้เปลี่ยนแปลงเป็นความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน(Exchange Relationship) เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น การขอยกเว้นถูกจับกุมในการพกพาอาวุธปืน การขอความช่วยเหลือเมื่อถูกจับกุมกรณี พรบ.จราจร เป็นต้น ซึ่งในกรณีเช่นนี้ตำรวจจะต้องหาวิธีการในการสื่อสารให้เหมาะสมเพื่อมิให้เสียสัมพันธภาพที่มีต่อกันโดยพบว่าการสื่อสารให้ทราบอย่างชัดเจนถึงการมุ่งมั่นที่จะรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นความสัมพันธ์ รวมถึงการเน้นย้ำอุดมการณ์ในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้รักษาและอยู่ภายใต้กฎหมายที่ดีเป็นกลยุทธ์สำคัญในการป้องกันอุปสรรคดังกล่าว

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

1. การบริหารจัดการภาคีเครือข่าย

การจัดการภาคีเครือข่ายที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ตามอ.ในระยะเริ่มแรกของการดำเนินโครงการนั้น สถานีตำรวจส่วนใหญ่มักนำบรรดาอาสาสมัครฝ่ายปฏิบัติการที่เป็นมวลชนภาคีเครือข่ายเดิมอยู่แล้วเข้ามาเป็นคณะกรรมการตามอ.ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกรวดเร็ว แต่ทำให้ตำรวจไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมแต่อย่างใด เช่น ด้านข้อมูลอาชญากรรมท้องถิ่น ด้านแนวความคิด หรือ ข้อเสนอแนะในการทำงาน ด้านการระดมมวลชนจากผู้นำท้องถิ่น ด้านงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

เมื่อคณะวิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน พบว่าสถานีตำรวจได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการแสวงหาคณะกรรมการ ตามอ.ใหม่ โดยการติดต่อหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมหลากหลายตามภาระหน้าที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ ตามอ.แทนกลุ่มอาสาสมัครฝ่ายปฏิบัติการในเวลาต่อมา ทำให้ตำรวจได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆอย่างครบถ้วนเพิ่มมากขึ้น

พบว่า สถานีตำรวจที่มีคณะกรรมการ ตามอ.คุณสมบัติหลากหลายครบถ้วนส่วนใหญ่เกิดจากการประสานงานของหัวหน้าสถานีหรือนายตำรวจฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจมากกว่าตำรวจชั้นประทวน และเมื่อแสวงหาคณะกรรมการ ตามอ.ได้เรียบร้อยแล้วนั้น มวลชนภาคีเครือข่ายก็จะร่วมกันทำการคัดเลือกประธาน และรองประธานเพื่อบริหารงานต่อไป

ส่วนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ตามอ.จะไม่ใช้สถานที่ทำการของฝ่ายตำรวจเป็นหลัก เนื่องจากมวลชนในพื้นที่เป้าหมายไม่มีความสะดวกในการเดินทางไปประชุมและติดต่อประสานงานในด้านต่างๆ ทุกสถานีตำรวจจึงเลือกที่จะใช้สถานที่ตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ตามอ.ในพื้นที่เป้าหมายเป็นหลักแทน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบ้านพักหรือที่ทำการของผู้นำท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. เทศบาล เป็นต้น อีกทั้งการใช้ศูนย์ปฏิบัติการ ตามอ.ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนนั้นยังทำให้ตำรวจได้มีโอกาสในการสังเกตความเคลื่อนไหวในชุมชนด้วย และสร้างความรู้สึกใกล้ชิด

ระหว่างตำรวจกับมวลชนเพิ่มมากขึ้นด้วย

2. วิธีการป้องกันและลดอาชญากรรม 7 ขั้นตอนของคณะกรรมการ ตามแต่ละพื้นที่

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่และพิจารณาเลือกประเภทอาชญากรรมเพื่อดำเนินโครงการ ตาม.

ทุกสถานีตำรวจพบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดจำนวน 2 ประเภทคือ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แก่ การลักทรัพย์ประเภทเครื่องมือทางการเกษตร การลักรถจักรยานยนต์ และคดีทำร้ายร่างกายในกลุ่มเด็กวัยรุ่นซึ่งคณะกรรมการ ตาม.ของทุกสถานีตำรวจจะร่วมกับตำรวจสำรวจตรวจสอบปัญหาในพื้นที่จริงพร้อมกันด้วย โดยพบว่าคดีอาชญากรรมทั้งสองประเภทดังกล่าวมีปริมาณคดีที่เกิดขึ้นมากกว่าที่ตำรวจได้รับแจ้งด้วย

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมตามองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม 5 ประการซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องสงสัย 2)เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย 3) แผนประทุษกรรมหรือวิธีการของคนร้าย 4) ผู้สนับสนุนการกระทำผิด และ 5)ปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย

คณะกรรมการ ตาม.ของสถานีตำรวจส่วนใหญ่จะเลือกพิจารณาวิเคราะห์คดีลักทรัพย์รถจักรยานยนต์และคดีทำร้ายร่างกายซึ่งเกิดขึ้นมากในพื้นที่ แต่มักวิเคราะห์เฉพาะองค์ประกอบหัวข้อที่ 3 คือแผนประทุษกรรมหรือวิธีการของคนร้ายเป็นหลักเท่านั้นโดยไม่ให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบในข้ออื่น ๆ มากนัก ทั้งที่ทุกองค์ประกอบล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดคดีอาชญากรรมมากน้อยในระดับต่างๆกันได้ทั้งสิ้น ซึ่งหากมีการกำจัดแต่ละองค์ประกอบให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้ คดีอาชญากรรมก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย

(3) การพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

คณะกรรมการ ตาม.จะมีการร่วมประชุมพร้อมกันทุกฝ่ายเป็นประจำช่วง 1-2 สัปดาห์ต่อครั้ง เพื่อนำผลการวิเคราะห์ตามข้อ 2 มาดำเนินการหาทางแก้ไข แต่ด้วยเหตุที่คณะกรรมการ ตาม.มักมุ่งเน้นวิเคราะห์เฉพาะประเด็นแผนประทุษกรรมหรือวิธีการของคนร้ายตามหัวข้อที่ 3 ดังกล่าวแล้วข้างต้น แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่จึงมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเกิดคดีอาชญากรรมตามไปด้วย กล่าวคือ แนวทางการจัดสายตรวจ หรือ ตั้งด่านตรวจเพื่อให้ตรงกับแผนประทุษกรรมของคนร้ายเป็นส่วนใหญ่เป็นเหตุให้คณะกรรมการ ตาม.ละเลยแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆไปอย่างน่าเสียดาย เช่น การสืบสวนหาเบาะแสข้อมูลว่า คนร้ายเป็นใคร หรือใครเป็นบุคคลที่น่าสงสัย ตามหัวข้อที่ 1 ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเป็นการกำจัดผู้ที่ก่ออาชญากรรมที่เป็นต้นเหตุของปัญหาโดยตรง หรือ การฝึกอบรมให้ความรู้คำแนะนำแก่เหยื่ออาชญากรรม ตามหัวข้อที่ 2 เพื่อการป้องกันตัวเองมิให้ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายได้โดยง่าย หรือการขจัดผู้สนับสนุนการกระทำผิดและปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำผิดได้ง่ายและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นดังหัวข้อที่ 4 และ 5 ตามลำดับ จะทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ยากและลดน้อยลงโดยปริยาย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังทำให้แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ในลักษณะอื่นๆได้ถูกนำมาทดลองใช้อย่างที่ควรจะเป็น ทั้งที่คณะกรรมการ ตาม.ของแต่ละสถานีตำรวจมีทางเลือกได้หลายแนวทาง และบางแนวทางที่ถูกละเลยไปอาจใช้กำลังคน งบประมาณค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้เป็นผลสำเร็จที่น้อยกว่าด้วยซ้ำ เช่น การกำจัดแหล่งรับซื้อของโจรเพื่อลดคดีอาชญากรรมประเภทคดีลักทรัพย์ การควบคุมแหล่งอบายมุขเพื่อลดคดีอาชญากรรมประเภทคดีทำร้ายร่างกายในที่สาธารณะหรือ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อลดคดีอาชญากรรมทุกประเภท เป็นต้น

ทั้งนี้ อุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นมีผลมาจากความอ่อนแอในการปฏิบัติงานใน

ส่วนของตำรวจซึ่งอาจเป็นผลกระทบมาจากบริบทการแต่งตั้งโยกย้ายตามที่ได้นำเสนอไปแล้วในส่วนผลงานวิจัยที่ผ่านมา

(4) การจัดทำแผนปฏิบัติการ ตมอ.

แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เป็นมติในที่ประชุมของคณะกรรมการ ตมอ.ถูกแปลงออกมาเป็นแผนปฏิบัติการที่สามารถนำไปลงมือปฏิบัติได้จริงตามสถานที่ วัน เวลา และรูปแบบวิธีการที่แน่นอน คณะกรรมการ ตมอ.ของทุกสถานีตำรวจจะเป็นฝ่ายจัดทำโดยมีตำรวจเป็นที่ปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงในระยะเริ่มแรก

ถึงแม้ว่า ในระยะแรกคณะกรรมการ ตมอ.จะติดกรอบวิธีคิด และวิธีการในการทำงานในรูปแบบที่ตำรวจนิยมใช้กัน เช่น การตั้งด่าน การตรวจค้น เป็นต้น แต่เมื่อได้รับคำแนะนำเพิ่มเติม และการมีความรู้และประสบการณ์ที่คลุกคลีกับสภาพบริบทที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของอาชญากรรมของคณะกรรมการ ตมอ.ทำให้แผนปฏิบัติการ ตมอ.มีลักษณะที่เป็นแผนการทำงานในรูปแบบเฉพาะและเหมาะสมกับวิถีชาวบ้านมากขึ้นกว่าในระยะเริ่มแรกของโครงการ

(5) การปฏิบัติตามแผน

สถานีตำรวจส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติตามแผนโดยมีมวลชนอาสาสมัครฝ่ายปฏิบัติการเข้าร่วมปฏิบัติการกับตำรวจอย่างมีประสิทธิภาพ

(6) การประเมินผลปฏิบัติการ

คณะกรรมการ ตมอ.ของสถานีตำรวจส่วนใหญ่จะมีการประชุมพิจารณาในเรื่องของการประเมินผลปฏิบัติการ โดยการรับฟังข้อร้องเรียนจากชาวบ้าน และการสังเกตปรากฏการณ์ความชุก และความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่เปรียบเทียบกับตามห้วงเวลาที่ผ่านไป

พบว่าเมื่ออุบัติการณ์ของปัญหาอาชญากรรมทุเลาเบาบางลงนั้น คณะกรรมการ ตมอ.มีความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเองด้วย

(7) การปรับปรุงแผนปฏิบัติการ

คณะกรรมการ ตมอ.จะใช้ผลการประเมินตามข้อ (5) ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลในแต่ละหัวข้อของแผนปฏิบัติการ ในขั้นตอนนี้ยังไม่พบผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจนมากนัก

กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ Police Orientation

วิธีคิดที่ 4 ตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาอาชญากรรมได้ดีทุกประเภท

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่ในงานวิจัยครั้งนี้ตามมุมมองของผู้ใหญ่ คือ การทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่น(เด็กตีกัน)ซึ่งมีความคิดที่เกิดขึ้นจากประเด็นความขัดแย้ง บาดหมางจากเรื่องเด็กผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่

วิธีคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของการตีกันของวัยรุ่นอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องการเปรียบเทียบสมรรถนะที่เหนือกว่าของของรถจักรยานยนต์ ยกตัวอย่างเช่น การแพ้การแข่งขันประลองความเร็ว แต่ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้

“รถแพ้ แต่ คนไม่ยอมแพ้ ตีกันไม่จบสิ้น เพราะมันเล่นยากกันด้วย”ชาวบ้านตั้งข้อสันนิษฐาน

เงื่อนไขเบื้องหลังปรากฏการณ์การใช้ความรุนแรงดังกล่าวนี้ เหล่าบรรดาผู้ใหญ่ในชุมชนให้เหตุผลว่า การใช้ความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่นเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ยาเสพติด เป็นเงื่อนไขที่สำคัญ เรื่องความขัดแย้งในประเด็นผู้

หญิง(ความรัก) หรือเรื่องความพ่ายแพ้จนรู้สึกเสียศักดิ์ศรีจากการแข่งรถ เป็นเพียงชนวนเหตุที่กระตุ้นการกระทำรุนแรงในแต่ละครั้งเท่านั้น

ยาเสพติดที่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแห่งนี้นิยมใช้คือ น้ำจากโบกระท่อมซึ่งมีส่วนผสมของสารอื่นปนด้วย โดยวัตถุที่ใช้นั้นสามารถหาได้ง่ายในชุมชน ถึงแม้ว่าจะมีการปราบปรามอย่างหนักจากเจ้าหน้าที่ตำรวจตลอดห้วงเวลาที่ผ่านมา

การเคี้ยวโบกระท่อมสดนั้นเป็นวิถีการบริโภคที่สืบเนื่องต่อกันมาอย่างยาวนานในชุมชนแห่งนี้และพื้นที่ใกล้เคียงโดยมีความเชื่อว่า

“เป็นยารักษาโรค ทำให้มีแรง และไม่ได้ออกให้เกิดอันตรายถ้าบริโภคเป็น”

ด้วยเหตุนี้ในชุมชนจึงมีผู้เสพยากระท่อมทั้งที่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ และได้แผ่ขยายต่อมาถึงกลุ่มเด็กวัยรุ่น ซึ่งเริ่มต้นจากการเสพยาเพื่อให้มีแรงทำงาน เนื่องจากเด็กและเยาวชนในชุมชนแห่งนี้ก้าวเข้าสู่ระบบแรงงานเร็วกว่าปกติ เนื่องจากออกจากระบบการศึกษาภาคบังคับก่อนกำหนด

เพียงแต่เด็กวัยรุ่นมีวิธีการดัดแปลงการเสพยากระท่อมให้แตกต่างจากผู้ใหญ่

“ต้มแล้วก็ใส่ส่วนผสม...แล้วเอามาใส่ในขวดน้ำอัดลม นิ่งตีมันเปิดเหยเลย” ชาวบ้านเล่าถึงกระบวนการผลิตและการเสพน้ำโบกระท่อมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่

การเพิ่มจำนวนของเด็กวัยรุ่นที่เสพน้ำกระท่อมนี้เป็นบริบทสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนชุมชนมองว่าชุมชนของเขาไม่ปลอดภัย แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านก็ต้องการปกปิดเรื่องราวเหล่านี้ เนื่องจาก ต้องการรอดพ้นจากการถูกบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ การตีตรา และ การเหยียดหยามจากคนนอก

การพยายามปกปิด โดยไม่มีแนวทางในแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพทำให้ปัญหายังคงดำรงอยู่ และ ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงชุมชนของตำรวจจึงมีความสำคัญอย่างมาก

การเข้าหา ใกล้ชิด จนสามารถให้ชาวบ้านมั่นใจที่จะกระซิบบอกปัญหาของชาวบ้านในชุมชนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญมาก

“เราดีใจที่มีโครงการนี้(ตมอ.) ตำรวจเริ่มเข้ามาที่นี่ และ บอกว่าจะไม่จับแต่จะมาช่วยพวกเราแก้ปัญหาหลากหลายของพวกเรา”

คณะกรรมการ ตมอ. และผู้นำชุมชนแสดงเหตุผลของความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการและเป็นเงื่อนไขเชิงบริบทที่มีความสำคัญต่อการร่วมมือระหว่างตำรวจและชาวมุสลิมแห่งนี้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์จากเดิมที่เป็นความสัมพันธ์ที่เห็นห่าง ไม่ไว้วางใจ รังเกียจ เดียดฉิว กลีบกลายเป็น การเป็น “พวกเดียวกัน” ที่มีความสนิมสนม ยอมรับซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และมีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม

“...บอกตรงๆว่า กลัวและหนักใจมากในระยะแรกที่เริ่มมารับหน้าที่ รู้สึกว่าชาวมุสลิมเขาไม่ยอมรับเรา

เขาเกลียดตำรวจ ใครๆก็พูดแบบนี้ จนทำให้เราหวั่นใจ และคิดว่าจะทำอย่างไรดี...” ผู้กำกับสถานีตำรวจเล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อชาวบ้านต่างศาสนาตามการได้ยินได้ฟังโดยการบอกต่อกันมา

“มันเป็นความจำเป็น เพราะ ตร.(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)มีโครงการให้ร่วมมือกันระหว่างตำรวจกับชาวบ้านเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน”

ในวิธีคิดและมุมมองของรองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามนั้น โครงการสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชนตามคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นจากข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ

“โครงการฯเกิดขึ้นเพราะตำรวจถูกตัดงบประมาณ จึงต้องจับมือกับชาวบ้านถึงจะทำให้งานมีประสิทธิภาพต้องร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ของชาวบ้านเองด้วย”

การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนอันเกิดขึ้นจากการขาดแคลนงบประมาณ และ กำลังพลของตำรวจนั้น ถูกกำหนดขึ้นบนหลักคิดที่เชื่อว่า การลดอาชญากรรมนั้น คนในพื้นที่ย่อมรู้ปัญหาในพื้นที่ของตัวเองได้ดีที่สุด

แต่ตำรวจจะต้องทำอย่างไร ชาวบ้านจึงจะยอมร่วมมือกับตำรวจ ?

ในเมื่อ

“...ชาวบ้านมองตำรวจไม่ดี มีความเชื่อว่าตำรวจลำเอียง ไม่ยุติธรรม...”

“...แต่ก่อนตำรวจก็ตั้งรับอยู่ที่สถานีตำรวจ รอให้ประชาชนเดินเข้ามาหา โดยเฉพาะระดับหัวหน้าพอประชาชนมาเจอลูกน้องบางคนทำไม่ดี เขาก็รับรู้ว่ามีดีทั้งหมด แต่ถ้าหัวหน้านำทีมเดินไปหาผู้นำ ไปแสดงตัวใกล้ชิด ให้ชาวบ้านเขาได้เจอตำรวจที่หลากหลายมากขึ้น เขาก็จะเห็นว่ามิบบางคนเท่านั้นที่ไม่ดี ตำรวจดีก็มี ทีนี้เราก็จะแก้ปัญหาดังกล่าว เขาก็จะเปิดใจกับเรามากขึ้น”

“ชาวบ้านมีท่าทีที่ไม่ยอมรับตำรวจอย่างเห็นได้ชัด” นายตำรวจเล่าความรู้สึกและท่าทีของชาวบ้านที่มีต่อตำรวจในสถานีตำรวจแห่งนี้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโครงการฯที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ส่งลงมาให้ปฏิบัตินั้นจะเริ่มทำให้ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีขึ้นกับตำรวจส่วนหนึ่ง แต่ยังมีอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติที่ชาวบ้านในชุมชนมุสลิมแห่งนี้ยังคงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจ คือ การรับรู้ที่ตำรวจไม่มีความยุติธรรม

เรื่องเล่าถึงความไม่ยุติธรรมของตำรวจ : เสียงของชาวบ้าน

“...ตำรวจที่ไม่ดีก็มี ตำรวจที่ดีก็มี ตำรวจที่ไม่ดีก็คือ พวกตำรวจที่รับเงินจากอีกฝ่ายแล้วตัดสินคดีให้ไม่ยุติธรรม หรือ เป็นพวกกัน ช่วยกัน...”

การกระทำของตำรวจที่ล่อแหลมต่อการรับรู้ของชาวบ้านว่า ตำรวจส่วนหนึ่งรับสินบนจากคู่ขัดแย้งจนทำให้ไม่มั่นใจในความยุติธรรมที่เกิดขึ้นนี้เป็นเรื่องที่ชาวบ้านพากันพูดถึงเป็นส่วนมาก

“สมัยก่อนมีการยึดยาให้ชาวบ้านด้วย”

“เมื่อก่อนที่จะมีโครงการ ตมอ.นะ ถ้าเห็นตำรวจ ชาวบ้านจะคิดแล้วว่า “ต้องมาจับใครแน่นอน” คือว่า ตำรวจจ้องจะจับอย่างเดียวเลย ถ้าไม่มาจับใคร จะไม่มา ไม่เคยเห็นตำรวจเข้ามาตีๆในชุมชนของเรา ไม่เคยมีกิจกรรมที่ช่วยเหลือชาวบ้านเลย”

แต่

“เดี๋ยวนี้ ตำรวจเข้ามาหาเราบ่อยขึ้น บอกว่าถ้าลูกใครติดยาให้บอก ให้กระซิบบอกจะไม่จับ จะหาวิธีช่วยให้เลิกยา”

ยุทธวิธีง่ายๆแต่ได้ผลอย่างมากเพียงแค่ว่า เข้าหา ใกล้ชิดให้มากขึ้น ไม่แสดงท่าทีที่เป็นแค่เพียงคู่ตรงข้าม แค่นั้นก็ได้ใจชาวชุมชนที่พร้อมจะ “กระซิบบอก” เรื่องราวอันเป็นภัยคุกคามความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของพวกเขาเหล่านั้น

วิธีคิดที่ 5 ตำรวจที่ประชาชนคาดหวัง : มุ่งมั่นมองหาช่องโอกาสในการช่วยชาวบ้านลดและป้องกันอาชญากรรม

ถึงแม้ว่าในห้วงเวลาของการทำงานวิจัยครั้งนี้จะมีกระแสสังคมที่ให้ความสำคัญกับประเด็นของการปฏิรูปตำรวจที่มุ่งให้นำหนักและความสำคัญอย่างมากกับการแก้ไขปัญหาทางสอบสวน จนอาจลืมนึกถึงสิ่งที่สำคัญมากกว่า หรือไม่น้อยไปกว่างานสอบสวนเลยในโลกของตำรวจ คือ การป้องกันปราบปราม หรือที่ชาวบ้านและตำรวจนิยมใช้คำเรียกว่า งานสายตรวจ

งานสายตรวจ เป็นการทำงานในลักษณะของการป้องกันก่อนเหตุเกิด ซึ่งหากมีความเข้มแข็งแล้วนั้น จะสามารถลดภาระงานของงานสอบสวนลงไปได้อย่างมาก และ ยังส่งผลให้งานสอบสวน รวมถึงงานสืบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

ดังนั้น การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานระดับสถานีตำรวจที่แท้จริงโดยมีความต้องการและเป้าหมายของประชาชนเป็นตัวตั้ง จึงควรจะเป็นการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสายตรวจด้วยโดยจำเป็นต้องพิจารณางานอื่นๆของตำรวจร่วมด้วยอย่างบูรณาการเป็นองค์รวม มิใช่การวิเคราะห์หรือพัฒนางานตำรวจแบบแยกส่วน

ความรู้ที่ชาวบ้าน เช่นเดียวกับ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและทางออกในการแก้ปัญหาทางสถานีตำรวจอยู่ที่โรงพัก มิใช่ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้น การพยายามระดมความคิดเห็นและการสร้างการมีส่วนร่วมของตำรวจในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพงานในระดับสถานีตำรวจจึงเป็นแนวทางการบริหารงานที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

การรับฟังปัญหาจากเจ้าของปัญหา และ หาวิธีทางในการแก้ปัญหาร่วมกันกับเจ้าของปัญหาอย่างมีส่วนร่วม คือ หลักการสร้างการมีส่วนร่วมและ หลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และดูเหมือนว่า จะเป็นเรื่องยากของหัวหน้าสถานีตำรวจ ในการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการในการทำงานป้องกันและลดอาชญากรรมร่วมกับประชาชนด้วยความจริงใจ จริงจัง ต่อเนื่อง ทุ่มเท โดยทำงานเป็นทีม

มิใช่เฉพาะตัวบุคคล (ตำรวจนายใดนายหนึ่ง) แต่เพียงเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเป็นทีมงานที่มีหัวหน้าสถานีตำรวจ เป็นแกนนำของทีมงานที่เข้มแข็งและเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย ต้องมิใช่ทำเพราะผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำ หรือทำ เพียงแค่พอมันโดยมิได้ใส่ใจหัวใจของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่แท้จริง

เรื่องเล่าจากพ.ต.อ.ชาติพรรณ ศรีอภิธรรม ผู้กำกับการสถานีตำรวจฉิมพลีที่ว่า

“...ตอนแรกไปพบประชาชนเขาบอกเลยว่าเขาไม่ชอบตำรวจ เขาพากันตั้งป้อมต่อต้านเลย คุยกันได้สักพัก เขาบอกว่า ถ้าตำรวจจริงใจจริงๆ ก็ลองแก้ปัญหามาให้พวกเขาดู ถ้าตำรวจสนใจเรื่องความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของพวกเขา ตำรวจลองช่วยพวกเขาแก้ปัญหาที่พวกเขาทนมานาน 7 ปีให้ได้ เขาถึงจะ เชื่อ...”

ผู้กำกับการสถานีตำรวจฉิมพลีเล่าว่า ปัญหาที่ชาวมุสลิมในพื้นที่ฉิมพลีประสบอยู่คือ เรื่องไฟฟ้าดับมานาน กว่า 7 ปีทำให้ย่านนั้นมีตมและเสียงต่อการเกิดอันตรายไม่ปลอดภัยทั้งในเรื่องการจราจร และเสียงต่อปัญหา อาชญากรรมต่างๆ ไม่มีหน่วยงานต่างๆเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานี้ให้ตามความต้องการของชาวบ้าน โดยอ้างว่าเป็น เขตรอยต่อและเกี่ยวความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงาน

ในที่สุด ตำรวจก็สามารถได้ใจของชาวมุสลิมที่ฉิมพลีด้วยการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าดับ ด้วยการพยายามมองหาช่องโอกาสในการช่วยเหลือชาวบ้าน

“เผชิญตรวจท้องที่แล้วไปเจอช่างไฟฟ้า อุ้มมาเลย บอกมานี้ก่อน มาช่วยกันก่อน ชาวบ้านเขาบอกว่า เขาทนอยู่ในความมืดมา 7 ปีแล้ว มาช่วยกันก่อน”

ผู้กำกับเล่าด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจและทำให้ผู้ฟังประทับใจในความพยายามของตำรวจที่จะช่วย ชาวบ้านทั้งๆที่เรื่องไฟส่องสว่างไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของตำรวจ

เรื่องเล่าที่ผู้กำกับการสถานีตำรวจฉิมพลีเล่ามานี้สะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจที่ประชาชนคาดหวังนั้น คือ ตำรวจที่ประชาชนหวังพึ่งในทุกๆเรื่อง

ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีมของตำรวจ มีพลังสูงกว่า การปล่อยดาบ - จ่า เดินเพียงลำพัง

“บ้านนี้อยู่ได้เพราะดาบ-จ่า” หัวหน้าสถานีพูดถึงกลุ่มคนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานหลักที่สำคัญที่ส่งผลให้ภารกิจ จำนวนมากของสำนักงานตำรวจแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้นำองค์กรได้บัญชาสั่งการลงมายังหน่วยต่างๆ

ถึงแม้ว่าคำบอกเล่าของหัวหน้าสถานีตำรวจจะเป็นนิมิตหมายที่ดีในการแสดงให้เห็นว่าผู้นำหน่วยในระดับที่ใกล้ชิดผู้ปฏิบัติงานให้ความสำคัญ หรือเห็นคุณค่าของลูกน้องมดงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่แท้จริงก็ตาม แต่จะดียิ่งขึ้นกว่านี้ หากผู้นำในทุกระดับชั้น นับตั้งแต่ระดับรองสารวัตร สารวัตร รองผู้กำกับการ และ หัวหน้าสถานีตำรวจจะให้ความสำคัญกับลูกน้องนายตำรวจชั้นประทวนด้วยวิธีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา และ ร่วมทบทวนการดำเนินงานต่างๆ ทั้งที่เป็นนโยบายที่สั่งการลงมาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือ รัฐบาล

“ทราบเรื่อง...ที่น้ำเจ็บปวด เรื่องการดำเนินงานโครงการ...(ขอสงวนชื่อโครงการ)ที่ผ่านมาพบว่า ผู้กำกับการ สถานีตำรวจ หรือ หัวหน้าสถานีตำรวจไม่จริงใจ ปล่อยให้ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (ตชส.) ลงพื้นที่เพียงลำพัง

แค่นั้น ปล่อยแล้วปล่อยเลย การที่หัวหน้าหน่วยของสถานีตำรวจปล่อยปละละเลยการทำงานเช่นนั้น ส่งผลให้ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่เพียงเพื่อให้มีป้ายทุกบ้าน ครบตามตัวชี้วัดที่ต้องการ แต่ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือ ทำให้เสี้อไปเท่านั้น(ติดป้ายเสร็จ) และ เกิดปัญหาที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ ทำลายความเชื่อถือของระบบ สัญลักษณ์(ตามที่ระบุไว้ในป้าย)และลดความเชื่อถือของทีมตำรวจที่ทำงานร่วมกัน” พล.ต.ต.ชัยพร พานิช้อตรา รองผู้บัญชาตำรวจนครบาลสื่อสารถึงเหตุที่มาของความไม่สำเร็จและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขาดการทำงาน เป็นทีมที่เข้มแข็งของทีมผู้บริหารสถานีตำรวจ

การปล่อยให้ลูกน้องไพร่พลตำรวจทำงานต่างๆในรูปแบบที่ นายทำหน้าที่เพียงกดไลค์(like)ผ่านการอ่าน ไลน์จากโทรศัพท์มือถือตามยุคตามสมัยแต่เพียงเท่านั้น นอกเหนือจากไม่ทำให้เกิดการพัฒนาของหน่วยงาน อย่างแท้จริงแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างการรับรู้ของนายตำรวจชั้นประทวนผู้เป็นลูกน้องด้วยว่า

การทำงานแค่พอผ่าน แค่นี้มีรายงานไปวันๆก็จะเพียงพอแล้ว และหากสามารถหลีกเลี่ยงโดยการแต่ง เติมรายงานขึ้นอย่างเนบเนียนโดยมิได้มีการลงมือปฏิบัติแต่อย่างใดก็ยิ่งจะส่งผลกระทบเสียหายให้เกิดขึ้นได้มาก ยิ่งขึ้นอีกด้วย

“สั่งลงมาเยอะมาก บางคำสั่งพวกผมก็งั้นๆ สั่งกันมาทำไมหนักหนา แต่ก็รายงานไป มโนไปให้ดูเนบ เนียนหน่อย”

ดาบตำรวจเล่าที่มาที่ไปของการจัดฉากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆที่สั่งมาจากหน่วย เหนือ แต่ไร้การสนใจติดตามและให้คำแนะนำอย่างจริงจังจากผู้นำหน่วยในระดับต่างๆ

“โครงการเยอะมาก บางโครงการไม่น่าใช้บทบาท หน้าที่ของตำรวจแต่ก็สั่งลงมาให้พวกผมทำ”
เสียงของลูกน้องที่จำต้องทำตามคำสั่ง ทำตามโครงการที่นายคิดขึ้นมา ทำโดยที่ไม่มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ ไม่รู้เป้าหมายของการทำว่า ทำแล้วจะเกิดประโยชน์อะไรต่อประชาชนและสังคม ?

“ผมชอบโครงการนี้(โครงการ ตมอ.: ผู้วิจัย) ตอนแรกไม่เข้าใจ แต่พอถูกบังคับให้ฟังว่า โครงการนี้คิด อย่างไร มีหลักการอย่างไร ผมชอบนะ ไม่เหมือนโครงการอื่นนะ ถ้าเข้าใจจริงๆทำยากกว่าโครงการอื่นด้วยซ้ำ เพราะตำรวจลงมือทำเองไม่ได้ ต้องไปสนับสนุนให้ชาวบ้านช่วยคิด ทำยากเหมือนกัน แต่พอทำแล้วก็สนุกดี ได้ผลดี นะ”

นายตำรวจชั้นประทวนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ ตมอ.ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการจำนวนมากที่เขาและ เพื่อนตำรวจถูกสั่งแถมบังคับให้ต้องทำ

โครงการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.)ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย(สกว.)ที่สนับสนุนการ วิจัยให้กับกลุ่มตำรวจในระดับต่างๆ 8 สถานีตำรวจทดลองลงมือปฏิบัติในครั้งนี้ มีวิธีการทำงานอยู่ในแนวทางที่ สำคัญคือการพัฒนาวิธีคิดและความเข้าใจที่เริ่มต้นในกลุ่มนายตำรวจระดับต่างๆก่อนว่า ภารกิจในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่จะมีประสิทธิภาพได้ ก็ต่อเมื่อ ตำรวจสามารถทำให้ประชาชนเข้ามา มีบทบาทและ มีความเกี่ยวข้องในระดับ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผลด้วยความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ประชาชนต้องตระหนักอย่างชัดเจนว่าการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนที่เกิดขึ้นนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของประชาชนในชุมชน ชาวบ้านจำเป็นต้องใช้พลังอำนาจที่ตนเองมีอยู่ผนวกกับการเสริมแรงและการสนับสนุนที่เข้มแข็งจากทีมตำรวจเพื่อลดอาชญากรรมและทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้นเป็นไปอย่างผาสุก มั่นคงปลอดภัยจากภัยอาชญากรรมที่คุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามเป้าหมายที่ชาวบ้านต้องการ

หมายความว่า ตำรวจต้องปรับวิธีคิดของตนเอง และเสริมพลังพร้อมสร้างวิธีคิดและแรงบันดาลใจให้แก่ประชาชนในชุมชนในการลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเองลงให้ได้ โดยไม่รอหวังพึ่งพึ่งเจ้าหน้าที่รัฐหรือคนนอกชุมชน

ผลจากการดำเนินโครงการฯ พบว่า ถึงแม้ว่าอาชญากรรมในชุมชนจะยังคงมีอยู่บ้างแต่ชาวบ้านได้ผ่อนคลายความกังวลต่อภัยอาชญากรรมและมีความรู้สึกที่ดี มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อปัญหา อุปสรรค และวิธีการดำเนินงานของตำรวจร่วมกับมวลชนในพื้นที่ในการลดอาชญากรรมนั้น

มีใจเพียงแค่ประชาชนรักตำรวจเพียงเท่านั้น แต่ประชาชนยังสามารถแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้ตนเองหลุดพ้นจากการเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วย รวมถึงความพยายามที่จะลดพื้นที่เสี่ยง สถานการณ์เสี่ยงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดภัยอาชญากรรมที่คุกคามต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนด้วย

อย่างไรก็ตามพบว่า ผลการดำเนินงานตามแนวทางเช่นนี้ไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน หากปล่อยให้ให้นายตำรวจระดับดาบ-จ่าทำงานอย่างแต่เพียงลำพังเท่านั้น

หากแต่สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างเกินความคาดหวังในกรณีที่หัวหน้าสถานีและทีมบริหารตำรวจทุกระดับลงเดินร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่ ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการกับดาบ-จ่า และ ประชาชนด้วยทุกคนด้วยความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว เป็นทีมเดียวกันด้วยความสัมพันธ์แนบราบ

ผลงานวิจัยพบข้อมูลสำคัญอย่างชัดเจนว่า ขวัญและกำลังใจของดาบ-จ่าและชาวบ้านจะดีขึ้นอย่างมากเมื่อทีมผู้บริหารตำรวจลงมาเดินด้วยกันในชุมชน

เสียงของนายตำรวจที่ร่วมโครงการสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจต่อทิศทางการทำงานในรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรมตามหลักการ ตามอ.(ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม)ว่า

“ผมพึงมากเลยโครงการนี้ แต่ก่อนมีแต่เทวดาสั่งมา แต่โครงการนี้ให้ความสำคัญกับรากหญ้า พวกผมอยากให้นายทำความเข้าใจ เปิดเลนนี้ให้พวกเราวิ่ง เพราะมันตรงเป้าหมายกับภารกิจของตำรวจในการลดอาชญากรรม มันบูรณาการได้กับหลายๆ โครงการที่มีอยู่แล้ว แต่ ปัญหาอยู่ที่นายจะเปิดใจยอมรับความคิดของคนอื่นหรือเปล่า เพราะวัฒนธรรมองค์กรตำรวจนั้น นายจะคิดใหม่ ทำใหม่ ไม่ต่อเนื่อง”

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจและยินดีให้ความร่วมมือกับนายตำรวจมากกว่าตำรวจชั้นประทวน หากเป็นนายตำรวจระดับสูงมากเพียงใด ความพึงพอใจและความร่วมมือจะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับหัวหน้าสถานีตำรวจ มวลชนจะมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายมากที่สุด เพราะมวลชนให้ความหมายว่า (meaning) การที่นายตำรวจเป็นผู้เดินเข้าหาประชาชนในชุมชน สร้างความคุ้นเคยอย่างเป็นกันเองและชักชวนให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำงานกันและร่วมปรึกษาหารือกัน เป็นการให้เกียรติชาวบ้านไม่ถือยศถือศักดิ์ หรือแสดงตนเป็นเจ้าของข้อมูลนายกับประชาชน ดังภาพประทับใจ (Label)

ที่ประชาชนมีต่อบรรดานายตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายปกครองในอดีต

คุณค่า (value) ที่เกิดขึ้นจึงมีพลังในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาของประชาชนในชุมชน และเกิดความพยายามที่จะร่วมมือกันในการดำเนินงานลดอาชญากรรมเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ

ในบางกรณีที่ไม่สามารถลดอาชญากรรมเป้าหมายตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้แต่ชาวบ้านจะมีคำอธิบายต่อการไม่สามารถดำเนินการลดอาชญากรรมดังกล่าวและเกิดการยอมรับโดยปราศจากการตำหนิพึงโทษเกียดจ้งต่อกัน ดังที่ผ่านมามาในอดีต

วิธีการการบริหารจัดการ “คนทำงาน”

ทุกสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 3 ที่เข้าร่วมโครงการ ตมอ.นั้นมึระบบการมอบหมายผู้ปฏิบัติงานในการเดินเข้าหาประชาชนเพื่อสร้างความร่วมมือที่แตกต่างจากทุกสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวคือ

สถานีตำรวจมีบุรี รมเกล้า ลาดกระบัง หนองจอก และสุวินทวงศ์ มอบหมายให้ตำรวจที่ทำหน้าที่มวลชนสัมพันธ์(ตมส.)ซึ่งมี รอง สวป.ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชุด ตมส.เป็นผู้กำกับ ควบคุมดูแลงานด้านการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นการเฉพาะเจาะจง

ในขณะที่ สถานีตำรวจทุกสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้ตำรวจชุดป้องกันปราบปรามที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่เป้าหมายเพื่อลดอาชญากรรมตามโครงการ ตมอ.โดยเฉพาะ ส่วนตำรวจชุด ชมส.ซึ่งเป็นกลุ่มตำรวจที่มีหน้าที่ตามโครงสร้างที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดนั้น ยังคงทำงานในหน้าที่ปกติโดยดูแลรับผิดชอบตามภารกิจปกติที่ได้รับมอบหมายและมีความครอบคลุมพื้นที่ทั่วเขตรับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจ เหตุผลของการไม่มอบหมายให้ตำรวจ ชมส.มาดำเนินงานตามกิจกรรม ตมอ.นั้น นายตำรวจให้คำอธิบายว่า

“ชุด ชมส.มีจำนวนน้อย ในขณะที่มีภารกิจที่ถูกกำหนดไว้ตามตัวชี้วัดของ ตร.เยอะมากอยู่แล้ว อีกทั้งชุด ชมส.เป็นชุดที่มุ่งแสวงหาความร่วมมือจากชาวบ้าน การหาข่าวจากชาวบ้าน ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การป้องกันปราบปรามมากนัก ดังนั้น การใช้กำลังพลในชุดป้องกันปราบปรามมาดำเนินงานตามหลักการ ตมอ.น่าจะเหมาะสมและทำให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีกว่า อีกทั้งยังสามารถพัฒนาไปสู่งานป้องกันปราบปรามทั้งระบบในอนาคต การมอบให้งาน ป.(ป้องกันปราบปราม)ทำหน้าที่นี้ น่าจะเหมาะสมกว่า”

“ชุด ชมส.เขามีหน้าที่หลักเรื่องสร้างความสัมพันธ์ เช่น งานทำบุญ งานพบปะผู้นำ งานเลี้ยงในชุมชน แบบนี้เราจะให้ชุด ชมส.ทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างตำรวจกับประชาชน แต่เขาจะไม่ทำหน้าที่เรื่องอาชญากรรม ถึงแม้ว่าเขาจะหาข่าว มีข่าวมา แต่เขาจะไม่ได้ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม เขาจะมีความรู้ ความสามารถด้านยุทธวิธีป้องกันปราบปรามอาชญากรรมน้อยกว่าชุด ป. ถ้าเราใช้ชุดสายตรวจไปทำงานตมอ.จะทำให้เขาสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกับชาวบ้านเพื่อลดอาชญากรรมได้ดีกว่า”

รอง ผกก.ป้องกันปราบปรามที่มีหน้าควบคุม ดูแลเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งชุดสายตรวจและชุด ชมส.กล่าว แสดงเหตุผลในการจัดตำรวจเพื่อปฏิบัติงานโดยยืนยันว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาทั้ง 2 ชุดนั้น ชุดสายตรวจป้องกันปราบปรามเหมาะสมกับภารกิจตามหลักการ ตมอ.มากกว่าชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์(ชมส.หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตมส.ในกลุ่มตำรวจนครบาล)

กลุ่มวิธีคิดในรูปแบบ Purpose Orientation

วิธีคิดที่ 6 ไม่ด่วนสรุปปัญหาอาชญากรรมเพียงดูจากปรากฏการณ์ส่วนผิวที่มองเห็นได้ง่าย เพราะมีเหตุปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอยู่ภายใต้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว

ทำไมการตีกันของวัยรุ่นยังคงดำรงอยู่และรุนแรงมากขึ้น ?

“มันไม่ใช่เรื่องของวัยรุ่น แต่เป็นเรื่องของผู้ใหญ่” ผู้ให้ข้อมูลหลักเล่าว่า การตีกันของเด็กในชุมชนแห่งนี้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน สืบต่อเนื่องกัน โดยการแก้ไขปัญหาก็ทำได้โดยใช้วิธีการ “เคลียร์”

เริ่มต้นจากการเจรจาระหว่างผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ดูแล ผู้ปกครองของเด็กทั้งสองฝ่ายจะร่วมเจรจากัน หากการเจรจาไม่เป็นผลก็จะแจ้งเรื่องต่อผู้ปกครอง/ผู้นำชุมชนซึ่งมีบารมี

อย่างไรก็ตามพบว่า การตีกันของเด็กวัยรุ่นนั้นได้กลายเป็นเรื่องบาดหมาง ค้ำคาอยู่ในใจของผู้ใหญ่โดยไม่ได้ยุติลง ภายหลังจากการเจรจา ไกล่เกลี่ยได้สิ้นสุดลงแล้ว เนื่องจาก “**ความรู้สึกเสียหน้า**” ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มากจนทำให้เกิดความห่างเหินของความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ถึงแม้ว่าชุมชนแห่งนี้จะเป็นคนดั้งเดิมมีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติและอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนานก็ตาม

“พ่อแม่หละตัวดี เข้าข้างลูกตัวเอง”

“พ่อแม่บางคน ยุ่งให้เอาคืนด้วยซ้ำ”

การเข้าข้างลูก แม้ว่าลูกของตนจะทำผิดนี้เป็นประเด็นที่ผู้ใหญ่ในชุมชนมองว่าเป็นเหตุผลที่สำคัญมากที่สุดที่ทำให้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของเด็กเพิ่มมากขึ้นด้วย

“...แม้ว่าลูกจะผิด ผู้ปกครองก็จะเข้าข้าง จะปกป้องลูกของตนเอง ทำให้เด็กโดนให้ทำเยาะมอจนเคยตัว” ด้วยเหตุนี้ วัฏจักรของการใช้ความรุนแรงของกลุ่มเด็กวัยรุ่นจึงยังคงดำรงอยู่และแสดงปรากฏการณ์ที่ชัดเจนมากขึ้น มีการแบ่งกลุ่ม พวกเขา พวกเขาแม้กระทั่งเด็กวัยรุ่นในชุมชน ในหมู่บ้านเดียวกันเอง

“แต่ก่อนจะยกพวกตีกับเด็กต่างชุมชน ต่างหมู่บ้าน แต่เดี๋ยวนี้ มันตีกันในหมู่บ้านเดียวกันเลย”

“เมื่อก่อนตีกันข้างนอก ตามตลาด จะไม่ตีกันข้างในหมู่ (หมู่บ้าน:ผู้วิจัย)”

ขอบเขตของการตีกันของเด็กวัยรุ่นนั้นมีทั้งที่เป็นการตีกันกับคนนอกชุมชน ตีกันเองระหว่างเด็กในหมู่บ้านเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน สาเหตุจำนวนไม่น้อยเกิดจากปัญหาของความขัดแย้งของคน 2 คนกลายเป็นเรื่องระหว่างกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่ม เป็นพวก

การเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการใช้ความรุนแรงจนกระทั่งเป็นการกระทำต่อกันของคนในหมู่บ้านเดียวกัน และเมื่อไล่เรียงดูแล้วนั้นมีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติกันด้วยนี่เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ผู้ใหญ่ในชุมชนมองว่าระดับการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เมื่อพิจารณาความถี่ของการใช้ความรุนแรงตามการรับรู้ของชาวบ้านคือ มีการใช้ความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่นเกิดขึ้นในชุมชนทุกสัปดาห์

“ตีกันทุกอาทิตย์ ยิ่งกัน แหวงกันก็มี”

“มีงานที่บ้าน เช่นงานแต่ง มันก็ไปตีเขาในงานเลย ถ้าตีหน่อยก็ตีก็ตีเขาก่อนเขาเข้างาน” การจัดงานที่บ้าน ซึ่งเป็นกาละเทศะที่ไม่สมควรใช้ความรุนแรง กลับมีการใช้ความรุนแรงระหว่างเด็กในชุมชนเดียวกันนั้นเป็นภาพสะท้อนให้เห็นชัดถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เห็นห่างและมีความจำเป็นต้องยุติ ป้องกัน แก้ไขความรุนแรงที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนมุสลิมแห่งนี้

“เด็กมีโทรศัพท์ พ่อมีเรื่อง ก็โทรเรียกกันมา มีอาวุธแต่ก่อนใช้มีด เตียวนี้ทำระเบิดกันเองเลย ระเบิด ปิงปอง”

นอกเหนือจากเรื่องยาเสพติด การตีกันแล้วนั้น การแข่งรถจักรยานยนต์(แว่น)ก็เป็นพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนแห่งนี้ที่สร้างความหนักใจให้แก่ผู้ใหญ่ และ ผู้นำชุมชน

หากมองให้ลึกซึ้งแล้วนั้นจะเห็นว่า ปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแห่งนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของปัญหาเชิงวิธีคิดและวิธีการในการขัดเกลาทางสังคมที่พ่อแม่ ผู้ใหญ่ในสังคม และ ตำรวจจำเป็นต้องร่วมมือกัน อย่างใกล้ชิดและมีความเป็นเอกภาพ จึงจะสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการใช้ความรุนแรงในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้

เรื่องนี้จึงไม่ใช่เป็นปัญหาของวัยรุ่นแต่เพียงเท่านั้น หากแต่เป็นปัญหาของระบบคิด และ วิธีการขัดเกลาทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ผ่านบริบทของการไม่ร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นหนึ่งเดียวของผู้เกี่ยวข้องนั่นเอง

ยุทธศาสตร์ตำรวจ : อ่อนน้อม ยินยอมให้ตรวจสอบ

ดูเหมือนว่า ความเชื่อว่าตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาวัยรุ่นได้ เป็นความเชื่อที่ทรงพลังอย่างมากตลอดมาของชาวบ้านในพื้นที่วิจัย

รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันปราบปรามเล่าว่า ในระยะแรกของการทำงานในชุมชนแห่งนี้ เขามีตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวน ปัญหาส่วนใหญ่ที่พนักงานสอบสวนในสถานีตำรวจแห่งนี้ได้รับแจ้งจากชาวบ้านคือ การทะเลาะเบาะแว้งกันของชาวบ้าน การทำร้ายกันของสามีภรรยา และวัยรุ่นตีกัน

ถึงแม้ว่าคู่คดีจะแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง แม้กระทั่งในขณะแจ้งความบนสถานีตำรวจ แต่ก็มักจะพบอยู่เสมอว่า การถอนแจ้งความภายหลัง ก็มีเป็นจำนวนมากเช่นกัน ด้วยประสบการณ์เช่นนี้ทำให้ตำรวจเชื่อว่า

กระบวนการไกล่เกลี่ยในชุมชนเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสร้างความผาสุกในชุมชนแห่งนี้

ตำรวจมีความเชื่อว่า ทศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจเกิดขึ้นจากการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นในชุมชน ดังนั้น หากชุมชนสามารถจัดการปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่นด้วยวิธีที่เหมาะสมได้ก็จะทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยโดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดมากเกินไป

“ตำรวจไม่สามารถช่วยพวกเขาได้ ไม่สามารถให้ความเป็นธรรมกับการที่พวกเขาตกเป็นผู้ถูกกระทำ”
วัยรุ่นชายชาวมุสลิมอายุ 17 ปี แสดงความเห็นที่มีต่อตำรวจแทนเพื่อนเยาวชนว่าตำรวจไม่ให้ความสำคัญในการ

จัดการปัญหาของพวกเขา

กลุ่มเด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งในชุมชนมุสลิมที่คลุกคลีอยู่ในบริบทของการใช้ความรุนแรงระหว่างกันแล้วว่า พวกเขาเติบโตมาในบริบทของประสบการณ์และการเรียนรู้ผ่านการใช้ความรุนแรงในลักษณะของการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันมาตั้งแต่ในวัยเด็ก เมื่อไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับพวกเขาได้เริ่มต้นก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานด้วยวิธีการทำงานในโรงงานซึ่งอยู่ต่างอำเภอ

การทำงานในโรงงานทำให้พวกเขาได้รับค่าจ้างพอยังชีพและช่วยเหลือครอบครัวได้ส่วนหนึ่งและเป็นจุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งของการเสพติดกระท่อม

“เคี้ยวใบกระท่อมทำให้ผมมีแรง มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน” เด็กหนุ่มเล่าถึงเหตุผลของการใช้ใบกระท่อมซึ่งพวกเขาเรียกว่าผิดกฎหมาย

เมื่อเด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งโดนตำรวจจับด้วยข้อหาตีมัน้ำใบกระท่อมทำให้พวกเขาหลีกเลี่ยงไปใช้สารกระตุ้นอย่างอื่นถึงแม้ว่าจะขัดต่อคำสอนทางศาสนา เช่น สุรา และ บุหรี่

พฤติกรรมไม่เหมาะสมและขัดต่อคำสอนทางศาสนาของเด็กวัยรุ่นเริ่มขยายวงมากขึ้นเนื่องจากความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่มีการรวมกลุ่มกันทั้งในรูปแบบการรวมกลุ่มกันภายในชุมชน และการรวมกลุ่มกับเด็กวัยรุ่นนอกชุมชน

“พฤติกรรมการเล่นแบบเด็กช่าง” ได้ขยายวงเข้ามาสู่กลุ่มวัยรุ่นหญิงชายมุสลิมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่คนในชุมชนมองด้วยความกังวลว่าแรงยึดเหนี่ยวทางศาสนาจะจางหายไปพร้อมกับวิถีสมัยใหม่ด้วย

“ผู้ชายก็จะใส่ยีนส์ขาดๆ ผู้หญิงเริ่มไม่แต่งผ้าคลุม ไม่ใส่ชุดปิด”

อีกทั้งเริ่มมีร้านเกมส์ สถานบันเทิง ร้านอาหารที่มีดนตรีเข้ามาในชุมชนซึ่งขัดกับวิถีอิสลามที่ห้ามประกอบกิจบันเทิง เข้าดับ ร้องเพลง

ตำรวจต้องฝ่าด่านมวมองเชิงลบ : คนในชุมชนมองตำรวจ “ไม่ดี”

ชาวบ้านเล่าว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่มองตำรวจไม่ดี

“ก็ตั้งแต่ไหน แต่ไรมาแล้ว ตำรวจก็มีเรื่องเสียหายมาตลอด จริงๆมันก็มีไม่กี่คนหรอกที่ไม่ดี คนดีก็มี แต่เข้าใจมัยว่า ไม่ดี 3 คนมันก็ทำให้ตำรวจทุกคนดูแย่ไปหมด” ผู้นำชุมชนเล่าถึงทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อตำรวจ

“ตำรวจไม่รู้รัฐธรรมนูญของพวกเรา”

ชาวบ้านเล่าว่าการที่ตำรวจมาตรวจที่มีสติดแต่ไม่ถอดรองเท้า ไม่ให้เกียรติ ไม่เคารพสถานที่ซึ่งชาวมุสลิมให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของความคลางแคลงใจที่มีต่อตำรวจ มีการตั้งคำถามถึง การให้เกียรติ ความเคารพ ความเสมอภาค เท่าเทียม ไม่แบ่งชั้นวรรณะ พวกเขา พวกเขา นี่คือนิสัยที่ชาวบ้านจับจ้องและตรวจสอบการกระทำทางสังคมระหว่างกาปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ แต่เป็นเรื่องสำคัญที่ตำรวจจำเป็นต้องใส่ใจและก้าวข้ามให้พ้นเพื่อนำมาสู่การเปิดใจและ
ยอมรับร่วมมือในการลดอาชญากรรมร่วมกัน

ความรู้สึกไม่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อได้ใกล้ชิด : “ลองดู”

“เคยเจอกับตัว ตำรวจบอกว่าให้เรียกค่าเสียหายหมื่นนึงแล้วตำรวจก็ขอแบ่ง 5,000 กับคนที่แจ้งความ
ฝ่ายเรา” ชาวบ้านเล่าถึงที่มาของความรู้สึกไม่ชอบตำรวจในบริบทของการทำงานแก้ปัญหาความขัดแย้งของ
ชาวบ้านในชุมชน

ชาวบ้านคนเดียวกันนี้เล่าต่อว่าการทำงานกับตำรวจที่มากขึ้นและได้ใกล้ชิดหัวหน้าตำรวจทำให้รู้จักตำรวจ
ในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

“แต่พอได้มาทำงาน มาอบรมในโครงการ ตามนี้ ท่านก็ไม่ได้แยะนะ แต่ลูกน้องท่านบางคนยังตอบไม่ได้”

ข้อสรุปของคำท้ายประโยคยังแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นเอกภาพของภาพลักษณ์ตำรวจที่เปลี่ยนแปลงไป
ในสายตาของชาวบ้าน

ถึงแม้ว่าจะมีความรู้สึกเกลียดตำรวจไม่ชอบตำรวจ แต่เมื่อผู้นำชุมชนแจ้งให้มาร่วมประชุมเรื่องการแก้
ปัญหาเด็กวัยรุ่นในชุมชนโดยตำรวจจะร่วมด้วย ทำให้อยากลองมาร่วมงาน มาฟังดูว่า ตำรวจจะพูดว่าอย่างไร?

“มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน ทุกคนอยากให้ชุมชนสงบ ไม่มีใครอยากเห็นเด็กในชุมชนเดียวกันตีกันเอง
เดิมก็พยายามทำกันอยู่ พอตำรวจติดต่อมาว่าจะเข้ามาร่วมงานด้วยก็เลยลองดู”

วิธีคิดที่ 7 ปัญหาอาชญากรรมแก้ไขได้ต้องรวมพลังข้ามพื้นที่

อาชญากรรมรุนแรงในประเภทต่างๆมิได้ถูกจำกัดวงอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่อีกต่อไป เด็กและเยาวชนใน
พื้นที่วิจัยเป็นภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์การใช้ความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

การขับซิ่งรถจักรยานยนต์แข่งกัน ประลองความเร็ว ด้วยลีลาการขับซิ่งที่ไม่คำนึงถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นต่อ
ตนเอง และผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆที่ร่วมทางซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สนใจต่อความเดือดร้อนของผู้คนที่ใช้ชีวิต
อยู่ในสังคมร่วมกันเกิดขึ้นในทุกชุมชน

เด็กแว้น ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่นิยมชมชอบการขับซิ่งรถจักรยานยนต์ มีจิตสำนึกชอบความเร็ว และมีความ
ถนัดความสนใจในเรื่องเครื่องยนต์กลไก ดังนั้น เด็กกลุ่มนี้ก็จะร่วมกลุ่มกันการแข่งขันแข่งรถ การชมการแข่งรถ และการ
ร่วมตกแต่งดัดแปลงรถ

ในขณะที่ บริบทสังคมของการรวมกลุ่มในวิถีของการแข่งรถจักรยานยนต์นั้น มิได้มีเพียงเด็กและเยาวชน
หากแต่มีผู้ใหญ่ หรือเด็กรุ่นโตเข้ามาร่วมเกี่ยวข้องในการร่วมทำกิจกรรมและร่วมสนับสนุน รวมถึงร่วมพนันขันต่อ
อยู่ด้วย

การรวมกลุ่มของบุคคลหลากหลายตาที่มาจากพื้นที่ต่างๆเพื่อทำกิจกรรมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ใน
ถนนสาธารณะในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยนี้จึงมีความหลากหลาย หลากรูปแบบ จนกลายเป็นแหล่งรวมของกลุ่มคน
ที่มีความเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทั้งประเภทคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาทิเช่น ลักเล็กขโมยน้อย

ลัทธิจักรยานยนต์ การฆ่าแหวะ แยกชิ้นส่วนอะไหล่รถจักรยานยนต์เพื่อง่ายต่อการขาย คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ที่เริ่มต้นจากการตีกัน การทำร้ายร่างกายทั้งในลักษณะของการใช้อาวุธ และไม่ใช้อาวุธ รวมถึงการล่อง ละเอียดทางเพศ

ความรุนแรงขยายวงไปจนถึงคดียาเสพติดทั้งในเรื่องของการเสพและการจำหน่าย ซึ่งในอดีตนั้นเด็กและ เยาวชนจะเข้าถึงยาเสพติดที่มีราคาถูก แต่ในปัจจุบันแม้กระทั่งยาไอซ์ซึ่งมีราคาแพงก็กลับกลายเป็นยาเสพติดที่ แพร่หลายมากขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่วิจัย

วิถีชีวิตของเด็กแว้นมีความเกี่ยวข้องกับการเล่นการพนันอย่างใกล้ชิดในรูปแบบการพนันที่หลากหลายโดย ไม่ได้จำกัดวงอยู่เพียงการพนันจากการแข่งรถเท่านั้น

สภาพพื้นที่ของความเป็นชนบทกิ่งเมือง มีถนนเส้นตรงยาว และมีทางออกหลายเส้นทาง เป็นภูมิประเทศ ที่เหมาะสมในการแข่งขันประลองความเร็วของบรรดาเด็กและเยาวชนที่ชื่นชอบการประลองความเร็วของ รถจักรยานยนต์

“มากขึ้นเต็มเลย เอารถมอเตอร์ไซด์ดัดแปลงใส่รถกระบะมา แล้วก็มาบิดแข่งกันตรงหน้ามหาวิทยาลัย ตอนนั้น ช่วงเวลาประมาณเย็นๆใกล้ค่ำแหวะ เต็มไปหมด เอารถเครื่องใส่รถกระบะมากขึ้นเลย ผมก็ไปปรึกษา ผู้กำกับ และ สวป.ว่าจะหาวิธีแก้กันอย่างไร ผมแอบถ่ายรูปไว้หมดเลย”

ผู้นำชุมชนเล่าปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนอันเกิดขึ้นจากเด็กวัยรุ่นนอกชุมชน ที่ทำให้เขาเดิน เข้าหาหัวหน้าตำรวจ

“อวดสาว” ยังคงเป็นข้อสรุปสำคัญของสาเหตุที่มาในการเลือกสถานที่ของการแข่งรถในมุมมองของผู้ใหญ่ ซึ่งอาจมิใช่เป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

นอกเหนือจากปรากฏการณ์เด็กแว้นแข่งชิงการใช้พื้นที่ในการประลองความเร็วแล้วนั้น ปรากฏการณ์การ จำหน่ายยาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้ามาถึงภายในรั้วมหาวิทยาลัยในพื้นที่วิจัย รวมถึงการกระทำอนาจารกับ นักศึกษาหญิง และการเริ่มขยายตัวของร้านจำหน่ายสุรา และการเพิ่มจำนวนของหอพัก และสถานบริการ ยามค่ำคืนโดยรอบสถานศึกษาอีกด้วย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้สร้างความตระหนักแก่นักศึกษา คณาจารย์ และประชาชนในชุมชน รวมถึง ผู้นำท้องถิ่นด้วย

พื้นที่วิจัยแห่งนี้มีคณะกรรมการ ตมอ.ที่มีคุณสมบัติครบทั้งในด้านคุณวุฒิและความหลากหลาย อีกทั้งมี ความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งระบุว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสม ของวัยรุ่น เช่น การแข่งรถจักรยานยนต์ การล่องละเอียดทางเพศนักศึกษาหญิง การทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกันโดย มักเป็นการตีกันของเด็กวัยรุ่นต่างถิ่นกับวัยรุ่นในชุมชน วังราวทรัพย์(กระซอกกระเป่านักศึกษา) การจับกลุ่มดื่มสุรา และซี้ร่อน การลองรถจักรยานยนต์ในยามวิกาลของเด็กวัยรุ่นตามศาลาริมทาง รวมถึงสามารถระบุพื้นที่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน รวมถึงสามารถบอกได้ถึงข้อจำกัดในการปราบปรามอันเนื่องมาจากเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่าง เขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจ 2 แห่ง คือ สภ.บางคล้า และ สภ.ราชสาส์นจนนำมาซึ่งการชักชวนให้ สภ.ราช สาส์นเข้ามามีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมร่วมกัน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี เนื่องจากรองผู้กำกับการ ป้องกันปราบปราม สภ.ราชสาส์นเป็นตำรวจที่เคยมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมตามโครงการ ตมอ.ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมากมาแล้วที่จังหวัดชลบุรีเมื่อปี พ.ศ.2554

“พอเราทำกิจกรรม ตมอ.กันพวกเขาและชาวบ้านเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลง เขาเห็นการรวมตัวกันของหลายๆหน่วยร่วมกับตำรวจ ก็เริ่มซาลง” คำอธิบายแสดงให้เห็นว่าในชุมชนแห่งนี้ไม่เคยปรากฏภาพของความร่วมมือที่หลากหลายในการทำงานป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนร่วมกันมากนัก

ยุทธศาสตร์การชวนให้คิด ไม่ใช่ สั่งให้ทำ

“ผู้กำกับมาเสนอโครงการตำรวจร่วมมือมวลชนลดอาชญากรรม จนพวกเราเข้าใจหลักการแล้ว เราก็อยากทำมาก เพราะมันใช่เลย”

ผู้บริหารสถานศึกษากล่าวสอดคล้องกับเสียงของผู้นำชุมชน และนักศึกษา

พ.ต.อ.ชาติ งามพิทักษ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางคล้า(ขณะนั้น) นำนโยบายของ พลตำรวจตรี ธีรพล จินดาหลวง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราที่กำหนดให้ทุกสถานีตำรวจป้องกันและลดอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างยั่งยืนตามหลักการตำรวจร่วมมือมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.)ซึ่งเป็นผลงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เรียกได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายบนพื้นฐานงานวิจัย

การเดินทางเข้าหาผู้นำชุมชนและประชาชนของหัวหน้าสถานีตำรวจพร้อมชวนมาเป็นภาคีเครือข่ายในการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนร่วมกันทำให้สถานีตำรวจภูธรบางคล้าและ สภ.ราชสาส์นสามารถแก้ปัญหาและป้องกันอาชญากรรมการแข่งขันประลองความเร็วรถจักรยานยนต์ การจำหน่ายยาเสพติด และการเสพยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดเข้าสู่สถานศึกษา และบริเวณโดยรอบสถานศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จร่วมกับภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งโดยบูรณาการกันเป็นหนึ่งเดียวทั้งในส่วนของภาคการศึกษา ท้องถิ่น ประชาชน และผู้ประกอบการต่างๆ ที่เรียกว่า คณะกรรมการ ตมอ.มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ วิทยาเขตบางคล้า ถึงแม้ว่าหัวเวลานั้นจะเป็นหัวเวลาของการแต่งตั้งโยกย้ายที่นายตำรวจส่วนใหญ่ลดความเข้มแข็งในการทำงานลงเนื่องจากวิตกกังวลต่อการแต่งตั้งโยกย้ายที่กำลังจะเกิดขึ้นก็ตาม

การดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่แห่งนี้เริ่มต้นด้วยการจัดการสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยมากขึ้น เช่น การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการติดตั้งไฟส่องสว่าง และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมทั้งภายในบริเวณสถานศึกษาและภายนอกบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาโดยรอบด้วย จากนั้นทำการประชาสัมพันธ์ความร่วมมือกันในการลดอาชญากรรมเพื่อให้นักศึกษาและชาวบ้านในชุมชนเกิดการตื่นตัวในการลดอาชญากรรมในชุมชน การร่วมกันลาดตระเวน และ ตั้งจุดตรวจ เป็นต้น

ในระยะหลังเมื่อปัญหาพฤติกรรมใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นหายไป คณะกรรมการ ตมอ.เกิดการเรียนรู้ในเชิงการป้องกัน พิจารณาได้จากการที่กำหนดขอบเขต และควบคุมพฤติกรรมของคนงานก่อสร้างที่มาทำงานรับเหมาก่อสร้างในชุมชน

“พวกเรากำชับผู้รับเหมา และคนงานไม่ให้ดื่มเหล้า”

“ผมชอบนะ คิดว่าจะชวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่มาช่วยทำ กะว่าจะทำทั้งหมดเลยทั้ง 7 หมู่”

นายก อบต.หัวไทรแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนความพึงพอใจต่อแนวคิด ตมอ.ในการลดอาชญากรรมในชุมชน

ถึงแม้ว่า พ.ต.อ.ชาติ งามพิทักษ์จะย้ายไปดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับสถานีตำรวจบ้านโพธิ์ซึ่งเป็นสถานีตำรวจที่มีขนาดเล็กกว่า แต่ผลงานวิจัยในครั้งนี้พบประเด็นที่สำคัญว่า ความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำงานจนเป็นที่รักของชาวบ้านในการป้องกันอาชญากรรมตามหลัก ตมอ.นั้น ทำให้หัวหน้าสถานีตำรวจ(ส่วนหนึ่ง)ไม่เกิดความท้อแท้หมดหวังแต่อย่างใด

“ผู้กำกับเขามาแนะนำหลักการโครงการ ตมอ. และบอกว่าให้ทำบางหมู่บ้าน แต่พวกเราเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี เราเลยอยากทำทั้งตำบล ก็เลยขอผู้กำกับว่าทำทั้งตำบลเถอะ เราอยากให้ตำรวจทำแบบนี้มาตั้งนานแล้ว”

กำนันธงชัย บุญมา กำนันตำบลสิบเอ็ดศอกเล่าด้วยน้ำเสียงภูมิใจและกระตือรือร้น แม้กระทั่งพระสงฆ์ทั้ง 3 วัดในชุมชนก็ได้รับเชิญจากผู้กำกับสถานีตำรวจผู้ประสบความสำเร็จจากการทำงาน ตมอ.ที่ สภ.บางคำมาแล้วก่อนที่จะย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สภ.บ้านโพธิ์แห่งนี้เชิญให้เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการป้องกันและลดอาชญากรรมด้วย

“พอมีสงานวัด ท่านเทศน์หลัก ตมอ.ให้ชาวบ้านฟังด้วย” ผู้กำกับเล่าถึงบทบาทของพระในโครงการ ตมอ.ด้วยความภาคภูมิใจ

นอกเหนือจากนั้น คณะกรรมการ ตมอ.สิบเอ็ดศอกยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากวัดทั้ง 3 แห่งเพิ่มเติมจากงบประมาณที่ได้รับจากโครงการวิจัยอีกด้วย

“ชาวบ้านบอกว่า อยากให้ตำรวจเป็นเพื่อนไม่ใช่เป็นนายและทำเหมือนชาวบ้านเป็นลูกน้อง อยากให้นายๆของตำรวจเดินมาทำงานร่วมกันทั้งมาพูดคุยเป็นเพื่อน ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนแก้ปัญหา ร่วมลงมือปฏิบัติ และมาประเมินผลร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนแผนหากมันไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง”

“การไม่มีงบประมาณมาสนับสนุนมันก็เป็นปัญหานะ แต่พอพวกเราเห็นว่าตำรวจเขามีใจให้พวกเรา เรื่องเงินเรื่องเล็ก เราพร้อมทำเต็มที่ เพราะถ้าเราปล่อยให้ปัญหาเด็กแว้น ยาเสพติด การลักขโมย ยังคงอยู่ในชุมชนของเรา คนเดือดร้อนก็เป็นพวกเรานั้นแหละ แต่เราชอบ ตมอ.เพราะเรารู้สึกว่าตำรวจเขาจริงใจ และพร้อมที่จะทำร่วมกับเรามากกว่ามาสั่งให้เราทำ แม้แต่เจ้าอาวาสวัดในตำบลยังจะสนับสนุนเงินทุนให้โครงการเลย”

ยุทธวิธี 3 C กับการขับเคลื่อนวิธีการทำงานของตำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า การแนะนำ (Coaching) การดูแลช่วยเหลือ (Caring) และ การร่วมควบคุมที่จำเป็น ต้องปรับเปลี่ยนสถานการณ์ตามเงื่อนไขและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป (Controlling) ของผู้นำตำรวจตั้งแต่ระดับ หัวหน้าสถานีตำรวจ กองบังคับการ กองบัญชาและนักวิชาการที่มีความเข้าใจวิถีวัฒนธรรมการทำงานตำรวจ จำเป็นต้องร่วมมือกันในทิศทางเดียวกัน มีผลต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและวิธีการทำงานของตำรวจ ระดับปฏิบัติการในการก่อร่างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน การมีความสัมพันธ์แนวราบอย่างใกล้ชิด สนิมสนม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆที่มีเป้าหมายสำคัญคือ การลดอาชญากรรมเป้าหมายในพื้นที่ชุมชน ของมวลชนเอง

ยุทธวิธีในการสร้างภาคีเครือข่ายโดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างความหลากหลายในด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการ ตมอ. เพื่อให้การเสริมพลังอำนาจในการป้องกันและลดอาชญากรรมของคณะกรรมการ ตมอ. มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งมีการเปิดพื้นที่ให้คณะกรรมการ ตมอ. ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในทุกขั้นตอนของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ยกตัวอย่างเช่น การสร้างภาคีเครือข่ายด้านการให้ข้อมูลอาชญากรรมท้องถิ่น ด้านการให้แนวความคิดและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ ด้านการให้ความสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งจำเป็นต่างๆ รวมทั้งงานด้านประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินโครงการในวงกว้าง ทำให้ภาคีเครือข่ายมีเวทีอย่างเป็นทางการในรูปแบบของ “คณะกรรมการ ตมอ.” ประจำพื้นที่ที่จะมีโอกาสร่วมคิดวางแผน และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการลดอาชญากรรมในพื้นที่ร่วมกับตำรวจท้องที่รับผิดชอบได้อย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงกองกำลังที่ปฏิบัติการตามคำสั่ง หรือแนวทางที่เกิดจากความคิดของตำรวจแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญคือ นอกเหนือจากการมีเครือข่ายที่มีจำนวนมากขึ้นแล้ว ตำรวจแต่ละสถานียังมีพลังมวลชนในนามของคณะกรรมการ ตมอ. ที่มีคุณสมบัติที่หลากหลายทำให้ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมของตำรวจในพื้นที่วิจัยมีความเข้มแข็งมากขึ้น

อีกทั้งภาคีเครือข่ายเหล่านี้ยังเกิดความภาคภูมิใจด้วย เนื่องจากเกิดการรับรู้ของกลุ่มของตนมีบทบาทและเป้าหมายสำคัญในการร่วมมือกันป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนจนมีความก้าวหน้าเป็นลำดับขั้น

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม : ยุทธวิธีการกลมเกลียวทางความคิด

ผลการวิจัยพบว่า การจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานีตำรวจในกองบังคับการเดียวกันขึ้นจะ ทำให้เกิดกระบวนการสร้างเสริมประสบการณ์ เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของตำรวจผู้ปฏิบัติที่มีผลให้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการเข้าหามวลชนและวิธีคิดในการปฏิบัติการป้องกันและลดอาชญากรรมร่วมกับชุมชนได้มากยิ่งขึ้นซึ่งอาจเป็นผลมาจากอิทธิพลกลุ่มและวัฒนธรรมการทำงานของตำรวจที่นิยมทำงานตามบรรทัดฐาน (Norm) ของสถานีตำรวจต่างๆในสังกัดกองบังคับการเดียวกันสามารถทำได้

หากผลการปฏิบัติงานหรือวิธีการทำงานต่ำกว่าบรรทัดฐานของกลุ่มหรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาจะทำให้หัวหน้าสถานีตำรวจถูกรับรู้โดยการประเมินคุณค่า และความหมายด้านความสามารถและศักยภาพจากผู้บังคับบัญชาและสังคมตำรวจในเชิงต้อยกว่าหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งอื่นในสังกัดเดียวกัน

สถานการณ์เช่นนี้ นับเป็นแรงกดดันที่ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อนงานเพื่อรักษาอัตลักษณ์ของผู้มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการบริหารงานสถานีตำรวจไว้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จัดขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ ทำให้กลุ่มตำรวจและภาคีเครือข่ายเกิดชุดความรู้เกี่ยวกับวิธีคิดในการดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ชุดความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflexivity)

การปรับเปลี่ยนวิธีคิดเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอาชญากรรมให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ทั้งตำรวจและประชาชนต่างต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดและมุมมองที่มีต่อการกระทำในการป้องกันและลดอาชญากรรมในชุมชน

พบว่า การปรับเปลี่ยนวิธีคิดระหว่างตำรวจและประชาชนเป็นปฏิกริยาที่สะท้อนกลับไปมาซึ่งกันและกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้พบชุดความรู้ที่สอดคล้องยืนยันผลการวิจัยที่ผ่านมาในโครงการวิจัยตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(โกสินทร์และคณะ,2554) ดังนี้

วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของตำรวจ

1. วิธีคิดที่ว่าข้อมูลอาชญากรรมที่แท้จริงอยู่ที่ชุมชน

วิธีคิดดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการปรับวิธีการทำงานจากเชิงรับเป็นเชิงรุก

การไม่เชื่อว่าสถิติอาชญากรรมที่รับแจ้งบนสถานีตำรวจจะแสดงถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่แต่เพียงอย่างเดียว นั้น ทำให้วิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบของการรองรับการแจ้งปัญหาที่สถานีตำรวจมีทิศทางที่เปลี่ยนไปโดยตำรวจจะเดินออกจากสถานีตำรวจไปยังชุมชนเพื่อพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน พร้อมทำการสำรวจปัญหาอาชญากรรมของพื้นที่ที่แท้จริง พบว่า การที่หัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้นำทีมตำรวจในการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านในประเด็นความทุกข์ของชาวบ้านที่มีต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้นทำให้ชาวบ้านมีความสุข มีความรู้สึกมั่นคง ภาคภูมิใจมากขึ้นกว่าในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและตำรวจมีระยะห่างที่กว้างมากเหมือนอย่างในอดีต

2. วิธีคิดว่าการลดอาชญากรรมต้องได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงจากชุมชน ถึงแม้ว่าจะยุ่งยากในการเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นตามมาสามารถทำให้ข้อจำกัด และอุปสรรคในการทำงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในส่วนของตำรวจ รวมถึงการยอมรับของชาวบ้านที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของตำรวจดีขึ้นอย่างมากด้วย ถึงแม้ว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนจะไม่หมดสิ้นลงไปเสียทีเดียวก็ตาม

การปรับวิธีคิดในการเอาชนะความยุ่งยากที่เกิดขึ้นจากการสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านนั้น พบว่าตำรวจตั้งแต่ระดับรองสารวัตร สารวัตร รองผู้กำกับการ และ ผู้กำกับการใช้วิธีการให้นายตำรวจชั้นประทวนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับชาวบ้านเป็นภูมิหลังเดิมเป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องมาจากชาวบ้านมีความพร้อมและยินดีที่จะสานความสัมพันธ์กับนายตำรวจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

3. วิธีคิดว่าการทำให้ประชาชนเห็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าจะทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากชาวบ้าน

เมื่อมีวิธีคิดดังกล่าวแล้วนั้นจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการโดยที่ตำรวจเพิ่มความตั้งใจในการทำงานให้สูงขึ้นจนมากพอที่จะแสดงให้ชาวบ้าน รวมถึงเพื่อนตำรวจด้วยกันสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

พบว่า หากพื้นที่ใดมีหัวหน้าสถานีตำรวจที่แสดงการกระทำที่ชัดเจนถึงการใส่ใจ การให้ความสำคัญต่อปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน การให้ความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเองนั้น จะสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงานตำรวจเอง และมวลชนอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมกับตำรวจได้ในปริมาณที่มากกว่า เข้มแข็งกว่า และส่งผลให้เกิดความต้องการดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วย

ผลงานวิจัยยืนยันข้อมูลอย่างชัดเจนว่าชาวบ้านมีความพร้อมและต้องการให้ความร่วมมือในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจในบริบทที่เห็นว่า “ตำรวจจริงจัง จริงจัง และ ทำจริง”

4. วิธีคิดว่าการบริหารความขัดแย้งด้วยจิตใจที่มั่นคงมีผลกระทบต่อความสำเร็จ

ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการทำงานของตำรวจในการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลด

อาชญากรรมนั้น ทีมตำรวจจำเป็นต้องมีการปรับจิตใจให้อ่อนนุ่มแต่แข็งแกร่งเพียงพอที่จะทำงานร่วมกับมวลชนจำนวนมากที่มีความหลากหลายทางความคิด และความต้องการได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพส่งผลอย่างมากในการทำงานร่วมกับชาวบ้านที่มีความหลากหลายทางศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อและแบบวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง

การขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของอาชญากรรม ตลอดจนการแก้ไขและลดปัญหาอาชญากรรมของชาวบ้านจะมีความแตกต่างจากวิธีคิดและมุมมองของตำรวจซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ มุมมองการให้คุณค่า และความหมายที่แตกต่างกันนี้ส่งผลต่อการร่วมมือในการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน และจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความขัดแย้งทางความคิดที่ดีโดยยังคงยึดเป้าหมายที่อาชญากรรมในพื้นที่ต้องลดลงด้วย

ด้วยหลักการในข้อนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่หัวหน้าสถานีตำรวจและทีมงานจำเป็นต้องระดมศักยภาพร่วมกันในการพยายามสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งจากมวลชน

วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของชาวบ้าน

1. หน้าที่และความรับผิดชอบในการลดอาชญากรรมเป็นของตำรวจและมวลชนร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่าเมื่อตำรวจได้ปรับวิธีคิดและเดินเข้าหามวลชนเพื่อแนะนำวิธีคิดตามโครงการ ตามอ.แล้วนั้นส่งผลให้วิธีคิดของมวลชนเปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยมีความคิดว่าหน้าที่และความรับผิดชอบในการลดอาชญากรรมเป็นของตำรวจและมวลชนร่วมกัน

วิธีคิดเช่นนี้นำไปสู่วิธีการที่สำคัญคือ มวลชนจะไม่ยอมจำนนต่อการดำรงอยู่ของอาชญากรรมในพื้นที่แต่จะยินดีในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางใดทางหนึ่งกับตำรวจในการช่วยกันลดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนของตน

2. แสวงหาและเสียสละเวลาหรือให้โอกาสแม้เพียงเล็กน้อย ยังดีกว่าการปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง

ผลงานวิจัยพบว่า เมื่อตำรวจได้ใจจากชาวบ้านผ่านการนำทีมของผู้บริหารตำรวจแล้วนั้น วิธีคิดเรื่อง “เสียเวลา” ได้ลดลง โดยชาวบ้านเริ่มคิดใหม่ว่า การมีส่วนร่วมแม้เพียงเล็กน้อย ยังดีกว่าการไม่ร่วมมือในการลดอาชญากรรมเลย

วิธีคิดเช่นนี้จะนำไปสู่วิธีการที่สำคัญคือ การปรับจิตใจให้มีจิตอาสาที่พร้อมจะเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในการลดอาชญากรรมในพื้นที่ของตนเองเท่าที่สามารถจะร่วมมือได้ตามช่วงเวลาและโอกาส ดังจะเห็นได้จากการทำงานของคณะกรรมการ ตามอ.เกิดขึ้นในเวลากลางคืนเป็นส่วนใหญ่

3. ไม่มีใครที่จะได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง นอกจากมวลชนในพื้นที่นั่นเอง

ผลการวิจัยพบอย่างชัดเจนว่า มวลชนยินดีในการเข้าร่วมงานกับตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานีตำรวจที่ทีมบริหารสถานีตำรวจมีความเข้มแข็ง โดยมุ่งหวังที่จะลดความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนตามที่พวกเขาต้องการ

พบว่า การปรับเปลี่ยนวิธีคิดต้องเริ่มต้นที่ตำรวจก่อนจึงจะทำให้มวลชนที่อยู่ใกล้ชิดและร่วมงานกับตำรวจสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้ และพบว่าหากตำรวจในระดับบังคับบัญชา เช่น ผู้บังคับการ รองผู้บังคับการ หรือหัวหน้าสถานีมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดอย่างสมบูรณ์จะส่งผลการเป็น “แบบอย่าง” ที่ดีและมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีคิดของตำรวจในบังคับบัญชาด้วย เนื่องจากการปรับเปลี่ยนวิธีคิดอย่างสมบูรณ์จะทำให้ทำที่ที่แต่ละคน

กระทำในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมถึงวิธีการทำงานป้องกันและลดอาชญากรรมร่วมกับผู้อื่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น การฝึกอบรมหรือการสอนจึงมีใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การสื่อสารเพื่อการปรับเปลี่ยนวิธีคิดยังจำเป็นต้องมีการเปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ถกเถียง ตอบโต้ต่อความคิดที่แตกต่างอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งแจ่มชัด โดยปราศจากข้อสงสัยและเกิดกระบวนการทางปัญญาในการมองเห็นช่องทางที่ดีกว่าเดิมเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายในการป้องกันและลดอาชญากรรม ดังนั้น การใช้คำสั่งอย่างเป็นทางการตามลำดับขั้นจึงมีใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนวิธีคิดเช่นกัน

ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่มวลชนไม่ต้องการที่จะทำตามแนวความคิดหรือคำสั่งของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียวอย่างที่เคยปฏิบัติมานั้น เป็นแรงจูงใจที่สำคัญของความต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ของตนเองที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

มวลชนมีความตระหนักเป็นอย่างดีว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมโดยตรงมากที่สุดคือประชาชนในพื้นที่นั่นเอง และการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตมอ.เปรียบเสมือนเวทีที่เปิดโอกาสให้มวลชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอาชญากรรมร่วมกับตำรวจอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน เป็นผลให้มวลชนมีความพึงพอใจที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมและให้ความร่วมมือกับตำรวจในระดับที่มากขึ้นกว่าเดิมด้วย

วิธีคิดที่ 8 อาชญากรรมไม่หมดไป : ความจำเป็นที่ต้อง “รุก” และ “ขยาย” พื้นที่ และมีการบริหารจัดการที่ดี

ผลการวิจัยพบว่า ขณะที่การเกิดคดีอาชญากรรมเป้าหมายในพื้นที่นำร่องลดลงนั้น คดีอาชญากรรมเป้าหมายกลับไปเกิดเพิ่มมากขึ้นในบริเวณรอบนอกพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินโครงการ ตมอ.อย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่า ความสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการตมอ.ทำให้คนร้ายไม่กล้าลงกระทำผิดในพื้นที่เป้าหมาย จึงไปก่ออาชญากรรมในเขตรอบนอกพื้นที่ดำเนินโครงการแทน

นอกจากนี้ ความพึงพอใจต่อโครงการ ตมอ.ของมวลชนในพื้นที่ยังส่งผลต่อความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลเบาะแสอาชญากรรมให้แก่ตำรวจเพิ่มมากขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการดำเนินโครงการ ตมอ.ในพื้นที่นำร่องส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในระดับและปริมาณที่มากขึ้น เพราะเห็นว่าตำรวจให้เกียรติและยอมรับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกขั้นตอนจึงเพิ่มความสนใจที่จะเข้าร่วมดำเนินโครงการ ตมอ.กับตำรวจทั้งในส่วนของฝ่ายคณะกรรมการ ตมอ. และ ฝ่ายปฏิบัติการมากขึ้น รวมทั้งทำให้งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนำร่องได้ผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากตำรวจและมวลชนมีความสัมพันธ์แบบแนบแน่นมากขึ้นกว่าที่เป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้งดั้งเดิม

งานมวลชนสัมพันธ์ในส่วนของตำรวจจึงเป็นไปในลักษณะของการมุ่งเป้าหมายที่การลดอาชญากรรมด้วย อีกทั้งยังเป็นไปในลักษณะที่ให้ประชาชนเป็นแกนนำหลักและทำงานลดอาชญากรรมในเชิงรุก(Proactive)ไม่ได้เป็นไปในลักษณะดำเนินงานตามแผนงานของตำรวจ

ในส่วนของตำรวจผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติ และขวัญกำลังใจที่ดีต่องานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร่วมกับมวลชนในพื้นที่ตามรูปแบบและวิธีการ ตมอ.เป็นอย่างมาก เนื่องจาก มวลชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในทุกขั้นตอนของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั้งด้านบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ

ตมอ. และด้านปฏิบัติการในรูปแบบของมวลชนอาสาสมัครที่เสียสละอย่างเต็มที่ รวมทั้งความรับผิดชอบร่วมกัน
ของความสำเร็หรือล้มเหลวในการลดอาชญากรรมด้วย ซึ่งมีใช่เป็นความรับผิดชอบของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียวที่
จะถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ

นอกจากนี้ ตำรวจผู้ปฏิบัติงานระดับล่างก็มีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการ ตมอ. เป็นอย่างมากด้วย
เช่นกัน ด้วยเหตุผลที่มีมวลชนหลายกลุ่มมาร่วมแบ่งเบาภาระในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจมากกว่าเดิม เช่น
งานสายตรวจ งานตั้งด่าน และ งานรักษาความปลอดภัย สถานที่จัดงานมหรสพหรือ งานรื่นเริงต่างๆ เป็นต้น

คณะวิจัยพบว่า มวลชนภาคีเครือข่ายของสถานีตำรวจส่วนหนึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน
กิจกรรมในการลดอาชญากรรมในระดับที่สูงขึ้น เช่น มีการบริจาคเงินงบประมาณ หรือวัสดุสิ่งของจากผู้มีส่วนได้
เสียมากขึ้น

ปรากฏการณ์ของการไม่ขยายพื้นที่คืออาชญากรรมจะไปเพิ่มในพื้นที่อื่นที่ไม่ได้ดำเนินการลดและป้องกัน
อาชญากรรม การขยายพื้นที่โดยรอบจึงมีความจำเป็น ดังตัวอย่างของพื้นที่ สภ. แผลงยาว, บางคล้า และ
สนามชัยเขต ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า หลักคิดของการให้ชาวบ้าน(คณะกรรมการ ตมอ.) ลดและป้องกันอาชญากรรมใน
พื้นที่ของตนเองก่อน เมื่อประสบความสำเร็จทำให้เกิดพลังใจและเป็นการเสริมพลังอำนาจทำให้เกิดความต้องการ
เชื่อมโยงกับพื้นที่ข้างเคียงเพื่อลดและป้องกันอาชญากรรมที่เข้มแข็งยั่งยืนมากขึ้น อีกทั้งได้สร้างแรงจูงใจให้พื้นที่
ข้างเคียงมองเห็นรูปธรรมของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและมองเห็นช่องทางโอกาสและประโยชน์ในการ
ดำเนินงานลดและป้องกันอาชญากรรมตามรูปแบบ ตมอ. อย่างเต็มใจทั้งในส่วนชาวบ้านและตำรวจซึ่งเป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3

การบริหารจัดการการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรมที่ดีจำเป็นต้องให้ความสำคัญ
ต่อการลดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ ตมอ. ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ตมอ.

1. ตำรวจฝ่ายบริหารระดับ บก. มีภารกิจในหน้าที่เป็นจำนวนมากทำให้ตำรวจทุกระดับมุ่งความสนใจไปที่
ภารกิจสำคัญและเร่งด่วนในปัจจุบันมากกว่าที่จะใส่ใจกับงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การดำเนิน
โครงการ ตมอ. จึงได้รับการตรวจสอบติดตามและประเมินผลจากฝ่ายบริหารระดับ บก. น้อยลง

ดังนั้น ฝ่ายบริหารระดับ บก. ควรมีการมอบหมายให้ผู้บริหารระดับรองหรือฝ่ายอำนวยการช่วยดำเนินการ
แทน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2. ตำรวจฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ รองผู้กำกับการตำรวจ และสารวัตร
ป้องกันปราบปรามส่วนใหญ่ให้ความใส่ใจในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่หัวหน้าสถานี
ตำรวจมิได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง แต่ก็ได้มอบหมายให้นายตำรวจระดับรองหรือสารวัตร
ป้องกันปราบปรามดำเนินการแทน เนื่องจากเห็นว่าความสำเร็จในการลดอาชญากรรมในพื้นที่ให้ประชาชนได้
ไม่ใช่เป็นความดีความชอบที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการได้อย่างแท้จริง

3. ระบบบริหารงานบุคคลของตำรวจเช่น การโยกย้ายนายตำรวจฝ่ายบริหารของหน่วยงานทุกระดับเป็น
ประจำทุกปี หรือในระหว่างปี ทำให้การดำเนินโครงการ ตมอ. หรือโครงการอื่นๆ มักไม่มีความต่อเนื่องในเรื่องของ
ความตั้งใจ และความจริงจังในการทำงาน ทำให้มวลชนภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการเกิดความเบื่อหน่ายและให้
ความร่วมมือกับตำรวจน้อยลง เพราะนายตำรวจที่มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งจะมีความแตกต่างในเรื่อง
มาตรฐานของการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

บทที่ 6

تمو.คือ กลไกหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตำรวจ

ถึงแม้ว่า งานจรรยาจะเป็นหน้างานของตำรวจที่มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนมักตีความหมาย หรือให้คุณค่าคำว่าตำรวจจากการรับรู้การปฏิบัติงานของตำรวจจรรยาเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ด้วยตนเอง การรับรู้จากคำบอกเล่าของผู้อื่น หรือการได้รับข้อมูลผ่านการสื่อสารทางสื่อประเภทต่างๆ แต่จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำรวจจรรยาจรรยาประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนนั้น “ต่างมีเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เข้าใจกันเพียงระยะเวลาสั้นๆเท่านั้น” แตกต่างจากตำรวจสายป้องกันปราบปรามที่ตำรวจเรียกว่า “สายตรวจ” ซึ่งหมายถึงตำรวจที่ทำหน้าที่ในการตรวจตราয়ানต่างๆในพื้นที่รับผิดชอบตามข้อมูลต่างๆ ทั้งในเชิงประชากร และสภาพแวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอาชญากรรมที่ตำรวจได้รวบรวมไว้เพื่อป้องกัน ป้องปราบ และปราบปรามอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจ

ตำรวจสายตรวจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะของการเป็นเครือข่ายทางสังคมร่วมกัน จึงจะทำให้ภารกิจของตำรวจ คือ การปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจด้วย

จุดอ่อนที่ทำให้ตำรวจสายตรวจไม่สามารถเข้าไปอยู่ในใจของชาวบ้าน

1. มุ่งเน้นการข้รถตรวจ

สายตรวจจรดยนต์ และ สายตรวจจรดจักรยานต์ถูกนำมาใช้แทนสายตรวจเดินเท้า อันเนื่องมาจากความเจริญ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสภาพอาชญากรรมที่จำเป็นต้องใช้ความเร็วในการทำงานนั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานหลายประการ แต่การใช้รถในการตรวจกลับส่งผลให้ตำรวจสายตรวจมีเวลาในการพูดคุยหาข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและองค์ประกอบของอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่น้อยลงจนส่งผลกระทบต่อ การมีมุมมองที่คับแคบในการวิเคราะห์โอกาสของการเกิดอาชญากรรม

2. การขาดข้อมูลในการวิเคราะห์อาชญากรรม

3. การขาดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะการสร้างภาคีเครือข่ายในการป้องกันอาชญากรรมเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ตำรวจสายตรวจต้องปรับเปลี่ยน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมุ่งเน้นสร้าง “อาสาสมัคร” มาช่วยงาน

อาสาสมัคร กลายเป็นกลุ่มคนที่ตำรวจสายตรวจใช้เป็นผู้ช่วยงาน เพื่อทดแทนความขาดแคลนกำลังพล เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าความซุกของอาชญากรรมมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น กำลังพลของตำรวจไม่สามารถทำงานได้ในภาระงานที่มากขึ้นนี้

“ร่วมตั้งด่าน” คือ ภารกิจที่ตำรวจ อาสาสมัคร และประชาชนคุ้นเคยในรูปแบบของการทำงานร่วมกันของตำรวจกับประชาชน(ที่เรียกกันว่า อาสาสมัครตำรวจ) และหากวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งซึ่งจะเห็นได้ว่า อาสาสมัครถูกจำกัดขอบเขต บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบในระดับต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาในลักษณะของสายการบังคับบัญชา(Chain of Commands) ความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นไปในรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์แบบมีอำนาจเหนือ(Top - Down Relationships)ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจที่สำคัญคือ

- 1) ไม่สามารถดึงประชาชนที่มีศักยภาพสูงเข้าร่วม
- 2) ขาดการใช้ศักยภาพของอาสาสมัครอย่างเต็มที่
- 3) ไม่สามารถทำให้เป้าหมายงานป้องกันอาชญากรรมบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง

ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนคนเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากมีวิธีคิดและวิธีการในการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนผิดพลาด

เหตุจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานใหม่

1. มุ่งเน้นเป้าหมายที่การรายงาน ละเลยเป้าหมายอาชญากรรม

การรายงานว่าได้ออกตรวจที่ใดบ้าง ไม่ได้มีความหมายและความสำคัญเท่ากับ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึก และการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ รวมถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างตำรวจสายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ในทุกๆกลุ่ม

ดังนั้น การทำงานของตำรวจสายตรวจจำเป็นต้องมีการวางแผนงานบนพื้นฐานข้อมูลชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถิติอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

ตำรวจสายตรวจต้องระมัดระวังความเข้าใจผิดที่ว่าเป้าหมายอาชญากรรมเป็นงานของตำรวจสายสืบแต่เพียงเท่านั้น เพราะสถิติอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นคือ ความล้มเหลวในส่วนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร่วมกันโดยแท้

2. การแยกส่วนอย่างเด็ดขาดระหว่างงานสายตรวจ กับ งานมวลชนสัมพันธ์

การแยกส่วนงานอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดระหว่างงานสายตรวจกับงานมวลชนสัมพันธ์ทำให้ตำรวจสายตรวจไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนที่ไม่ใช่ อาสาสมัคร

ตำรวจสายตรวจต้องระมัดระวังความเข้าใจผิดที่ว่า การสร้างความสัมพันธ์เชิงภาคีเครือข่ายในพื้นที่ คือ งานของตำรวจมวลชนสัมพันธ์ซึ่งมีเพียงไม่กี่นายในแต่ละสถานีตำรวจเท่านั้น ซึ่งงานมวลชนสัมพันธ์ก็ถูกจำกัดขอบเขตที่ไม่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการป้องกันและลดอาชญากรรม

ทั้งที่ในจิตสำนึกของตำรวจทุกคนย่อมมีการสำนึกอยู่ตลอดเวลาว่า “ทุกกิจกรรมต้องเป็นไปเพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน” เป็นเป้าหมาย

จากจุดอ่อนสำคัญทั้ง 3 ประการและเหตุจำเป็นทั้ง 2 ประการดังกล่าว แสดงให้เห็นได้ว่างานของตำรวจสายตรวจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุภารกิจการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่บรรลุประสิทธิผล และ การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจและประชาชนผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการป้องกันอาชญากรรม ด้วยสำนึกใหม่ที่ถูกต้องคือ

“การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องสำคัญของทุกคน”

ผลการดำเนินงานของทุกสถานีตำรวจในพื้นที่วิจัยผ่านการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดที่ว่า การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องของทุกคนตามหลักการ ตมอ.นั้นทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญคือ

1. ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่ามีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายลดลง และ ลดความหวาดกลัวต่อภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน และแสวงหาการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานลดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น
3. สถานีตำรวจจำนวนที่ 4 สถานี ที่ผู้บริหารงานตำรวจทุกระดับตั้งแต่ระดับชั้นประทวนจนถึงหัวหน้าสถานีตำรวจมีการทำงานเป็นทีม มีทัศนคติที่ดี และปฏิบัติงานตามโครงการอย่างมุ่งมั่น ต่อเนื่อง
4. ประชาชนทุกพื้นที่ที่มีความพึงพอใจในการร่วมกันทำงานกับตำรวจ และยังคงทำงานร่วมกันในรูปแบบ ตมอ.อยู่แม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม
5. ตำรวจทำงานร่วมกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีความสุขและมีความภาคภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น
6. ประชาชนที่มาร่วมงานในการป้องกันอาชญากรรมกับตำรวจมีคุณสมบัติที่หลากหลายและเป็นทีมที่มีศักยภาพสูงในด้านต่างๆ

บทที่ 7 บทสรุป

โครงการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม : วิธีคิดและยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

คำถามวิจัย

คณะวิจัยกำหนดคำถามสำคัญในการวิจัยดังนี้

1. วิธีคิดในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนที่เป็นประเด็นหลักในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จเป็นอย่างไร วิธีคิดดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมสภาพภูมิประเทศ และคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทเป็นอย่างไร
3. บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลายนั้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ทมอ.ไปใช้ในการลดอาชญากรรมเป็นอย่างไร

ระยะเวลาการวิจัย

คณะวิจัยใช้เวลาในเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามพร้อมกับการดำเนินกิจกรรมตามแบบจำลอง ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ทมอ.)โดยสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล3 จำนวน 3 แห่ง และ สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 5 แห่งในเวลาตั้งแต่เดือน กันยายน 2558 - สิงหาคม 2559 และใช้เวลาในการเรียบเรียงรายงานจนถึงวันที่ 4 มกราคม 2560

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินกิจกรรม ทมอ.กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยตำรวจ มวลชน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 จำนวน 5 สถานีตำรวจ ได้แก่

- 1.1 สภ.บ้านโพธิ์ กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลสิบเอ็ดศอก อ.บ้านโพธิ์
- 1.2 สภ.แปลงยาว กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ อ.แปลงยาว
- 1.3 สภ.ฉิมพลี กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลบึงน้ำรักษ์ อ.บางน้ำเปรี้ยว
- 1.4 สภ.บางคล้า กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อ.บางคล้า
- 1.5 สภ.สนามชัยเขต กำหนดพื้นที่เป้าหมายคือ หมู่บ้านนายาว ตำบลท่ากระดาน อ.สนามชัยเขต

2. สถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 3

ในระยะเริ่มแรกของโครงการมีการกำหนดให้ดำเนินการจำนวน 3 สถานีตำรวจ ได้แก่

- 2.1 สน.หนองจอก มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนแผ่นดินทองบ้านกระทุมราย
- 2.2 สน.ลาดกระบัง มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนประชาร่วมใจ เขตลาดกระบัง
- 2.3 สน.สุวินทวงศ์ ชุมชนต่อเนื่องกัน ๓ ชุมชนคือ ชุมชนหมู่ ๑๐ หมู่๑๑ป.เจริญมิตรและเคหะชุมชนเอื้ออาทร ดารุ์ลฆอนี(ไต้ะนิล)

เมื่อโครงการดำเนินการไประยะหนึ่ง พบว่า การดำเนินงานของสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ จึงได้มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บังคับการตำรวจนครบาล 3 หัวหน้าสถานีตำรวจ และตำรวจผู้รับผิดชอบงานป้องกันปราบปราม รวมถึงตำรวจ

ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อสรุปคือ ให้เปลี่ยนแปลงสถานีตำรวจที่เข้าร่วมโครงการเป็น สน.มีนบุรี สน.ร่มเกล้า และ สน.ลาดกระบัง และ ยกเลิก สน.หนองจอก และ สน.สุวินทวงศ์ เนื่องจากทั้ง 2 สถานีตำรวจไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการโดยให้เหตุผลว่า ในพื้นที่รับผิดชอบมีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยมาก

2.4 สน.ร่มเกล้า มีพื้นที่เป้าหมายคือ อาคารชุดเคหะชุมชนร่มเกล้า 1(แฟลต1-6) เขตลาดกระบัง กทม.

2.5 สน.มีนบุรี มีพื้นที่เป้าหมายคือ ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลแสนแสบ เขตมีนบุรี กทม.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แนวคำถามเพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. สภาพบริบททางนิเวศวิทยาของชุมชน วิถีชีวิต สภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปัญหาอาชญากรรมทั้งประเภทอาชญากรรม ความรุนแรง สถิติอาชญากรรม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนในพื้นที่
4. เหตุผลในการเลือกพื้นที่เป้าหมาย จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคาม โอกาสที่จะประสบความสำเร็จโดยใช้หลักการลดอาชญากรรมตามแนวทาง ตมอ.
5. วิธีคิดและยุทธศาสตร์ของตำรวจในแต่ละระดับในการชวนชาวบ้านมาร่วมงาน
6. วิธีคิดของมวลชนในการเข้าร่วมงาน ตมอ.กับตำรวจ
7. ประสบการณ์ การเรียนรู้ ผลงาน ความสำเร็จ ความล้มเหลว ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชนในการลดอาชญากรรม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและโครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำแผนการดำเนินงาน
2. ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ประสานความร่วมมือให้กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราและกองบังคับการตำรวจนครบาล 3 ร่วมโครงการวิจัยโดยมีเป้าหมายลดอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจนำร่องโดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการ ตมอ.
4. ปฏิบัติงานภาคสนามตามภารกิจ 2 ประการคือ
 - 4.1 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และวิธีการตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม(ตมอ.)
 - 4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และ สนทนากลุ่ม
5. จัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย
6. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม
7. นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ
8. สรุปผลการวิจัย
9. เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาทำการเรียบเรียงตามประเด็นเพื่อตอบคำถามวิจัยโดยคำนึงถึงการอธิบายตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์

และตัวชี้วัดของการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาให้เห็นถึงวิธีคิด และ ยุทธศาสตร์ในการทำงานลดอาชญากรรมร่วมกันระหว่างตำรวจและมวลชน ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานลดอาชญากรรม และ แนวทางในการพัฒนา แก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนระหว่างตำรวจและมวลชนเพื่อให้การลดอาชญากรรมในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินการ

ผลจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้บรรลุเป้าหมายของผลิตและตัวชี้วัดในการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ส่วนคือ

ส่วนของตำรวจ

มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตำรวจในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของมวลชนในการลดอาชญากรรม โดยมียุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงใน 3 ประเด็นคือ ประเด็นบริบทของชุมชน และ สภาพภูมิประเทศ ประเด็นสังคมวัฒนธรรม และ ประเด็นคดีอาชญากรรมแต่ละประเภท รวมถึงมีการกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ และ ระดับกองบังคับการ

ส่วนของมวลชน

มวลชนมีความรู้ในการลดอาชญากรรมดีขึ้น ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการลดอาชญากรรมร่วมกับตำรวจสูงขึ้น

ส่วนผลผลิตของการร่วมลดอาชญากรรมระหว่างตำรวจและมวลชน

ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ว่าอาชญากรรมลดลง มีการขยายพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการนอกเหนือจากที่ได้รับทุนสนับสนุน มีการเสาะแสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นเพิ่มเติม

ผลการวิจัยที่สำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. ในบริบทของพื้นที่ทางกายภาพที่แตกต่างกัน สภาพสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนั้นแต่ ผลงานวิจัยครั้งนี้พบว่า

ความรู้สึกลัวตกกลัวต่อภัยอาชญากรรม ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นความเดือดร้อนของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็น ปัญหาการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในชุมชนแทบทุกแห่ง อาทิเช่น การจับกลุ่มมั่วสุมในยามวิกาล ต้มสุรา เสพยาเสพติด แข่งรถ จักรยานยนต์ หนีเรียนมารวมกลุ่มมั่วสุมตามบ้านที่ไม่มีผู้ใหญ่อยู่อาศัย หรือที่รกร้างว่างเปล่าในชุมชน มีเพศสัมพันธ์ ฉาบฉวย

ผลงานวิจัยยังพบประเด็นที่สำคัญอีกด้วยว่า

คณะกรรมการ ตมอ. และตำรวจที่ปฏิบัติงานร่วมกับชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องความซับซ้อนแห่งสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น และ การแก้ไขป้องกันปัญหาวัยรุ่นในเชิงรุกน้อยมาก

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทีมตำรวจจะต้องมีการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างเข้มข้นและเข้มแข็งต่อไปด้วย

2. วิธีคิดในการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและประชาชนในการลดอาชญากรรมได้สำเร็จ ยุทธศาสตร์การเข้าถึงประชาชนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ รวมถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำแนวคิด ตมอ. ไปใช้ในการลดอาชญากรรม มีดังนี้

กลุ่มวิธีคิด People Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 1 โกลัซิดให้ได้ใจ : โดยยึดเป้าหมาย คือ การเสริมพลังอำนาจให้ชาวบ้านลดและป้องกันอาชญากรรม
วิธีคิดที่ 2 ชาวบ้านคือผู้เชี่ยวชาญสภาพพื้นที่ในชุมชน : ปัจจัยสำคัญของการลดและป้องกันอาชญากรรม

วิธีคิดที่ 3 เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ : มีส่วนร่วมบนความหลากหลายของคุณสมบัติและศักยภาพของชาวบ้าน ไม่มุ่งเน้นการมุ่งหวังเพียงได้กำลังช่วยตรวจพื้นที่แบบที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

กลุ่มวิธีคิด Police Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 4 ตำรวจไม่สามารถจัดการปัญหาอาชญากรรมได้ดีหมดทุกประเภท

วิธีคิดที่ 5 ตำรวจที่ประชาชนคาดหวัง : มุ่งมั่นมองหาช่องโอกาสในการช่วยชาวบ้านลดและป้องกัน

อาชญากรรม

กลุ่มวิธีคิด Purpose Orientation ประกอบด้วยวิธีคิด ดังนี้

วิธีคิดที่ 6 ไม่ด่วนสรุปปัญหาอาชญากรรมเพียงดูจากปรากฏการณ์ส่วนผิวที่มองเห็นได้ง่าย เพราะมีเหตุปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอยู่ภายใต้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว

วิธีคิดที่ 7 ปัญหาอาชญากรรมจะสามารถแก้ไขได้เมื่อมีการรวมพลังข้ามพื้นที่

1) มุ่งเน้นยุทธวิธี 3 C (Coaching Caring Controlling) กับการขับเคลื่อนการทำงานของตำรวจ และ คณะกรรมการ ตมอ.

2) มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม : ยุทธวิธีการกลมเกลียวทางความคิด

3) ตอกย้ำการก่อร่างชุดความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflexivity)

3.1) วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของตำรวจ

3.1.1) วิธีคิดที่ว่าข้อมูลอาชญากรรมที่แท้จริงอยู่ที่ชุมชน

3.1.2) วิธีคิดที่ว่า การลดและป้องกันอาชญากรรมต้องได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงจากชุมชน ถึงแม้ว่าจะยุ่งยากในการเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็ตาม

3.1.3) วิธีคิดที่ว่า การทำให้ประชาชนเห็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนจะเป็นผลให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากชาวบ้าน

3.1.4) วิธีคิดที่ว่า การบริหารความขัดแย้งด้วยจิตใจที่มั่นคงและมุ่งมั่นจะส่งผลดีต่อความสำเร็จ

3.2) วิธีคิดและวิธีการทำงานในส่วนของชาวบ้าน

3.2.1) หน้าที่และความรับผิดชอบในการลดและป้องกันอาชญากรรมเป็นของตำรวจและชาวบ้านร่วมกัน

3.2.2) มีความพร้อมและเสียสละเวลาแม้เพียงเล็กน้อย ยิ่งดีกว่าการปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการลดและป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง

3.2.3) ไม่มีใครที่จะได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรมในชุมชนอย่างแท้จริงนอกจากชาวบ้านในพื้นที่นั่นเอง

วิธีคิดที่ 8 อาชญากรรมไม่หมดไป : ความจำเป็นที่ต้อง “รุก” และ “ขยาย” พื้นที่ และมีการบริหารจัดการที่ดี ผลการวิจัยพบว่า ขณะที่การเกิดคดีอาชญากรรมเป้าหมายในพื้นที่นำร่องลดลงนั้น คดีอาชญากรรมเป้าหมายกลับไปเกิดเพิ่มมากขึ้นในบริเวณรอบนอกพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินโครงการ ตมอ.อย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่า ความสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการตมอ.ทำให้คนร้ายไม่กล้าลงกระทำผิดในพื้นที่เป้าหมาย จึงไปก่ออาชญากรรมในเขตรอบนอกพื้นที่ดำเนินโครงการแทน จึงจำเป็นต้องขยายพื้นที่การดำเนินงานต่อไปเรื่อยๆ โดยให้พื้นที่เดิมเป็นแหล่งเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้วย

ดังตัวอย่างของพื้นที่ สภ.แปลงยาว, บางคล้า และ สนามชัยเขต ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า หลักคิดของการให้ชาวบ้าน(คณะกรรมการ ตมอ.)ลดและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ของตนเองก่อน เมื่อประสบความสำเร็จทำให้เกิดพลังใจและเป็นการเสริมพลังอำนาจทำให้เกิดความต้องการเชื่อมโยงกับพื้นที่ข้างเคียงเพื่อลดและป้องกันอาชญากรรมที่เข้มแข็งยั่งยืนมากขึ้น อีกทั้งได้สร้างแรงจูงใจให้พื้นที่ข้างเคียงมองเห็นรูปธรรมของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและมองเห็นช่องโอกาสและประโยชน์ในการดำเนินงานลดและป้องกันอาชญากรรมตามรูปแบบ ตมอ.อย่างเต็มใจทั้งในส่วนชาวบ้านและตำรวจซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ตมอ.

1. ตำรวจฝ่ายบริหารระดับบก.มีภารกิจในหน้าที่เป็นจำนวนมากทำให้ตำรวจทุกระดับมุ่งความสนใจไปที่ภารกิจสำคัญและเร่งด่วนในปัจจุบันมากกว่าที่จะใส่ใจกับงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2. ตำรวจฝ่ายบริหารของสถานีตำรวจ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ รองผู้กำกับการตำรวจ และสารวัตร ป้องกันปราบปรามส่วนใหญ่ให้ความใส่ใจในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่หัวหน้าสถานีตำรวจมิได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง
3. ระบบบริหารงานบุคคลของตำรวจเช่น การโยกย้ายนายตำรวจฝ่ายบริหารของหน่วยงานทุกระดับเป็นประจำทุกปี หรือในระหว่างปี ทำให้การดำเนินโครงการ ตมอ. หรือโครงการอื่นๆ มักไม่มีความต่อเนื่องในเรื่องของความตั้งใจ และความจริงจังในการทำงาน ทำให้มวลชนภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการเกิดความเบื่อหน่าย

ตมอ.คือ กลไกหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตำรวจ

ตำรวจสายตรวจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะของการเป็นเครือข่ายทางสังคมร่วมกัน จึงจะทำให้ภารกิจของตำรวจ คือ การปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจด้วย

จุดอ่อนที่ทำให้ตำรวจสายตรวจไม่สามารถเข้าไปอยู่ในใจของชาวบ้าน

1. มุ่งเน้นการจับรถตรวจ
2. การขาดข้อมูลในการวิเคราะห์อาชญากรรม
3. การขาดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

เหตุจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานใหม่

1. มุ่งเน้นเป้าหมายที่การรายงาน ละเลยเป้าหมายอาชญากรรม
2. การแยกส่วนอย่างเด็ดขาดระหว่างงานสายตรวจ กับ งานมวลชนสัมพันธ์

จากจุดอ่อนสำคัญทั้ง 3 ประการและเหตุจำเป็นทั้ง 2 ประการดังกล่าว แสดงให้เห็นได้ว่างานของตำรวจสายตรวจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุภารกิจการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่บรรลุประสิทธิผล และ การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจและประชาชนผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการป้องกันอาชญากรรม ด้วยสำนึกใหม่ที่ถูกตั้ง คือ ความคิดที่ว่า “การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องสำคัญของทุกคน”

ผลกระทบจากความคิดว่า “การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องสำคัญของทุกคน”

ผลการดำเนินงานของทุกสถานีตำรวจในพื้นที่วิจัยผ่านการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดที่ว่า การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องของทุกคนตามหลักการ ตมอ.นั้นทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญคือ

1. ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่ามีปัญหาอาชญากรรมเป้าหมายลดลง และ ลดความหวาดกลัวต่อภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน และแสวงหาการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานลดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น

3. สถานีตำรวจจำนวน 4 สถานีที่มีผู้บริหารงานตำรวจทุกระดับตั้งแต่ระดับชั้นประทวนจนถึงหัวหน้าสถานีตำรวจมีการทำงานเป็นทีม มีทัศนคติที่ดี และปฏิบัติงานตามโครงการอย่างมุ่งมั่น ต่อเนื่อง แม้โครงการจะสิ้นสุดลงแล้ว

4. ประชาชนทุกพื้นที่มีความพึงพอใจในการร่วมกันทำงานกับตำรวจ และยังคงทำงานร่วมกันในรูปแบบตามอยู่แม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม

5. ตำรวจทำงานร่วมกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีความสุขและมีความภาคภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น

6. ประชาชนที่มาร่วมงานในการป้องกันอาชญากรรมกับตำรวจมีคุณสมบัติที่หลากหลายและเป็นทีมที่มีศักยภาพสูงในด้านต่างๆ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

8 นโยบาย "พล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง" ปกป้องสถาบัน-มุ่งมั่นคง-ปลอดภัย. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม

2560. เข้าถึงจาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1412512477.

กฎหมายและการสอบสวน. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://aphirakn.blogspot.com>

/2015/05/blog-post.html

นโยบายการบริหารราชการ ของ พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. 2559. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://thaicrimes.org/>

download/เอกสาร-1-วิสัยทัศน์-ผบ-ตร-แ/.

นโยบายการบริหารราชการ พลตำรวจเอก สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ

4 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก http://tpad.police.go.th/Link_File/RTP_policy_2555.pdf.

ประชากรโลก. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2557. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประชากรโลก>.

อาชญากรจำนวนมากใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งประกอบอาชญากรรมในความผิดประเภทต่างๆทั้งใน

รูปแบบของอาชญากรรมพื้นฐาน (street crime) อาทิเช่น การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์บน

ท้องถนน และรูปแบบของอาชญากรรมที่สลับซับซ้อนหรือองค์กรอาชญากรรม ตลอดจนรูปแบบของ

อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายด้วย. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2557. เข้าถึงได้

จาก <https://www.osac.gov/Pages/Home.aspx>

“รายงานสัมมนาเครือข่ายนักศึกษาปริญญาโท ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ครั้งที่ 1” เอกสารประกอบ

การสัมมนาเครือข่ายนักศึกษาปริญญาโท ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยภาควิชาสังคมวิทยาและ

มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6 – 7 ตุลาคม 2544.

กฤษณ์ มีบำรุง. “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม: กรณีศึกษาชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบ

ศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร” รายงานการค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. **ปฏิรูปตำรวจ โปรดฟังอีกครั้งหนึ่ง**. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2550.

โกสินทร์ หินเฑาะว์ และคณะ. “การศึกษารูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรม.” รายงานวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553.

โกวิท พวงงาม. **ธรรมาภิบาลท้องถิ่น ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส**. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553.

ไกรวุฒิ วัฒนสิน และคณะ. “การศึกษารูปแบบ โครงสร้างสถานีตำรวจ เพื่อพัฒนาให้บริการประชาชน.”

รายงานวิจัยสำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย, 2557.

ไกรวุฒิ วัฒนสิน. “ทุนทางสังคมกับการลดอาชญากรรม.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุสิต

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

กองกำกับการ 2 กองบังคับการปราบปราม. **ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) : ชุมชนบ้านรอ**

และชุมชนอ่างทองธานี. กรุงเทพมหานคร : กองกำกับการ 2 กองบังคับการปราบปราม, 2556.

กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง. **ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ทฤษฎีสำหรับศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2554.

..... **ยุวชนตำรวจ ...ทางออกที่แก้ได้**. กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2556.

กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. “การมีส่วนร่วมของผู้บังคับใช้กฎหมายในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.” รายงานวิจัยกองวิจัยตำรวจ สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550.

..... **คู่มือการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบสภาพแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2550.

คณะกรรมการตรวจสอบติดตามและประเมินผลโครงการตำรวจกองปราบปรามผู้รับใช้ชุมชนของกองบังคับการปราบปราม. **ผลการปฏิบัติงานโครงการ ตำรวจกองปราบปรามผู้รับใช้ชุมชน**. กรุงเทพฯ: กองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2551.

จิระศักดิ์ เหล่าอินทร์. “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.

จิโรจน์ ไชยชิต และคณะ. “มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรม.” รายงานวิจัยกองวิจัยตำรวจ สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2552.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ. “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : การคืน 'อำนาจ' แก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชน.” โครงการวิจัยเรื่องกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับสังคมไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.

..... **ระบบยุติธรรมชุมชน** .2551 สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ก.ค.2560 เข้าถึงใน(http://servicelink2.moj.go.th/chiangmai/index.php?option=com_content&view=article&id=43&Itemid=34)
เฉลิมเกียรติ ศรีวรรณ. **หลักการและแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม**. นนทบุรี: เอสอาร์พรีนติ้ง แมนโปรดักส์ จำกัด, 2553.

ซัชฤทธิ์ ชาวสุวรรณ และสิน พันธุ์พินิจ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ในเขตสถานีตำรวจภูธรไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” รายงานการศึกษาศิษระ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2557.

ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. “การนำกลยุทธ์แบบ Community Policing มาใช้ในการในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเมือง : กรณีศึกษา ชุมชนในเขตลาดพร้าว บางนา และบางพลัด กรุงเทพมหานคร.” ใน **วารสารกระบวนการยุติธรรม** 5, (กันยายน – ธันวาคม 2555): 49-71.

ณัฐพล มิ่งพันธ์. “การมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครในโครงการตำรวจชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรม: ศึกษากรณีตำบลแม่กาด อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

ณรงค์ กุลนิตเศ และคณะ “การจัดการความรู้ทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและ

ปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้” ในวารสารบัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 7, 1 (2557) 16-28.

..... “การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.” รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556.

..... **การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.** กรุงเทพมหานคร : มาสเตอร์พริ้นท์ สามเสน, 2556.

..... “รูปแบบการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาแก อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร.” รายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2555.

เดชา ศรีสุนทร. “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการโครงการตำรวจชุมชนประจำตำบล : กรณีศึกษา ตำรวจชุมชนประจำตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

ทวิช แสงทอง, ชวิศา เหล่าธรรมยิ่งยง และวิจารณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง . “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่.” รายงานการศึกษาอิสระ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2557.

นุฏกร คำประสิทธิ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม : กรณีศึกษาตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” รายงานการค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2557.

นิเต้าะ ฮิตเตแล และคณะ. “จากยาลอสู่ยะลาการเปลี่ยนแปลงในรอบศตวรรษ และการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศวัฒนธรรมในเขตเขาบูโด-สันกาลาศรี กรณีศึกษาบ้านตะโหนด อำเภอเรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส.” โครงการวิจัยเพื่อศึกษาท้องถิ่นในสามจังหวัดภาคใต้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

นิรันดร์ สุมาลี, บรรณาธิการ. **ปัญหาชายแดนใต้ มองผ่านงานวิจัยของ ม.อ..** สงขลา : สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2555.

ประพนธ์ สหพัฒนา และคณะ. “โครงการวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในระดับสถานีตำรวจ.” รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2555.

ปฐม หงส์สุวรรณ. **กาลครั้งหนึ่ง : ว่าด้วยตำนานกับวัฒนธรรม.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ปรีชา สวม่วง. “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.

ปุระชัย เปี่ยมสมบุรณ์. **อาชญากรรมพื้นฐาน กับกระบวนการยุติธรรม.** กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2531.

ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงรุ่นที่ 10. “หุ้นส่วนการป้องกันและแก้ไขปัญหา

- อาชญากรรม : ศึกษากรณีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในพื้นที่เสี่ยง ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” รายงานกิจกรรมทางวิชาการหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ 40 กองบัญชาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558.
- พนอม แก้วกำเนิด, “วิชาชีพ” สารานุกรมศึกษาศาสตร์ 29 (เมษายน 2546) 61-71.
- พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. **ความรู้เบื้องต้น การปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และตำรวจผู้รับใช้ชุมชน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วันใหม่, 2540.
- พนัส พฤษสุนันท์. “การสร้างพลังชุมชนของกรมอนามัย” การประชุมวิชาการการสร้างพลังชุมชน โรงแรมทีเค พาเลส กรุงเทพฯ, 11 – 13 กุมภาพันธ์ 2545.
- พวงผกา นันตะภาพ. “การประเมินประสิทธิผลโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ศึกษาเฉพาะกรณีของสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน.” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- พิไลลักษณ์ โรจนประเสริฐ. “การเสริมสร้างพลังอำนาจ.” เอกสารประกอบการสอน. ม.ป.ป.
- พิศาล เกียรติอุดมศักดิ์. “การพัฒนาแผนการดำเนินงานตำรวจชุมชนแบบมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจและประชาชนในเทศบาลตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2549.
- พินิจ จิตติยาพันธุ์. “อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหลักการศรัทธาของเยาวชนไทยมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดยะลา.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550.
- พรพรรณ วรรณฤทธิ และคณะ. “โครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาประชาคมด้านเด็กและประเมินสถานการณ์และกระบวนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน” รายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.
- พลวัชร พลตงนอก และพัฒนศิณ สำเร็จรัมย์. “ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา.” การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, 18-19 มิถุนายน 2558.
- มัลลิกา มดีโก. “สังคมวิทยาสุขภาพและความเจ็บป่วย.” เอกสารอัดสำเนา โครงการสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- มณีรัตน์ จันทรวล. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องตำรวจชุมชนสัมพันธ์และทัศนคติที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมสถานีตำรวจนครบาลบางรัก.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.
- มาลี สิทธิเกรียงไกร. **มุสลิม : มายาคติทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม.** เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และพัฒนาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.
- มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ และคณะ, บรรณาธิการ. **อิสลามกับความท้าทายของโลกสมัยใหม่ : มุมมองจากนักวิชาการชายแดนใต้.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2555.
- มีชัย สีเจริญ และคณะ. “แนวทางการพัฒนาตำรวจไปสู่มืออาชีพ” รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุน

การวิจัย, 2553.

_____. “รูปแบบการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย” รายงานวิจัยโครงการวิจัยประจำปี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558.

วิลเลียม เจ คลอสเนอร์. วัฒนธรรมไทยในช่วงการเปลี่ยนแปลง. แปลโดย พรพฐู รูปจำลอง. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ เจมส์ เอช. ดับเบิลยู. ทอมป์สัน, 2545.

วินันท์กานต์ รุจิภัทท์ และสัญญาพงศ์ ลิมประเสริฐ. “เครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ.” ใน วารสารกระบวนการยุติธรรม 8, (มกราคม – เมษายน 2558): 41-65.

วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. “การจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.” รายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนการวิจัยแห่งชาติ, 2556.

_____. “ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.” เอกสารอัดสำเนา, 2556.

วัลย์ลักษณ์ ทรงศิริ. **พลังความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมสยาม.** กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ เล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2556.

สาริกา พัตติสอน, ผู้แปล. **ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน.** มปท. มปป.

สุชาติ เศรษฐมาลินี. **จินตนาการอิสลามเชิงสังคมวิทยา.** ปัตตานี : Patani Forum, 2559.

สุณีย์ กัลยะจิตรและคณะ. “การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556.

สุธรรม เชื้อประกอบกิจ. “วิวัฒนาการของตำรวจอเมริกันกับจุดเริ่มการเปลี่ยนแปลงของตำรวจไทย.” เอกสารประกอบการบรรยาย. มปป.

สนิท สมัครการ. **การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม.** พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2545.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **เอกสารสรุปบทเรียนที่ดีของการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ.** มปท. มปป.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานจราจรในสถานีตำรวจ.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2557.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **คู่มือการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.** เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก thaicrime.org/download/เอกสาร-5-คู่มือการบริหาร/

สุณีย์ กัลยะจิตร และคณะ. “หลักธรรมาภิบาลในการพัฒนาการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.” โครงการกระบวนการยุติธรรม-ตำรวจ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556.

สุเทพ แก้ววง และสุวัฒน์ อินทรประไพ. “นโยบายการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วมของสถานี

ตำรวจภูธรเมืองเพชรบูรณ์." การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติ 60 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2558. อานันท์ กาญจนพันธุ์. **วิถีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

อาริยา เสวตามร์. **ผ้าป่าข้าว : บทสะท้อนวิถีคิดของชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.

อิมรอน มะลูลีม. **วิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลไทยกับมุสลิมในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มมุสลิมในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร : อิสลามิกอะเคเดมี, 2538.

อดุลย์ ดะลูนเพชย์. "ทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์: ศึกษาเฉพาะกรณีชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในปีงบประมาณ 2531." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

อารีย์วรรณ อ่วมตานี. "การเสริมสร้างอำนาจในระบบบริการพยาบาล". เอกสารประกอบการสอน, มปป.

ภาษาอังกฤษ

Bureau of Justice Assistance. **Understanding Community Policing**. DC: Monograph, 1994.

Burke, Peter. **A Social History of Knowledge**. Cambridge : Polity, 2012.

Harper, Ian. "World Health and Nepal : Producing Internationals, Healthy Citizenship and the Cosmopolitan." In **Adventures in Aidland**. 123-138. Edited by Mosse, David. New York : Bermingham Books, 2011.

Maggio, Edward J., **Private Security in the 21 Century : Concept and Application** . Massachusetts : Jones and Barlett Publishers, 2009.

Millerson, Geoffray. **The Qualifying Association**. London : Routledge & Kegan Paul, 1964.

Miller, L.S., and Hess, K.M. **Community Policing : Partnerships for Problem Solving**. U.S.A. : Thomson Wadsworth. 2008.

Oliver, M. Willard. **Community Policing**. New Jersey : Prentice Hall, 2000.

Oliver, W.M. **Community Policing : classical reading**. U.S.A. : Prentice Hall, 2000.

Peak, J. Kenneth, Glensor, W. Ronald. **Community Policing & Problem Solving**. New Jersey : Prentice Hall, 1996.

Skogan, G. Wesley. **Community Policing, Chicago Style**. New York : Oxford University Press, 1997.

Sutton, A., Cherney, A. and White, R. **Crime prevention : principle, perspectives, and practices**. New York : Cambridge University Press, 2002.

Supisarn Bhakdinarinath. **Modern Policing**. Nonthaburi : Greenapple Graphicprinting, 2013.

Putwain, David and Sammons, Aidan. **Psychology and Crime**. New York : Routledge, 2002.

Lupton, D. **Risk**. New York : Routledge. 2003.

Volti, Rudi. **An Introduction to the Sociology of work and occupations.** California : Pine Forge, 2008.

ภาคผนวก

สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญจำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้งทั่วประเทศ
 อาณาจักร พ.ศ. 2549 – 2558 (ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ.คดีอาญาที่
 สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.html>)

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
รับแจ้ง (Reported)				
รวม	4,744	4,148	3,875	Total
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	2,927	2,648	2,228	Murder
ปล้นทรัพย์	345	371	364	Gang robbery
ชิงทรัพย์	1,182	919	1,044	Robbery
ลักพาเรียกค่าไถ่	12	19	7	Kidnapping
วางเพลิง	278	191	232	Arson
จับ (Arrested)				
รวม	3,060	2,694	2,774	Total
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	1,806	1,634	1,570	Murder
ปล้นทรัพย์	259	283	281	Gang robbery
ชิงทรัพย์	835	640	756	Robbery
ลักพาเรียกค่าไถ่	11	15	6	Kidnapping
วางเพลิง	149	122	161	Arson

สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย จำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้งทั่วประเทศ
 อาณาจักร พ.ศ. 2549 – 2558 (ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. คดีอาญาที่
 สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย [http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/
 Statseries13.html](http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.html))

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
รับแจ้ง (Reported)				
รวม	23,944	23,613	25,087	Total
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	2,927	2,648	2,228	Murder
ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	681	674	621	Manslaughter
ทำให้ตายโดยประมาท	263	245	236	Death by negligence
พยายามฆ่า	4,421	4,112	4,001	Attempted to murder
ทำร้ายร่างกาย	12,349	12,966	15,153	Assault
ข่มขืนกระทำชำเรา	3,303	2,968	2,848	Rape
จับ (Arrested)				
รวม	15,643	15,307	17,870	Total
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	1,806	1,634	1,570	Murder
ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	509	483	483	Manslaughter
ทำให้ตายโดยประมาท	192	177	173	Death by negligence
พยายามฆ่า	2,734	2,456	2,646	Attempted to murder
ทำร้ายร่างกาย	8,157	8,683	10,978	Assault
ข่มขืนกระทำชำเรา	2,245	1,874	2,020	Rape

สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน จำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้งทั่วประเทศ
 อาณาจักร พ.ศ. 2549 – 2558 (ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ.คดีอาญาที่
 สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.html>)

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
รับแจ้ง (Reported)				
รวม	50,245	46,264	48,195	Total
ลักทรัพย์	43,142	38,966	40,668	Theft
ชิงทรัพย์	2,256	2,037	2,022	Snatching
รีดเอาทรัพย์	13	16	17	Blackmail
กรรโชกทรัพย์	151	153	170	Extortion
ชิงทรัพย์ (รวม)	1,182	919	1,044	Robbery
บาดเจ็บ	172	137	218	Injury to victim
ไม่บาดเจ็บ	1,010	782	826	No injury to victim
ปล้นทรัพย์	345	371	364	Gang robbery
รับของโจร	198	200	243	Receiving stolen property
ทำให้เสียทรัพย์	2,958	3,602	3,667	Vandalism
จับ (Arrested)				
รวม	24,230	23,190	23,438	Total
ลักทรัพย์	19,664	18,256	18,324	Theft
ชิงทรัพย์	1,449	1,311	1,249	Snatching
รีดเอาทรัพย์	7	9	14	Blackmail
กรรโชกทรัพย์	93	101	118	Extortion
ชิงทรัพย์ (รวม)	835	640	756	Robbery
บาดเจ็บ	122	91	155	Injury to victim
ไม่บาดเจ็บ	713	549	601	No injury to victim
ปล้นทรัพย์	259	283	281	Gang robbery

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
จับ (Arrested)				
รับของโจร	144	148	195	Receiving stolen property
ทำให้เสียหาย	1,779	2,442	2,501	Vandalism

สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจจำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้งทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2549 – 2558 (ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. คดีอาญาที่สำคัญ. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2560. เข้าถึงโดย <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/Statseries13.Html>)

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
รับแจ้ง (Reported)				
รวม	30,433	29,022	30,893	Total
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	10,834	9,927	9,310	Motorcycle theft
โจรกรรมรถยนต์	1,629	1,183	934	Car theft
โจรกรรมโค-กระบือ	53	71	72	Cattle theft
โจรกรรมเครื่องมือเกษตร	93	98	118	Agricultural instruments theft
ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร	-	-	-	Bus robbery
ปล้น-ชิงรถยนต์แท็กซี่	6	4	1	Taxi robbery
ข่มขืนและฆ่า	2	-	-	Rape and kill
ลักพาเรียกค่าไถ่	12	19	7	Kidnapping
ฉ้อโกง	7,726	8,272	10,039	Cheation and fraud
ยักยอกทรัพย์สิน	10,078	9,448	10,412	Misappropriation
จับ (Arrested)				
รวม	9,847	8,580	11,793	Total
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	2,647	2,795	2,603	Motorcycle theft
โจรกรรมรถยนต์	294	207	206	Car theft
โจรกรรมโค-กระบือ	29	38	38	Cattle theft
โจรกรรมเครื่องมือเกษตร	49	65	85	Agricultural instruments theft
ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร	-	-	-	Bus robbery
ปล้น-ชิงรถยนต์แท็กซี่	5	2	1	Taxi robbery
ข่มขืนและฆ่า	2	-	-	Rape and kill
ลักพาเรียกค่าไถ่	11	15	6	Kidnapping

ประเภทคดี	2556 (2013)	2557 (2015)	2558 (2015)	Type of cases
จับ (Arrested)				
ฉ้อโกง	3,095	2,603	3,953	Cheation and fraud
ยักยอกทรัพย์สิน	3,715	2,855	4,901	Misappropriation